

Общ доклад за дейността на Европейския съюз

2008 г.

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Европейска комисия

Общ доклад
за дейността
на Европейския съюз

2008 г.

Брюксел • Люксембург, 2009 г.

Общият доклад за дейността на Европейския съюз за 2008 г. бе приет от Европейската комисия на 9 февруари 2009 г. под номер SEC(2008) 1000 окончателен.

***Europe Direct е услуга, която ви помага да намерите отговор
на вашите въпроси за Европейския съюз.***

Единен безплатен телефонен номер (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Някои мобилни оператори не предоставят достъп до телефони, започващи с 00 800, или таксуват тези обаждания.

Повече допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в Интернет чрез сървъра Еуропа (<http://europa.eu>).

В края на настоящото издание ще намерите неговите каталожни данни.

Люксембург: Служба за официални публикации на Европейските общности, 2009 г.

ISBN 978-92-79-10147-2

doi: 10.2792/28785

© Европейски общности, 2009 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

Printed in Belgium

ОТПЕЧАТАНО НА НЕОБРАБОТЕНА С ХЛОР ХАРТИЯ

Председателят на Европейската комисия до председателя на Европейския парламент:

Господин Председател,

Имам честта да ви представя Общия доклад за дейността на Европейския съюз за 2008 г., приет и публикуван от Комисията по силата на член 212 от Договора за ЕО и член 125 от Договора за ЕОАЕ ⁽¹⁾.

Моля приемете, господин Председател, моите най-високи почитания.

Брюксел, 4 март 2009 г.

Жозе Мануел Барозу
Председател

(¹) Съгласно декларацията относно общносттата система за определяне на цените на селскостопанските продукти на Общността, съдържаща се в актовете за присъединяване от 22 януари 1972 г., Комисията ще предаде скоро на Парламента доклад за ситуацията в областта на селското стопанство в Европейския съюз. Освен това, съгласно ангажимент, поет пред Парламента на 7 юни 1971 г., Комисията подготвя също така годишен доклад за политиката на конкуренция.

Съдържание

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЧИТАТЕЛИТЕ	9
ВЪВЕДЕНИЕ	11
ГЛАВА I — ОБЩА ПОЛИТИЧЕСКА И ИКОНОМИЧЕСКА РАМКА	19
По-добро регулиране	19
<i>По-добро законотворчество</i>	20
<i>Намаляване на административните тежести</i>	24
<i>Субсидиарност и пропорционалност</i>	24
<i>Прозрачност</i>	25
Комуникационна стратегия	27
Договорът от Лисабон	29
Международна финансова криза	32
ГЛАВА II — ЦЕЛТА ЗА БЛАГОДЕНСТВИЕ	41
Икономическа и социална среда	41
<i>Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места</i>	41
<i>Стратегия за устойчиво развитие</i>	43
<i>Макроикономическа рамка</i>	44
<i>Данъчно облагане</i>	48
<i>Конкуренция</i>	50
Инструменти за постигане на благоденствие	56
<i>Напредък на вътрешния пазар</i>	56
<i>Иновации и политика за предприятията</i>	66

<i>Конкурентоспособност в ключовите сектори</i>	73
<i>Научни изследвания</i>	73
<i>Информационно общество и медии</i>	79
<i>Образование, обучение, професионални умения</i>	84
<i>Транспорт</i>	89
<i>Енергетика</i>	96
ГЛАВА III — ЦЕЛТА ЗА СОЛИДАРНОСТ	101
Консолидиране на икономическото и социалното сближаване	101
<i>Регионално измерение и политика на сближаване</i>	101
<i>Социално измерение</i>	105
<i>Демографски аспекти</i>	113
Солидарност с бъдещите поколения и управление на природните ресурси	114
<i>Околна среда</i>	114
<i>Селско стопанство и развитие на селските райони</i>	122
<i>Рибарство и морска стратегия</i>	128
Насърчаване на общи ценности в рамките на Европейския съюз	133
<i>Защита на основните права и борба срещу дискриминацията</i>	133
<i>Права, произтичащи от европейското гражданство</i>	135
<i>Европейска група по етика в науката и новите технологии</i>	136
<i>Култура</i>	136
<i>Младеж, активно гражданство и спорт</i>	138
ГЛАВА IV — ЦЕЛТА ЗА ГАРАНТИРАНЕ НА СИГУРНОСТ И СВОБОДА	141
Европейско пространство на свобода, сигурност и правосъдие	141
<i>Изпълнение на Програмата от Хага</i>	141
<i>Европейско пространство на правосъдие</i>	142
<i>Полицейско и митническо сътрудничество</i>	145
<i>Борба с тероризма, престъпността и наркотиците</i>	147
<i>Управление на външните граници и имиграция</i>	149
Управление на риска	155
<i>Обществено здраве</i>	155

<i>Защита на потребителите</i>	157
<i>Безопасност на храните, растителна защита, здраве на животните и хуманно отношение към животните</i>	157
<i>Сигурност и безопасност на транспорта</i>	161
<i>Енергийна сигурност и безопасност на съоръженията</i>	163
<i>Гражданска защита и фонд „Солидарност“ на Европейския съюз</i>	164
<i>Защита на финансовите интереси на Европейския съюз</i>	165
ГЛАВА V — ЕВРОПА НА СВЕТОВНАТА СЦЕНА	167
Отношения със страни, намиращи се в близост	167
<i>Процес на разширяване, предприсъединителна стратегия и процес на стабилизиране и асоцииране</i>	168
<i>Европейска политика на добросъседство</i>	175
<i>Отношения с Русия</i>	184
Присъствие на Европейския съюз в световната икономика	186
<i>Международна търговия</i>	186
<i>Митнически съюз</i>	191
<i>Трансатлантически отношения</i>	193
<i>Отношения с другите индустриализирани страни или страни с високи доходи</i>	194
<i>Отношения със страните с бързоразвиващи се икономики</i>	197
Принос към международната солидарност	200
<i>Защита и насърчаване на общите ценности отвъд границите на Европейския съюз</i>	201
<i>Политика за развитие</i>	202
<i>Хуманитарна помощ</i>	207
<i>Регионални подходи</i>	212
Принос за сигурността в света	222
<i>Обща външна политика и политика на сигурност</i>	223
<i>Европейска стратегия за сигурност и Европейска политика за сигурност и отбрана</i>	229
<i>Мирният процес в Близкия изток</i>	234
<i>Процес на възстановяване</i>	237

Многостранно сътрудничество	239
<i>Организация на обединените нации</i>	239
<i>Съвет на Европа</i>	241
<i>Организация за сигурност и сътрудничество в Европа</i>	242
<i>Световна банка и регионални банки за развитие</i>	242
<i>Международен валутен фонд</i>	244
<i>Европейска банка за възстановяване и развитие</i>	244
ГЛАВА VI — ЖИВОТ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ И АГЕНЦИИТЕ	247
<i>Европейски парламент</i>	247
<i>Европейски омбудсман</i>	253
<i>Съвет и Европейски съвет</i>	253
<i>Комисия</i>	258
<i>Съд и други съдебни институции</i>	261
<i>Сметна палата</i>	264
<i>Европейски икономически и социален комитет</i>	266
<i>Комитет на регионите</i>	267
<i>Европейска централна банка</i>	269
<i>Европейска инвестиционна банка</i>	273
<i>Агенции</i>	275
<i>Законодателна дейност</i>	276
<i>Европейски надзорен орган по защита на данните</i>	278
ГЛАВА VII — БЮДЖЕТ И ФИНАНСОВИ ДЕЙНОСТИ	281
<i>Изпълнение на бюджета за 2008 г.</i>	281
<i>Подготовка на бюджета за 2009 г.</i>	281
<i>Преразглеждане на бюджета</i>	282
<i>Система за финансова прозрачност (STF)</i>	282
<i>Одит и вътрешен контрол</i>	282
СПИСЪК НА ИНСТИТУЦИИТЕ И ОРГАНИТЕ	283
ДЕЦЕНТРАЛИЗИРАНИ ОРГАНИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	287
ПРИЛОЖЕНИЯ	291

Информация за читателите

Съществуват много и изчерпателни източници на информация за дейностите на Европейския съюз. В този контекст, за да бъде четивен, докладът се съсредоточава върху най-важното. Целта на текста е да представи синтезирано панорама на една година от живота на ЕС. За тази цел докладът проследява основните етапи в работата на институциите и в реализирането на политиките на Общността през изтеклата година. По този начин се очертават и основните тенденции.

За допълнителна информация към настоящия доклад могат да се използват следните източници:

- сайтът Europa: това е истински „портал на Европейския съюз“, чиято структура улеснява резултатното търсене (http://europa.eu/index_bg.htm);
- уебсайтовете на различните институции на Общността или на външни за институциите източници. Електронните адреси на тези източници са изброени в края на всеки раздел на Общия доклад в рубрика, озаглавена „Източници на информация и други полезни връзки“;
- *Бюлетинът на Европейския съюз* (месечно издание) допълва Общия доклад и е подробна хроника на дейностите на Общността, богата на препратки и активни връзки (<http://europa.eu/bulletin/bg/welcome.htm>).

Въведение

2008 г. бе изпълнена със сериозни предизвикателства, на които държавите-членки и институциите отговориха с общи действия. Европа реагира бързо и ефективно на международната финансова криза, изменението на климата и множество международни конфликти, като така Съюзът често излизаше на преден план на световната политическа сцена. Процесът на ратифициране на Договора от Лисабон, който се забави вследствие на отрицателния вот на проведеня през пролетта референдум в Ирландия, бе подновен на Европейския съвет от декември.

Започналата през 2007 г. финансова криза на американския пазар на рискови ипотечни кредити предизвика сериозни и все по-силни трусове в цялата световна финансова система, преди да засегне европейските пазари през септември. Европейският съюз незабавно прие спешни мерки за преодоляване на ефекта от финансовата криза върху европейските икономики. Още в началото на кризата Комисията призова държавите-членки да действат координирано и ефективно по неотложните проблеми на финансовия сектор, вместо да предприемат несъгласувани спешни мерки на национално равнище. Съюзът пое водещата роля в действията за реална и цялостна реформа на международната финансова система, основана на принципите на прозрачност, банкова солидарност, отговорност, почтеност и глобално управление, договорени на срещата на върха на G-20 на 15 и 16 ноември във Вашингтон. Европейският съвет от 15 и 16 октомври потвърди принципите, приети от Еврогрупата на първата ѝ среща на равнище държавни и правителствени ръководители на 12 октомври, за запазване на финансовата стабилност и за координиран подход за овладяване на кризата. Взетите мерки имат за цел по-специално, съвместно с централните банки и надзорните органи, да осигурят достатъчна ликвидност на финансовите институции, да улеснят тяхното финансиране и да им предоставят капиталов ресурс, така че те да продължат да финансират икономиката по обичайния начин. Европейският съвет подчерта, че бюджетните политики трябва да останат в съответствие с преразгледания Пакт за стабилност и растеж, който съгласно правилата си следва да се прилага съобразно извънредните обстоятелства, в които се намира Съюзът. От своя страна Комисията прие редица предложения в тази област, целящи възстановяване на доверието в европейската финансова и банкова система.

За преодоляване на икономическия срив, предизвикан от финансовата криза, на 29 октомври Комисията представи съобщение, озаглавено „От финансова криза към възстановяване: европейска рамка за действие“. В него тя предлага план за действие в подкрепа на икономическата активност в условията на икономическо изоставане в Европа. Впоследствие, на 26 ноември, Комисията представи европейски план за икономическо възстановяване. В него са застъпени краткосрочни мерки за насърчаване на търсенето, за запазване на работните места и за възвръщане на доверието. Освен това в плана са предвидени бързи, целеви и временни мерки за бюджетно стимулиране на стойност около 200 млрд. евро, или 1,5 % от БВП на Съюза, финансирани както от националните бюджети (около 170 млрд. евро, или 1,2 % от БВП), така и от бюджета на Съюза и от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) (около 30 млрд. евро). Основните елементи на този план получиха одобрението на държавите-членки на проведения на 11 и 12 декември Европейски съвет.

Другата важна тема през годината бе определянето на европейска енергийна политика, съобразена с изменението на климата. Комисията даде начало на работата по този въпрос на 23 януари с приемането на амбициозен пакет от мерки за енергетиката и климата, благодарение на които Съюзът ще разполага с механизми да намали най-малко с 20 % емисиите на парникови газове и да увеличи до 20 % дела на енергията от възобновяеми източници в потреблението на енергия до 2020 г. в съответствие с ангажиментите, поети от европейските лидери през март 2007 г. Когато бъде сключено ново световно споразумение за изменението на климата, намаляването на емисиите на парникови газове може да бъде фиксирано на 30 % до 2020 г. На пролетното си заседание Европейският съвет припомни, че Съюзът държи да запази водещата си роля на международно равнище по въпросите на изменението на климата и енергетиката. На заседанието си от 11 и 12 декември Европейският съвет постигна политическо съгласие относно съдържанието на пакета благодарение на тясното сътрудничество между Комисията и председателството на Съвета, като бяха отчетени специфичните проблеми, които срещат някои държави-членки.

Друго значимо развитие през 2008 г. бе процесът на ратифициране на Договора от Лисабон, подписан на 13 декември 2007 г. Ирландия е единствената страна, в която се проведе референдум (на 12 юни), като на него 53,4 % от участниците гласуваха против ратифицирането. След вота Европейският съвет от 19 и 20 юни потвърди продължаването на процеса на ратифициране в останалите държави-членки, като прецени, че е необходимо повече време за анализиране на ситуацията и че ще разгледа отново този въпрос през октомври. Успоредно с това процесът на ратифициране продължи през годината и договорът бе одобрен от парламентите на двадесет и пет държави. На Европейския съвет от 11 и 12 декември бе намерен изход: министър-председателят на Ирландия представи анализ на ситуацията, който доведе до заключението, че Съюзът следва да направи правнообвързващи декларации; в тях трябва да се пояснят аспектите на Договора, породили опасенията в Ирландия, където следва да се проведе нов референдум през 2009 г. преди края на мандата

на настоящата Комисия. Освен това Европейският съвет прие важно заключение, засягащо институциите, а именно запазването и след 2014 г. на принципа за един комисар на държава-членка.

С оглед на неотклонния стремеж за сближаване на Съюза и европейските граждани през годината бе подобрена комуникационната политика. Съзнавайки необходимостта от по-пълно интегриране на гражданите в европейския политически живот и от по-добро представяне на дейността си пред външния свят, Комисията прие съобщение относно бъдещето на стратегията по т. нар. „план Д“, прилагана от 2005 до 2007 г. (инициатива, провеждана по надслова „Дебат Европа“). Комисията предложи също конкретни мерки за по-добро информиране на гражданите по европейските въпроси чрез аудиовизуалните средства за масово осведомяване. Освен това през 2008 г. тя съсредоточи своите публични послания около осем приоритета (вместо седемнадесет през 2007 г.), за да привлече в по-голяма степен вниманието към тях и да увеличи въздействието им върху гражданите. Тези приоритети се допълват от четири приоритета за междуинституционална комуникация за 2009 г., а именно: изборите за Европейски парламент, енергийната политика и изменението на климата, тържественото отбелязване на двадесетгодишнината от падането на Берлинската стена и мерките в подкрепа на растежа, заетостта и солидарността.

През 2008 г. подобряването на законодателната дейност продължи да бъде сред основополагащите приоритети на Комисията. Вторият стратегически преглед на програмата за по-добро законотворчество в Европейския съюз, представен от Комисията на 30 януари, сочи, че благодарение на предприетите в рамките на програмата действия е постигнат съществен напредък. През годината Комисията представи 41 нови инициативи за опростяване, а 140 инициативи бяха проучени от независимия комитет за оценка на въздействието. На 10 март тя представи съобщение относно нови действия, които могат да се реализират бързо и които са в състояние доведат до значителни резултати, като се внесат само малки промени в съществуващото законодателство. Освен това групата на високо равнище по въпросите, свързани с административните тежести, в която са представени заинтересовани страни, излезе със становища относно намаляването на разходите от този вид и препоръча да се насърчат допълнителни мерки за тази цел.

За подобряване на качеството на законодателството и на прозрачността след кодекса за поведение на представителите на интереси, формулиран в съобщение от 27 май относно европейската инициатива за прозрачност, на 23 юни Комисията създаде онлайн регистър на представителите на интереси. На 30 април тя излезе с предложение в сходна сфера, а именно за изменение на регламента относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията. Целта е да се увеличи прозрачността, по-специално в законодателната дейност, като се усъвършенстват и формулират по-ясно някои от разпоредбите на регламента. Съюзът стартира също така лесна за използване информационна услуга, позволяваща на обществеността да проследява подробно начина на изразходване

на средствата на ЕС. С тази онлайн база данни за първи път се дава пряк достъп до информацията относно организациите, които получават финансиране от Общността. Системата обхваща всички средства, управлявани пряко от Европейската комисия. Услугата използва данните за сметките на ЕС и дава общ поглед върху предходната финансова година.

В изпълнение на целите, поставени през 2005 г. като стратегически оси на програмата на Комисията за мандата ѝ до ноември 2009 г., през годината бяха взети редица мерки и решения.

По отношение на целта за благоденствие икономическият климат през 2008 г. бе белязан от покачването и последвалия спад на цените на основни стоки, от сътресенията на финансовите пазари и от забавянето на икономическото развитие. На 20 май и 13 юни Комисията представи за обсъждане от Европейския съвет две съобщения съответно относно възможностите за ограничаване на последствията от покачването на цените на храните на световните пазари и на цените на петрола.

Европейският съвет от 13 и 14 март даде ход на втория тригодишен цикъл на подновената Лисабонска стратегия за растеж и работни места (2008—2010). Той потвърди, че остават в сила настоящите интегрирани насоки (обща насока на икономическите политики и насоки за заетостта) и четирите приоритетни области на действие, определени от Европейския съвет от пролетта на 2006 г., а именно: знания и иновации, бизнес среда, заетост и енергетика и изменение на климата.

По отношение на паричната политика в съобщението си от 7 май по повод десетата годишнина на Икономическия и паричен съюз (ИПС) Комисията направи равностметка за ИПС, като анализира състоянието на икономиката в еврозоната, набеляза по-нататъшните цели и предизвикателства пред еврозоната и предложи политическа програма, благодарение на която ИПС ще продължи успешно да функционира. На 1 януари 2008 г. Кипър и Малта се присъединиха към еврозоната. През останалата част на годината усилията бяха съсредоточени върху подготовката на новото разширяване на еврозоната — на 1 януари 2009 г. Словакия прие официално еврото и стана нейният шестнадесети член. Финансовата криза показва за пореден път, че еврото е важен фактор за устойчивостта и защитата на страните — членки на еврозоната.

През 2008 г. политиката на конкуренция допринесе съществено за координиране на ответните мерки на Европейски съюз по отношение на световната финансова криза, като същевременно запази възможността държавите-членки да реагират, когато е необходимо, в съответствие с националната ситуация. В отговор на сътресенията на финансовите пазари от началото на септември насам бяха приети редица спешни мерки в сферата на държавните помощи, по-специално в банковия сектор.

В приложение на концепцията си за модернизиране на политиката за единния пазар през изминалата година Комисията прие инициатива, с която се създава нова правна форма за повишаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия (МСП) чрез облекчения за създаването и функционирането на МСП на единния пазар. Става дума за устава на европейското частно дружество (*Societas Privata Europaea* — SPE). Друга съществена стъпка през 2008 г. бе приемането от Европейския парламент и Съвета на регламента за създаването на Европейския институт за иновации и технологии, който си поставя за цел да укрепи капацитета за иновации на Общността и държавите-членки, като интегрира изцяло най-добрите европейски структури, опериращи в т.нар. „триъгълник на знанието“ (висшето образование, научните изследвания и предприятията). В сферата на транспорта, в името на по-пълното прилагане в този сектор на принципите на устойчивото развитие, Комисията представи пакет мерки с предложения за по-екологичен транспорт, за намаляване на шума, произвеждан от съществуващия железопътен парк, за интернализирание на външните разходи на транспорта и за ревизиране на директивата за евровинетката. Следвайки посоката, зададена с приетия през октомври 2007 г. план за действие за интегрирана морска политика, Комисията представи съобщение, озаглавено „Насоки за интегриран подход към въпросите на морската политика: към най-добра практика при интегрираното управление на морското дело и консултация със заинтересованите страни“. В сферата на гражданското въздухоплаване с влизането в сила на специален регламент лицата с увреждания, възрастните и други лица с намалена подвижност ще се възползват от облекчен достъп до въздушен транспорт.

Европейският съвет от 15 и 16 октомври потвърди, че сигурността на енергоснабдяването е приоритет за Европейския съюз. В този контекст той призова за практическото осъществяване на редица цели: финализиране на законодателния пакет за вътрешния пазар на електричество и газ; ускоряване изпълнението на европейския план за действие за енергийна ефективност и на стратегическия план за енергийни технологии; непоколебими по-нататъшни стъпки за разнообразяване на енергийните източници в контекста на пакета за енергията и климата; разработване на механизми за овладяване на кризисни ситуации с временно прекъсване на снабдяването; доизграждане и укрепване на критичната инфраструктура и развитие на отношенията със страните доставчици в името на стабилизирането на снабдяването.

Що се отнася до солидарността новото поколение секторни и регионални програми по политиката на сближаване от 2007 г. насам имат за цел да доведат до нов подем в заетостта и растежа във всички държави-членки и всички региони на Европейския съюз. През 2008 г. Европейският съюз взе решение за насърчаване на по-добрите условия на труд за временно наетите служители, като целта на тези нови правила е да се гарантира равнопоставеността между наетите чрез агенции за временна заетост работници и постоянния персонал и за временно наетите работници да се осигурят същите основни условия на труд и заетост от деня на постъпването им

на работа, с изключение на случаите, когато е налице друга договореност между социалните партньори. През октомври ръководните лица на Европейския съюз се срещнаха с представителите на организациите на работниците и работодателите, за да обсъдят последствията от финансовата криза върху реалната икономика, и по-конкретно върху икономическия растеж и заетостта. На 18 ноември Комисията публикува доклад върху резултатите от свободното движение на работници в контекста на разширяването. В текста се подчертава, че движението на работна ръка от новите държави-членки, присъединили се през 2004 г. и 2007 г., оказва положителното влияние върху европейската икономика.

С оглед на целта за по-добро функциониране на Общата селскостопанска политика въз основа на натрупания от 2003 г. насам опит, която бе формулирана в съобщение от ноември 2007 г., посветено на подготвяния „контролен преглед“ на преустроена-та Обща селскостопанска политика, през 2008 г. Комисията представи множество предложения, приети като пакет от Европейския съвет през декември.

Израз на насърчаването на общи ценности в рамките на Европейския съюз бе откритата официално на 8 януари в Любляна (Словения) европейска година на междукulturния диалог, през която бяха организирани редица събития в цяла Европа.

Целите за сигурност и свобода бяха застъпени в сферата на полицейското сътрудничество с постигнатото на 18 април в Съвета политическо споразумение по предложението за решение за създаването на Европейската полицейска служба (Европол). Целта на решението е Европол да получи статут на агенция на ЕС и финансирането от националните правителства да се замени със субсидия от Общността. В областта на имиграцията и убежището Комисията представи амбициозно съобщение, посветено на принципите, действията и инструментите на една бъдеща обща имиграционна политика за Европа, както и план за действие по въпросите на убежището, в който се очертава интегриран подход към закрилата на равнище ЕС. Съобщението формулира два общи принципа, въз основа на които ще се изгражда общата политика към имиграцията. Европейският съвет от 15 и 16 октомври одобри този европейски пакт. Следва да се отбележи, че на 12 декември Швейцария се присъедини към Шенгенското пространство. В резултат на това проверките на лица по вътрешните сухопътни граници с Швейцария бяха прекратени. На 29 март 2009 г. този процес ще приключи с отменянето на контрола на лица и по въздушните граници.

В сферата на външните отношения, и по-точно процеса на разширяване, на 5 март Комисията прие съобщение, озаглавено „Западни Балкани: укрепване на европейската перспектива“. В него се представят нови инициативи, а съществуващите се консолидират. Целта е да се окаже подкрепа на политическото и икономическото развитие на държавите от Западните Балкани и да се допринесе за ускоряване на техния напредък по пътя към членство в Европейския съюз. Преговорите за присъединяване с Хърватия и Турция продължиха своя ход. Предвид постигнатия напредък в четири ключови области, определени от Европейския съюз през

2005 г., през 2008 г. Съюзът подписа споразумения за стабилизиране и асоцииране с Босна и Херцеговина и със Сърбия, както и междинни споразумения за търговия и съпътстващи мерки. През февруари с оглед на гласуваната от парламента на Косово резолюция за обявяване на независимост Съветът прие заключения, в които се отбелязва, че държавите-членки следва да регулират отношенията си с новата държава в съответствие с националната си практика и с международното право. Съветът реши също така в рамките на Европейската политика за сигурност и отбрана (ЕПСО) да разположи мисия по въпросите на полицейските служби и върховенството на закона (EULEX Косово) и да назначи специален представител на Европейския съюз.

През 2008 г. бе даден нов тласък на отношенията между Европейския съюз и средиземноморските му партньори. През месец май Комисията прие съобщение със заглавие „Процесът от Барселона: Съюз за Средиземноморието“, представящо в основни линии процеса, чиято цел е да обнови и открои по-ясно отношенията между Европейския съюз и партньорите му от средиземноморския регион. На 13 юли в Париж се проведе първата среща на върха на новия Съюз за Средиземноморието, в която участваха държавите-членки на Европейския съюз, и съседните средиземноморски държави, нечленуващи в Съюза.

На 3 декември Комисията прие съобщение относно източното партньорство със страните от Източна Европа. В текста се изтъква задълбочаването на отношенията между Европейския съюз и Азербайджан, Армения, Беларус, Грузия, Молдова и Украйна, което би могло да доведе до подписването на нови споразумения за асоцииране, съдържащи договорености за свободна търговия.

След избухването на конфликта в Грузия през август на 1 септември в Брюксел се проведе извънреден Европейски съвет. Той осъди едностранното решение на Русия да признае независимостта на Южна Осетия и Абхазия и изрази загрижеността си относно последствията от кризата върху целия регион. Европейският съвет изрази становището, че е необходимо да се окаже подкрепа на регионалното сътрудничество и да се укрепят връзките между Европейския съюз и съседите на изток, най-вече чрез развитието на „Черноморското взаимодействие“ и чрез създаването на ново „източно партньорство“.

На 21 юли в Женева бяха подновени преговорите за приключване на кръга преговори от Доха. Преговорите блокираха след несъгласие по точната формулировка на специален предпазен механизъм, който би позволил на развиваща се страна да увеличи митата си в случай на рязко увеличение на вноса на селскостопански продукти вследствие на отваряне на пазара, договорено в СТО. От друга страна, продължиха двустранните преговори за сключване на споразумения за свободна търговия с Индия, Южна Корея, държавите от Асоциацията на страните от Югоизточна Азия, държавите от Съвета за сътрудничество на страните от Персийския залив, от Централна Америка и от Андската общност.

През годината се проведеха срещи на върха между Европейския съюз и, съответно, Съединените щати, Русия, Япония, Канада, Индия, Бразилия и Южна Африка. На 29 октомври бе приета нова рамка за партньорство между Европейския съюз и Австралия, която ще съставлява основата за двустранните отношения в бъдеще. Предвид все по-отчетливото присъствие на Китай на африканския континент на 17 октомври Комисията представи стратегическа инициатива на Европейския съюз за тристранното сътрудничество между Съюза, Африка и Китай.

На 28 април Съветът прие решение, с което одобри договореното през 2005 г. преразглеждане на Споразумението от Котону, с което се уреждат отношенията между Европейския съюз и страните от АКТЬ. Благодарение на това решение влезе в сила Десетият европейски фонд за развитие (ЕФР), който е основен инструмент за финансовото сътрудничество между ЕС и АКТЬ. Що се отнася до действията на място, на 28 януари започна военната операция на Европейския съюз в Чад и в Централноафриканската република (EUFOR Tchad/RCA), чиято цел е да гарантира запазването на мира в региона.

През 2008 г. Европейският съюз продължи да играе важна роля в процеса на възстановяване в Афганистан. През март завърши изцяло разполагането на полицейската мисия на Европейския съюз в Афганистан (EUPOL Афганистан, в рамките на Европейската политика за сигурност и отбрана), имаща за цел да окаже подкрепа за създаването на афганистански полицейски сили, които спазват правата на човека и функционират в рамките на правовата държава. През годината Европейският съюз изпрати наблюдатели на избори в Африка, Латинска Америка и Азия. Мисиите на Европейския съюз работиха рамо до рамо с правителствата и с неправителствени организации (НПО) в Ангола, Бангладеш, Бутан, Гвинея Бисау, Еквадор, Камбоджа, Непал, Пакистан и Руанда, за да оценят спазването в съответния избирателен процес на международните норми за демократични избори.

Обща политическа и икономическа рамка

По-добро регулиране

Контекст

Повишаването на качеството на европейското законодателство е важен елемент на Лисабонската стратегия за растеж и работни места, тъй като една опростена и осъвременена регулаторна среда допринася за постигането на осезателен за гражданите и предприятията напредък. В този контекст Комисията формулира приоритетните дейности на Съюза, а именно изпълнението на програмата за опростяване и осъвременяване на съществуващото законодателство, намаляването на административните тежести, контролирането на качеството на оценките на въздействието в името на по-доброто разработване на новите нормативни актове и по-категоричното спазване на законите на Общността. Усъвършенстването на регулаторната среда е траен процес, който изисква приспособяването на институционални и административни структури. По-доброто регулиране е споделена отговорност, която предполага тясно сътрудничество с другите европейски институции, държавите-членки и местните и регионалните власти.

През 2007 г. в обща декларация, допълваща Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество, Европейският парламент, Съветът и Комисията се ангажираха да спазват принципите на прозрачност, отчетност и ефективност, особено в рамките на законодателната процедура за съвместно вземане на решение.

По-добро законотворчество

Вторият стратегически преглед на програмата за подобряване на регулирането в Европейския съюз ⁽¹⁾, представен от Комисията на 30 януари, сочи, че благодарение на предприетите в рамките на програмата действия е постигнат съществен напредък.

В текста Комисията подчертава, че по-доброто регулиране не означава да се дерегулира или да се забавя приемането на нови европейски правила, когато те са необходими, а да се извършва системна оценка на стратегически и регулаторни предложения, като за всяка инициатива се проучва широк спектър от варианти — както регулаторни, така и нерегулаторни. В този контекст съществуващото законодателство се опростява и кодифицира, като все по-често се прибегва до преработване (към края на 2008 г. са приети и публикувани около 135 кодифицирани акта, включени в големия проект за кодифициране на законодателството на Общността, подновен през 2006 г., като през годината са приети и около 50 преработени текста). Усилията се съсредоточават и върху намаляването на административните тежести, налагани от законодателството. Текущите предложения се преразглеждат и оттеглят, в случай че вече не са целесъобразни или не отговарят на приоритетите на Комисията. В сътрудничество с държавите-членки в момента се разработва нова, по-ефективна стратегия за преодоляване на трудностите, възникващи при прилагането на законите на Общността и при гарантиране на съответствието с тях. В крайна сметка през 2008 г. бе предложено да се отменят или да се отстранят от Справочника на действащото законодателство над 600 законодателни текста, които се считат за остарели или безпредметни.

Комисията предлага също така възможности за продължаване на този процес, а именно да се направи задълбочен преглед на законодателството на Европейския съюз, да се доведе до край инициативата за изчисляване на разходите по задълженията за информиране, на които се подчиняват предприятията, и да се утвърди значението на оценката на въздействието в процеса на формулиране и разработване на политики (включително ревизиране на насоките за оценка на въздействието, укрепване на ролята на Комитета по оценка на въздействието и преразглеждане на общия подход към оценката на въздействието, договорен между Европейския парламент, Съвета и Комисията).

В заключенията си от 3 март и от 29 и 30 май Съветът изказва задоволството си от този втори стратегически преглед на инициативите, посветени на по-доброто законотворчество. Съветът счита, че тези усилия следва да се увенчаят със законодателни текстове, с които ще бъдат съкратени излишните разходи за предприятията и ще бъдат постигнати по-ефективно политическите цели. Съветът призовава също така Комисията и държавите-членки да отчетат по-активно и съсредоточено в оценките

⁽¹⁾ COM(2008) 32 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

си на въздействието мерките, необходими за прилагането на законодателството, и да пристъпят към обмен на информация за добри практики при привеждането в действие и прилагането на законите. Съветът от своя страна се ангажира да проучи възможностите и начините за ускоряване на разглеждането на постъпилите предложения за законодателно опростяване в рамките на действащите процедури за вземане на решения.

На 25 септември Съветът изрази становището, че усилията за по-добро законотворчество ще доведат до конкретни, практически резултати, ако гражданите и предприятията се ползват от улеснен достъп до законодателството на ЕС на своя собствен език. Съветът призова работата за усъвършенстване на уебсайтовете с европейско законодателство да се съсредоточи приоритетно върху използването на най-ефикасните и ергономични инструменти за търсене и да се осигури достъп до всички законодателни текстове в консолидирана версия на всичките официални езици на Европейския съюз. Съветът напомни, че програмата за по-добро законотворчество засяга не само етапа на разработване на нормативната база, а целия нормативен цикъл, включително ефективното му прилагане.

Разработване на политики

През 2008 г. Комитетът по оценка на въздействието (започнал да функционира през 2007 г. със задачата да контролира качеството на оценките на въздействието) изготви 182 становища относно оценките на въздействието, придружаващи предложенията на Комисията (от които 43 становища за внесени наново проекти на оценки на въздействието и 4 становища за също внесени нанова оценки на въздействието).

Осъвременяване на съществуващото законодателство

На 30 януари Комисията прие втория доклад за напредъка в прилагането на стратегията за опростяване на регулаторната среда ⁽¹⁾. Документът представя в количествено и качествено изражение постигнатите осезателни за гражданите и предприятията резултати в изпълнението на развиващата се програма за опростяване. В текста се описват и новите инициативи, които Комисията възнамерява да предложи до края на мандата си.

Сред примерите за вече приети предложения за опростяване присъстват тези за единната платежна зона в Съюза, за модернизирания митнически кодекс, за решението за създаване на електронна митница и за преработването на актовете за двадесет и една общи организации на пазара в единна система с цел рационализирането и опростяването на Общата селскостопанска политика. Сред новите предложения на Комисията изпъква преразглеждането на регулаторната рамка

(1) COM(2008) 33 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

за електронните комуникационни мрежи и услуги — инициатива, чиято цел е да облекчи административните тежести за националните законодателни органи и за икономическите оператори.

В доклада Комисията заявява и намерението си да извърши пълен преглед на общностното законодателство, за да провери дали съществуващите инструменти все още са необходими и възможно най-леки с оглед на желаните политически резултати, дали се използват правилните нормативни методи и дали всяка наложена тежест или разход е пропорционална на преследваните политически цели. В процеса на прегледа ще бъдат формулирани и нови инициативи, които ще бъдат включени в следващия цикъл на програмата за опростяване, чиято актуализирана версия ще бъде представена в началото на 2009 г.

През годината Комисията представи 41 нови инициативи за опростяване. Тя се съсредоточи най-вече върху закони за селското стопанство, околната среда, защитата на потребителите, конкуренцията, дружественото право и сферата на статистиката. Като примери могат да се посочат общите правила за схемите за директно подпомагане на селскостопанските производители ⁽¹⁾, схемата на Общността за управление и одит в областта на екологията (EMAS) ⁽²⁾, схемата на Общността за екомаркировка ⁽³⁾, хоризонталната рамка за правата на потребителите ⁽⁴⁾, регламентът за групово освобождаване при държавните помощи ⁽⁵⁾ и законодателните текстове относно задълженията за докладване и документиране при сливане или разделяне на акционерни дружества ⁽⁶⁾. Сред тези инициативи са и нормативните текстове относно някои продукти (като предложението за директива относно прегледа на измененията на условията за разрешителни за пускане на пазара на лекарствени продукти за хуманна и ветеринарна употреба ⁽⁷⁾, предложението за преработване на директивата за козметичните продукти ⁽⁸⁾, предложението относно общата безопасност на моторните превозни средства ⁽⁹⁾ и предложението относно безопасността на играчките ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ COM(2008) 306 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 402.

⁽³⁾ COM(2008) 401.

⁽⁴⁾ COM(2008) 614.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 800/2008 (ОВ L 214, 9.8.2008 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 194 и COM(2008) 576.

⁽⁷⁾ COM(2008) 123 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁸⁾ COM(2008) 49.

⁽⁹⁾ COM(2008) 316 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽¹⁰⁾ COM(2008) 9 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

Прилагане на законодателството на Общността

На 18 ноември Комисията представи годишния си доклад за 2007 г. относно мониторинга на прилагането на правото на Общността ⁽¹⁾. В доклада се очертават три основни области, в които трябва да се направят подобрения: превантивни действия за предотвратяване на проблемите; партньорство с държавите-членки в превантивните действия за решаване на проблемите на гражданите и определяне на приоритети при разглеждането на жалби и нарушения.

Годишният доклад включва: текст, в който се прави стратегическа оценка, дефинират се приоритети и се програмират действията по отношение на мониторинга на прилагането на общностното законодателство; документ, представящ секторен анализ ⁽²⁾; документ, съдържащ два списъка. Първият е на всички процедури по нарушения, основаващи се на договорите, на регламенти или на решения, като се посочват засегнатите държави-членки и сектори и настоящият етап на процедурата. Вторият списък е подобен, но за нарушения на директиви ⁽³⁾.

Освен този доклад на същата дата Комисията прие и секторно съобщение за прилагането на общностното право в областта на опазването на околната среда ⁽⁴⁾. В съобщението се очертават предизвикателствата пред прилагането на общностното законодателство за опазване на околната среда и се описват механизми за насърчаване спазването на законовите разпоредби. Тези механизми имат за цел най-вече да спомогнат за предотвратяване на нарушения, да дадат отговори на конкретни тревоги на европейските граждани, да допринесат за разкриване на най-тежките нарушения и за гарантиране на незабавна и категорична реакция срещу тях и да въведат активен диалог между Европейския парламент, гражданите и заинтересованите страни.

Към края на 2008 г. се работеше над 3430 досиета за нарушения, от които 1840 бяха по жалби.

Правна рамка за статистиката на Общността

На 11 март Европейският парламент и Съветът приеха две решения ⁽⁵⁾ за създаване на Европейски консултативен съвет за статистическо управление и на Европейски статистически консултативен комитет. Решенията представляват мерки за окомплектоване и укрепване на съществуващите управленски структури в системата на европейската статистика.

⁽¹⁾ COM(2008) 777.

⁽²⁾ SEC(2008) 2854.

⁽³⁾ SEC(2008) 2855.

⁽⁴⁾ COM(2008) 773.

⁽⁵⁾ Решения № 235/2008/ЕО и № 234/2008/ЕО (ОБ L 73, 15.3.2008 г.).

Намаляване на административните тежести

В свой работен документ от 30 януари, озаглавен „Намаляване на административните тежести в Европейския съюз — доклад за напредъка от 2007 г. и перспективи за 2008 г.“⁽¹⁾ Комисията прави равностметка на първата година от прилагането на програмата за действие за намаляване на административните тежести. В същия документ Комисията оповестява и намерението си да представи през 2008 г. нови дейности, които могат да се реализират бързо и които са в състояние да доведат до значителни резултати, като се внесат само малки промени в съществуващото законодателство.

Тези бързи действия, описани в съобщение от 10 март⁽²⁾, засягат следните области: селско стопанство, индустриална политика, околна среда, статистика и вътрешен пазар (права на предприятията и счетоводство).

През годината създадената през 2007 г. експертна група под председателството на г-н Щойбер продължи работата си, посветена на бързите действия. Групата има за задача да съветва Комисията в изпълнението на програмата за действие за намаляване на административните тежести. Групата излезе със становище относно новите и текущите инициативи за намаляване на административните тежести и обяви конкурс за най-добра идея в тази област.

През 2008 г. в рамките на онлайн допитване, започнало през 2007 г., и под формата на доклади и писма Комисията получи стотици предложения за мерки за намаляване на административните разходи.

Субсидиарност и пропорционалност

На 26 септември⁽³⁾ Комисията представи петнадесетия си годишен доклад относно прилагането на принципите за субсидиарност и пропорционалност в контекста на „по-доброто законотворчество“ през 2007 г. В доклада са отразени и две събития от 2007 г., които оказват влияние върху прилагането на двата принципа, а именно: учредяването на комитет по оценка на въздействието (благодарение на който се утвърждава мястото на анализа на двата принципа в оценките на въздействието, извършвани от Комисията) и споразумението за нов договор (който възлага нова роля на националните парламенти по отношение на анализа на прилагането на тези два принципа). Докладът заключава, че всички участници в системата, на национално и европейско равнище, са дали своя принос в анализа на предложенията на Общността. Обобщава се също, че фактът, че националните парламенти и

⁽¹⁾ COM(2008) 35 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 141 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 586.

институциите на ЕС повдигат подобни въпроси, показва, че е налице все по-широк консенсус за практическия смисъл на субсидиарността и пропорционалността.

Прозрачност

Регистър на представителите на интереси

На 23 юни Комисията откри своя онлайн регистър на представителите на интереси. Всички заинтересовани лица, които искат да оказват влияние в процеса на разработване на политики и вземане на решения в европейските институции се приканват да се регистрират и да предоставят информация за себе си в името на по-голямата прозрачност в отношенията между представителите на интереси и Европейската комисия. Изразяването на съгласие с кодекса за поведение е условие за вписването в регистъра.

Кодексът за поведение на представителите на интереси бе приет от Комисията след обществена консултация. Кодексът бе представен в съобщение на Комисията от 27 май, озаглавено „Европейска инициатива за прозрачност — рамка за отношенията с представителите на интереси (регистър и кодекс за добро поведение)“⁽¹⁾. Комисията описва дейностите на представителите на интереси и формулира седем основни правила, към които те трябва да се придържат.

Достъп на обществеността до документи

Трите институции представиха годишните си доклади за 2007 г.⁽²⁾ за прилагането на регламента относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията⁽³⁾. На 30 април Комисията прие предложение за изменение на посочения регламент, като целта е да се повиши прозрачността, особено в законодателната дейност, като в същото време се усъвършенстват и пояснят някои разпоредби на акта⁽⁴⁾. Това предложение идва след обществено допитване, проведено през 2007 г. след публикуването на зелена книга⁽⁵⁾.

(1) COM(2008) 323 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

(2) COM(2008) 630.

(3) Регламент (ЕО) № 1049/2001 (ОВ L 145, 31.5.2001 г.).

(4) COM(2008) 229.

(5) COM(2006) 194 (ОВ С 151, 29.6.2006 г.) и COM(2007) 127 (ОВ С 181, 3.8.2007 г.).

Прозрачност във финансовата област

В контекста на европейската инициатива за прозрачност ⁽¹⁾ на 2 октомври бе открит нов уебсайт, посветен на системата за финансова прозрачност. На сайта са поместени данни за бенефициери на средства по бюджетните редове, които се управляват пряко от Комисията и от изпълнителните агенции, натоварени с управлението на определени програми на Европейския съюз.

Паралелно с това всяка държави-членки трябваше да открие уебсайт с информация за средствата, превеждани на бенефициерите на помощи за развитие на селските райони (която е на разположение от 30 септември за разходите от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, ЕЗФРСР ⁽²⁾) и от 30 април 2009 г. — за разходите от Европейския фонд за гарантиране на земеделието, ЕФГЗ)

Източници на информация и други полезни връзки

- По-добро законотворчество:
http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/index_bg.htm
- Оценка на въздействието:
http://ec.europa.eu/governance/impact/index_en.htm
- Намаляване на административните тежести:
http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/index_bg.htm
- Гражданско общество:
http://ec.europa.eu/civil_society/index_en.htm
- Регистър на представителите на интереси:
<http://www.ec.europa.eu/transparency/regrin/>
- Финансова прозрачност:
http://ec.europa.eu/grants/search/index_en.htm
http://ec.europa.eu/agriculture/funding/index_bg.htm
- EUR-Lex:
<http://eur-lex.europa.eu/bg/index.htm>

⁽¹⁾ COM(2006) 194 (ОВ С 151, 29.6.2006 г.).

⁽²⁾ Вж. първия доклад за финансовото изпълнение на ЕЗФРСР, COM(2008) 589.

Раздел 2

Комуникационна стратегия

Контекст

Съзнавайки необходимостта от по-пълно интегриране на гражданите в европейския политически живот и от подобряване на начина, по който тя представя дейността си пред външния свят, Комисията възприе нов комуникационен подход за „за по-добро вслушване, по-ясно обясняване и работа на местно равнище“. Знаейки, че комуникацията по европейските въпроси трябва да бъде споделена отговорност, през 2007 г. тя направи предложение за междуинституционално споразумение, а също и за управленски партньорства с държавите-членки, които желаят това. Освен това тя разкри към представителствата си в държавите-членки „местни служби за езиково многообразие“, които отправят по ясен начин посланията на Европейския съюз, като поставят информацията в местен контекст.

На 2 април Комисията прие съобщение за бъдещето на изложената в план Д стратегия, прилагана от 2005 до 2007 г. (1). Тази инициатива, която продължава през 2008 и 2009 г., вече протича под надслова *Debate Europe* (Дебат за Европа). По-конкретно тя включва следните задачи:

- съфинансиране на консултации с граждани за бъдещето на Европа, осъществявани под ръководството на организации на гражданското общество;
- укрепване на капацитета на представителствата на Комисията и на местните информационни центрове, което да им даде възможност да организират дебати по въпроси, свързани с Общността;
- увеличаване на полезното взаимодействие между различните програми на Комисията, насочени към повишаване активността на гражданите;
- засилване на междуинституционалното сътрудничество в рамките на държавите-членки и на общностно равнище в общ стремеж за установяване на контакт с гражданите.

Наред с това, в рамките на тази инициатива продължава развитието на най-успешните дейности, предприети в рамките на план Д, като дебатите в Интернет, създадените от представителствата на Комисията и информационните бюра на Европейския парламент европейски публични пространства или гражданските форуми, организирани от останалите институции и органи на Общността.

(1) COM(2008) 158 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.)

Също така на 24 април Комисията предложи ⁽¹⁾ конкретни мерки за предоставяне на гражданите на повече информация по европейските въпроси в аудиовизуалните средства за масово осведомяване. Тези мерки основно включват развитието на мрежи от аудиовизуални оператори (радио, телевизия и Интернет) посредством петгодишни договори за предоставяне на услуги „в обществен интерес“. Тези операторски мрежи поемат задължението да създават и излъчват, при пълно запазване на редакционната си независимост, програми, посветени на европейските въпроси, на различните езици на Европейския съюз. Така например на 11 ноември бе пусната в действие мрежата от европейски радиостанции — онлайн платформата EURANET ⁽²⁾.

Освен това през 2008 г. Комисията съсредоточи своите публични послания около осем приоритета (вместо 17 през 2007 г.), с което целеше да привлече в по-голяма степен вниманието към тях и да увеличи въздействието им сред гражданите.

В рамките на този подход в сферата на междуинституционалната комуникация през 2009 г. бяха подбрани следните четири приоритета: изборите за Европейски парламент, енергийната политика и изменението на климата, тържественото отбелязване на двадесетгодишнината от падането на Берлинската стена и мерките в подкрепа на растежа, заетостта и солидарността.

За да поощрят сближаването на позициите по приоритетите на Европейския съюз в областта на комуникационната политика, Съветът и Европейският парламент приеха съответно на 9 и 13 октомври съвместна декларация, озаглавена „Да общуваме на тема Европа в партньорство“.

Освен това, с цел подобряване на диалога с гражданите, през 2008 г. бе предприета реорганизация на уебсайта Eurora ⁽³⁾. Тя включва опростяване на сърфирането и на редакционното съдържание, а също и увеличаване на интерактивността. От юни 2008 г. на уебсайта е на разположение онлайн и график с най-важните дейности на европейските институции, предназначен за журналистите.

Що се отнася до комуникацията извън Европейския съюз, делегациите на Общността съсредоточиха дейността си по публична дипломатия около мотото „Европейска година на межкултурния диалог“, а също и около въпросите на енергийната политика и изменението на климата.

Наред с това през годината бе отбелязан значителен напредък по отношение на развитието на по-ефективна вътрешна комуникация ⁽⁴⁾, по-специално що се отнася до информационния обмен между службите, съвместното обучение (включително

⁽¹⁾ SEC(2008) 506.

⁽²⁾ IP/08/1680.

⁽³⁾ SEC(2007) 1742.

⁽⁴⁾ SEC(2007) 912.

на ръководния персонал и на „посланическия персонал“), развитието на ресурсите и оценяването.

Източници на информация и други полезни връзки

- Генерална дирекция „Комуникации“:
http://ec.europa.eu/dgs/communication/index_en.htm
- Информационни източници за Европейския съюз и установяване на контакт:
http://europa.eu/geninfo/info/index_en.htm
- Дебат за Европа:
<http://europa.eu/debateeurope/>

Раздел 3

Договорът от Лисабон

Контекст

През 2007 г. бе отбелязана петдесетгодишнината на Договорите от Рим. В Декларацията от Берлин, подписана по този повод от председателите на Европейския парламент, Съвета и Комисията, се утвърждават общите европейски ценности и се поставя ново начало на процеса на реформиране на Съюза след отхвърлянето на Договора за създаване на конституция за Европа. Текстът формулира целта преди изборите за Европейски парламент през 2009 г. да бъдат обновени общите устои, върху които почива Европейският съюз. Резултатът от проведената през 2007 г. междуправителствена конференция бе т.нар. Договор от Лисабон, който беше подписан на 13 декември 2007 г. ⁽¹⁾. Преди да влезе в сила, той трябва да бъде ратифициран от всяка държава-членка. Едновременно с това, на 12 декември в Страсбург бе пописана и официално провъзгласена от председателите на Европейския парламент, Съвета и Комисията Хартата на основните права.

⁽¹⁾ ОВ С 306, 17.12.2007 г.

Ратифициране на Договора от Лисабон

През годината парламентите на 25 държави-членки одобриха Договора от Лисабон (вж. таблица 1).

На 12 юни на референдум ирландците отхвърлиха ратифицирането на Договора с 53,4 % от гласовете „против“ и 46,6 % „за“.

След отрицателния вот в Ирландия Европейският съвет от 19 и 20 юни потвърди, че процесът на ратифициране ще продължи в другите държави-членки. Беше отчетено, че е необходимо повече време за анализ на ситуацията и бе решено въпросът да бъде обсъден отново през октомври.

Европейският съвет от 15 и 16 октомври обсъди анализа на резултатите от референдума, представен от ирландския министър-председател г-н Брайън Коуен. Правителството на Ирландия ще продължи консултациите си с оглед намирането на изход от трудната ситуация.

Дискусиите продължиха по време на Европейския съвет от 11 и 12 декември. Европейският съвет формулира подход, който ще позволи на Договора да влезе в сила преди края на 2009 г. Що се отнася до състава на Комисията, Европейският съвет напомни, че съгласно договорите, които са в сила, през 2009 г. трябва да се съкрати броят на членовете ѝ. Европейският съвет постигна договореност, при условие че Договорът влезе в сила, да се вземе решение съобразно необходимите юридически процедури съставът на Комисията да продължи да включва по един представител от всяка държава-членка. При условие че Ирландия се ангажира с нов опит за ратифициране на Договора до края на мандата на настоящата Комисия, Европейският съвет даде съгласието си за правни гаранции по следните три точки: фискалната сфера, политиката на сигурност и отбрана на държавите-членки и разпоредбите на ирландската конституция относно правото на живот, образованието и семейството.

ТАБЛИЦА 1**Ратифициране на Договора от Лисабон**

Държава-членка	Процедура за ратифициране	Дата на ратификацията ⁽¹⁾	Забележки
Белгия	По парламентарен път	15 октомври	Гласуване на 10 юли
България	По парламентарен път	28 април	Гласуване на 21 март
Чешка република	По парламентарен път		Гласуване в Сената, предвидено за средата на януари 2009 г.
Дания	По парламентарен път	29 май	Гласуване на 24 април
Германия	По парламентарен път		Гласуване на 23 май За депозиране на инструментите на ратификация се изчаква становището на Конституционния съд
Естония	По парламентарен път	23 септември	Гласуване на 11 юни
Ирландия	Референдум		Отрицателен вот на 12 юни
Гърция	По парламентарен път	12 август	Гласуване на 11 юни
Испания	По парламентарен път	8 октомври	Гласуване на 15 юли
Франция	По парламентарен път	14 февруари	Гласуване на 7 февруари
Италия	По парламентарен път	8 август	Гласуване на 31 юли
Кипър	По парламентарен път	26 август	Гласуване на 3 юли
Латвия	По парламентарен път	16 юни	Гласуване на 8 май
Литва	По парламентарен път	26 август	Гласуване на 8 май
Люксембург	По парламентарен път	21 юли	Гласуване на 29 май
Унгария	По парламентарен път	6 февруари	Гласуване на 17 декември 2007 г.
Малта	По парламентарен път	6 февруари	Гласуване на 29 януари
Нидерландия	По парламентарен път	11 септември	Гласуване на 8 юли
Австрия	По парламентарен път	13 май	Гласуване на 24 април
Полша	По парламентарен път		Гласуване на 2 април, очаква се подписване от президента
Португалия	По парламентарен път	17 юни	Гласуване на 23 април
Румъния	По парламентарен път	11 март	Гласуване на 4 февруари
Словения	По парламентарен път	24 април	Гласуване на 29 януари
Словакия	По парламентарен път	24 юни	Гласуване на 10 април
Финландия	По парламентарен път	30 септември	Гласуване на 11 юни
Швеция	По парламентарен път	10 декември	Гласуване на 20 ноември
Обединеното кралство	По парламентарен път	16 юли	Гласуване на 18 юни

(¹) Дата на депозиране на инструмента на ратификация.

Източници на информация и други полезни връзки

- Договорът от Лисабон:
http://europa.eu/lisbon_treaty/index_bg.htm

Раздел 4

Международна финансова криза

Контекст

Финансовата криза, която в началото на 2007 г. се разрази на американския ипотечен пазар за високорискови ипотечни заеми (субпрайм ипотеките), предизвика сътресения и значителна несигурност в световната финансова система като цяло. В отговор на създалата се ситуация Съветът прие през октомври 2007 г. поредица от заключения, за да бъдат коригирани основните слабости на финансовата система, които се очертахта вследствие на кризата. В пътната карта на Екофин бяха очертани приоритетните области за действие, които са групирани в четири основни насоки за работа: подобряване на прозрачността, оценка на финансовите продукти, засилване на изискванията за финансов контрол и усъвършенстване на работата на пазарите чрез подобрена политика в областта на кредитния рейтинг.

През септември събитията, настъпили след отпускането на държавна помощ на американските институции за ипотечно кредитиране и след фалита на четвъртата по големина американска търговска банка (съответно на 7 и 15 септември), провокираха международна финансова криза, която в края на същия месец засегна и Европа.

В цял свят незабавно бяха приети спешни мерки за справяне с последиците от финансовата криза върху икономиката. Освен тези мерки Европейският съюз по водеща роля за действителна и цялостна реформа на международната финансова система, основаваща се на принципите на прозрачност, банкова солидарност, отговорност, честност и глобално управление.

Освен това през годината и преди явната проява на финансовата криза на европейския континент в рамките на пътната карта от октомври 2007 г. бяха представени редица инициативи и теми за обсъждане относно финансовата стабилност. Те са описани подробно в глава II, раздел 1, рубрика „Макроикономическа рамка“⁽¹⁾.

(1) Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Макроикономическа рамка“, подрублики „Общи аспекти“ и „Финансови системи“ от настоящия доклад.

Европейският отговор на финансовата криза

След разразяването на кризата през септември редица държави-членки на ЕС трябваше спешно да предприемат мерки, за да предпазят своите национални банкови системи.

Същевременно се проведеха официални и неофициални консултации между държавите-членки, за да се подготви общ отговор на забавянето на икономическия растеж и за възстановяване на доверието във финансовите пазари.

Още от началото на кризата Комисията пое ангажимент да подпомогне държавите-членки да предприемат съгласувани и ефективни действия за разрешаване на проблемите, с които се сблъсква финансовият сектор, и по този начин да избегнат системна криза. Тези спешни инициативи, представени от Комисията, са в съответствие с установената от Съвета по икономически и финансови въпроси (Екофин) през октомври 2007 г. рамка, насочена към насърчаване на прозрачността и отговорността във финансовия сектор и към подкрепа за развитието на вътрешния пазар.

Европейският парламент също многократно официално призова Комисията да използва законодателната си инициатива в областта на финансовите пазари.

При тези обстоятелства на 13 септември в Ница се състоя неофициална среща между европейските министри, отговарящи за икономиката и финансите.

На 23 септември Европейският парламент прие две резолюции, като първата изисква приемане на законодателство, с което да се подобри рамката за надзора на хедж фондовете и фондовете за частни капиталови инвестиции, а с втората се приканва към приемането на нови правила за гарантиране на повече прозрачност в политиките на хедж фондовете и фондовете за частни капиталови инвестиции.

На 1 октомври Комисията предложи ⁽¹⁾ преразглеждане на директивите за капиталовите изисквания ⁽²⁾. С предложените изменения се цели предимно да се поощри по-доброто управление на големите рискове и експозиции, да се подобри качеството на капитала, да се гарантират съгласувани и ефективни практики по надзора, да се подобри управлението на ликвидния риск и да се отстранят недостатъците на секюритизацията, свързани с модела „прехвърляне на кредитния риск чрез емитиране на ценни книжа“ (*originate to distribute*).

На 4 октомври в Париж се събраха европейските държави — членки на Г-8. Държавните ръководители на Германия, Италия, Обединеното кралство и Франция

⁽¹⁾ COM(2008) 602.

⁽²⁾ Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОБ L 177, 30.6.2006 г.).

приеха обща декларация, в която се ангажираха да вземат всички необходими мерки за поддържането на солидарността и стабилността на финансовата система.

На 6 октомври последва декларация на държавните и правителствените ръководители на 27-те държави-членки на ЕС. Ръководителите на ЕС заявиха, че всеки от тях ще вземе необходимите мерки за гарантиране на стабилността на финансовата система (или чрез засилване на гаранциите върху банковите депозити, или чрез осигуряване на ликвидност от централните банки, или чрез мерки, насочени към някои банки).

Впоследствие Съветът се събра в Люксембург на 7 октомври. Това събиране беше предшествано от среща на 6 октомври на членовете на Еврогрупата. Съветът постигна споразумение за координиран подход в отговор на финансовата криза. В очакване на срещата на Европейския съвет през 15 и 16 октомври той прие заключенията относно незабавна реакция на финансовите сътресения, както и декларации относно засилване на финансовата стабилност; необходимостта от по-строг надзор върху финансовите пазари; съгласуван отговор на Общността по отношение на икономическия спад; размера на възнагражденията на управителите на предприятия.

След декларацията на държавните и правителствените ръководители от 6 октомври Съветът заключи, че възстановяването на доверието във финансовия сектор, както и неговото правилно функциониране са основен приоритет. Съветът също потвърди нуждата от подкрепа на финансовите институции, които играят решаваща роля за стабилността на системата, и определи общите принципи за това. Той прикани Комисията да промени незабавно някои счетоводни правила, приложими в банковия сектор. Държавите-членки се договориха за увеличаване на гарантирания минимален размер на депозитите на 50 000 евро. Съветът отбеляза също, че съществуващите правила (контролът върху държавните помощи и Пакта за стабилност и растеж) са достатъчно гъвкави, за да се отговорят на изключителните обстоятелства, пред които е изправена Европа.

В съответствие с поетите от Съвета на 7 октомври ангажименти Комисията публикува на 13 октомври насоки ⁽¹⁾ за държавите-членки относно мерките, предприети в полза на финансовите институции в кризисно положение. Тези насоки се основават на правилата от Договора за ЕО, разрешаващи отпускането на помощ за преодоляване на сериозни затруднения в икономиката на държава-членка (член 87, параграф 3, буква б) от Договора за ЕО). Според правилата на Общността по отношение на държавните помощи предприетите мерки не трябва да провокират нито несъразмерни нарушения на конкуренцията, нито отрицателни последици върху вътрешния пазар. Освен това тези мерки трябва да имат ограничен характер във времето и да бъдат съпроводени от подходящо финансово участие на частния сектор. Спазването на тези принципи, включително и на мерките за индивидуална

(¹) ОВ С 270, 25.10.2008 г.

помощ, трябва да бъде гарантирано от държавите-членки и ще бъде контролирано от Комисията. На 5 декември Комисията прие подробни насоки относно условията за рекапитализация на банките от държавите-членки в условията на финансовата криза ⁽¹⁾, за да се гарантира, че останалите сектори на икономиката имат достъп до достатъчно финансови средства, и за да се стабилизируют финансовите пазари, като същевременно се избегнат прекалени изкривявания на конкуренцията в съответствие с правилата на Общността по отношение на държавните помощи. Тези насоки отчитат факта, че ограниченото кредитиране започва да оказва влияние върху реалната икономика и е възможно финансово стабилните банки да се нуждаят от публичен капитал, за да могат да опускат достатъчно кредити на предприятията. Съобщението допълва, като същевременно внася уточнения, документа с насоките от 13 октомври ⁽²⁾.

Освен това на 15 октомври Комисията представи преразглеждане ⁽³⁾ на общностните правила за схемата за гарантиране на депозитите ⁽⁴⁾. Новите правила имат за цел да се възстанови доверието във финансовия сектор. По този начин след една година равнището на минималната гаранция на депозитите ще се повиши от 20 000 евро на 100 000 евро (междувременно минималният размер ще бъде 50 000 евро), като всяка държава-членка има възможност да определи по-високи нива. Освен това срокът за изплащане на депозитите в случай на фалит на банка ще бъде намален от три месеца на три дена.

В същия ден Комисията прие ⁽⁵⁾ изменения на някои съществуващи счетоводни стандарти (Международен счетоводен стандарт 39 и Международен стандарт за финансово отчетане 7), за да позволи прекласификацията на финансови инструменти и за да създаде условия европейските финансови институции да не бъдат ошетени спрямо международните си конкуренти ⁽⁶⁾. По-късно на 3 ноември в интерес на улесняване на ползвателите тя прие и консолидирания текст на всички Международни стандарти за финансово отчетане (МСФО), приложими в Европейския съюз ⁽⁷⁾.

На 9 октомври Европейският парламент прие резолюция за бъдещата структурата на финансовия надзор. Текстът изисква официално от Комисията да внесе предложения за подобряване на разпоредбите относно регулирането и надзора на финансовите услуги в Европа (продължение на „Ламфалуси“).

⁽¹⁾ С(2008) 8259.

⁽²⁾ Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Конкуренция“, подрубрика „Държавни помощи“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ COM(2008) 661.

⁽⁴⁾ Директива 94/19/ЕО (ОВ L 135, 31.5.1994 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 1004/2008 (ОВ L 275, 16.10.2008 г.).

⁽⁶⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Напредък на вътрешния пазар“, подрубрика „Счетоводство и одит“ от настоящия доклад.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 1126/2008 (ОВ L 320, 29.11.2008 г.).

На 12 октомври в Париж се проведе среща на върха на държавите от еврозоната, за да се набележи съвместен план за действие на държавите от еврозоната и на Европейската централна банка (ЕЦБ) с оглед на съществуващата финансова криза. Представителите на еврозоната приеха декларация относно съгласувания план за действие на страните от еврозоната.

Икономическото и финансовото положение, както и желанието на Европейския съюз да допринесе значително за международното разрешаване на кризата бяха основна тема и на Европейския съвет на 15 и 16 октомври, който потвърди приетите от Еврогрупата на 12 октомври принципи за поддържане на финансовата стабилност. Тези мерки предвиждат най-вече да се гарантира съвместно с централните банки и надзорните органи достатъчно ликвидност за финансовите институции, да се улесни тяхното финансиране и да им се предоставят капиталови средства, за да могат да продължат да финансират икономиката при нормални условия. Европейският съвет също реши в близко бъдеще да бъде създаден неофициален механизъм за ранно предупреждение, за обмен на информация и за оценка (работна група за финансовата криза). Бяха предвидени и месечни срещи на националните надзорни органи, за да се засили надзорът върху европейския финансов сектор.

Европейският съвет също одобри инициатива за незабавно започване на съвместна работа с международните партньори за реформа на международната финансова система и ново глобално управление. По този начин той заяви готовността на Европа да поеме водещата роля при проектирането на новата система за финансово управление. Беше предвидено и провеждането на международна среща на върха преди края на 2008 г. (вж. по-долу „Международна среща на върха на Г-20“).

В тази връзка на 18 октомври в Ню Йорк председателят на Европейския съвет и председателят на Комисията се срещнаха с президента на Съединените щати. Тримата ръководители се договориха да предложат поредица от международни срещи на върха по проблемите на финансовата криза, на които да бъдат обсъдени въпросите за надзора на финансовите институции, работата на високорисковите хедж фондове и ролята на Международния валутен фонд (МВФ).

В резолюция от 22 октомври относно проведения през същия месец Европейски съвет Европейският парламент призова за мерки, насочени към подобряване на финансовия контрол. Той отново прикани за законодателни мерки за засилване на регулаторната рамка и надзора, както и за управлението на кризата в Европейския съюз, а именно: банковото регулиране и надзор, ролята на агенциите за кредитния рейтинг, секюритизацията и нейния надзор, хедж фондовете и други видове нови

структури, ролята на задлъжнялостта, изискванията за прозрачност, правилата за ликвидация, клиринг на деривативните инструменти, търгувани извънборсово, и механизми за предотвратяване на кризата.

Освен това проведената на 4 ноември среща на Съвета беше посветена главно на отговора на финансовата криза, като дискусиите се съсредоточиха основно върху продължаване на вече положените в тази област усилия. Министрите на финансите призоваха също за координация на националните действия за подкрепа на финансовия сектор, за предоставяне на помощ на засегнатите от кризата европейски страни и за единна позиция, която Европа трябва да защити в дебата за реформата на международната финансова система.

Съветът одобри заем от 6,5 млрд. евро за Унгария ⁽¹⁾, за да позволи на страната да устои на силното напрежение, което съществува на финансовите пазари. В допълнение към този заем МВФ и Световната банка предоставиха финансова помощ за подкрепа на платежния баланс в средносрочен план.

Също така на 12 ноември се проведе първото събрание на експертната група на високо равнище по финансовия надзор (група, създадена от председателя на Комисията), за да представи на Комисията препоръки относно засилване на европейските разпоредби за надзора и да разгледа сътрудничеството между европейските органи по надзора и техните международни партньори ⁽²⁾.

Същият ден Комисията прие предложение за регулиране на агенциите за кредитен рейтинг ⁽³⁾. С предложението се цели въвеждането на правен режим за лицензиране и външен контрол, с помощта на който европейските регулатори ще отговарят за надзора върху прилаганите от агенциите за кредитен рейтинг политики и процедури.

По време на заседанието си от 2 декември Съветът одобри увеличаване от 12 млрд. на 25 млрд. евро на тавана на помощта, отпускана на държава-членка на еврозоната в случай на финансови затруднения ⁽⁴⁾. По отношение на отговора на финансовата криза Съветът изрично подчерта необходимостта от незабавно създаване не само на национални схеми за подпомагане на банковия сектор, не само по отношение на гаранциите, но също и по отношение на схемите за подпомагане на плановете за рекапитализация.

⁽¹⁾ COM(2008) 716.

⁽²⁾ IP/08/1679.

⁽³⁾ COM(2008) 704.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1360/2008 (ОВ L 352, 31.12.2008 г.).

План за възстановяване на европейската икономика

В усилията си да намери разрешение на икономическия спад, предизвикан от финансовата криза, Комисията представи на 29 октомври съобщение, озаглавено „От финансова криза към възстановяване: европейска рамка за действие“⁽¹⁾. В него се предлага план за действие, насочен към подкрепа на икономическата дейност в условията на влошена икономическа конюнктура в Европа. Планът се състои от три насоки: нова структура на финансовите пазари на равнище ЕС; мерки за справяне с последиците върху реалната икономика; намиране на глобален отговор на финансовата криза.

След това на 26 ноември Комисията прие европейски план за икономическо възстановяване⁽²⁾. В съответствие с Лисабонската стратегия в основата на плана са залегнали два главни елемента. Първият се свежда до силно повишаване на покупателна способност, за да се стимулира търсенето и да се възстанови доверието. Комисията предлага държавите-членки и Европейският съюз да се договорят за незабавно бюджетно стимулиране в размер на 200 млрд. евро (1,5 % от БВП), за да стимулират търсенето при пълно спазване на Пакта за стабилност и растеж. Вторият елемент се основава на необходимостта от предприемане на краткосрочни действия за засилване на конкурентоспособността на Европа в дългосрочен план. Този план представя пълна програма за действия в областта на „интелигентните“ инвестиции, по-специално инвестиции в квалификации, които отговарят на бъдещите нужди, в енергийната ефективност, които ще доведат до създаване на работни места и икономия на енергия, в чистите технологии, които ще стимулират сектори като строителството и автомобилостроенето да се развият в бъдеще с по-ниски въглеродни емисии, както и в инфраструктурата и изграждането на междусистемни връзки, за да се насърчат ефективността и иновациите.

На 2 декември като принос към Европейския съвет през декември Съветът одобри мерки във връзка с европейския план за възстановяване на икономическата дейност. Той подкрепи по-конкретно стимулиране в размер на 1,5 % от европейския БВП. Мерките следва да бъдат съгласувани и да отчетат различната ситуация във всяка държава-членка, тъй като тяхната цел е да подпомогнат дейността на държавите-членки. Европейският съвет от 11 и 12 декември постигна съгласие относно европейския план за икономическо възстановяване.

Съгласно плана за възстановяване Комисията прие⁽³⁾ на 17 декември временна рамка за държавните помощи, предоставяща допълнителна възможност на държавите-членки да се борят с последиците, които ограниченията в кредитирането оказват върху реалната икономика. Освен това на 10 декември Комисията предложи да

(1) COM(2008) 706.

(2) COM(2008) 800.

(3) IP/08/1993. Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Конкуренция“, подрубрика „Държавни помощи“ от настоящия доклад.

преразгледа многогодишната финансова рамка (2007—2013) ⁽¹⁾, в границите на която да се използва допълнителен пакет в размер на 5 млрд. евро за 2009 и 2010 година за енергийните междусистемни връзки и ширококолентовата инфраструктура.

Също така на 16 декември Комисията прие пакет от мерки за улесняване на прилагането на плана за икономическо възстановяване и за подкрепа на Лисабонската стратегия ⁽²⁾.

Международна среща на върха на G-20

На 15 октомври във Вашингтон се проведе международна среща на върха на основните страни и институции, засегнати от финансовата криза, на която беше обсъдена евентуална реформа на международната финансова система. Тя беше предшествана от неформална среща на 7 ноември в Брюксел на държавните и правителствените ръководители на Европейския съюз и събрание на министрите на финансите на страните от G-8 в Сао Паоло на 8 и 9 ноември. На срещата на върха се събраха държавните или правителствените ръководители на страните от G-20, генералният секретар на ООН, генералният директор на МВФ, президентът на Световната банка, председателят на Комисията и президентът на Форума за финансова стабилност, които приеха декларация за финансовите пазари и световната икономика.

Срещата на върха, проведена по инициатива на Европейския съюз, прие амбициозна работна програма с оглед на съгласувано възстановяване на световната икономика, на по-ефективно регулиране на финансовите пазари, на подобро глобално управление и отказ от политиката на протекционизъм.

Източници на информация и други полезни връзки

- Материали за пресата относно финансовата криза:
http://europa.eu/press_room/press_packs/crisis/index_en.htm

⁽¹⁾ COM(2008) 859.

⁽²⁾ Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места“ от настоящия доклад.

Целта за благоденствие

Раздел 1

Икономическа и социална среда

Контекст

В обновената Лисабонска стратегия, която цели да осигури на Европа просперитас, справедливо и устойчиво по отношение на околната среда бъдеще, е поставен акцент върху постигането на икономически растеж и заетост в условията на глобализация и устойчивото развитие. През 2007 г. институциите отбелязаха, че тази стратегия, която беше формулирана през 2005 г., вече дава резултати. В тази връзка Комисията предложи програма за нов тригодишен цикъл.

В същото време две от седемте предизвикателства, формулирани в стратегията за устойчиво развитие, станаха приоритетни за Съюза: изменението на климата и устойчивото енергийно развитие. През 2007 г. Европейският съвет постави началото на нова епоха в областта на европейската енергийна политика, като прие амбициозни задължителни цели до 2020 г. по отношение на намаляване на емисиите на парникови газове, енергията от възобновяеми източници и биогоривата, както и във връзка с улавянето и съхраняване на въглерода.

Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места

Европейският съвет от 13 и 14 март постави началото на втория тригодишен цикъл на обновената Лисабонска стратегия за растеж и работни места (2008—2010). Съветът потвърди, че съществуващите интегрирани насоки (общите насоки за

икономическите политики и насоките за заетостта) и четирите приоритетни области на действие, определени от Европейския съвет от пролетта на 2006 г. (знание и иновации, бизнес среда, заетост, както и енергийна политика и изменение на климата), остават в сила. Той подчерта също така, че след 2010 г. Европейският съюз ще трябва да продължи работата си по отношение на структурните реформи, устойчивото развитие, както и социалното сближаване, за да се затвърди постигнатият в резултат на обновената Лисабонска стратегия напредък. Европейският съвет прикани Комисията, Съветът и националните координатори по Лисабонската стратегия да се замислят за бъдещето на стратегията след 2010 г.

На 16 декември Комисията прие пакет от мерки за улесняване на прилагането на плана за икономическо възстановяване от 26 ноември ⁽¹⁾ и за засилване на Лисабонската стратегия. В пакета от мерки е включен доклад за определяне на бъдещите ѝ приоритети ⁽²⁾.

Комисията преразглежда също работата на Европейския фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ), за да оптимизира неговия потенциал да подпомага гражданите в намирането на нова работа ⁽³⁾. Освен това тя прие съобщение, озаглавено „Нови умения за нови работни места“ ⁽⁴⁾, в което за първи път се представя оценка на бъдещите нужди на Европейския съюз по отношение на уменията и заетостта до 2020 г. ⁽⁵⁾.

В друго съобщение, прието в рамките на пакета от 16 декември, се обяснява как държавите-членки могат да използват кохезионните фондове за стимулиране на икономиката в краткосрочен план, като по този начин да отговорят на предизвикателствата в дългосрочен план като повишаване на конкурентоспособността и преминаване към икономика, произвеждаща по-малко въглероден двуокис ⁽⁶⁾. От общия бюджет за политиката на сближаване (2007—2013) са отделени 230 млрд. евро за инвестиции в четирите приоритетни области от обновената Лисабонска стратегия за растеж и работни места.

В контекста на пакета за Лисабонската стратегия беше прието и съобщение относно непосредствените приоритети за сътрудничество в областта на образованието и професионалното обучение за периода 2009—2010 г., както и относно стратегическите предизвикателства в дългосрочен план ⁽⁷⁾.

(1) COM(2008) 800. Вж. глава I, раздел 4, рубрика „План за възстановяване на европейската икономика“ от настоящия доклад.

(2) COM(2008) 881.

(3) COM(2008) 867.

(4) COM(2008) 868.

(5) Вж. глава III, раздел 1, рубрика „Социално измерение“, подрубрика „Заетост“ от настоящия доклад.

(6) COM(2008) 876. Вж. глава III, раздел 1, рубрика „Регионално измерение и политика на сближаване“, подрубрика „Политика на сближаване“ от настоящия доклад.

(7) COM(2008) 865. Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Образование, обучение, професионални умения“, подрубрика „Образование и обучение през целия живот“ от настоящия доклад.

Накрая, в пакета се включва съобщение относно външнополитическото измерение на Лисабонската стратегия ⁽¹⁾, което се основава на план за възстановяване с предложения за подобряване на международното сътрудничество на Европейския съюз в областта на нормативната уредба и за гарантиране на справедлив и свободен достъп до пазарите на трети държави. Пакетът съдържа и доклад за продължаване на преразглеждането на единния пазар ⁽²⁾.

Освен това по време на заседанията си на 26 и 27 ноември Съветът на регионите прие становище, в което се подчертава необходимостта от по-добра координация на прилаганите на различните равнища на управление политики за растеж и заетост.

Стратегия за устойчиво развитие

Преразгледаната през юни 2006 г. стратегия за устойчиво развитие излага следните седем основни предизвикателства: изменение на климата и чиста енергия, устойчив транспорт, устойчиво потребление и производство, опазване и управление на природните ресурси, обществено здравеопазване, социално приобщаване, както и демографски и миграционни проблеми и бедността в света.

На базата на тази преразгледана стратегия Европейският съюз продължи да включва през годината устойчивото развитие във всички свои политики. Основната дългосрочна цел за устойчиво развитие, която се отнася до качеството на живот, равнопоставеността между поколенията и жизнеността на европейското общество в дългосрочен план, и средносрочната цел за растеж и заетост в рамките на Лисабонската стратегия продължиха да се сливат в едно. На европейско равнище примерите за това сливане включват: политическите приоритети относно енергийната политика и изменението на климата; единния пазар, който доказва, че отварянето на пазара може да подобри качеството на живот, ако е придружено от социални и икономически мерки; подновения социален дневен ред, целящ подобряване на възможностите пред европейските граждани и засилване на солидарността с нуждаещите се; както и усилията за подобряване на нормативната база, която благоприятства постоянното прилагане на политиките, като налага системна оценка на икономическите, социалните и екологичните показатели. Специално внимание беше отделено на ефективното прилагане на политиките, които водят до измерими на практика резултати.

Както се предвижда в преразгледаната стратегия, през 2008 г. Комисията публикува наръчник на гражданите относно стратегията, в който се обясняват подходът и

⁽¹⁾ COM(2008) 874. Вж. глава V, раздел 2, рубрика „Международна търговия“, подрубрика „Стратегия за достъп до пазари“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ SEC(2008) 3064. Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Напредък на вътрешния пазар, подрубрика „Преглед на единния пазар“ от настоящия доклад.

целите на Европейския съюз по този въпрос и се описват конкретни примери как гражданите могат да допринесат за устойчивото развитие.

В отговор на искане, отправено през декември 2007 г. от Европейския съвет, Комисията ще представи през 2009 г. следващия доклад за стратегията.

Макроикономическа рамка

Общи аспекти

Икономическият климат през 2008 г. беше белязан от покачване, последвано от понижаване на цените на основните продукти, сътресения на финансовите пазари и влошаване на икономическата конюнктура.

В съобщение от 20 май ⁽¹⁾ бяха представени решения за ограничаване на последиците от нарастването на цените на хранителните продукти на световните пазари. То беше последвано от съобщение от 13 юни относно нарастващите цени на нефта. ⁽²⁾ Двете съобщения бяха разгледани по време на Европейския съвет от 19 и 20 юни.

Що се отнася до сътресенията на финансовите пазари от началото на септември, незабавният отговор на Европейския съюз е описан в раздел 4 ⁽³⁾. Други мерки, свързани с финансовите пазари, са подробно разгледани в рубриката „Финансови системи“ от настоящия раздел (вж. по-долу).

Влошаването на икономическата конюнктура беше потвърдено и в икономическите прогнози от есента, обхващащи периода 2008—2010 г., които Комисията представи на 3 ноември.

С оглед на създалата се ситуация на 29 октомври Комисията прие съобщение, озаглавено „От финансова криза към възстановяване: рамка за европейски действия“ ⁽⁴⁾, а на 26 ноември — Европейски план за икономическо възстановяване ⁽⁵⁾.

Тези две инициативи са описани и в глава I, раздел 4 ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ СОМ(2008) 321 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.). Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Селско стопанство и развитие на селските райони“, подрубрика „Цени на селскостопанските продукти и свързани с тях мерки“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ СОМ(2008) 384 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.). Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Енергетика“, подрубрика „Общи аспекти“ и глава III, раздел 2, рубрика „Рибарство и морска стратегия“, подрубрика „Насоки на Общата политика в областта на рибарството“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ Вж. глава I, раздел 4, рубрика „Европейският отговор на финансовата криза“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ СОМ(2008) 706.

⁽⁵⁾ СОМ(2008) 800.

⁽⁶⁾ Вж. глава I, раздел 4, рубрика „План за възстановяване на европейската икономика“ от настоящия доклад.

На 14 май Съветът прие препоръка относно актуализираните през 2008 г. общи насоки за икономическите политики на държавите-членки и на Общността за периода 2008—2010 г. ⁽¹⁾

Финансови системи

На 27 февруари Комисията представи две съобщения, свързани от една страна с промяна в европейската и световната финансова система, насочени към засилване на финансовата стабилност ⁽²⁾, и от друга страна — с инвестиционните фондове ⁽³⁾.

По отношение на финансовата стабилност Комисията поиска Европейският съвет да потвърди принципите, от които се води ЕС в усилията си за подобряване на прозрачността на финансовите пазари и за засилване както на надзора върху финансовите институции, така и на управлението на риска, както и да определи общите насоки за действията, които трябва да бъдат предприети. Това съобщение е част от пътната карта, приета от Съвета през октомври 2007 г.

В съобщението относно инвестиционните фондове се разглеждат въпросите, породени от дейността им, които попадат в специфичната категория на трансграничните инвестиции. В него е показано как възприемането на общ подход позволява да се установи необходимото равновесие между разрешаване на проблемите, свързани с тези фондове, и запазването на общите ползи, произтичащи от една отворена среда за инвестиции.

Европейският съвет от 13 и 14 март стигна до заключението, че за да се осигури по-голяма стабилност на финансовите пазари, трябва да бъдат предприети мерки за подобряване на прозрачността и работата на фондовете и да се усъвършенства рамката за финансов надзор, както и нормативната база на национално, общностно и глобално равнище. Особено внимание беше отделено на въпроса за бъдещето на суверенните фондове.

По искане на Европейския съвет Съветът одобри като част от заключенията от 14 май мерки и процедури, които трябва да бъдат предприети за усъвършенстване на инструментите на ЕС в областта на финансовия надзор и финансовата стабилност.

Беше актуализирана и пътната карта за засилване на инструментите на ЕС по отношение на финансовата стабилност и предприетите мерки с цел справяне с финансовата криза (пътна карта, приета през октомври 2007 г.), а от друга страна

⁽¹⁾ ОВ L 137, 27.5.2008 г. и ОВ L 139, 29.5.2008 г.

⁽²⁾ COM(2008) 122 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 115 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

процесът „Ламфалуси“ за регулиране на финансовите услуги (пътна карта, приета през декември 2007 г.) беше преразгледан.

Предприетите в отговор на финансовата криза мерки са разгледани в глава I, раздел 4.

Пакт за стабилност и растеж

Институциите на Общността направиха годишен преглед на ситуацията във всяка от държава-членка. По препоръка на Комисията Съветът прие последователно нейните становища относно актуализираните програми за стабилност и за сближаване на 27-те държави-членки ⁽¹⁾.

През 2008 г. бяха предприети следните действия по отношение на процедурите при прекомерен дефицит:

- вследствие на подобряване на положението в Италия, Португалия, Словакия, Чешката република и Полша Съветът последва препоръките на Комисията и отмени, съответно на 3 юни ⁽²⁾ — за първите четири страни, и на 8 юли ⁽³⁾ — за Полша, предишните решения относно наличието на прекомерен дефицит в тези страни;
- на 8 юли Съветът ⁽⁴⁾ прие решение относно наличието на прекомерен дефицит в Обединеното кралство, придружено от препоръка за мерките, които трябва да бъдат взети за подобряване на ситуацията.

В отговор на извънредните обстоятелства в резултат на финансовата криза Европейският съвет от 15 и 16 октомври реши, че бюджетната политика трябва да продължи да бъде част от преработения пакт за стабилност и растеж, който, както е предвидено в него, следва да се прилага по начин, който отразява извънредните обстоятелства в ЕС.

Качество и устойчивост на публичните финанси

На 24 юни Комисията представи съобщение „Публични финанси в ИПС за 2008 г. — ролята на качеството на публичните финанси в управленската рамка на ЕС“ ⁽⁵⁾. В съобщението се съдържат основните изводи от доклада за бюджетното развитие през предходни години и за бъдещите рискове, както и предложения за засилване

(1) ОВ С 49, 22.2.2008 г., ОВ С 73, 19.3.2008 г., ОВ С 74, 20.3.2008 г., ОВ С 75, 26.3.2008 г. и ОВ С 182, 19.7.2008 г.

(2) Решение 2008/560/ЕО, Решение 2008/561/ЕО, Решение 562/2008/ЕО, Решение 2008/563/ЕО (ОВ L 181, 10.7.2008 г.).

(3) Решение 2008/622/ЕО (ОВ L 200, 29.7.2008 г.).

(4) Решение 2008/713/ЕО (ОВ L 238, 5.9.2008 г.).

(5) COM(2008) 387 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

на ефективността на предпазната част на пакта за стабилност и растеж, като се набляга по-специално на по-доброто интегриране на качеството на публичните финанси в икономическия надзор.

От своя страна в заключенията си от 14 май Съветът изрази своето становище относно качеството на публичните финанси. Той подчерта необходимостта от засилване на усилията за подобряване на измерването и анализа на качеството на публичните финанси и тяхното влияние върху растежа. Той посочи, че през 2009 г. въпросът за качеството на публичните финанси ще бъде поставен отново на дневен ред.

Икономически и паричен съюз

На 7 май Комисията прие съобщение, озаглавено: „ИПС на 10: успехи и предизвикателства след 10 години Икономически и паричен съюз“⁽¹⁾. В него се анализират постигнатите в еврозоната икономически резултати след въвеждане на единната валута през 1999 г. Също така се изброяват належащите цели и предизвикателствата, пред които е изправена еврозоната, и се предлага политическа програма, която ще позволи на Икономическия и паричен съюз (ИПС) да продължи успешното си развитие.

По-специално в съобщението от 18 април, озаглавено „Въвеждане на еврото в Кипър и Малта“⁽²⁾, Комисията разгледа най-важните аспекти на процеса на смяната на валутата, по-специално преминаването към парични наличности в евро, преустройството на административните и финансовите системи, реалното и възприеманото влияние върху цените от въвеждането на еврото, общественото мнение за информационните и образователните кампании.

Що се отнася до бъдещото разширяване на еврозоната, в своя доклад за сближаването⁽³⁾ от 7 май Комисията прави заключението, че сред проучените държави-членки единствено Словакия отговаря на условията за приемане на еврото. Въз основа на този доклад и доклада на Европейската централна банка Комисията прие впоследствие предложение за приемането на единната валута в Словакия от 1 януари 2009 г.⁽⁴⁾ На 8 юли решението беше прието от Съвета след одобрение от Европейския съвет през юни и след положителното становище на Европейския парламент⁽⁵⁾. Съответно на 18 юли и 12 декември Комисията представи седмия⁽⁶⁾ и осмия⁽⁷⁾ доклад за напредъка на практическата подготовка с оглед на въвеждането на единната европейска валута в Словакия.

(1) COM(2008) 238.

(2) COM(2008) 204 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

(3) COM(2008) 248.

(4) COM(2008) 249.

(5) Решение 2008/608/ЕО (ОВ L 195, 24.7.2008 г.).

(6) COM(2008) 480.

(7) COM(2008) 843.

Данъчно облагане

Общи аспекти

На 14 май Съветът прие заключенията относно „Данъчни въпроси, свързани със споразуменията с трети страни“. Той подчерта, че е важно принципите на доброто управление в областта на данъчното облагане да бъдат прилагани на възможно най-широка географска основа.

По отношение на борбата срещу вредната данъчна конкуренция на 3 юни Съветът прие заключенията, свързани с нормите на поведение по отношение на корпоративното данъчно облагане, а на 2 декември — и нова работна програма на групата, отговаряща за кодекса на поведение.

На 2 септември Европейският парламент прие решение за координирана стратегия за подобряване на борбата срещу данъчните измами, която цели да се премахнат данъчните загуби, причинени от този феномен, като се установят областите, в които европейското законодателство и административното сътрудничество между държавите-членки могат да бъдат подобрени, без да се създава излишна тежест както за данъчните администрации, така и за данъкоплатците.

На 9 октомври Комисията прие доклад за оценка ex-post на програмата Fiscalis 2003—2007 г. ⁽¹⁾. Според съдържащите се в него заключенията програмата е позволила да се подобри работата на системите за данъчно облагане във вътрешния пазар, като е активизирала сътрудничеството между страните участнички, техните администрации и служители.

Пряко данъчно облагане

След заключенията на Съвета от 14 май Комисията представи на 15 септември своя първи доклад ⁽²⁾ относно прилагането на Директивата за спестяванията ⁽³⁾. В него се съдържа оценка на резултатите от прилагането на директивата, както и мнението на Комисията относно възможни промени в нейния обхват на действие. Въз основа на доклада Комисията прие на 13 ноември предложение за изменение на директивата, целящо да се сложи край на избягването на данъчно облагане ⁽⁴⁾.

Освен това на 2 декември Съветът прие резолюцията относно координацията на системите на пряко данъчно облагане по отношение на данъка при изхода.

⁽¹⁾ COM(2008) 623.

⁽²⁾ COM(2008) 552.

⁽³⁾ Директива 2003/48/ЕО (ОВ L 157, 26.6.2003 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 727.

Непряко данъчно облагане

През 2008 г. Съветът одобри различни законодателни предложения, свързани с непрякото данъчно облагане:

- на 12 февруари — пакет от мерки за улесняване на плащането и възстановяването на ДДС в рамките на ЕС ⁽¹⁾. Този пакет за ДДС включва директива относно мястото на доставка на услуги; миниобслужване на едно гише само за далекосъобщителните услуги, за радио- и телевизионно разпространение, както и за електронната търговия; директива относно подробни правила за възстановяването на ДДС за предприятия, които не са установени на дадената територия; регламент за обмен на информация между държавите-членки, необходим за налагането на новите разпоредби;
- същият ден — директива относно непреките данъци върху набирането на капитал (Директива относно данъците върху капитала) ⁽²⁾. Целта на тази директива е да допринесе за правната сигурност, като внесе яснота, практичност и простота в законодателството в тази област;
- на 26 май — директива относно взаимопомощта при събиране на вземания, свързани с някои видове налози, мита, данъци и други мерки ⁽³⁾. В тази връзка на 28 ноември Комисията прие регламент за установяване на практически правила, необходими за прилагане на някои разпоредби на тази директива ⁽⁴⁾;
- на 9 юни — изменение на решението относно режима на „*oastroi de mer*“ във френските отвъдморски департаменти ⁽⁵⁾, за да се отчете появата на нови продукти във френския департамент Гвиана, които не са предмет на действащото законодателство на Европейския съюз;
- на 16 декември — директива за общия режим на акцизи ⁽⁶⁾, целяща засилване на борбата с данъчните измами и опростяване на действащите процедури за движението на стоки, облагани с акцизи;
- в същия ден — изменение на Директивата за ДДС ⁽⁷⁾ и на регламента за административното сътрудничество в областта на ДДС ⁽⁸⁾, целящи от 2010 г. да се увеличат събираемостта и обменът на информация, свързана с вътреобщностните сделки ⁽⁹⁾;

Комисията предложи няколко инициативи за по-ефективна борба с измамите с ДДС:

⁽¹⁾ Директиви 2008/8/ЕО, 2008/9/ЕО и Регламент (ЕО) № 143/2008 (ОВ L 44, 20.2.2008 г.).

⁽²⁾ Директива 2008/7/ЕО (ОВ L 46, 21.2.2008 г.).

⁽³⁾ Директива 2008/55/ЕО (ОВ L 150, 10.6.2008 г.).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1179/2008 (ОВ L 319, 29.11.2008 г.).

⁽⁵⁾ Решение 2008/439/ЕО (ОВ L 155, 13.6.2008 г.).

⁽⁶⁾ Директива 2008/118/ЕО (ОВ L 9, 14.1.2009 г.).

⁽⁷⁾ Директива 2006/112/ЕО (ОВ L 347, 11.12.2006 г.).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 1798/2003 (ОВ L 264, 15.10.2003 г.).

⁽⁹⁾ Директива 2008/117/ЕО и Регламент (ЕО) № 37/2009 (ОВ L 14, 20.1.2009 г.).

- съобщение относно мерките за изменение на системата на ДДС за борба с измамите ⁽¹⁾, насочено по-специално към въвеждането на данъчно облагане на вътреобщностните доставки и въвеждането на система за доброволно прилагане на обратно начисляване на данъчното задължение (22 февруари);
- нова поредица от мерки, както и съобщение за различните законодателни предложения, заедно с график ⁽²⁾. Мерките относно солидарната отговорност, както и относно освобождаване от ДДС при внос (1 декември).

След съобщението на Комисията ⁽³⁾, в което се представя план за действия, преназначени да допринесат за подобряване на борбата срещу измамите с ДДС, Съветът одобри на 7 октомври насоките на програмата Eurofisc. Програмата предвижда мерки за борба с измамите с ДДС и за подпомагане на обмена на информация между данъчните органи на държавите-членки относно икономически субекти, заподозрени в измами.

На 7 юли Комисията предложи изменение на Директивата за ДДС по отношение на намалените ставки на данъка върху добавената стойност ⁽⁴⁾. По този начин жилищният сектор, ресторантьорството и услугите за обществено хранене, както и местните услуги (особено трудоемките услуги) трябва да бъдат включени в списъка със стоки и услуги, облагани с намалени ставки.

По отношение на акцизите върху тютюневите изделия на 16 юли Комисията прие доклад и предложение за директива, която да измени действащото право на Общността ⁽⁵⁾. Предложението за директива предвижда постепенно увеличение до 2014 г. на минималните данъчни ставки в Общността за облагане на цигарите и фино нарязания тютюн (тютюн за ръчно навиване). С нея се актуализират и определенията за различните видове тютюневи изделия и се внася повече прозрачност в правилата за данъчно облагане. В доклада и в предложението се съдържа оценка на ситуацията на пазара за тютюн и се предлагат евентуални мерки за актуализиране на акцизите върху тютюневите изделия.

Конкуренция

Общи аспекти

През 2008 г. политиката в областта на конкуренцията продължи да поддържа и създава условия, позволяващи на пазарите да функционират при конкурентни условия,

⁽¹⁾ COM(2008) 109 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 807.

⁽³⁾ COM(2007) 758 (ОВ С 55, 28.8.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 428.

⁽⁵⁾ COM(2008) 460 и COM(2008) 459.

което е от полза за европейския бизнес и потребителите. Предприетите мерки се състояха от една страна в противодействие на пазарните слабости, свързани с антиконкурентно поведение на икономическите субекти и на някои пазарни структури, а от друга — в подпомагане на изграждането във всички икономически сектори на глобална рамка на икономическа политика, създаваща благоприятни условия за постигане на реална конкуренция.

Освен това на 16 юни Комисията представи преглед на основното развитие в областта на политиката за защита на конкуренцията през 2007 г. ⁽¹⁾.

Държавни помощи

На 21 май ⁽²⁾ и 17 ноември ⁽³⁾ Комисията актуализира доклада за държавните помощи. В актуализацията през пролетта Комисията наблегна на ситуацията с държавните помощи, предназначени за защита на околната среда. В актуализацията през есента Комисията подчерта тенденцията за намаляване или за запазване на обема на държавните помощи в повечето държави-членки. Помощите, отпуснати в банковия сектор вследствие на кризата на с рисковите ипотечни кредити, също бяха разгледани.

В отделните области на подпомагане Комисията прие на 23 януари насоки ⁽⁴⁾ относно държавните помощи за защита на околната среда. Тези насоки определят нови условия за отпускането на такива помощи и установяват важно равновесие между защитата на околната среда и намаляването на нарушенията на конкуренцията ⁽⁵⁾. Освен това на 20 май Комисията прие ново съобщение относно държавните помощи под формата на гаранции ⁽⁶⁾.

На 6 август Комисията прие Общ регламент за групово освобождаване ⁽⁷⁾, който определя някои категории помощи за съвместими с общия пазар в прилагане на членове 87 и 88 от Договора, позволяващи на държавите-членки да отпускат тези помощи, без да трябва предварително да уведомяват Комисията. Регламентът разрешава отпускането на помощи на малките и средни предприятия за изследвания, иновации, регионално развитие, обучение, създаване на работни места и за капиталови инвестиции. Той разрешава също помощи за защита на околната среда и за мерки в полза на предприемачеството. В този регламент са консолидирани и хармонизирани в един текст съществуващите разпоредби на пет различни рег-

⁽¹⁾ COM(2008) 368.

⁽²⁾ COM(2008) 304.

⁽³⁾ COM(2008) 751.

⁽⁴⁾ ОВ С 82, 1.4.2008 г.

⁽⁵⁾ Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Околна среда“, подрубрика „Изменение на климата“ от настоящия доклад.

⁽⁶⁾ IP/08/764.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 800/2008 (ОВ L 214, 9.8.2008 г.).

ламентата, като се разширяват категориите на държавните-помощи, подлежащи на изключение.

Редица спешни мерки в областта на държавните помощи трябваше да бъдат приети в отговор на започналите през септември сътресенията на финансовите пазари ⁽¹⁾. Политиката за конкуренцията допринесе съществено за постигане на координиран отговор на Европейския съюз по отношение на финансовата криза, като същевременно дава възможност държавите-членки да се намесят, когато е необходимо, в съответствие с националната ситуация. В тази връзка на 13 октомври Комисията прие съобщение относно прилагането на правилата за държавна помощ по отношение на мерките, предприети във връзка с финансовите институции в контекста на световна финансова криза ⁽²⁾. В съответствие с формулираните в съобщението насоки Комисията одобри плановете за отпуснатите от редица държави-членки помощи за финансовите институции ⁽³⁾. На 5 декември Комисията завърши насоките от 13 октомври със съобщение относно условията за рекапитализация на банките от държавите-членки в условията на финансовата криза, за да се гарантира увеличаване на кредитите за реалната икономика, което трябва да бъде осъществено в съответствие с правилата на Общността в областта на държавните помощи ⁽⁴⁾.

В рамките на своя европейски план за икономическо възстановяване ⁽⁵⁾ Комисията прие на 17 декември временна рамка, предоставяща допълнителна възможност на държавите-членки да се борят с последиците, които ограниченията в кредитирането оказват върху реалната икономика ⁽⁶⁾. С тази нова рамка се въвеждат редица временни мерки, позволяващи на държавите-членки да преодолеят изключителните трудности, пред които са изправени предприятията при набирането на финансови средства. По-специално държавите-членки биха могли, без да е необходимо да нотифицират всеки отделен случай, да отпускат преференциални заеми, да намаляват премиите за гаранциите по заемите, да осигуряват капиталови инвестиции за МСП и да предоставят преки помощи в размер до 500 000 евро.

В статистическо изражение Комисията отчете намаляване спрямо 2007 г. на броя на уведомленията за държавни помощи, които през 2008 г. достигнаха 660. Тя взе и 616 окончателни решения, като разреши помощите в около 96 % от случаите, докато в останалите 4 % прие отрицателно решение, след като прецени, че въпросните мерки са несъвместими както с нормативната уредба в областта на държавните помощи, така и с тези за единния пазар.

(1) Вж. глава I, раздел 4, рубрика „Европейският отговор на финансовата криза“ от настоящия доклад.

(2) ОВ С 270, 25.10.2008 г.

(3) Вж. по-специално IP/08/1496, IP/08/1497, IP/08/1589, IP/08/1600, IP/08/1601, IP/08/1609 и IP/08/1610.

(4) COM(2008) 8259.

(5) COM(2008) 800. Вж. глава I, раздел 4, рубрика „План за възстановяване на европейската икономика“ от настоящия доклад.

(6) IP/08/1993.

Правила за защита на конкуренцията, приложими към предприятията

Контрол върху сливанията

В областта на сливанията Комисията отчете намаляване на броя им спрямо 2007 г. Повече от 98 % от обявените сделки бяха одобрени, повечето в срок от един месец. Няколко случая обаче бяха подложени на подробно разследване. Комисията проведе подробно разследване, по-специално по проекта за придобиване на Reuters от Thomson ⁽¹⁾, закупуването от Statoil Hydro на бензиностанциите Jet de Conoco Phillips в скандинавските страни ⁽²⁾ и придобиването на GBI от ABF в сектора на хлябната мая ⁽³⁾. Разследванията установиха, че сливанията, както бяха обявени първоначално, биха попречили съществено на конкуренцията. За да разсеят опасенията на Комисията, страните внесоха изменения в предвижданите сделки. На тази основа Комисията разреши тези сливания съответно на 19 февруари ⁽⁴⁾, 21 октомври ⁽⁵⁾ и 23 септември ⁽⁶⁾.

Споразумения и злоупотреба с господстващо положение

По отношение на картелите Комисията наложи глоби в общ размер около 3,2 млрд. евро на членовете на незаконни споразумения на пазарите за услугите за международни премествания ⁽⁷⁾, за парафинов восък ⁽⁸⁾, за вноса на банани ⁽⁹⁾ и за производството на стъкло за автомобилната промишленост ⁽¹⁰⁾.

По отношение на ограничаващите конкуренцията практики Комисията прие на 16 юли решение, забраняващо на двадесет и четири европейски дружества за колективно управление на авторски права да ограничават конкуренцията, като ограничават тяхната възможност да предлагат услуги на автори и търговски потребители извън територията на тяхната страна ⁽¹¹⁾. На 26 ноември Комисията прие решение за отваряне на немския пазар за електроенергия за конкуренцията. Това решение направи правнообвързващи задълженията, поети от производителя на електроенергия *E.ON*, за да се отстрани проблемът, констатиран при разследването във

⁽¹⁾ IP/08/1460.

⁽²⁾ IP/08/740.

⁽³⁾ IP/08/591.

⁽⁴⁾ IP/08/260.

⁽⁵⁾ IP/08/1556.

⁽⁶⁾ IP/08/1392.

⁽⁷⁾ IP/08/415.

⁽⁸⁾ IP/08/1434.

⁽⁹⁾ IP/08/1509.

⁽¹⁰⁾ IP/08/1685.

⁽¹¹⁾ IP/08/1165.

връзка с прилагането на правилата на Договора за ЕО относно злоупотребата с господстващо положение ⁽¹⁾.

Комисията прие също така две важни решения за налагане на правилата за защита на конкуренцията. На 30 януари тя наложи глоба от 38 млн. евро на *E.ON Energie AG* ⁽²⁾ за разбиване на печатите, сложени от Комисията в помещенията на дружеството по време на инспекция, а на 27 февруари наложи на *Microsoft* ⁽³⁾ лихва за забава в размер на 899 млн. евро поради неизпълнение в изискваните срокове на задълженията, наложени на дружеството по силата на решението на Комисията от март 2004 г. ⁽⁴⁾.

Освен това Комисията започна разследване на конкуренцията във фармацевтичния сектор. Разследването беше предизвикано от съмнения, че на европейските фармацевтични пазари конкуренцията не е напълно свободна. На пазара се появяват по-малко нови продукти, като понякога появата на общите фармацевтични продукти изглежда се забавя ⁽⁵⁾.

Утвърждаване на проактивна политика

На 19 февруари Европейският парламент прие декларация за необходимостта да се разследват злоупотребите с влияние на големите супермаркети, установени в Европейския съюз, и за коригиране на ситуацията. Той прикани Комисията да разследва последствията, които сливанията в европейския сектор за разпространение на едро имат върху малките предприятия, доставчиците, работниците и потребителите, както и по-специално да оцени всички злоупотреби с покупателна способност, които могат да бъдат причинени от такава концентрация.

На 2 април Комисията прие Бяла книга за искове за обезщетения при нарушаване на правилата на Общността против споразуменията и злоупотребите с господстващо положение ⁽⁶⁾. В нея се предлагат варианти на обща политика и конкретни мерки, които трябва да гарантират в още по-голяма степен, че всички потърпевши от нарушения на конкурентното право на Общността имат достъп до ефективни механизми за обезщетяване, които им позволяват да получат пълно обезщетение за понесените от тях щети.

⁽¹⁾ IP/08/1774.

⁽²⁾ IP/08/108.

⁽³⁾ IP/08/318.

⁽⁴⁾ IP/08/382.

⁽⁵⁾ IP/08/49.

⁽⁶⁾ COM(2008) 165 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

На 30 юни ⁽¹⁾ Комисията прие регламент ⁽²⁾, установяващ процедури за постигане на споразумение при дела за картели, както и съобщение в тази връзка ⁽³⁾. Тези процедури ще улеснят Комисията при регулирането на някои картели.

Освен това на 1 юли Комисията прие указания за прилагането на член 81 от Договора за ЕО (разпоредби за споразумения, ограничаващи конкуренцията) в областта на морския транспорт ⁽⁴⁾.

На 28 октомври Комисията започна обсъждане на действието на регламента относно концентрациите ⁽⁵⁾. Целта на прегледа е да оцени практическите резултати от прилагането на правилата относно праговете на компетентност и механизмите за пренасочване, постигнати през четирите години, през които регламентът е в сила.

На 5 декември Комисията прие насоки за набелязаните от нея приоритети в областта на злоупотребата с практики на отстраняване на конкуренти, наложени от предприятия с господстващо положение (член 82 от Договора за ЕО). Комисията ще отдели повишено внимание на сделките, при които практиките на отстраняване на конкуренти, наложени от предприятия с господстващо положение, пораждаат риск от отрицателни последици за потребителите ⁽⁶⁾.

Източници на информация и други полезни връзки

- Лисабонска стратегия:
http://ec.europa.eu/growthandjobs/index_en.htm
- Устойчиво развитие:
<http://ec.europa.eu/environment/eussd/>
- Програми за стабилност и сближаване, прекомерен бюджетен дефицит:
http://ec.europa.eu/economy_finance/sg_pact_fiscal_policy/index_bg.htm?cs_mid=570
- Европейска централна банка:
<http://www.ecb.eu/home/html/index.en.html>
- Данъчно облагане:
http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/tax_policy/index_en.htm
- Конкуренция, забранени ограничаващи споразумения, държавни помощи:
http://ec.europa.eu/comm/competition/index_bg.html
- Международна мрежа по конкуренция:
<http://www.internationalcompetitionnetwork.org/>

⁽¹⁾ IP/08/1056.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 622/2008 (ОВ L 171, 1.7.2008 г.).

⁽³⁾ ОВ С 167, 2.7.2008 г.

⁽⁴⁾ SEC(2008) 2151.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 139/2004 (ОВ L 24, 29.1.2004 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 832.

Раздел 2

Инструменти за постигане на благоденствие

Контекст

С приключването през 2007 г. на прегледа на единния пазар, който бе започнат през 2006 г., се постави началото на нов цикъл за този стълб на европейския проект. Новият подход на Общността предвижда модернизация на политиката на ЕС, която е насочена към извличането на повече ползи от глобализацията, предоставяне на повече власт на потребителите, откриване на повече възможности за малките предприятия, стимулиране на иновациите и поддържане на високи социални и екологични стандарти.

Напредък на вътрешния пазар

Преглед на единния пазар

На 16 декември Комисията прие доклад, озаглавен „Преглед на единния пазар: една година по-късно”⁽¹⁾. Според доклада през 2008 г. политиката за единния пазар е изиграла жизненоважна роля за отговора на Европейската комисия на финансовата криза и икономическата рецесия. В него се очертава поредица от мерки, които вече са приети или предстои да бъдат приети и които ще подпомогнат създаването на условия за възстановяване на растежа на европейската икономика.

Свободно движение на капитали и платежни системи

На 28 януари бе поставено началото на Единната зона за плащания в евро (SEPA), чиято цел е да се създаде интегриран пазар за платежни услуги в евро, на който съществува реална конкуренция и не се прави разграничение между вътрешни и трансгранични плащания в евро в рамките на ЕС. В заключенията си от 22 януари Съветът подкрепи целта на SEPA.

(1) SEC(2008) 3064. Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места“ от настоящия доклад.

Освен това на 11 февруари Комисията прие доклад ⁽¹⁾ за прилагането на регламента относно трансграничните плащания в евро ⁽²⁾. В него се заключава, че регламентът трябва да се измени, за да се вземат по-добре предвид реалностите на пазара (новосъздадената SEPA) и да се приведе в съответствие с директивата за платежните услуги във вътрешния пазар ⁽³⁾.

Въз основа на този доклад на 9 октомври Комисията направи предложение за изменение на регламента ⁽⁴⁾. Предложението има за цел да се разшири принципът за еднакви такси при плащания чрез директен дебит. То съдържа също така разпоредби, с които следва да се предостави по-голяма защита на интересите и правата на потребителите при спорове относно трансгранични плащания и да се намали административната тежест при декларирането на статистически данни.

С цел да се благоприятства появата на истински единен пазар на услугите във връзка с електронните пари в Европейския съюз на 13 октомври Комисията прие предложение за директива ⁽⁵⁾ за изменение на директивите за електронните пари ⁽⁶⁾ и за платежните услуги ⁽⁷⁾. Предложението има за цел да се даде възможност за създаването на нови, иновативни и сигурни услуги във връзка с електронните пари, да се отвори пазарът за нови участници и да се стимулира реална и ефективна конкуренция между всички участници на пазара.

Свободно движение на стоки

На 9 юли Европейският парламент и Съветът приеха законодателен пакет ⁽⁸⁾, имащ за цел, от една страна, да се улесни свободното движение на стоки във вътрешния пазар чрез отстраняването на оставащите препятствия и, от друга страна, да се засилят конкурентоспособността и сигурността на потребителите. Пакетът включва регламент за установяване на процедурите за прилагането на някои национални технически правила за продукти, законно предлагани на пазара в други държави-членки, регламент за определяне на изискванията за акредитация и пазарен надзор във връзка с предлагането на пазара на продукти и решение относно обща рамка за предлагането на продукти на пазара.

⁽¹⁾ COM(2008) 64 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 2560/2001 (ОВ L 344, 28.12.2001 г.).

⁽³⁾ Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 319, 5.12.2007 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 640.

⁽⁵⁾ COM(2008) 627.

⁽⁶⁾ Директива 2000/46/ЕО (ОВ L 275, 27.10.2000 г.).

⁽⁷⁾ Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 319, 5.12.2007 г.).

⁽⁸⁾ Регламенти (ЕО) № 764/2008 и (ЕО) № 765/2008 и Решение № 768/2008/ЕО (ОВ L 218, 13.8.2008 г.).

По по-специфичен въпрос на 21 май Европейският парламент и Съветът измениха ⁽¹⁾ директивата относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие ⁽²⁾. По-специално в новата директива се предвижда така наречените огнестрелни оръжия за гражданска употреба да бъдат маркирани в производствения обект, а данните за движението на оръжията да се съхраняват за период от поне двадесет години. Включени са допълнителни разпоредби (относно дезактивирането на оръжия и проблема с реплики на оръжия), произтичащи от същия стремеж да се гарантира, че тези оръжия са сигурни, преди те да бъдат пуснати в обращение на вътрешния пазар.

Свободно предоставяне услуги и право на установяване

Услуги от общ интерес

Услугите от общ икономически интерес са предмет на становище по собствена инициатива на Европейския икономически и социален комитет, озаглавено „Независима оценка на услугите от общ интерес“ ⁽³⁾, което е прието на 14 февруари. Според Комитета оценката следва да служи за увеличаване на ефективността и ефикасността на услугите от общ икономически интерес, за подпомагане на по-доброто им адаптиране към промените в нуждите на гражданите и предприятията и за предоставяне на публичните органи на средства за вземането на възможно най-добри решения. На 10 юли Комитетът предостави и проучвателно становище, в което се подчертава спешната необходимост да се признае значението на сектора на услугите за икономическото и социално развитие.

Услуги, основаващи се на достъп под условие

На 30 септември Комисията прие втория си доклад ⁽⁴⁾ за прилагането на директивата относно правната защита на услуги, основаващи се на или състоящи се от достъп под условие ⁽⁵⁾. В доклада се установява, че прилагането на директивата на национално равнище може да се подобри. В него се подчертава полезността на директивата за защитата срещу пиратството при традиционните платени телевизионни услуги и новите видове услуги, при които се използва достъп под условие (като видео по поръчка, интернет или мобилна телевизия (насърчаването на последната е предмет на насоките, публикувани от Комисията на 10 декември ⁽⁶⁾). В доклада се порицава слабият растеж на трансграничното предоставяне на такива

⁽¹⁾ Директива 2008/51/ЕО (ОВ L 179, 8.7.2008 г.).

⁽²⁾ Директива 91/477/ЕИО (ОВ L 256, 13.9.1991 г.).

⁽³⁾ ОВ С 162, 25.6.2008 г.

⁽⁴⁾ COM(2008) 593.

⁽⁵⁾ Директива 98/84/ЕО (ОВ L 320, 28.11.1998 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 845.

услуги, независимо от големият брой граждани, ползващи се от свободата на движение в Европа и желаещи да имат достъп до услуги от своята държава по произход. И накрая Комисията предложи Европейският съюз да ратифицира Европейската конвенция на Съвета на Европа за правна защита на услуги, основаващи се на или състоящи се от достъп под условие. В същия ден Комисията създаде група от експерти на държавите-членки по достъп под условие.

Финансови услуги

На 23 април Комисията прие предложение за директива ⁽¹⁾, имаща за цел двата основни инструмента на Общността относно окончателността на сетълмента и финансовите обезпечения ⁽²⁾ да се приведат в съответствие с развитието на финансовите пазари и промените в нормативната база.

На 16 юли Комисията представи предложение за преглед на рамката на Общността относно инвестиционните фондове ⁽³⁾. С предложените изменения в Директивата за предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (Директивата за ПКПЦК) следва да се отстранят административните препятствия за трансграничното търгуване на фондовете.

На 17 юли Европейската централна банка официално даде началото на проекта „TARGET2-ценни книжа“ (T2S) ⁽⁴⁾. „TARGET2-ценни книжа“ е платформа, с която се централизира сетълментът на деноминирани в евро ценни книжа (системата ще бъде отворена и за други валути) между участващите субекти. Платформата ще представлява услуга, с която ще разполагат централните депозитари и която ще се управлява от ЕЦБ и централните банки на държавите-членки, чиято основна валута е еврото. Комисията е официален член на групата, която координира изпълнението на този проект.

Сред другите мерки, предприети в отговор на финансовата криза, Комисията предложи преразглеждане на директивите за „капиталовите изисквания“ ⁽⁵⁾, изменение на правилата на Общността относно схемите за гарантиране на депозитите ⁽⁶⁾ и предложение за регламент за агенциите за кредитен рейтинг ⁽⁷⁾. Тези инициативи са разгледани по-подробно в глава I, раздел 4 ⁽⁸⁾.

На 3 юни и 3 декември Съветът прие заключенията относно клиринга и сетълмента.

⁽¹⁾ COM(2008) 213 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽²⁾ Директиви 98/26/ЕО (ОВ L 166, 11.6.1998 г.) и 2002/47/ЕО (ОВ L 168, 27.6.2002 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 458.

⁽⁴⁾ IP/08/1193.

⁽⁵⁾ COM(2008) 602.

⁽⁶⁾ COM(2008) 661.

⁽⁷⁾ COM(2008) 704.

⁽⁸⁾ Вж. глава I, раздел 4, рубрика „Европейският отговор на финансовата криза“ от настоящия доклад.

Пощенски услуги

На 20 февруари Европейският парламент и Съветът приеха директива ⁽¹⁾ за изменение на Директивата за пощенските услуги ⁽²⁾ във връзка със завършването на вътрешния пазар на пощенските услуги в Общността. Срокът за пълното отваряне на пазара е 31 декември 2010 г. с възможност някои държави-членки да го отложат с не повече от две години. С приемането се отбелязва влизането в сила на директивата и се започва отброяването на оставащото време до премахването на правните монополи по отношение на пощенските услуги до 31 декември 2010 г. Директивата е резултат от постигането на широк политически консенсус за бъдещото развитие на нормативната база за европейските пощенски услуги.

Освен това на 22 декември Комисията прие доклад за прилагането на Директивата за пощенските услуги ⁽³⁾.

Дружествено право и корпоративно управление

На 17 април и 24 септември, респективно, Комисията прие като част от програмата си за намаляване на административните разходи за 2008 г. предложения за директиви ⁽⁴⁾, с които се цели изменение на някои задължения във връзка с дружественото право. Целите на представените предложения са да се опростят, от една страна, задълженията за публикуване ⁽⁵⁾ и превод ⁽⁶⁾ за някои видове дружества и, от друга страна, изискванията по отношение на уведомяването и публикуването на информацията относно проекти за национални сливания ⁽⁷⁾ или разделяния ⁽⁸⁾, в които участват капиталови дружества от ЕС.

На 25 юни, следвайки визията си за модерна политика за единния пазар ⁽⁹⁾, Комисията прие инициатива за създаването на нова правна форма в Европа, предназначена за повишаване на конкурентоспособността на малките и средни предприятия (МСП) чрез улесняване на учредяването им и подпомагане на работата им на единния пазар. Тя предложи регламент относно устава на европейското частно дружество (*Societas Privata Europaea* — SPE) ⁽¹⁰⁾. Този нов устав ще позволи на МСП да учредяват дружества с единна форма, които да работят независимо от това дали

⁽¹⁾ Директива 2008/6/ЕО (ОВ L 52, 27.2.2008 г.).

⁽²⁾ Директива 97/67/ЕО (ОВ L 15, 21.1.1998 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 884 и SEC(2008) 3076.

⁽⁴⁾ COM(2008) 194 и COM(2008) 576.

⁽⁵⁾ Директива 68/151/ЕИО (ОВ L 65, 14.3.1968 г.).

⁽⁶⁾ Директива 89/666/ЕИО (ОВ L 395, 30.12.1989 г.).

⁽⁷⁾ Директива 78/855/ЕИО (ОВ L 295, 20.10.1978 г.).

⁽⁸⁾ Директива 82/891/ЕИО (ОВ L 378, 31.12.1982 г.).

⁽⁹⁾ COM(2007) 724 (ОВ C 55, 28.2.2008 г.).

⁽¹⁰⁾ COM(2008) 396.

дейността им има трансграничен характер, или е само на територията на тяхната държава-членка по произход.

На 30 септември Комисията прие и съобщение ⁽¹⁾ относно прегледа на прилагането на Директивата ⁽²⁾ за допълване на Устава на европейското дружество ⁽³⁾ по отношение на участието на заетите лица.

Счетоводство и одит

В областта на счетоводната отчетност на 17 април Комисията прие предложение за директива ⁽⁴⁾ за изменение на някои изисквания за публикуване на годишни отчети за дружествата със среден размер ⁽⁵⁾ и на задължението за изготвяне на консолидирани отчети ⁽⁶⁾.

На 24 април Комисията представи доклад ⁽⁷⁾ за действието на Регламента за прилагането на международните счетоводни стандарти (МСС) ⁽⁸⁾. В отговор на искане от страна на Европейския парламент Комисията подготви и оценка на въздействието за няколко стандарти и разяснения на *Съвета по международните счетоводни стандарти* (IASB).

Комисията предложи също така на 15 октомври настоящите счетоводни стандарти да се адаптират с оглед на международната финансова криза. На 3 ноември тя прие консолидирания текст на всички Международни счетоводни стандарти, приложими в Европейския съюз ⁽⁹⁾.

Относно одита на 6 май Комисията прие препоръка ⁽¹⁰⁾ относно „външното гарантиране на качеството на задължителни одитори или одиторски дружества, които извършват одит на дружества, извършващи дейност в обществен интерес“, с която се дават насоки на държавите-членки относно създаването на независими и ефективни системи за проверки въз основа на Директивата за задължителния одит.

На 5 юни Комисията прие и препоръка за ограничаване на гражданската отговорност на задължителните одитори и одиторските дружества ⁽¹¹⁾, чиято основна цел е да се насърчи появата и на други одиторски дружества, за да стане пазарът по-

⁽¹⁾ COM(2008) 591.

⁽²⁾ Директива 2001/86/ЕО (ОБ L 294, 10.11.2001 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 2157/2001 (ОБ L 294, 10.11.2001 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 195.

⁽⁵⁾ Директива 78/660/ЕИО (ОБ L 222, 14.8.1978 г.).

⁽⁶⁾ Директива 83/349/ЕИО (ОБ L 193, 18.7.1983 г.).

⁽⁷⁾ COM(2008) 215 (ОБ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 1606/2002 (ОБ L 243, 11.9.2002 г.).

⁽⁹⁾ Вж. глава I, раздел 4, рубрика „Европейският отговор на финансовата криза“ от настоящия доклад.

⁽¹⁰⁾ Препоръка 2008/362/ЕО (ОБ L 120, 7.5.2008 г.).

⁽¹¹⁾ Препоръка 2008/473/ЕО (ОБ L 162, 21.6.2008 г.).

конкурентен, и с която се отговаря на нарасналия брой искания за компенсации и недостатъчното покритие на риска в сектора.

По отношение на административните формалности за одиторски дружества от трети страни на 4 август Комисията прие решение ⁽¹⁾ за предоставяне на преходен период за приключване на формалностите по регистрацията на одиторски дружества от тридесет държави, които не са членки на ЕС.

На 12 декември Комисията прие мерки за приемането на общоприетите счетоводни принципи (GAAP) на някои трети държави като еквивалентни на счетоводните норми в Европейския съюз, считано от 1 януари 2009 г. ⁽²⁾.

Интелектуална и индустриална собственост

В областта на авторските права на 16 юли Комисията прие едновременно ⁽³⁾ предложение за изменение на директивата за срока за закрила на авторско право и някои сродни права ⁽⁴⁾ и зелена книга за авторското право в икономиката на знанията.

Предложението за директива има за цел да се подобрят социалните условия за изпълнителите и по-специално тези на студийните музиканти. От своя страна зелената книга е съсредоточена върху това как се разпространяват сред обществеността материалите във връзка с изследователската дейност, науката и образованието и дали има свободно движение на знанията във вътрешния пазар. Тя представлява изходна точка за структуриран дебат относно дългосрочното бъдеще на политиката на авторското право.

На 16 юли Комисията прие също така съобщение относно европейска стратегията за правата върху индустриална собственост ⁽⁵⁾. В съобщението се подчертава нуждата от патент на Общността и съдебна юрисдикция за патентни спорове, като също така се съобщават мерки за осигуряване на по-добър достъп до права върху индустриална собственост за МСП. Значителна част от тези мерки е насочена към ефективна борба с нарушенията на правата върху интелектуална собственост. Съобщението беше получено от Съвета, който на свой ред прие на 25 септември резолюция ⁽⁶⁾ относно цялостен европейски план за борба с фалшифицирането и пиратството.

⁽¹⁾ Решение 2008/627/ЕО (ОВ L 202, 31.7.2008 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1289/2008 и Решение 2008/961/ЕО (ОВ L 340, 19.12.2008 г.).

⁽³⁾ СОМ(2008) 464 и СОМ(2008) 466.

⁽⁴⁾ Директива 2006/116/ЕО (ОВ L 372, 27.12.2006 г.).

⁽⁵⁾ СОМ(2008) 465.

⁽⁶⁾ ОВ С 253, 4.10.2008 г.

Обществени поръчки

На 5 февруари Комисията прие разяснително съобщение за прилагането на общественото право по отношение на обществените поръчки и концесиите за институционализирани публично-частни партньорства (ПЧП) ⁽¹⁾, представляващи субекти със смесен капитал, създадени да предоставят публични услуги, по-специално на местно равнище.

В съобщението се обясняват правилата на Общността, приложими по отношение на избора на частни партньори от ИПЧП. В зависимост от задачата, поставена на ИПЧП (обществена поръчка или концесия), те се регулират или от директивите за обществените поръчки или от общите принципи на Договора за ЕО. В съобщението се подчертава, че по принцип ИПЧП следва да се придържат към тяхната първоначална област на действие. Признава се обаче, че тъй като обичайно ИПЧП се учредяват за предоставянето на услуга през продължителен период от време, следва да им се позволи да се адаптират към някои изменения в икономическата, правната или техническата среда. В съобщението се обясняват обстоятелствата, при които такива промени могат да се вземат предвид.

На 25 юни в контекста на приемането на „Small Business Act“ за Европа (вж. по-долу) Комисията публикува кодекс на добри практики за улесняване на достъпа на МСП до обществени поръчки ⁽²⁾. В него се дават насоки как да се прилага правната рамка на Общността, така че да се засили участието на МСП в процедурите за възлагане на поръчки. Посочват се също така и национални правила и практики, които улесняват достъпа на МСП до обществени поръчки.

На 15 септември влезе в сила новият Общ терминологичен речник за обществените поръчки (CPV) ⁽³⁾, който беше актуализиран, за да се приведе в съответствие с последните тенденции в технологиите и услугите. Акцентът беше поставен върху опростената структура, която е в полза на купувачите, правейки CPV ориентиран в по-голяма степен към продуктите и в по-малка степен към материалите.

На 9 декември Комисията прие решение ⁽⁴⁾ за актуализиране на индикативните списъци на възлагащите органи и възложителите, обхванати от директивите за обществените поръчки ⁽⁵⁾. Решението ще даде на предприятията и публичните органи по-ясна представа за обхвата на директивите за обществените поръчки.

⁽¹⁾ C(2007) 6661.

⁽²⁾ SEC(2008) 2193.

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 213/2008 (ОВ L 74, 15.3.2008 г.).

⁽⁴⁾ Решение 2008/963/ЕО (ОВ L 349, 24.12.2008 г.).

⁽⁵⁾ Директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (ОВ L 134, 30.4.2004 г.).

През 2008 г. Комисията пет решения ⁽¹⁾ относно искания за освобождавания в съответствие с член 30 от директивата ⁽²⁾ относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки от възложители, извършващи дейност във водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги. В този член се посочва, че директивата не се прилага по отношение на възлагането на поръчки (или провеждането на конкурси) за осъществяването на дейност, която е „пряко изложена на конкуренция на пазарите, до които достъпът не е ограничен“ във въпросната държава-членка.

На 2 юли Комисията прие също така съобщение относно „екологичните обществени поръчки“ ⁽³⁾.

В различните институции продължи работата върху предложението за директива относно възлагането на обществени поръчки в областта на отбраната и сигурността ⁽⁴⁾. На 16 декември двата законодателни органа постигнаха компромис, който открива пътя за приемане на предложението на първо четене през 2009 г.

Информация за вътрешния пазар

На 8 май Комисията прие план за действие за предоставяне на *помощни услуги във връзка с вътрешния пазар* ⁽⁵⁾, за да се повиши яснотата и ефективността на набора от предоставяните на гражданите и предприятията на вътрешния пазар услуги за подпомагане и информация (като SOLVIT, Службата за ориентиране на гражданите (COG), „Вашата Европа“, мрежата „Enterprise Europe“, службата „Europe Direct“, европейските центрове на потребителите и EURES).

Политика за защита на потребителите

През 2008 г. Комисията представи редица предложения във връзка със стратегията по отношение на политиката за защита на потребителите.

На 29 януари тя прие съобщение, озаглавено „Проследяване на резултатите за потребителите в единния пазар: индекс за развитие на пазарите на дребно“ ⁽⁶⁾. С годишен

⁽¹⁾ Решения 2008/383/ЕО (ОВ L 132, 22.5.2008 г.), 2008/585/ЕО (ОВ L 188, 16.7.2008 г.) и 2008/741/ЕО (ОВ L 251, 19.9.2008 г.). Те се отнасят респективно за експресните и куриерските услуги в Италия, производството на електроенергия в Австрия и производството и продажбата на едро на електроенергия в Полша. Две решения, приети през декември, се отнасят до определени пощенски услуги в Швеция и до производството на електричество в Чешката република.

⁽²⁾ Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 134, 30.4.2004 г.).

⁽³⁾ Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Околна среда“, подрубрика „Инструменти в областта на околната среда“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ COM(2007) 766 (ОВ C 106, 26.4.2008 г.).

⁽⁵⁾ SEC(2008) 1882.

⁽⁶⁾ COM(2008) 31 (ОВ C 207, 14.8.2008 г.).

индекс за развитието на пазарите на дребно, чрез който да се следят резултатите от функционирането на вътрешния пазар от гледна точка на икономическите и социални ползи от него за потребителите, ще се създаде набор от данни, от които ще е възможно да се определи кои части на вътрешния пазар не работят добре от гледна точка на потребителите и къде е необходим по-задълбочен анализ.

На 8 октомври Комисията прие предложение за директива относно правата на потребителите ⁽¹⁾. Представляваща резултат от опростяването и смесването на три съществуващи директиви за правата на потребителите ⁽²⁾, тя е предназначена да улесни покупките на потребителите в Интернет. С нея се цели както да се подобри равнището на доверие на потребителите, така и да се опростят административните формалности, които ограничават предприятията да работят в рамките на националните граници, лишавайки по този начин потребителите от по-голям избор и конкуриращи се предложения.

Освен това на 27 ноември Комисията прие зелена книга относно колективната защита на потребителите ⁽³⁾, с която се цели да се улесни колективната защита, когато са нарушени правата на голяма група потребители чрез неправомерни действия на един и същ търговец. В зелената книга се прави преглед на препятствията, пред които са изправени потребителите, търсещи защита, както и на различни решения, насочени към преодоляване на установените проблеми. На 14 февруари Европейският икономически и социален комитет прие становище по собствена инициатива ⁽⁴⁾, с което призовава за задълбочен преглед на ролята и правната рамка на колективните действия, по-специално в контекста на правото на Общността за защита на потребителите, за да се предложат постоянни инициативи.

По отношение на правата на пътниците при автобусен и автомобилен транспорт на 4 декември Комисията направи предложение за регламент ⁽⁵⁾ относно минималната информация за пътниците, подпомагането и обезщетяването при прекъсване на пътуването, мерките при закъснение, както и специалната помощ за хора със затруднения при придвижването.

На 23 април Съветът прие директива ⁽⁶⁾, насочена към насърчаване на създаването и функционирането на вътрешния пазар в областта на потребителския кредит и осигуряването на високи нива на защита за потребителите в Общността. Директивата ще обхваща лични заеми от 200 до 75 000 евро. Тя няма да се прилага за ипотечни заеми.

⁽¹⁾ COM(2008) 614.

⁽²⁾ Директиви 85/577/ЕИО (ОВ L 372, 31.12.1985 г.), 93/13/ЕИО (ОВ L 95, 21.4.1993 г.), 97/7/ЕО (ОВ L 144, 4.6.1997 г.) и 1999/44/ЕО (ОВ L 171, 7.7.1999 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 794.

⁽⁴⁾ ОВ С 162, 25.6.2008 г.

⁽⁵⁾ COM(2008) 817.

⁽⁶⁾ Директива 2008/48/ЕО (ОВ L 133, 22.5.2008 г.).

Иновации и политика за предприятията

Иновации

Изданието на европейския индекс за иновациите от 2007 г. (публикуван на 15 октомври) показва, че Европейският съюз постепенно настига Съединените щати и Япония по отношение на иновациите.

През 2008 г. е отбелязан осъществен напредък при прилагането на трансграничната стратегия на ЕС по отношение на иновациите ⁽¹⁾. В областта на политиката за *кълъстерите* (т.е. центровете за конкурентоспособност) Комисията прие на 17 октомври съобщение, озаглавено „За кълъстери на световно равнище в Европейския съюз: прилагане на широкообхватна иновационна стратегия ⁽²⁾“. В съобщението се излагат редица специфични мерки за насърчаване на образуването на кълъстери.

На 29 и 30 май Съветът подчерта необходимостта при прилагането на стратегията за иновациите да се поддържа ниво на гъвкавост, за да се отговори на промените в околната среда и да се премине във все по-голяма степен към иновации, насочени към търсенето и ползвателите. Той подчерта централната роля, която играят иновациите за способността на Европа ефективно да посреща предизвикателствата и да извлича полза от възможностите, предоставени от глобалната икономика. Също така той приветства инициативата на водещите пазари в Европа и призова Комисията и държавите-членки да предприемат спешно координирани мерки.

Относно трансграничните инвестиции на рисков капитал Съветът призова Комисията и държавите-членки да осъществят напредък по отношение на взаимното признаване на националните рамки за рисковия капитал. В отговор Комисията организира срещи с национални експерти, сектора и академичните среди и през 2009 г. ще публикува доклад за постигнатия напредък.

В заключенията си от 1 декември относно „Small Business Act“ (вж. по-долу) Съветът подчерта необходимостта да се увеличат трансграничните инвестиции на рисков капитал. Той също така препоръчва улесняване на по-нататъшната интеграция на европейския пазар чрез режим на Общността за частно пласиране на ценни книжа въз основа на заключенията в предварителната оценка на въздействието на Комисията.

⁽¹⁾ COM(2006) 502.

⁽²⁾ COM(2008) 652.

Освен това на 16 декември Европейският парламент и Съветът приеха решение, с което 2009 година се обявява за „Европейска година на творчеството и иновациите“⁽¹⁾.

Малки и средни предприятия

На своята пролетна сесия Европейският съвет приветства постигнатия напредък през 2007 г. при подобряването на законодателството и заключи, че трябва постоянно да се полагат усилия за постигане на значително повишение на конкурентоспособността на предприятията на ЕС, и по-специално на малките и средни предприятия.

В тази връзка Комисията предложи създаването на политическо партньорство между Европейския съюз и неговите държави-членки в съответствие с желанието да се признае централната роля на МСП за икономиката на ЕС. В съобщението си от 25 юни „Small Business Act“ за Европа⁽²⁾ тя предложи инициатива в подкрепа на малките и средни предприятия в Европа, която се основава на десет основни принципа и редица стратегически мерки. Целта е да се подобри цялостният подход по отношение на политиките за предприемачеството, за да се гарантира, че принципът „мисли първо за малките“ е твърдо установен при изготвянето на политиките (както при регулирането, така и по отношение на услугите, предоставяни от администрациите), и да се насърчи растежът на МСП, като им се помогне да разрешат проблемите, възпрепятстващи развитието им. В заключенията си от 1 декември Съветът прие план за действие за „Small Business Act“ за Европа.

Също така през януари бе дадено началото на мрежата „Enterprise Europe“ като част от интегрираната политика на Комисията за насърчаване на предприемачеството, чиято цел е да се окаже подкрепа на европейските МСП по отношение на политиките на Общността, иновациите и трансфера на технологии. Мрежата предоставя на предприятията интегрирани услуги за подкрепа и подпомагане на иновациите на над 550 партньори в 44 държави. Голям брой държави участват като пълноправни или асоциирани членове. За максимална ефективност управлението на мрежата бе поверено на Изпълнителната агенция по конкурентоспособност и иновации, която функционира от 1 януари 2008 г.

За подкрепа на МСП, които са активни в областта на изследванията и развитието⁽³⁾, Европейският парламент и Съветът приеха на 9 юли решение⁽⁴⁾ за създаването на

(1) Решение № 1350/2008/ЕО (ОВ L 348, 24.12.2008 г.). Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Образование, обучение, професионални умения“, подрубрика „Европейска година на творчеството и иновациите“ от настоящия доклад.

(2) COM(2008) 394.

(3) Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Научни изследвания“, подрубрика „Изграждане на Европейското научноизследователско пространство“ от настоящия доклад.

(4) Решение 743/2008/ЕО (ОВ L 201, 30.7.2008 г.).

съвместната програма „Eurostars“. Тя е насочена към МСП, които разработват технологии, производствени процеси и съвременни услуги в тяхната област, както и към тези, които осъществяват ориентирани към пазара изследвания в контекста на трансгранични проекти.

От своя страна на 9 юли Европейският икономически и социален комитет представи становище относно различни мерки по политиките, различни от подходящо финансиране, които могат да допринесат за растежа и развитието на малките и средни предприятия.

Като първоначален отговор на финансовата криза Европейската инвестиционна банка реши да предостави подкрепа от 30 млрд. евро на европейските МСП.

На 7 ноември Комисията прие доклад относно използването на финансовите инструменти по многогодишната програма за предприятията и предприемачеството и по-специално за МСП през периода 2001—2006 г. ⁽¹⁾.

В областта на статистиката на 16 декември Европейският парламент и Съветът приеха решение за програма за модернизация на европейската статистика за предприятията и търговията (MEETS) ⁽²⁾, за да се даде достъп на ЕС до статистически данни, които точно да отразяват настоящите събития и да предоставят качествена и своевременна статистическа информация за структурните промени в европейската икономика като цяло и отражението им върху предприятията.

Индустриална политика

На 16 юли Комисията представи план за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика ⁽³⁾. Целта е да се ускори преходът към устойчива икономика, като в същото време се засили конкурентоспособността на предприятията. Планът за действие допълва съществуващите политики за използването на енергия и околната среда, по-специално пакетът за енергетиката и климата, приет от Комисията през януари ⁽⁴⁾.

Същността на плана за действие е динамична рамка за подобряване на показателите по отношение на енергията и околната среда при използването на продукти и насърчаването на възприемането им от страна на потребителите. Това ще бъде подкрепено в още по-голяма степен и мащаб чрез мерки за постигането на производство, при което се използват по-малко ресурси, и за разрешаване на пробле-

⁽¹⁾ COM(2008) 708.

⁽²⁾ Решение № 1297/2008/ЕО (ОВ L 340, 19.12.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 397.

⁽⁴⁾ Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Околна среда“, подрубрика „Изменение на климата“ от настоящия доклад.

мите, свързани с международните аспекти. По отношение по-специално на индустриалната политика планът за действие има за цел да се разработят специфични инициативи за сектора на околната среда и да се насърчат секторни подходи в международните преговори по изменението на климата като част от цялостно международно споразумение по изменението на климата за периода след 2012 г.

Планът за действие се придружава от предложение за изменение на директивата за екодизайна ⁽¹⁾, с която се създава рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението, чрез разширяване на нейния обхват до други продукти, свързани с енергетиката. На 21 октомври Комисията прие съобщение относно създаването на работен план за периода 2009—2011 г. във връзка с директивата за екодизайна ⁽²⁾, който е въз основа на екологичните приоритети и извършената работа от средата на 2005 г. за приоритетните групи продукти. На 13 ноември Комисията представи и предложение ⁽³⁾ за разширяването на обхвата на директивата за посочването на етикетите на консумацията на енергия ⁽⁴⁾, така че тя да обхване продуктите, потребяващи енергия, и други продукти, свързани с енергия, за да се приведе в съответствие с новия обхват на директивата за екодизайна.

Други елементи на плана за действие от юли включват преразглеждане на регламентите за екологичното етикетиране и системата на Общността за екологично управление и одит (EMAS), като и съобщение относно „екологичните обществени поръчки“ ⁽⁵⁾.

Стандартизация

На 11 март Комисията прие съобщение, озаглавено „Към увеличаване на приноса на стандартизацията за иновациите в Европа“ ⁽⁶⁾. В него се открояват най-важните предизвикателства, които предстои да бъдат посрещнати, представят се конкретни цели на стандартизацията и използването на стандарти и се обобщават текущите усилия и предложените мерки, които следва да се приемат от съответните заинтересовани страни и от Комисията.

⁽¹⁾ COM(2008) 399.

⁽²⁾ COM(2008) 660.

⁽³⁾ COM(2008) 778. Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Енергетика“, подрубрика „Енергетика и устойчиво развитие“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ Директива 92/75/ЕИО (ОВ L 297, 13.10.1992 г.).

⁽⁵⁾ Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Околна среда“, подрубрика „Инструменти в областта на околната среда“ от настоящия доклад.

⁽⁶⁾ COM(2008) 133 (ОВ C 202, 8.8.2008 г.).

В същия ден, отново в областта на стандартизацията, Европейският парламент и Съветът приеха няколко директиви ⁽¹⁾ и регламенти ⁽²⁾ с цел редица области да се приведат в съответствие с процедурата по регулиране с контрол (PRAC).

На 25 и 26 септември Съветът подчерта и значението на стандартизацията за насърчаване на иновациите в сектори като услугите, устойчивата индустриална политика, водещите пазари, обществените поръчки и информационните и комуникационните технологии (ИКТ) и за подобряване на регулирането. Той призова участниците в процеса на стандартизация в Европа да продължат с реформите, за да се подобри ефективност и проявлението ѝ.

Промисленост и услуги

Първична промисленост

На 12 август Комисията прие първия си мониторингов доклад за реструктурирането на стоманодобивната индустрия в България и Румъния ⁽³⁾. В него се заключава, че съществуващите съоръжения в тези държави се модернизират, но все още има забавяния.

На 4 ноември тя прие и съобщение, озаглавено „Инициативата за суровините — посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ ⁽⁴⁾, в което се преценяват рисковете за сигурността на доставките на неенергийни суровини за европейските предприятия и се предлага интегрирана стратегия за посрещане без забавяне на комплексните предизвикателства.

Автомобилна промисленост

На 23 май Комисията прие предложение за регламент за изискванията за типово одобрение за общата безопасност на моторните превозни средства ⁽⁵⁾. Целта на предложението е да се установят хармонизирани правила за конструирането на моторни превозни средства, за да се осигури функционирането на вътрешния пазар, като в същото време се предостави висока степен на безопасност и защита на околната среда.

⁽¹⁾ OB L 76, 19.3.2008 г., OB L 81, 20.3.2008 г.

⁽²⁾ OB L 97, 9.4.2008 г.

⁽³⁾ COM(2008) 511.

⁽⁴⁾ COM(2008) 699.

⁽⁵⁾ COM(2008) 316.

По отношение на общата рамка за одобрение на моторните превозни средства работата за модернизирание на законодателството продължи през 2008 г. с актуализирането на редица приложения към рамковата директива ⁽¹⁾.

Сектор на капиталовото оборудване

На 23 май, за да се подобри функционирането на вътрешния пазар за строителни продукти, Комисията предложи директивата за тези продукти ⁽²⁾ да се замени с нов регламент ⁽³⁾, с който да се премахнат оставащите регулаторни и технически препятствия за свободното движение на строителните продукти в рамките на Европейското икономическо пространство.

В приложение на стратегията на Общността за устойчиво използване на пестициди ⁽⁴⁾ на 5 септември Комисията направи предложение за изменение на директивата за оборудването ⁽⁵⁾, като въведе изисквания за проектирането и конструирането на ново оборудване за разпръскване на пестициди ⁽⁶⁾.

Козметични продукти

На 5 февруари Комисията прие предложение ⁽⁷⁾ за регламент за опростяване на директивата за козметични продукти ⁽⁸⁾. С предложението се цели да се подобри безопасността на продуктите, като в същото време се намалят разходите за предприятията.

Фармацевтични продукти

На 2 октомври работата на фармацевтичния форум, създаден през 2005 г. за посрещане на предизвикателството да се осигури високо ниво на общественото здравеопазване и иновациите в сектора, доведе до приемането на заключения и препоръки ⁽⁹⁾. Форумът се съсредоточи върху въпроси, свързани с предоставяната на пациентите информацията за храните и тяхната обработка, установяването на цените на медицинските продукти и тяхната относителна ефикасност.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1060/2008/ЕО (ОВ L 292, 31.10.2008 г.).

⁽²⁾ Директива 89/106/ЕИО (ОВ L 40, 11.2.1989 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 311 (ОВ C 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁴⁾ COM(2006) 372.

⁽⁵⁾ Директива 2006/42/ЕО (ОВ L 157, 9.6.2006 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 535.

⁽⁷⁾ COM(2008) 49.

⁽⁸⁾ Директива 76/768/ЕИО (ОВ L 262, 27.9.1976 г.).

⁽⁹⁾ IP/08/1451.

На 10 декември Комисията прие фармацевтичен пакет, състоящ се от съобщение за бъдещето на сектора в Европа и три законодателни предложения. В съобщението ⁽¹⁾ се очертават основните предизвикателства, на които следва да се отговори, установява се ясна стратегия за развитието на сектора и се предлагат редица специфични мерки за идващите години.

Първото законодателно предложение е насочено към по-нататъшно подобряване на безопасността чрез засилване на системата на фармакологичната бдителност ⁽²⁾. Второто ⁽³⁾ е свързано с хармонизирането на начините, по които информацията се предава на пациентите, давайки възможност на гражданите да са по-осведомени при вземането на решения по въпроси, отнасящи се до тяхното здраве. С третото и последно предложение ⁽⁴⁾, предназначено да защитава европейците срещу рисковете, свързани с фалшифицирани лекарства, се предлагат мерки за увеличаване на изискванията, приложими по отношение на производството, вноса и дистрибуцията на лекарствени продукти, като по този начин се гарантира по-прозрачна, непрекъсната верига на разпространение.

Политика за космическото пространство

На 11 септември Комисията прие доклад за напредъка на европейската политика за космическото пространство ⁽⁵⁾. В този доклад, изготвен съвместно с Европейската космическа агенция, се описва значителния напредък, който е осъществен през 2007 г. в областите, обхванати от европейската политика за космическото пространство. В него се очертават следващите стъпки, които трябва да се предприемат, и въпросите, които трябва да се разгледат. Той съдържа и елементи на общата европейска стратегия за международните отношения в космическото пространство.

На 26 септември Съветът прие резолюция, в която се подчертава значението на по-голямата координация между Европейската общност и Европейската космическа агенция по отношение на програмите за развитие, по-специално относно космическите технологии, които са от съществено значение за осигуряване в стратегически план на липсата на зависимост на Европа. В тази връзка Съветът отново заяви, че бързото прилагане на „Галилео“ и ГМОСС (глобален мониторинг на околната среда и сигурността) остава основен приоритет ⁽⁶⁾.

На 14 ноември Комисията прие съобщение относно глобалния мониторинг на околната среда и сигурността ГМОСС ⁽⁷⁾, в което се дава отговор на въпроси, свър-

⁽¹⁾ COM(2008) 666.

⁽²⁾ COM(2008) 664 и COM(2008) 665.

⁽³⁾ COM(2008) 662 и COM(2008) 663.

⁽⁴⁾ COM(2008) 668.

⁽⁵⁾ COM(2008) 561.

⁽⁶⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Транспорт“, подрубрика „EGNOS и „Галилео“ от настоящия доклад.

⁽⁷⁾ COM(2008) 748.

зани с управлението и финансирането, които е необходимо да се изяснят, за да се гарантира, че ГМОСС ще може да се осъществи в рамките на приемлив срок. На заседанието си на 2 декември на свой ред Съветът прие заключения в подкрепа на предложенията на Комисията и предложи поредица от мерки за 2009 г.

Конкурентоспособност в ключовите сектори

В съответствие с интегрирания си подход към индустриалната политика през 2008 г. Комисията представи различни препоръки за подобряване на конкурентоспособността в някои сектори:

- в съобщение от 22 февруари тя разгледа ключови фактори, влияещи върху конкурентоспособността на металодобивната промишленост ⁽¹⁾. В него се посочва как Комисията, държавите-членки и самият сектор могат да помогнат за запазването и насърчаването на конкурентоспособността в бъдеще, като в същото време допринасят за постигането на целите за намаляване на емисиите на парникови газове между настоящия момент и 2020 г.;
- на 27 февруари Комисията прие съобщение относно иновационната и устойчива промишленост в областта на горското стопанство в ЕС ⁽²⁾, предлагайки действия, насочени към допълване на плана за действие за горското стопанство и нейната цел за подобряване на дългосрочната конкурентоспособност на секторите в областта на горското стопанство.

Освен това на 28 ноември Комисията прие съобщение ⁽³⁾, в което се излагат заключенията и ключови послания от Доклада за европейската конкурентоспособност ⁽⁴⁾ за 2008 г. В доклада се подчертава необходимостта Европа да продължи да укрепва способността си да се приспособява към външни сътресения, като поддържа възходящата насоченост на стратегията за растеж и работни места, и да насърчава конкурентоспособността.

Научни изследвания

Изграждане на Европейското научноизследователско пространство

На 2 април в работен документ на службите на Комисията ⁽⁵⁾ бяха представени резултатите от публичната консултация относно новите перспективи за Европейското научноизследователско пространство (чието начало е поставено със зелена книга

⁽¹⁾ COM(2008) 108 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 113 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 774.

⁽⁴⁾ SEC(2008) 2853.

⁽⁵⁾ COM(2007) 161 (ОВ С 181, 3.8.2007 г.).

през април 2007 г. ⁽¹⁾): кариерите и мобилността, международното сътрудничество, научноизследователската инфраструктура, съвместното планиране и обменът на знания са основните въпроси, интересуващи свързаните с европейската научноизследователска дейност.

За да се осигури продължаване на резултатите от тази консултация, Комисията прие пет нови инициативи в течение на годината:

- препоръка за управлението на интелектуалната собственост от публични научноизследователски органи (10 април) ⁽²⁾;
- съобщение, имащо за цел да се насърчат мобилността и кариерите на европейските изследователи, озаглавено „Успешни кариери и повишена мобилност: европейско партньорство за изследователи“ ⁽³⁾. В него Комисията представи рамка от съгласувани и фокусирани действия, които да бъдат предприети на регионално, национално и общностно равнище, за осигуряване на необходимите за създаването на динамична, основана на знанията европейска икономика (23 май) човешките ресурси;
- предложение за регламент за правната рамка на Общността в областта на европейската научноизследователска инфраструктура (ЕНИ) ⁽⁴⁾. С него се цели да се улесни съвместното създаване и функциониране на научноизследователски съоръжения от европейски интерес с участието на няколко държави-членки и асоциирани страни в рамките на рамковата програма на Общността за научни изследвания и да се подпомогне развитието на европейска политика за научноизследователска инфраструктура (25 юли). В този контекст Комисията одобри създаването на десет паневропейски научноизследователски инфраструктурни обекта в приоритетни области като инфекциозните болести, управлението на въглеродния двуокис, прогнозирането на природни бедствия и наблюдението на космическото пространство ⁽⁵⁾ (9 декември);
- съобщение, озаглавено „Към съвместно планиране на научноизследователската дейност: сътрудничество с цел по-ефективен отговор на общите предизвикателства“ ⁽⁶⁾. За съвместното планиране се изисква държавите-членки да разработват общи перспективи и стратегически дневен ред за изследванията, за да се даде отговор на много ясни обществени въпроси (15 юли);
- инициатива за представяне на стратегическа европейска рамка за международно научно и технологично сътрудничество ⁽⁷⁾, чиято цел е да се допринесе за устойчивото развитие в световен мащаб, като в същото време се повиши конку-

⁽¹⁾ SEC(2008) 430.

⁽²⁾ Препоръка 2008/416/ЕО (ОВ L 146, 5.6.2008 г).

⁽³⁾ COM(2008) 317. Вж. глава III, раздел 1, рубрика „Социално измерение“, подрубрика „Мобилност на работниците и свободно движение на знания“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ COM(2008) 467.

⁽⁵⁾ IP/08/1913.

⁽⁶⁾ COM(2008) 468.

⁽⁷⁾ COM(2008) 588.

рентоспособността на Европа в областта на науката и технологиите. Комисията прикани държавите-членки да се присъединят към нея при определянето на приоритетните области на изследвания и технологии и да ги следват по съгласуван начин (24 септември).

На 7 февруари Комисията прие препоръка относно етичен кодекс за отговорна научноизследователска дейност в областта на нанонауките и нанотехнологиите ⁽¹⁾.

Седма рамкова програма за научни изследвания

През юли и август бяха приети работните програми за 2009 г. за петте специфични програми „Идеи“, „Сътрудничество“, „Хора“, „Капацитет“ и „Евратом“ ⁽²⁾.

На 18 юли Комисията прие доклад за дейността и реализирането на целите на Европейския съвет за научни изследвания по специфичната програма „Идеи“ през 2007 г. ⁽³⁾. На 18 август тя прие годишен доклад за дейностите на Европейския съюз в областта на научните изследвания и технологичното развитие (RDT) през 2007 година ⁽⁴⁾.

Освен това особено внимание е отделено на редица ключови въпроси, които включват енергетиката, изменението на климата и морската политика.

По отношение на енергетиката и изменението на климата:

- Съветът одобри създаването на съвместно предприятие „Горивни клетки и водород“ ⁽⁵⁾, което има за цел координиране на изследователските усилия чрез осигуряването на рамка за насърчаване на европейските дружества да работят заедно и със субектите, свързани с областта на горивните клетки и водорода (30 май);
- впоследствие Комисията, секторът и европейската научноизследователска общност обявиха, че ще инвестират съвместно в продължение на шест годишен период почти 1 млрд. евро в научни изследвания, технологично развитие и демонстрации, свързани с горивните клетки и водорода (14 октомври);
- Европейският парламент и Съветът приеха две решения ⁽⁶⁾ относно участието на Общността в програма за научни изследвания и развитие, осъществявана от няколко държави-членки (член 169 от Договора за ЕО): с едното се цели да се подкрепят МСП при осъществяването на научноизследователска и раз-

⁽¹⁾ Препоръка 2008/345/ЕО (ОВ L 116, 30.4.2008 г.).

⁽²⁾ „Идеи“: С(2008) 3673; „Сътрудничество“: С(2008) 4598; „Хора“: С(2008) 4483; „Капацитет“: С(2008) 4566; и „Евратом“: С(2008) 4522.

⁽³⁾ СОМ(2008) 473.

⁽⁴⁾ СОМ(2008) 519.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 521/2008 (ОВ L 153, 12.6.2008 г.).

⁽⁶⁾ Решения 742/2008/ЕО и 743/2008/ЕО (ОВ L 201, 30.7.2008 г.).

война дейност ⁽¹⁾, а целта на другото е да се подобри качеството на живота на възрастните хора чрез използването на нови информационни и комуникационни технологии ⁽²⁾ (9 юли).

По отношение на морската политика, след съобщението си от 2007 г. относно интегрираната морска политика за Европейския съюз ⁽³⁾, на 3 септември Комисията прие европейска стратегия за мореплавателските и морските изследвания ⁽⁴⁾, за да се създаде съгласувана рамка на Европейското научноизследователско пространство в подкрепа на устойчиво използване на океаните и моретата.

По отношение на други области на 29 април Съветът прие решение ⁽⁵⁾, с което се установяват многогодишните технически насоки за научноизследователската програма на Фонда за научни изследвания в областта на въглищата и стоманата.

Съвместно с държавите-членки и Европейската агенция за отбрана Комисията постави началото на *Европейския форум за изследвания и иновации* в областта на отбраната (ESRIF), чиято цел е да се установят на европейско равнище приоритетите за идните десетилетия по отношение на научните изследвания и иновациите в областта на сигурността, включително в контекста на по-тясно сътрудничество между различните национални програми за научни изследвания.

Международно сътрудничество

След като сключи меморандум за разбирателство с Комисията на 25 януари, Черна гора вече е асоцииран член на Седмата рамкова програма на ЕС за научни изследвания, която обхваща периода 2007—2013 г. ⁽⁶⁾. Това означава, че от 2008 г. гражданите на Черна гора могат да вземат участие в европейските научноизследователски дейности на същата основа и при същите условия, както и тези от държавите-членки на ЕС.

На 16 юли бе сключено споразумение за научно и технологично сътрудничество с Нова Зеландия ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Иновации и политика за предприятията“, подрубрика „Малки и средни предприятия“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Информационно общество и медии“, подрубрика „Използване на информационни и комуникационни технологии“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ COM(2007) 575 (ОВ С 55, 28.2.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 534.

⁽⁵⁾ Решение 2008/376/ЕО (ОВ L 130, 20.5.2008 г.).

⁽⁶⁾ IP/08/89.

⁽⁷⁾ IP/08/1159.

На 29 септември Комисията предложи подновяване на споразумението за научно и технологично сътрудничество със Съединените щати ⁽¹⁾, а на 12 ноември — на това с Русия ⁽²⁾.

По отношение на научните изследвания и технологиите в областта на ядрената енергия беше сключено споразумение за сътрудничество при научните изследвания и развитието в областта на мирното използване на ядрената енергия между Европейската общност за атомна енергия (Евратом) и Китай (24 април). Съветът предостави мандат на Комисията да сключи подобно споразумение със Съединените щати ⁽³⁾ (4 ноември).

Съвместен изследователски център

И през тази година Съвместният изследователски център продължи да дава своя принос към политиките на Общността, предоставяйки своя технически и научен капацитет.

Неговата Европейска информационна система за горските пожари (EFFIS) позволи на държавите-членки да следят горските пожари в Европа и да организират координирани кампании за борба с тях.

След земетресението в Китай той предостави на местните органи на управление експертни знания за периода след бедствието за оценяване на вредите, подготовка на възстановяването и избягване на риска.

Той взе участие в работата за създаване на Обсерваторията за устойчиво развитие на страните от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (АКТБ), по-специално в областта на техниките за наблюдение и управление на природните ресурси в тези държави.

Също така той допринесе за публикуването на доклад за въздействието на изменението на климата в Европа, в който се посочват най-уязвимите райони и се подчертава нуждата от смекчаване на това въздействие и от подобряване на мониторинга.

Съвместният изследователски център взе участие в изследване на настоящото състояние на системите за морски надзор на Европа, предназначени за измерване на съществуващите и потенциалните морски заплахи и нарушения като нелегалната имиграция.

⁽¹⁾ COM(2008) 581.

⁽²⁾ COM(2008) 728.

⁽³⁾ COM(2008) 507.

В контекста на рамковата директива за водите ⁽¹⁾, по-специално по отношение на оценката на екологичното качество на повърхностните води в Европа, Съвместният изследователски център организира анкета на промишлените замърсители на водните басейни на Европа. В изготвената в резултат на това база данни се посочва подробна информация за тридесет и петте вещества, които са установени и измерени.

В областта на екологизирането на транспорта Съвместният изследователски център взе участие в процеса на преразглеждане на директивата за „евровинетките“ ⁽²⁾ чрез анализиране на различни начини за интернализирането на външните разходи при транспорта като замърсяването, шума и изменението на климата.

Съвместният изследователски център създаде интердисциплинарна работна група, имаща за задача да анализира техническите и социално-икономическите аспекти на биогоривата. Вземайки предвид няколко сценария, тази работна група изучава възможното отражение на политиките за насърчаване на използването на биогорива върху емисиите на парникови газове. Тя представлява част от рамката, създадена с рамковата директива за биогоривата ⁽³⁾, в която се предвижда пазарният дял на биогоривата да достигне 5,75 % до декември 2010 г.

През 2008 г. предложеното от Съвместния изследователски център използване на маркери за надеждното идентифициране на странични животински продукти стана задължително в ЕС ⁽⁴⁾. Такива странични продукти, които не са за консумация от човека и които са свързани с различни рискове, трябва да бъдат идентифицирани по отделно по време на събирането, обработката и транспортирането.

Съвместният изследователски център организира първата глобална конференция за анализ на генетично модифицираните организми (ГМО). При дискусиите се открие необходимостта от стриктни проверки, при които да могат да се откриват ГМО в околната среда и хранителната верига. Заедно с Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) Съвместният изследователски център публикува доклад за последиците от културите от ГМО върху здравето на хората. В доклада се оценява потенциалното въздействие в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план на консумацията на ГМО и продуктите, получени от тях.

По отношение на ядрената безопасност през 2008 г. Съвместният изследователски център създаде *Европейска клирингова палата* за анализиране на произшествията в ядрените съоръжения в ЕС и за изготвяне необходимите препоръки. Основната

⁽¹⁾ Директива 2000/60/ЕО (ОВ L 327, 22.12.2000 г.).

⁽²⁾ Директива 1999/62/ЕО (ОВ L 187, 20.7.1999 г.). Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Транспорт“, подрубрика „Транспорт и устойчиво развитие“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ Директива 2003/30/ЕО (ОВ L 123, 17.5.2003 г.).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1432/2007 (ОВ L 320, 6.12.2007 г.).

цел на инициативата е да се създаде форум за комуникация между съответните регулаторни органи, държавите-членки и Съвместния изследователски център.

Съвместният изследователски център предостави и експертни консултации относно неидентифицирани ядрени материали по-специално на националните органи в Германия, Нидерландия и Словакия.

Информационно общество и медии

Политика в областта на електронните комуникации и мрежовата сигурност

В по-общ план Комисията представи на 19 май своя тринадесети доклад за напредъка на единния европейски пазар на електронни съобщения (2007) ⁽¹⁾. В него се акцентира върху основните тенденции на пазара и неразрешени регулаторни въпроси. На 25 септември Комисията прие и съобщение относно втория периодичен преглед на обхвата на универсалната услуга в областта на електронните съобщителни мрежи и услуги ⁽²⁾. То включва общи разсъждения за начина, по който универсалната услуга може да допринесе за справяне с по-големи предизвикателства на европейско равнище като осигуряване на достъп до високоскоростни услуги.

На 24 септември Европейският парламент и Съветът удължиха мандата на Европейската агенция за мрежова и информационна сигурност с три години ⁽³⁾. Те призоваха за продължаване на размисъла относно европейските усилия за подобряване на мрежовата и информационната сигурност. В тази връзка през ноември бе дадено началото на публична консултация.

Комисията направи следните предложения по отношение на развитието и стабилността на Интернет:

- на 27 февруари, решение ⁽⁴⁾ за създаване на многогодишна програма на Общността (с бюджет 55 млн. евро за период от пет години) за защита на децата при използване на Интернет и други комуникационни технологии. Решението бе прието от Европейския парламент и Съвета на 16 декември ⁽⁵⁾.
- на 27 май, съобщение, озаглавено „За напредъка на Интернет: план за действие за въвеждането на интернет протокол версия 6 (IPv6) в Европа“ ⁽⁶⁾, с което потребителите на Интернет и предоставящите достъп до него се насърчават

⁽¹⁾ COM(2008) 153 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 572.

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1007/2008 (ОВ L 293, 31.10.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 106 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁵⁾ Решение № 1351/2008/ЕО (ОВ L 348, 24.12.2008 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 313 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

да възприемат най-актуалната версия на интернет протокола, за да се увеличи значително броят на IP адресите;

- на 29 септември, съобщение относно бъдещето на мрежите и Интернет ⁽¹⁾, в което се акцентира върху създаването на среда, която да благоприятства развитието на динамичен и отворен Интернет. В него се разглеждат въпроси, които в момента се обсъждат в световен мащаб, и те се представят в европейски контекст, като отново се изследват основните предизвикателства и решенията, които е необходимо да се приложат за тяхното разрешаване. Съобщението е придружено от два документа относно „Интернет на предметите“ и статистически индекс за широколентовите услуги ⁽²⁾. По същия въпрос Съветът припомни в заключенията си от 27 ноември, че по отношение на мобилните мрежи с много висока скорост понастоящем Европа заема силна позиция, що се отнася до производителите на оборудване и терминали и първокласните оператори, и в тази връзка развитието на мобилни мрежи с много висока скорост представлява направление за европейски растеж.

Също така с цел да се повиши конкурентоспособността на Европа в областта на високоскоростните услуги и Интернет и след съобщението на Комисията относно цифровия дивидент ⁽³⁾ на 24 септември Европейският парламент прие резолюция, озаглавена „Пълноценно използване на предимствата от цифровия дивидент в Европа: общ подход към използването на спектъра, освободен в резултат на преминаването към цифрово разпространение“. В тази връзка в доклад на Комисията, публикуван на 28 ноември, се подчертава, че покритието на високоскоростните технологии в Европа е продължило да нараства, а разликата между страните в ЕС намалява ⁽⁴⁾.

По отношение на мобилните спътникови услуги (нова платформа за различни видове паневропейски телекомуникационни и предавателни/мултикастинг услуги) на 30 юни Европейският парламент и Съветът приеха решение ⁽⁵⁾, с което се цели да се благоприятства развитието на конкурентен вътрешен пазар на Общността за тези услуги и постепенно да се осигури достъп до тях във всички държави-членки.

В областта на далекосъобщенията Комисията предложи на 23 септември и изменение на регламента ⁽⁶⁾ относно роуминга в обществени мобилни телефонни мрежи в рамките на Общността ⁽⁷⁾. Това предложение бе придружено от съобщение, съдържащо обобщение на резултата от прегледа на Комисията на функционирането на регламента и основните стратегически промени, предлагани от нея, както

⁽¹⁾ COM(2008) 594.

⁽²⁾ SEC(2008) 2507 и SEC(2008) 2516.

⁽³⁾ COM(2007) 700 (ОБ С 55, 28.2.2008 г.).

⁽⁴⁾ IP/08/1831.

⁽⁵⁾ Решение № 626/2008/ЕО (ОБ L 172, 2.7.2008 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 717/2007 (ОБ L 171, 29.6.2007 г.).

⁽⁷⁾ COM(2008) 580.

и отчет на резултатите от публичната консултация ⁽¹⁾. Целта е да се гарантира, че цената, плащана от потребителите на обществени мобилни телефонни мрежи при пътуванията им в Общността, не е (за роуминг услугите в Общността) прекомерно завишена спрямо това, което те биха платили за разговор, текстово съобщение или пренос на данни в собствената си държава.

На 15 октомври Комисията прие и препоръка ⁽²⁾ относно рационализирането на нотификационната процедура за националните регулатори, така че да се облекчат административните задължения по отношение на националните регулаторни органи в областта на телекомуникациите при представянето от тяхна страна на проекти на регулаторни мерки.

Освен това на 6 ноември Комисията прие, в контекста на реформата на регулаторната рамка за електронните комуникации, предложения, които бяха изменени, за да се вземат предвид гласуването на Европейския парламент на 24 септември и обсъжданията в Съвета ⁽³⁾.

Като част от работата си за хармонизиране на спектъра от специфични приложения на 19 ноември Комисията предложи изменение на директивата за GSM услугите (вместо нейната отмяна), състоящо се в разширяване на обхвата ѝ, така че да се обхванат други стандарти ⁽⁴⁾.

Аудиовизуална политика и програмата „MEDIA“

По отношение на програмите „MEDIA“ на 8 май Комисията представи своя заключителен доклад за оценка на приложението и резултатите от програмите „MEDIA плюс“ и „MEDIA обучение“ (2001—2006) ⁽⁵⁾. Тя заключи, че програмите са допринесли ефективно за подобряване на уменията, развитието на европейското измерение на аудиовизуалната продукция в Европа още от етапа преди производството, което прави сектора по-конкурентоспособен и стимулира движението на творбите между държавите.

Осмият доклад на Комисията относно ефективността на рамката за насърчаване на европейските творби за периода 2005—2006 г. бе приет на 22 юли ⁽⁶⁾. Според доклада над 63 % от програмите на европейските излъчващи оператори са за европейски творби, а над 36 % са от независими европейски продуценти.

⁽¹⁾ COM(2008) 579.

⁽²⁾ Препоръка 2008/850/ЕО (ОВ L 301, 12.11.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 720, COM(2008) 723 и COM(2008) 724.

⁽⁴⁾ COM(2008) 762.

⁽⁵⁾ COM(2008) 245.

⁽⁶⁾ COM(2008) 481.

Освен това на 9 април Европейският парламент прие декларация относно субтитрите за всички програми, предлагани от обществените телевизии в Европейския съюз. Той прикани Комисията да представи законодателно предложение за задължаване на тези телевизии да осигуряват субтитри за програмите си.

На 25 септември Парламентът прие и резолюция за концентрацията и плурализма в европейските медии. В основата на резолюцията е убеждението, че плуралистичният медиен сектор е от ключово значение за оцеляването на социалния и демократичния модел. В нея се призовава за обвързване на правото за защита на конкуренцията с медийното право, така че да се избягват конфликтите на интереси между концентрирането на собствеността в медийния сектор и политическата власт. В същия ден Парламентът прие резолюция за „асоциативните медии“ в Европа, в която държавите-членки се призовават да предоставят на тези медии по-голяма подкрепа, като се има предвид тяхното значение за плурализма в медийния сектор.

На 10 декември Комисията прие съобщение ⁽¹⁾, имащо за цел да се подпомогне разпространяването в Европейския съюз на услуги, свързани с мобилната телевизия, чрез предоставянето на насоки за практиките при регламентирането на оторизирането на тези услуги на национално равнище.

Използване на информационни и комуникационни технологии

В по-общ план Комисията представи на 17 април своя междинен преглед на инициативата i2010 ⁽²⁾. Тя потвърди големия принос на политиките за информационното общество и медиите за постигането на Лисабонските цели. Комисията направи конкретни предложения за преориентиране на тази инициатива, за по-добро стимулиране на конкурентоспособността и възприемане на информационните и комуникационните технологии в Европа.

В същата насока на 13 май Комисията прие съобщение, озаглавено „Подобряване на енергийната ефективност чрез информационните и комуникационните технологии“ ⁽³⁾. В него се излагат необходимите мерки, за да могат информационните и комуникационните технологии (ИКТ) да бъдат в центъра на усилията за постигане на енергийна ефективност и да се използват за постигането на максимален ефект.

В други области след осъществяването на публична консултация на 3 януари Комисията представи и съобщение ⁽⁴⁾ относно творческото онлайн съдържание в единния пазар. На 11 август тя прие съобщение относно постигнатия напредък

⁽¹⁾ COM(2008) 845.

⁽²⁾ COM(2008) 199 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 241.

⁽⁴⁾ COM(2007) 836 (ОВ С 106, 26.4.2008 г.).

по отношение на цифровизацията и предоставянето в Интернет на материали от сферата на културата и по цифровото съхранение на данни в ЕС ⁽¹⁾. На 20 ноември започна работа европейската дигитална онлайн библиотека „Europeana“ ⁽²⁾. В момента чрез нея се предоставя достъп до над два милиона книги и други дигитални културни обекти от националните библиотеки и културните институции на европейските държави.

По отношение на здравето на 2 юли Комисията прие препоръка ⁽³⁾, в която се излагат основните необходими мерки, за да се предостави на работещите в здравеопазването своевременно достъп чрез използването на ИТ до ключова медицинска информация, необходима за лечението на пациенти, които са като цяло здравно осигурени в друга държава-членка. На 4 ноември Комисията прие съобщение относно телемедицината в полза на пациентите, системите на здравеопазването и обществото ⁽⁴⁾. В него се представят мерките, които следва да се предприемат, за да се развие използването на телемедицината в интерес на пациентите и европейските граждани, системите за здравеопазване и икономиката на Европа.

Стремейки се да повишат качеството на живот на възрастните хора чрез ИКТ, Европейският парламент и Съветът приеха на 9 юли решение ⁽⁵⁾ за създаването на програма за „подпомагана обкръжаваща среда“. В него се установява правната и организационната рамка на широкообхватна европейска програма за приложни изследвания и иновации в областта на ИКТ за повишаване на качеството на живот на възрастните хора в информационното общество ⁽⁶⁾.

Освен това на 1 декември Комисията прие съобщение, озаглавено „За достъпно информационно общество“ ⁽⁷⁾. Неговата цел е да се осигури електронната достъпност, т.е. възможността да се преодолеят препятствията и техническите трудности, с които се сблъскват хората с увреждания, голям брой от които са възрастни хора, когато те се опитват да се интегрират на равностойни начала в информационното общество.

Също така на 4 септември Комисията представи резултатите от оценката на тематичната приоритетна област „Технологии на информационното общество (IST)“ от Шестата рамкова програма за научни изследвания, технологично развитие и демонстрации ⁽⁸⁾. В оценката се заключава, че инвестициите в европейски изследвания в областта на ИКТ са ефективни и постигат целите си. Посочват се и редица

⁽¹⁾ COM(2008) 513.

⁽²⁾ IP/08/1747.

⁽³⁾ Препоръка 2008/594/ЕО (ОВ L 190, 18.7.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 689.

⁽⁵⁾ Решение № 742/2008/ЕО (ОВ L 201, 30.7.2008 г.).

⁽⁶⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Научни изследвания“, подрубрика „Изграждане на Европейското научноизследователско пространство“ от настоящия доклад.

⁽⁷⁾ COM(2008) 804.

⁽⁸⁾ COM(2008) 533.

варианти за създаване на по-благоприятна среда за възприемане на иновациите, произтичащи от изследванията в областта на ИКТ.

На 29 септември Комисията прие и предложение за решение относно решения за оперативна съвместимост за европейските публични администрации (ISA) ⁽¹⁾. Програмата ISA ще спомогне и за установяването на организационната, финансовата и оперативната рамка за ефективно и ефикасно трансгранично и междусекторно взаимодействие по електронен път между европейските публични администрации.

На 28 ноември Комисията прие план за действие за установяването на решение в европейски мащаб за трансграничното използване на публични услуги онлайн, като се предлагат глобален подход и по-кратки срокове ⁽²⁾.

В качеството си на администрация Комисията продължи да прилага през 2008 г. своята стратегия за „електронна Комисия 2006—2010 г.“, с която се цели тя да стане по-ефективна, по-ефикасна и по-прозрачна и да се подобри качеството на нейните услуги чрез възможно най-пълноценното използване на ИКТ в интерес на гражданите, предприятията и партньорските администрации.

В областта на статистиката на 30 април Комисията прие предложение за регламент ⁽³⁾ относно общностната статистика в областта на информационното общество, с който се цели по-специално да се осигурят годишни статистически данни за използването на ИКТ в предприятията и домакинствата.

Образование, обучение, професионални умения

Образование и обучение през целия живот

За да се направи оценка на приноса на образованието за Лисабонския процес, на 14 февруари Съветът прие третия си съвместен доклад за напредъка при изпълнението на работната програма „Образование и обучение 2010“, озаглавен „Предоставяне на обучение през целия живот за знание, творчество и иновации“ ⁽⁴⁾. В доклада се прави преглед на постигнатия напредък и се очертават областите, в които са необходими особени усилия (като повишаването на общите нива на умения, прилагането на стратегии за образование и обучение през целия живот и укрепването на „триъгълника на знанията“, състоящ се от образованието, научните изследвания и иновациите). Подчертава се също така, че ниските нива на участие

⁽¹⁾ COM(2008) 583.

⁽²⁾ COM(2008) 798.

⁽³⁾ COM(2008) 677.

⁽⁴⁾ ОВ С 86, 5.4.2008 г.

в образованието и обучението на по-възрастните работници и на тези с по-ниска квалификация продължават да бъдат голям проблем.

След доклада Съветът прие на 22 май заключения (1), в които се признава решаващата роля за постигането на целите на Лисабонската стратегия, която могат да имат образованието и обучението за възрастни. Заключенията са придружени от предложения за конкретни мерки за периода 2008—2010 г., някои от които ще се осъществяват от Комисията в сътрудничество с държавите-членки, а други — от държавите-членки с подкрепата на Комисията.

Освен това в контекста на пакета от мерки относно Лисабонската стратегия на 16 декември Комисията прие съобщение, озаглавено „Актуализирана стратегическа рамка за сътрудничество в областта на образованието и обучението“ (2). В него тя посочва едновременно непосредствените приоритети за периода 2009—2010 г. и стратегическите насоки в дългосрочен план, за да се достигнат главните цели на Лисабонската стратегия: всички равнища на растеж и устойчиви работни места въз основа на знанията.

На 22 май Съветът прие и заключения за насърчаване на творчеството и иновациите в образованието и обучението. В тях се посочва, че творчеството и способността за иновации са от съществено значение за устойчивото икономическо и социално развитие в Европа и се предлага да им бъде отделено по-голямо внимание в контекста на бъдещото европейско сътрудничество в областта на образованието (3).

От своя страна на 16 януари Европейският парламент прие резолюция, с която държавите-членки се насърчават да стимулират придобиването на знания и да подпомагат установяването на култура на образование и обучение през целия живот.

За да се насърчи използването на отворен метод на координация в областта на образованието и обучението, на 23 април Европейският парламент и Съветът приеха регламент относно изготвянето и развитието на статистика в областта на образованието и обучението през целия живот (4). С него се установява необходимата по-широка правна рамка, за изготвянето на статистически данни, обхващащи всички настоящи евентуални бъдещи дейности в тази област.

На 23 април от Европейският парламент и Съвета бе одобрена Европейската рамка за квалификациите (EQF) за обучението през целия живот (5). Идеята на (EQF) е да се подобри мобилността, като се направят по-прозрачни получените квалифика-

(1) ОВ С 140, 6.6.2008 г.

(2) СОМ(2008) 865. Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места“ от настоящия доклад.

(3) ОВ С 141, 7.6.2008 г.

(4) Регламент (ЕО) № 452/2008 (ОВ L 145, 4.6.2008 г.).

(5) ОВ С 111, 6.5.2008 г.

ции във всички области на образованието в ЕС. На 3 и 4 юни в Брюксел се проведе първата конференция относно прилагането на новия инструмент.

На 3 юли като част от „обновената социална програма“ ⁽¹⁾ Комисията представи съобщение относно училищата ⁽²⁾, предназначено да се подкрепят усилията на държавите-членки за подобряване на качеството на техните образователни системи и за постигане на целите по отношение на броя на младежите, напускащи преждевременно училище, уменията за четене и писане, продължаването на средното образование и образованието и обучението през целия живот. В съобщението се предлага програма за сътрудничество в три области: развитие в учениците на необходимите за живота способности, ангажимент за осигуряване на висококачествено обучение за всички ученици и подобряване на квалификацията на учителите и училищния персонал.

В същия ден, в своята зелена книга „Миграция и мобилност: предизвикателства за образователните системи на ЕС“ ⁽³⁾, Комисията постави началото на дебат относно предизвикателствата за образователните системи, произтичащи от имиграцията. С него се цели да се насърчи обменът на информация и опит по въпрос, който има значително отражение върху образователните системи на държавите-членки. Планираният период на консултацията е до 31 декември.

На 23 септември Европейският парламент прие резолюция за процеса от Болоня и студентската мобилност. В нея се подчертава, че за насърчаването на студентската мобилност е необходима цяла поредица от хоризонтални мерки, тъй като въпросът излиза извън тесния контекст на висшето образование като такова и оказва влияние както върху социалните въпроси, финансите и имиграцията, така и върху визовата политика.

В същия ден Парламентът направи изявление относно повишаването на качеството на обучението на преподавателите, което според него е начин да се постигне реално повишаване на резултатите на студентите.

На 3 ноември Комисията даде началото на партньорството Comenius Regio, представляващо нова мярка в рамките на програмата за обучение през целия живот ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Вж. глава III, раздел 1, рубрика „Социално измерение“, подрубрика „Обновена социална програма“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ COM(2008) 425.

⁽³⁾ COM(2008) 423.

⁽⁴⁾ IP/08/1621.

Образование и професионално обучение

В областта на образованието и професионалното обучение Комисията прие на 9 април две препоръки за създаването:

- на Европейска референтна рамка за осигуряване на качество в професионалното образование и обучение ⁽¹⁾: целта на този инструмент е да се подпомогнат държавите-членки при насърчаването и наблюдението на непрекъснатото подобрене на техните системи на образование и професионално обучение въз основа на общи европейски референции;
- на Европейска кредитна система за професионалното образование и обучение ⁽²⁾: с нея се цели да се улесни трансферът и признаването на образованието, получено в миналото, за хора, които преминават от една система на квалификации в друга или от един курс на обучение в друг с цел получаването на определена квалификация.

Освен това на 22 октомври Европейският парламент и Съветът приеха решение относно съответствието между професионалните квалификации в държавите-членки на Европейския съюз ⁽³⁾.

През годината Комисията представи редица доклади за оценка на инициативи в областта на образованието и професионалното обучение. Те включват доклад за програмата за действие за насърчаване на органите, действащи на европейско равнище, и за подпомагане на специфични дейности в областта на образованието и обучението (на 5 юни) ⁽⁴⁾ и доклад относно външната оценка на Европейския център за развитие на професионалното обучение (на 13 юни) ⁽⁵⁾. На 4 юли Комисията представи първа оценка на инициативата Европас ⁽⁶⁾, в която се заключава, че инициативата постига целите си като инструмент за мобилност на гражданите и отговаря на техните нужди, като им помага да представят способностите и квалификациите си по-ясно и да ги правят по-лесни за възприемане както в контекста на образованието, така и в контекста на трудовия пазар.

На 30 октомври Комисията прие доклад за модернизацията на университетите с оглед на конкурентоспособността на Европа в една световна икономика на знанието ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ COM(2008) 179 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 180 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽³⁾ Решение № 1065/2008/ЕО (ОВ L 288, 30.10.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 337 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 356 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 427.

⁽⁷⁾ COM(2008) 680.

Европейски институт за иновации и технологии

На 11 март Европейският парламент и Съветът приеха регламент за създаването на Европейски институт за иновации и технологии ⁽¹⁾, чиято задача е да се засили иновационният капацитет на Общността и държавите-членки, като се съберат заедно най-добрите участници в „триъгълника на знанието“ (от областта на висшето образование, научните изследвания, бизнеса, предприемачеството). На 18 юни бе взето решение институтът да се намира в град Будапеща. Първият управителен съвет на EIT бе официално назначен на 30 юли след протичането на публична консултация на два етапа (през март и април) и в течение на годината бяха осъществени три пленарни сесии.

Многоезичие

На 22 май Съветът прие заключенията относно многоезичието ⁽²⁾. Той призова Комисията да изготви до края на 2008 г. предложения за цялостна рамка за действие в тази област.

В отговор Комисията прие на 18 септември съобщение, озаглавено „Многоезичието: преимущество за Европа и обща отговорност“ ⁽³⁾, в което се излага хоризонтална стратегическа рамка за многоезичието, залегнала в основите на социалната програма. В нея се представят редица инициативи за насърчаване на многоезичието, включително някои, свързани с трети държави, и се препоръчва сътрудничество с държавите-членки в тази област чрез отворения метод на координация. Тя е придружена от работен документ на службите на Комисията, в който се изброяват дейностите на Общността в областта на многоезичието.

Стратегическото значение на комуникацията бе подчертано от Съвета в резолюцията относно европейската стратегия за многоезичието, която той прие на 21 ноември и в която се очертава по-специално значението на превода за разпространението на произведенията на изкуството и културата.

Международно сътрудничество

Комисията продължи да прилага първият етап на програмата „Еразмус Мундус“ (2004—2008), която навлезе в своята пета и последна година, и да договаря вторият етап на програмата, който следва да влезе в сила през 2009 г. и да продължи до 2013 г. През първия етап получиха подкрепа 103 съвместни магистърски програми

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 294/2008 (ОВ L 97, 9.4.2008 г.).

⁽²⁾ ОВ С 140, 6.6.2008 г.

⁽³⁾ COM(2008) 566.

и бяха предоставени над 7000 стипендии на студенти и преподаватели от държави, които не са членки на ЕС.

Сътрудничеството с индустриализираните държави в областта на висшето образование и професионалното обучение бе засилено със започването на 35 нови съвместни проекта (включително 16 със Съединените щати, 5 с Канада, 4 с Австралия, 3 с Южна Корея, 2 с Япония и един с Нова Зеландия). Проектите са съфинансирани от държавите-партньори и ще позволят на поне 1600 студенти да се обучават през половината академична година в държавите-партньори, а за програмите в Съединените щати — и да получат двойни дипломи.

Други съвместни декларации за започването на диалог по секторните политики в областта на образованието бяха подписани през юли с Израел и през ноември с Индия.

През юни в Брюксел бе дадено началото на езикова програма за обмен между Китай и ЕС, спонсорирана от правителството на Китай.

Европейска година на творчеството и иновациите (2009) ⁽¹⁾

На 16 декември Европейският парламент и Съветът приеха решение за обявяването на 2009 година за „Европейска година на творчеството и иновациите“ ⁽²⁾. Общата цел на тази европейска година е насърчаването на творческите способности за всички като двигател за иновациите и ключов фактор за развитието на личностни, професионални, предприемачески и социални умения благодарение на обучението през целия живот. Дейностите ще са въз основа на съществуващите програми на Общността, по-специално на програмата „Обучение през целия живот“ 2007—2013 г. и програмата „Култура“ 2007—2013 г., както и на други програми и инициативи, обхванати в установените приоритетни области по всички инструменти за период, обхващащ 2009 г.

Транспорт

Транспорт и устойчиво развитие

На 11 март Европейският парламент прие резолюция за устойчива европейска транспортна политика. Той направи предложения в областта на пътния, железопътния, въздушния и морския транспорт и призова Комисията и държавите-членки

⁽¹⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Иновации и политика за предприятията“, подрубрика „Иновации“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ Решение № 1350/2008/ЕО (ОВ L 348, 24.12.2008 г.).

да увеличат инвестициите за научни изследвания, за да се стимулира появата на технологии с по-висока енергийна ефективност и по-ниски емисии на въглероден двуокис.

На 13 февруари Европейският икономически и социален комитет прие проучвателно становище относно енергийния микс в транспорта ⁽¹⁾. Той изрази убеждението си, че бъдещето на транспорта е във все по-голямата декарбонизация на горивата до постигането на целта „нулеви емисии“.

В по-конкретен план Комисията представи на 11 януари своя дневен ред за устойчивото бъдеще на авиацията с общо предназначение и бизнес авиацията ⁽²⁾. В него са включени въпроси като съставянето на набор от основни данни, придържането към принципите на пропорционалност и субсидиарност, стимулирането на нови технологии, улесняването на достъпа до международните пазари и посрещането на екологичните предизвикателства.

На 8 юли, за цел да се насърчи екологичната жизнеспособност на сектора, Комисията прие пакет от мерки за по-устойчив транспорт. Пакетът включва:

- рамково съобщение за „екологизирането на транспорта“ ⁽³⁾, в което се призовава по-голяма част от разходите за транспорта да се понасят от ползвателите му чрез реалистично ценообразуване, за да се намали отрицателното въздействие на транспорта по отношение по-специално на произшествията, претоварването на движението, екологичните щети и шума;
- съобщение относно намаляването на шума от съществуващия железопътен парк ⁽⁴⁾, в което се предвиждат мерки, с които би се намалило наполовина нивото на шума от товарните влакове (напр. чрез преоборудване на товарните вагони с нискошумови спирачни калодки);
- съобщение за интернализирането на външните разходи от транспорта ⁽⁵⁾, което включва модел за количествено измерване на разходите (задръствания, замърсяване и т.н.), което би могло да се използва за изчисляване на инфраструктурните такси; както и
- предложение за изменение на директивата за евровинетките ⁽⁶⁾ по отношение на облагането на тежкотоварни превозни средства за използването на някои инфраструктурни обекти, с което се цели да се установи рамка, позволяваща на държавите-членки да изчисляват и нагаждат начисляваните пътни такси в зависимост от причиненото замърсяване от движението и задръстванията.

⁽¹⁾ ОВ С 162, 25.6.2008 г.

⁽²⁾ COM(2007) 869 (ОВ С 106, 26.4.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 433.

⁽⁴⁾ COM(2008) 432.

⁽⁵⁾ COM(2008) 435.

⁽⁶⁾ COM(2008) 436.

Като част от този пакет и вследствие на междинния преглед на Бялата книга за транспорта, публикуван през 2006 г. ⁽¹⁾, на 16 декември Комисията прие план за действие относно използването на интелигентни транспортни системи в Европа ⁽²⁾.

На 24 септември Европейският парламент и Съветът приеха директива относно вътрешния транспорт на опасни стоки ⁽³⁾, която включва и разпоредби за защита на околната среда.

Железопътен транспорт

За да се оптимизира предлагането и по-прозрачното управление на железопътна инфраструктура, на 6 февруари Комисията прие съобщение, озаглавено „Многогодишни договори за качеството на железопътната инфраструктура“ ⁽⁴⁾, в което тя препоръчва по-широко използване на многогодишни договори между държавата и инфраструктурните оператори.

На 30 април Комисията представи и насоки ⁽⁵⁾ относно съвместимостта на помощите за железопътните предприятия с Договора за ЕО ⁽⁶⁾. Тяхната цел е да се повишат прозрачността на публичното финансиране и правната сигурност по отношение на разпоредбите на Договора за ЕО в контекста на либерализирането на пазарите.

На 17 юни Европейският парламент и Съветът приеха директива относно оперативната съвместимост на железопътните системи в Общността ⁽⁷⁾. С тази директива се създава правна рамка, имаща за цел да се намалят препятствията при пускането в движение на влаковете. Одобрението в други на държави-членки се подобрява чрез по-систематичното използване на принципа на взаимно признаване и чрез хармонизиране на националните процедури за оторизация.

На 8 септември Комисията прие съобщение относно качеството на услугите при товарните железопътни превози ⁽⁸⁾. В него се разглежда и ниската ефективност на доброволните споразумения и мерките, предприети от сектора, и се отправят препоръки за действия на Общността в тази област.

⁽¹⁾ COM (2006) 314.

⁽²⁾ COM(2008) 886 и COM(2008) 887.

⁽³⁾ Директива 2008/68/ЕО (ОВ L 260, 30.9.2008 г.). Вж. глава IV, раздел 2, рубрика „Сигурност и безопасност на транспорта“, подрубика „Общи аспекти“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ COM(2008) 54 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

⁽⁵⁾ ОВ С 184, 22.7.2008 г.

⁽⁶⁾ Директива 91/440/ЕИО (ОВ L 237, 24.8.1991 г.).

⁽⁷⁾ Директива 2008/57/ЕО (ОВ L 191, 18.7.2008 г.). Вж. глава IV, раздел 2, рубрика „Сигурност и безопасност на транспорта“, подрубика „Сигурност и безопасност на железопътния транспорт“ от настоящия доклад.

⁽⁸⁾ COM (2008) 536.

На 11 декември Комисията прие предложение за регламент относно европейска железопътна мрежа за конкурентоспособен железопътен товарен превоз ⁽¹⁾. В него се предвижда създаването на транснационални железопътни коридори, които при по-голяма координация между инфраструктурните оператори биха позволили на товарните превози да са по-конкурентоспособни и да използват по оптимален начин съществуващата инфраструктура, отдавайки ѝ приоритетно значение в достатъчна степен.

През годината Комисията започна процедури за нарушения срещу двадесет и четири държави-членки за неправилно транспониране на директивите, включени в първия железопътен пакет ⁽²⁾. Нейната цел бе да се осигури спазването на приложимите правни разпоредби (включително на тези за разделянето на операторите на железопътна инфраструктура от железопътните дружества и за ролята на контролните органи), които са от съществено значение за създаването на отворен конкурентен пазар на железопътни услуги.

Сухопътен и воден транспорт

На 22 октомври Европейският парламент и Съветът приеха регламент относно премахването на контрола по границите на държавите-членки по отношение на автомобилния транспорт и транспорта по вътрешни водни пътища ⁽³⁾.

Морски транспорт

След приемането през октомври 2007 г. на план за действие за интегрирана морска политика ⁽⁴⁾ на 26 юни Комисията представи съобщение относно „Насоки за интегриран подход към въпросите на морската политика: към най-добра практика при интегрираното управление на морското дело и консултация със заинтересованите страни“ ⁽⁵⁾, в което се дават насоки в тези две области.

Въздушен транспорт

На 25 юни, за да се насърчат ефективността, устойчивостта и безопасността на въздушния транспорт в европейското въздушно пространство, Комисията прие втория законодателен пакет относно Единното европейско небе. Той се състои от три мерки:

⁽¹⁾ COM (2008) 852.

⁽²⁾ Директиви 2001/12/ЕО и 2001/14/ЕО (ОВ L 75, 15.3.2001 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1100/2008 (ОВ L 304, 14.11.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2007) 575 (ОВ C 55, 28.2.2008 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 395 (ОВ C 10, 15.1.2009 г.).

- предложение за регламент за подобряване на резултатите от дейността (включително и в екологичен план) и на жизнеспособността на европейската авиационна система, така че да се предоставят по-добри услуги за операторите на въздухоплавателни средства, да се намалят разходите и да се осигури устойчив растеж ⁽¹⁾;
- предложение за регламент за разширяване на функциите на Европейската агенция за авиационна безопасност ⁽²⁾; както и
- съобщение, озаглавено „Единно европейско небе II: към по-устойчива и по-добре функционираща авиация“ ⁽³⁾, в което се разясняват разпоредбите на регламента.

На 15 февруари Комисията прие и доклад ⁽⁴⁾ за оценка на ефективността на директивата за установяване на правила и процедури по отношение на въвеждането на експлоатационни ограничения, свързани с шума на летищата на Общността ⁽⁵⁾.

В съобщение от 30 април Комисията представи резултатите ⁽⁶⁾ от консултация със заинтересованите страни относно прилагането на регламента относно разпределянето на слотовете на летищата в Общността ⁽⁷⁾. С това разяснително съобщение се цели да се улесни прилагането на регламента.

Освен това на 16 декември Съветът прие регламент ⁽⁸⁾ за създаване на съвместно предприятие за разработване на ново поколение Европейска система за управление на въздушното движение (SESAR), с който се изяснява по-специално правния статут на последното.

В по-общ план Комисията продължи да прилага своя план за действие за капацитета, ефективността и безопасността на летищата в Европа ⁽⁹⁾. Той включва започването на 4 юли на консултация относно комбинираните билети за самолети и влакове. Освен това бе създадена и обсерватория на Общността за планиране на капацитета на летищата и нейното първо събрание се проведе на 4 ноември, за да бъдат изслушани всички заинтересовани страни, обсъждащи опита си в това отношение. Въз основа на тези обсъждания обсерваторията ще приеме становища за подпомагане на Комисията при изпълнението на плана за действие.

⁽¹⁾ COM(2008) 388.

⁽²⁾ COM(2008) 390 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.). Вж. глава IV, раздел 2, рубрика „Сигурност и безопасност на транспорта“, подрубика „Сигурност и безопасност на въздушния транспорт“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ COM(2008) 389 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 66 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

⁽⁵⁾ Директива 2002/30/ЕО (ОВ L 85, 28.3.2002 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 227.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 95/93 (ОВ L 14, 22.1.1993 г.).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 1361/2008 (ОВ L 352, 31.12.2008 г.).

⁽⁹⁾ COM(2006) 819 (ОВ С 138, 22.6.2007 г.).

EGNOS и „Галилео“

На 9 юли Европейският парламент и Съветът приеха регламент за продължаване на изпълнението на европейските програми за спътникова навигация (EGNOS и „Галилео“) (1). В него се определят необходимите бюджетни средства за финансиране на двете програми, възлизаци на 3,4 млрд. евро за периода от 1 януари 2007 г. до 31 декември 2013 г. С регламента се предвижда и подобро публично управление на програмите, като се установява стриктно разделяне на компетенциите между Европейската общност, Европейския надзорен орган на ГНСС и Европейската космическа агенция, а изпълнението на програмите и приемането на мерки за осигуряване на съгласуваността на становищата на Комитета на европейските програми за ГНСС и решенията на управителния съвет на Европейския надзорен орган на ГНСС се поверяват на Комисията.

Международно сътрудничество

В областта на въздухоплавателните услуги на 30 март влезе в сила споразумението между Европейския съюз и Съединените щати (2). В резултат на това споразумение всички авиокомпани от ЕС ще могат да извършват директни полети до Съединените щати от всяко летище в Европа, а не само от тяхната държава по произход. Със споразумението се премахват всички ограничения, отразяващи се върху връзките, таксите или броя на полетите на седмица. На 30 юни Европейската общност и Съединените щати сключиха и споразумение за сътрудничество в областта на регулирането на безопасността на гражданската авиация (3).

През 2008 г. продължиха и преговорите с държави извън ЕС с цел някои разпоредби от съществуващите споразумения за въздухоплавателни услуги да се заменят със споразумение с Общността. Бяха сключени споразумения с бивша югославска република Македония, Грузия, Киргизстан, Ливан, Малайзия, Малдивските острови, Молдова, Панама, Парагвай, Сингапур, Уругвай и Хърватия (4) (на 18 февруари), Мароко (5) (на 17 март) и Азербайджан (6) (на 8 юли).

(1) Регламент (ЕО) № 683/2008 (ОВ L 196, 24.7.2008 г.).

(2) IP/08/474.

(3) IP/08/1059.

(4) ОВ L 60, 5.3.2008 г. и ОВ L 106, 16.4.2008 г.

(5) ОВ L 87, 29.3.2008 г.

(6) COM(2005) 60.

Бяха приети и решения за подписването и временното прилагане на споразумения и с Австралия ⁽¹⁾ и Непал ⁽²⁾ (на 7 април), Пакистан ⁽³⁾ (на 21 май), Израел ⁽⁴⁾ (на 15 септември), Индия ⁽⁵⁾ (на 25 септември) и Армения ⁽⁶⁾ (на 27 ноември).

Комисията предложи и сключване на споразумение с Казахстан ⁽⁷⁾ (на 21 февруари), Мексико ⁽⁸⁾ (на 5 август) и Западноафриканския паричен и икономически съюз ⁽⁹⁾ (на 17 юли). Последното споразумение е първото, което се договаря между Общността и друга регионална организация.

С тези споразумения се цели на всички въздушни превозвачи от Общността да се предостави недискриминационен достъп до пътищата между Общността и държавите извън ЕС и двустранните споразумения за въздушните услуги между държавите-членки и трети страни да се приведат в съответствие с правото на Общността.

На 1 октомври Комисията прие доклад за напредъка в създаването на обща авиационна зона със съседните страни да 2010 г. ⁽¹⁰⁾.

На 28 януари бе сключено споразумение ⁽¹¹⁾ за морски транспорт между Европейската общност и Китай.

На 6 ноември Комисията прие и предложение за решение относно подписването на протокола за присъединяване на Европейската общност към Белградската конвенция за режима на корабоплаването по Дунав от 18 август 1948 г. ⁽¹²⁾

Трансевропейски транспортни мрежи

На 5 март Комисията прие съобщение относно напредъка на проучвателните разговори за сътрудничество в областта на транспорта със съседните страни ⁽¹³⁾. Първият кръг от преговори разкри изявен интерес към засилване на регионалните структури за сътрудничество и координация в рамките на разширения политически диалог и установяването на транспортни коридори. Разговорите със Западните Балкани

⁽¹⁾ COM(2005) 264.

⁽²⁾ COM(2008) 41.

⁽³⁾ COM(2008) 81.

⁽⁴⁾ COM(2008) 178 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁵⁾ Решение 2008/797/ЕО (ОВ L 273, 15.10.2008 г.).

⁽⁶⁾ COM(2007) 729.

⁽⁷⁾ COM(2008) 92 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

⁽⁸⁾ COM(2008) 506.

⁽⁹⁾ COM(2008) 463.

⁽¹⁰⁾ COM(2008) 596.

⁽¹¹⁾ Решение 2008/143/ЕО (ОВ L 46, 21.2.2008 г.).

⁽¹²⁾ COM(2008) 700.

⁽¹³⁾ COM(2008) 125 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

вече бяха приключили и Комисията предложи приемането на директиви за преговорите за създаването на транспортна общност в региона.

Освен това на 5 декември Комисията реши да предостави над 1,7 млрд. евро за железопътни проекти в областта на програмата Трансевропейска транспортна мрежа (RTE-T) за периода 2007—2013 г. ⁽¹⁾

Енергетика

Общи аспекти

На 13 юни Комисията прие съобщение, озаглавено „Да посрещнем предизвикателството на по-високите цени на петрола“ ⁽²⁾. Заедно със съобщението относно цените на храните ⁽³⁾ с него на държавите-членки се предоставя рамка за преодоляване на непосредствените последици от повишаването на цените и се търсят решения в средносрочен и дългосрочен план за новите ограничения по отношение на ресурсите. Предложенията включват приспособяване на търсенето на енергия и насърчаване на енергийната ефективност във всички сектори на икономиката.

По същата тема на 25 септември Европейският парламент прие резолюция относно контрола на цените на енергията, в която се призовава за по-силен политически ангажимент за приемането на специфични мерки за намаляване на търсенето на енергия, насърчаване на възобновяемите енергийни източници и енергийната ефективност, стремеж към диверсификация на енергийните доставки и намаляване на зависимостта от внос на изкопаеми горива.

В областта на статистиката на 22 октомври Европейският парламент и Съветът прие институционални разпоредби за събирането на данни, свързани с енергетиката ⁽⁴⁾, с цел Съюзът да може да разполага с изчерпателни и съпоставими европейски статистически данни за цяла поредица от аспекти във връзка с енергетиката.

Енергетика и устойчиво развитие

На 23 януари Комисията прие предложение за директива за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми енергийни източници ⁽⁵⁾. С нея се цели да се

⁽¹⁾ IP/08/383.

⁽²⁾ COM(2008) 384 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 321 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.). Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Селско стопанство и развитие на селските райони“, подрубрика „Цени на селскостопанските продукти и свързани с тях мерки“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1099/2008 (ОВ L 304, 14.11.2008 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 19 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

определи задължителна цел от 20 % дял на енергията от възобновяеми източници в крайното потребление през 2020 г., както и цел от 10 % дял на енергията от възобновяеми източници в сектора на транспорта до 2020 г. Предлагат се законодателна рамка за постигането на тези цели, както и критерии и разпоредби за осигуряване на устойчивостта на биогоривата и течните горива от биомаса. Това предложение е част от пакета за енергетиката и изменението на климата ⁽¹⁾.

В същия ден тя прие съобщение относно първата оценка на националните планове за енергийна ефективност ⁽²⁾. В него се прави преглед на поредица от стратегии и мерки, представени от държавите-членки, и първи подбор на примери за добри практики, които следва да бъдат проучени по-внимателно. Комисията отдели специално внимание на прегледа на частта от стратегиите, посветена на ролята на публичния сектор като еталон и на информацията.

Европейският съвет от 15 и 16 октомври потвърди, че сигурността на енергийните доставки е приоритет за Европейския съюз. По-специално той призова за финализиране на законодателния пакет за вътрешния пазар на електроенергия и газ, бързо прилагане на плана за действие за енергийна ефективност и на стратегическия план за енергийни технологии, решителен стремеж към диверсификация на енергийните източници в контекста на пакета за енергетиката и климата, развитие на кризисни механизми за справяне с временните прекъсвания на доставките, засилване и разширяване на инфраструктурата с критично значение и стабилизиране на доставките чрез развиване на взаимоотношенията с държавите-производителки.

На 13 ноември Комисията прие втория си стратегически анализ на енергийната политика на Европейския съюз. В съответствие с мерките за постигане на целите на Съюза по отношение на енергетиката и изменението на климата този пакет от мерки в областта на енергетиката дава нов импулс на енергийната сигурност на Европа. Пакетът от мерки включва:

- нова стратегия за създаване на солидарност между държавите-членки в областта на енергетиката, както и нова политика в областта на енергийните мрежи за стимулиране на инвестициите в най-ефективните мрежи, работещи при нисък водороден интензитет ⁽³⁾;
- европейски план за действие в областта на енергийната сигурност и солидарност, с който се установяват пет области, в които са необходими повече мерки, за да се гарантира устойчивостта на енергийните доставки ⁽⁴⁾;
- пакет от мерки във връзка с енергийната ефективност, с който се цели постигането на пестене на енергия в основни области чрез засилване на разпоредбите

⁽¹⁾ Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Околна среда“, подрубрика „Изменение на климата“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ COM(2008) 11 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 768, COM(2008) 769, COM(2008) 770, COM(2008) 775, COM(2008) 776 и COM(2008) 782.

⁽⁴⁾ COM(2008) 781.

по отношение на енергийната ефективност, които са приложими за сградите и за продукти, консумиращи енергия, както и чрез увеличаване на ролята на сертификатите за енергийна ефективност и на докладите от проверките на системите за отопление и климатичните инсталации ⁽¹⁾.

Вътрешен пазар на енергия

На 15 април Комисията представи доклад за напредъка при създаването на вътрешния пазар на газ и електроенергия ⁽²⁾. Въпреки някои окуражаващи подобрения, по-специално по отношение на разработването на регионално равнище на решения въз основа на най-добрите практики, общият анализ на напредъка показва, че все още съществуват значителни препятствия за ефективното функциониране на вътрешния пазар. Третият законодателен пакет ⁽³⁾, разглеждан в Съвета и в Парламента, би трябвало да спомогне за тяхното преодоляване.

Енергийни технологии и иновации

В заключенията си от 28 февруари Съветът изложи основните принципи, цели и действия за европейска политика в областта на енергийните технологии. Според Съвета тази политика следва да подобри синергиите на общностно равнище и да отчете съществуващите структури за сътрудничество в научните изследвания, развитието, демонстрациите и внедряването в областта на енергийните технологии. Частният сектор следва да участва цялостно в процеса на разработване на тези технологии.

В резолюция относно стратегическия европейски план за енергийните технологии (План SET), приета на 9 юли, Европейският парламент изрази подкрепата си за европейска политика в областта на енергийните технологии, която следва да е добре осигурена финансово и според него е от съществено значение за постигането на целите на ЕС в областта на енергетиката и изменението на климата до 2020 г.

Ядрена енергия

В заключенията си от 8 декември Съветът реши да подкрепи създаването на банка за ядрено гориво под контрола на Международната агенция за атомна енергия (МААЕ). Предвижда се приносът на Европейския съюз за този проект да възлиза на 25 млн. евро. Банката за ядрено гориво ще бъде в съответствие с по-широкомащабните усилия за установяване на многостранни механизми за доставка на гориво.

⁽¹⁾ COM(2008) 771, COM(2008) 772, COM(2008) 778, COM(2008) 779 и COM(2008) 780.

⁽²⁾ COM(2008) 192 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2007) 528, COM(2007) 529, COM(2007) 530, COM(2007) 531, COM(2007) 532 (ОВ С 4, 9.1.2008 г.).

Договор за Евратом и Агенция по снабдяване на Евратом

На 12 февруари Съветът прие решение ⁽¹⁾ за отмяна и замяна на статута на Агенцията по снабдяване на Евратом, за да се отчете увеличаването на броя на държавите-членки и нуждата от актуализиране на финансовите разпоредби по отношение на Агенцията. В решението също така се посочва, че седалището на Агенцията е в Люксембург.

На 3 юли Комисията представи обобщение на осъществените дейности през 2007 г. за прилагане на дял II, глави 3—10 от Договора за Евратом ⁽²⁾. В него са обхванати и дейностите на Агенцията по снабдяване на Евратом.

Международно сътрудничество

В регионален план сътрудничеството протече в рамките на инициативата от Баку по отношение на страните от Източна Европа, Кавказ и Централна Азия. Беше засилено сътрудничеството със страните от Залива и Организацията на държавите, износителки на петрол (ОПЕК) и продължи сътрудничеството със страните от Азия — в рамките на заседанията Азия—Европа (ASEM) — и Африка.

На 5 май в Брюксел се срещнаха представители на Европейския съюз, Ирак, Турция и страните от Машрек, които подчертаха в съвместна декларация значението на по-тясното сътрудничество помежду им в областта на енергетиката за създаването на пазар на газ, който да се интегрира във вътрешния пазар на ЕС чрез развитието на свързваща инфраструктура в региона.

Проведоха се две заседания на Съвета на министрите от Енергийната общност — на 27 юни в Брюксел и на 11 декември в Тирана. Участниците се споразумяха да приемат обща регионална процедура за разпределяне на електроенергийните мощности и управление на трансграничното претоварване. Енергийната общност прие и механизъм за разрешаване на спорове въз основа на правила, позволяващи на дружествата в държавите-членки да внасят искове при установяването на нередности. В повечето страни от Западните Балкани бе постигнат значителен напредък при прилагането на европейското законодателство за пазара на газ и електроенергия.

На двустранно равнище продължи енергийния диалог между Европейския съюз и Русия с оглед на сключването на нови споразумения. Продължиха партньорствата с Азербайджан, Казахстан и Украйна. Комисията даде началото и на диалог за разширяване на сътрудничеството с Беларус и Молдова. Освен това през тази година бяха въведени нови стратегически партньорства с Алжир, Египет, Ирак, и Туркменистан.

⁽¹⁾ Решение 2008/114/ЕО, Евратом (ОВ L 41, 15.2.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 417.

Продължи и двустранният диалог с Йордания, Либия и Мароко, както и с Австралия, Аржентина, Бразилия, Индия, Канада, Китай, Съединените щати и Чили. Провеждат се преговори с Швейцария относно пазара на електроенергия.

Източници на информация и други полезни връзки

- Предприятия:
http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm
- Генерална дирекция „Конкуренция“:
http://ec.europa.eu/dgs/competition/index_en.htm
- Генерална дирекция „Изследвания“:
<http://ec.europa.eu/research/index.cfm?lg=bg>
- Съвместен изследователски център:
<http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm>
- Генерална дирекция „Информационно общество и медии“:
http://ec.europa.eu/dgs/information_society/index_en.htm
- Образование:
http://ec.europa.eu/education/index_en.htm
- Генерална дирекция „Енергетика и транспорт“:
http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/index_en.htm
- Вътрешен пазар:
http://ec.europa.eu/internal_market/index_en.htm

Целта за солидарност

Раздел 1

Консолидиране на икономическото и социалното сближаване

Контекст

Целта на политиката на сближаване е да се намалят съществуващите различия между държавите-членки и вътре в самите държави-членки. Тя има за задача да насърчава инвестициите, които са стимул за растеж и заетост, да поощрява ръста на икономиката, основана на знанията, и да подтиква по-голям брой хора към създаване на предприятие.

През 2007 г. Комисията постави основите на обновена социална програма, чиято цел е да се справи с новите социални предизвикателства, пред които са изправени нашите общества. В тази програма тя откри следните ключови области от гледна точка на възможностите, достъпа и солидарността: младежта, възможностите за професионално развитие, по-дългата продължителност на живота и в по-добро здравословно състояние, приобщаването в обществото и недопускането на дискриминация, мобилността и интегрирането и солидарността в световен мащаб.

Регионално измерение и политика на сближаване

Политика на сближаване

Новото поколение секторни и регионални програми, отнасящи се до политиката на сближаване от 2007 г. насам, има за цел да доведе до нов подем в заетостта и

растежа във всички държави-членки и всички региони на Европейския съюз. В този контекст на 14 май Комисията прие съобщение относно резултатите от преговорите във връзка със стратегиите и програмите на политиката на сближаване за програмния период 2007—2013 г. ⁽¹⁾. В съобщението е направен анализ на 450-те програми и се стига до заключението, че държавите-членки и регионите коренно са променили своите приоритети и са вложили значителни инвестиции в постигането на целите в областта на конкурентоспособността, заетостта и растежа в съответствие с Лисабонската стратегия.

Петият доклад за напредъка в икономическото и социалното сближаване ⁽²⁾ бе приет от Комисията на 18 юни. Той представлява обобщение на публичния дебат, от една страна, а от друга — стегнат анализ на европейските сектори на растеж, чиято ефективност в регионален мащаб до голяма степен ще обуслови равнището на икономическо развитие на регионите през следващите години.

На 6 октомври Комисията прие зелена книга ⁽³⁾ за териториалното сближаване, озаглавена „Зелена книга за териториално сближаване. Да превърнем териториалното многообразие в предимство“, като по този начин постави началото на обширни консултации, целящи да се задълбочи всеобщото разбиране за териториалното сближаване и за неговото значение за бъдещето на регионалната политика на ЕС. На 14 ноември тя представи доклада „Регионите 2020“ ⁽⁴⁾, в който се предлага анализ на вероятното бъдещо регионално въздействие на четирите основни предизвикателства, с които трябва да се справи Европа: глобализацията, демографските промени, изменението на климата и снабдяването с енергийни ресурси. Заключениеята от доклада ще дадат тласък на процеса на размисъл за бъдещето на европейската политика на сближаване.

След приемането на Европейския план за икономическо възстановяване ⁽⁵⁾ на 16 декември Комисията представи съобщение, в което се посочва по какъв начин политиката на сближаване може да допринесе за съживяване на реалната икономика в Европа ⁽⁶⁾. В съобщението се предлага поредица от действия, чрез които държавите-членки най-добре и най-бързо да се възползват от възможностите, които предлага политиката на сближаване. В него са представени и новите мерки, които ще позволят да се ускори осъществяването на практика на оперативните програми. Посредством 347-те милрд. евро европейски инвестиции, налични до 2013 г., тази

⁽¹⁾ COM(2008) 301 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 371 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 616.

⁽⁴⁾ SEC(2008) 2868.

⁽⁵⁾ COM(2008) 800. Вж. глава I, раздел 4, рубрика „План за възстановяване на европейската икономика“ от настоящия доклад.

⁽⁶⁾ COM(2008) 876. Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места“ от настоящия доклад.

политика може да стимулира в краткосрочен план икономиката, като същевременно позволява да се заложат основите за растеж в по-дългосрочна перспектива.

Освен това на 3 декември Комисията прие предложение ⁽¹⁾, което ще даде възможност на всички държави-членки да инвестират в инициативи в подкрепа на енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници в жилищата. Това предложение за изменение на действащия регламент относно Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) ⁽²⁾ се вписва и в контекста на Европейския план за икономическо възстановяване.

От друга страна, през годината Комитетът на регионите представи няколко становища по собствена инициатива, отнасящи се до политиката на сближаване. Така например, на 7 февруари той прие становище по собствена инициатива, озаглавено „Принос на доброволчеството за икономическото и социалното сближаване“ ⁽³⁾, а на 18 юни той се произнесе относно „Европейската група за териториално сътрудничество: нов тласък за териториалното сътрудничество в Европа“ ⁽⁴⁾. На 8 октомври той даде прогнозно становище относно управлението и планирането на проекти в областта на регионалната политика ⁽⁵⁾. Освен това на 17 септември Европейският икономически и социален комитет прие проучвателно становище относно градската среда, препоръчващо създаването на група на високо равнище по въпросите на градското развитие и устойчивостта на общностно равнище.

Що се отнася до финансовото управление, на 19 февруари Комисията прие план за действие в контекста на структурните фондове. С него тя отговори и на препоръките на Сметната палата за засилване на надзорните функции на Комисията при поделено управление на структурни действия ⁽⁶⁾.

Освен това на 21 октомври Европейският парламент прие резолюция относно управлението и партньорството на национално и регионално равнище, в която предлага в бъдещата политика на сближаване през периода след 2013 г. различните фондове на общността да се обединят в един от съображения за опростяване и ефективност.

В областта на двустранните отношения на 23 юли Комисията прие доклад относно управлението на средства от ЕС в България ⁽⁷⁾. В отговор на твърдения за нередности, съмнения за измами и конфликт на интереси при възлагането на договори Комисията разследва управлението на тези средства от страна на българ-

⁽¹⁾ COM(2008) 838.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1080/2006 (ОВ L 210, 31.7.2006 г.).

⁽³⁾ ОВ С 105, 25.4.2008 г.

⁽⁴⁾ ОВ С 257, 9.10.2008 г.

⁽⁵⁾ ОВ С 325, 19.12.2008 г.

⁽⁶⁾ COM(2008) 97 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

⁽⁷⁾ COM(2008) 496.

ските компетентни органи. Тези разследвания доведоха до временно спиране на превеждането на предприсъединителната помощ и замразяване на плащанията по линия на няколко други финансови инструменти в течение на второто полугодие на 2007 г. и първата половина на 2008 г.

Най-отдалечени райони

На 17 октомври Комисията прие съобщение, озаглавено „Най-отдалечените региони: преимущество за Европа“ (1). В него се предлага обновена стратегия за тези региони: най-отдалечените региони, разглеждани като „региони на възможностите“, носещи потенциал за развитие, като едновременно с това се отчитат техните специфични особености. В тази рамка Комисията отправя препоръки с оглед гарантиране на оптималното използване на съществуващите инструменти и възможности в настоящата финансова рамка (2007—2013). От друга страна, тя предлага конкретни действия в такива области, като изменението на климата, миграцията и демографското развитие.

Други посоки на развитие

На 7 април Комисията представи резултатите от работата на работната група за Северна Ирландия, създадена от председателя на Комисията след посещението му в Белфаст през май 2007 г. (2). Работната група има за цел да подкрепи мирния процес и процеса на помирение след възстановяването на децентрализираните институции в Северна Ирландия през май 2007 г. въз основа на принципа на разделение на властите. Освен това мисията на работната група се заключава в подкрепа за Северна Ирландия в нейните усилия за модернизиране на икономиката и за генериране на растеж и създаване на работни места в съответствие с Лисабонската стратегия.

На 3 ноември Комисията стартира обществено онлайн допитване за стратегията, която следва да възприеме по отношение на региона на Балтийско море. Основните цели на стратегията са да се подобри екологичното състояние на Балтийско море, да се създадат благоприятни условия за балансирано икономическо развитие в региона и да се направи по-достъпен и по-надежден този регион (3).

(1) COM(2008) 642.

(2) COM(2008) 186.

(3) IP/08/1619.

Социално измерение

Обновена социална програма

След стартиралото през 2007 г. обществено допитване за оценка на променящата се „социална действителност“ в Европа на 2 юли Комисията представи обновена социална програма ⁽¹⁾. В програмата е изложено по какъв начин следва да се превърнат в конкретни действия целите, свързани с възможностите, достъпа и солидарността (които цели са посочени в съобщение от ноември 2007 г. ⁽²⁾). Тя предлага цялостен отговор, който допълва Лисабонската стратегия и демонстрира решимост за постигане на резултати в полза на гражданите. Тази програма, действията в нея и нейните инструменти ще бъдат подложени на преразглеждане едновременно с Лисабонската стратегия за периода след 2010 г.

Заетост

Съвместният доклад за заетостта през 2007—2008 г., в който се прави равностметка за осъществения напредък и за този, който остава да се направи, за да се постигнат целите в Лисабонската стратегия, бе приет на 29 февруари от Съвета. Този план съдържа анализ на измерението „политика на заетост“ на националните програми за реформа, при който се разглеждат следните въпроси: напредъкът в осъществяването на целите на европейската стратегия за заетост, прилагането на приоритетите за действие и необходимостта да се придаде приоритетно значение на подобряването на заетостта в количествено и качествено отношение.

На 14 май Съветът прие своя препоръка относно изпълнението на политиките по заетостта на държавите-членки ⁽³⁾. На 15 юли той прие решение ⁽⁴⁾ относно насоки за политиките по заетостта на държавите-членки. Тези насоки са част от интегрираните насоки за периода 2008—2010 г., които почиват върху следните три стълба: макроикономически политики, макроикономически реформи и политики по заетостта.

На 15 октомври ръководителите на Европейския съюз се срещнаха с представители на работодателите и на трудещите се за обсъждане на отражението на финансовата криза върху „реалната икономика“, и по-специално върху растежа и заетостта. В дневния ред на тази тристранна среща на високо равнище по социалните въпроси присъстваха и последиците от изменението на климата и енергийната политика за заетостта и социалното сближаване, включително перспективите, които се разкриват по отношение на „зелените“ работни места.

⁽¹⁾ COM(2008) 412.

⁽²⁾ COM(2007) 726 (ОВ С 55, 28.2.2008 г.).

⁽³⁾ ОВ L 139, 29.5.2008 г.

⁽⁴⁾ Решение 2008/618/ЕО (ОВ L 198, 26.7.2008 г.).

На 18 ноември Комисията прие съобщение, в което са намерили място основните послания и стратегически предизвикателства от двадесетия годишен доклад „Заетостта в Европа за 2008 г.“⁽¹⁾. В доклада се засягат особено значими теми от гледна точка на сегашните приоритети на Комисията в областта на заетостта (навлізването на имигранти от трети страни на пазара на труда в Европейския съюз, мобилността в границите на Общността, качеството на заетостта в Европейския съюз и връзката между образование/обучение и заетост). Заключениета от доклада идват да подкрепят същностните моменти от основните мерки, предприети от Европейския съюз в областта на заетостта в рамките на обновената Лисабонска стратегия.

По отношение на потребностите на пазара на труда Европейски съвет от март прикани Комисията да представи подробна оценка на бъдещите потребности в сферата на компетентностите в Европа в перспектива до 2020 г., като вземе под внимание очакваното въздействие на технологичния напредък и застаряването на населението, и да предложи мерки, позволяващи да се намери изпреварващо решение на бъдещите потребности. В отговор на това на 16 декември Комисията представи съобщение⁽²⁾ относно осигуряването на по-голямо съответствие между предлагането и търсенето на работни места и правилата, които ще позволят по-ефикасно да се анализират и предвиждат уменията, които ще бъдат необходими на утрешния пазар на труда. От друга страна, на 9 юни Съветът прие заключения относно изпреварващото предвиждане и адаптиране към потребностите на пазара на работни места.

Що се отнася до Европейския фонд за приспособяване към глобализацията, на 2 юли Комисията представи в рамките на обновената социална програма доклад относно ЕФПГ⁽³⁾, в който е направен анализ на първата година от съществуването му и се посочват предложения за подобряване на неговите резултати в непосредствен и по-дългосрочен план. На 16 декември тя прие предложение за регламент⁽⁴⁾, чиято цел е да се подобри начинът, по който функционира ЕФПГ, за да се подпомогнат лицата, които губят работните си места вследствие на икономическата криза.

Наред с това, през 2008 г. Европейският парламент и Съветът решиха да мобилизират този фонд, като отпуснат:

- сума от 3,1 милиона евро във връзка с извършените съкращения в текстилния сектор в Малта и в автомобилния сектор в Португалия вследствие прекратяването на определени производствени дейности⁽⁵⁾ (на 10 април);

(1) COM(2008) 758.

(2) COM(2008) 868. Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места“ от настоящия доклад.

(3) COM(2008) 421.

(4) COM(2008) 867. Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места“ от настоящия доклад.

(5) Решение 2008/370/ЕО (ОВ L 128, 16.5.2008 г.).

- сума от 10,7 милиона евро във връзка с извършените съкращения в текстилния сектор в Литва и в автомобилния сектор и този на неговите доставчици в Испания (на 22 октомври) ⁽¹⁾;
- сума от 35,2 милиона евро във връзка с извършените съкращения в текстилния сектор в Италия (на 19 ноември) ⁽²⁾.

Социална закрила и социално включване

На 29 февруари Съветът прие съвместен доклад относно социалната закрила и социалното включване за 2008 г. ⁽³⁾, който има за предмет политиките в областта на социалното включване, пенсионната система, здравеопазването и дългосрочните грижи. Вниманието в него е насочено към взаимодействието в тези области между отворения метод на координиране (ОМК) и Лисабонската стратегия за растеж и работни места, като в същото време се предлага и кратък преглед на насоките за бъдещо развитие на ОМК. Докладът се придружава от документ, съдържащ по-подробно описание на констатираното развитие и на предстоящите предизвикателства по темите, предвидени за работа по ОМК през 2007 г., а именно детската бедност, продължителната трудова дейност, продължаващата неравнопоставеност в сферата на здравеопазването, както и дългосрочните грижи. Освен това в него е анализиран начинът, по който държавите-членки финансират социалната закрила и по който социалното измерение е интегрирано в националните оперативни програми по структурните фондове за 2007—2013 г.

В рамките на обновената социална програма Комисията прие на 2 юли и съобщение ⁽⁴⁾, в което предлага да се засили ОМК в сферата на социалната закрила и социалното приобщаване.

В по-специфичен план, положението на хората с увреждания бе обект на резолюция на Съвета от 17 март ⁽⁵⁾. Според Съвета стратегията на Европейския съюз в подкрепа на хората с увреждания подчертава важността на равния достъп до образование и обучение през целия живот, които следва да позволяват такова включване и да са с необходимото качество, тъй като са от съществено значение за пълноценното участие на хората с увреждания в обществото и за повишаване на качеството на техния живот.

На 22 април Европейският парламент прие декларация за премахване на уличната бездомност и призова Съвета да поеме ангажимент за неговото постигане в рамките на целия ЕС до 2015 г.

⁽¹⁾ Решение 2008/818/ЕО (ОВ L 285, 29.10.2008 г.).

⁽²⁾ Решение 2008/916/ЕО (ОВ L 330, 9.12.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 42 (ОВ C 118, 15.5.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 418.

⁽⁵⁾ ОВ C 75, 26.3.2008 г.

На 3 октомври Комисията прие съобщение ⁽¹⁾ относно препоръка, отнасяща се до активното приобщаване на лицата, изключени от пазара на труда, с цел подпомагане на държавите-членки в полагането на още по-големи усилия за борба с бедността и изолацията. Целта е хората, които са най-отдалечени от пазара на труда, да могат да разполагат с достатъчно ресурси, както и с персонализирани трудови и социални услуги, за да се гарантира участието им в обществото и способността им да заемат определена длъжност. Освен това на 22 октомври бе прието проучвателно становище на Европейския икономически и социален комитет, озаглавено „Как социалният експеримент може да послужи на Европа за изготвянето на публични политики за активно включване“.

Европейският парламент, от друга страна, прие на 9 октомври резолюция относно насърчаването на социалното включване и борбата с бедността, включително детската бедност, в Европейския съюз. На 20 ноември той също прие резолюция относно бъдещето на социалноосигурителните системи и пенсиите: тяхното финансиране и тенденцията към индивидуализация.

На 17 декември Съветът прие заключения относно активното приобщаване в полза на една по-ефикасна борба с бедността. Заключенията се отнасят по-специално до хората, изключени от пазара на труда по различни причини: липса на умения, на квалификация и на нужните способности, за да намерят работа и да се задържат на работното място.

Мобилност на работниците и свободно движение на знания

Пролетният Европейски съвет стигна до заключението, че за да притежават действително модерна и конкурентоспособна икономика, държавите-членки и Европейският съюз трябва да отстранят пречките пред свободното движение на знания, като въведат една „пета свобода“.

В този контекст Комисията потвърди в обновената социална програма, че продължава да развива една „пета свобода“, като отстранява пречките пред свободното движение на знания, поощрявайки мобилността на специфични групи, като например изследователи ⁽²⁾, млади предприемачи, младежи и доброволци ⁽³⁾ (по-специално чрез започналия на 15 април Люблянски процес, имащ за цел изграждането на истинско Европейско научноизследователско пространство).

⁽¹⁾ COM(2008) 639.

⁽²⁾ COM(2008) 317 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.). Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Научни изследвания“, подрубрика „Изграждане на Европейското научноизследователско пространство“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ COM(2008) 424. Вж. глава III, раздел 3, рубрика „Младеж, активно гражданство и спорт“, подрубрика „Политика по отношение на младежта“ от настоящия доклад.

По отношение на мобилността на работниците на 18 ноември Комисията прие съобщение, съдържащо заключението, че общото въздействие на мобилността след разширяването на Европейския съюз през 2004 и 2007 г. е положително ⁽¹⁾. Това съобщение цели да предостави на държавите-членки нужната информация с оглед преразглеждането на техните позиции относно втория етап от разпоредбите за свободното движение на хора.

Условия на труд, включително здравеопазване и безопасност на работното място

Стратегията за здравословни и безопасни условия на труд в Европейския съюз за периода 2007—2012 г. ⁽²⁾ бе предмет на резолюция от 15 януари на Европейския парламент и на становище от 29 май на Европейския икономически и социален комитет ⁽³⁾. Парламентът и Комитетът приветстват целта за намаляване с 25 % на трудовите злополуки, но считат, че би било целесъобразно също да се постави за цел сходно намаление на професионалните заболявания.

В рамките на тази стратегия Комисията прие на 6 ноември съобщение ⁽⁴⁾ относно практическото прилагане на директивите за здраве и безопасност при работа (отнасящи се съответно до временните или подвижните строителни участъци ⁽⁵⁾ и знаците за безопасност по време на работа) ⁽⁶⁾.

От друга страна, на 23 април Европейският парламент и Съветът приеха директива ⁽⁷⁾ относно минималните изисквания за здраве и безопасност, свързани с експозицията на работниците на рискове, дължащи се на физически агенти (електромагнитни полета). С директивата се отлага за 30 април 2012 г. крайният срок за транспониране на Директива 2004/40/ЕО ⁽⁸⁾, за да могат да се вземат предвид новите научни изследвания на въздействието на граничните стойности на експозиция.

Що се отнася до командироването на работници, на 3 април Комисията прие препоръка относно подобряването на административното сътрудничество между държавите-членки с цел гарантиране закрилата на правата на командированите работници ⁽⁹⁾. Съветът одобри тази препоръка на 9 юни. Впоследствие, на 9 октомври, Комисията организира форум по правата на работниците и икономическите свободи, на който да се обсъдят последиците от решенията на Съда на Европейските

⁽¹⁾ COM(2008) 765.

⁽²⁾ COM(2007) 62 (ОВ С 138, 22.6.2007 г.).

⁽³⁾ ОВ С 224, 30.8.2008 г.

⁽⁴⁾ COM(2008) 698.

⁽⁵⁾ Директива 92/57/ЕИО (ОВ L 245, 26.8.1992 г.).

⁽⁶⁾ Директива 92/58/ЕИО (ОВ L 245, 26.8.1992 г.).

⁽⁷⁾ Директива 2008/46/ЕО (ОВ L 114, 26.4.2008 г.).

⁽⁸⁾ ОВ L 1159, 30.4.2004 г.

⁽⁹⁾ ОВ С 85, 4.4.2008 г. и ОВ С 89, 10.4.2008 г.

общности, отнасящи се до командироването на работници (решения Laval, Viking, Ruffert и Комисия/Люксембург). На 22 октомври Европейският парламент прие резолюция, в която са анализирани последиците от тези съдебни решения.

В други области на 2 юли Комисията прие предложение за директива ⁽¹⁾, целяща да се повиши ролята на европейските работнически съвети (ЕРС) при информирането и консултациите с работниците. Предложението също така има за цел да увеличи правната сигурност и съгласуваността на законодателните инструменти в тази област.

На 22 октомври Комисията прие решение ⁽²⁾, което позволява по-специално да се рационализира работата на Комитета на старшите инспектори по труда.

На същата дата Европейският парламент и Съветът приеха директива ⁽³⁾, с която се цели да се гарантира минимална закрила на работниците и служителите в случай на неплатежоспособност на работодателя, в частност за да се гарантира изплащането на неплатените им вземания.

Юнският Европейски съвет прикани Съвета и Европейския парламент да излъчат балансирано окончателно споразумение преди края на текущия законодателен период по Директивата за организация на работното време ⁽⁴⁾ и по Директивата относно условията на труд при временна заетост. На 19 ноември Европейският парламент и Съветът приеха директивата ⁽⁵⁾, отнасяща се до работниците, наети чрез агенции за временна заетост. Директивата прилага принципа на равно третиране на наетите чрез агенции за временна заетост работници и признава статута на агенциите за временна заетост като работодатели. Тя гарантира автономността на социалните партньори, като предвижда възможност за дерогация от някои нейни разпоредби посредством колективни трудови договори или споразумение между социалните партньори, сключено на национално равнище, при условие че е спазено общото ниво на защита на наетите чрез агенции за временна заетост работници.

Същевременно, на 9 октомври, Европейският парламент прие резолюция относно борбата с недекларирания труд.

На 17 декември Съветът постигна политическо споразумение относно проекта за директива, насочена към подобряване на условията на морския труд ⁽⁶⁾. Директивата основно има за цел разпоредбите на Конвенцията за морски труд от

⁽¹⁾ COM(2008) 419.

⁽²⁾ Решение 2008/823/ЕО (ОВ L 288, 30.10.2008 г.).

⁽³⁾ Директива 2008/94/ЕО (ОВ L 283, 28.10.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2004) 607.

⁽⁵⁾ Директива 2008/104/ЕО (ОВ L 327, 5.12.2008 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 422.

2006 г. (приета от Международната организация на труда) да станат част от правото на Общността ⁽¹⁾.

Равно третиране в областта на заетостта

На 19 юни Комисията прие съобщение ⁽²⁾ относно прилагането на Директивата за създаване на обща рамка за равно третиране в областта на заетостта и професиите ⁽³⁾. Тя признава, че законодателството само по себе си не е достатъчно за възпиране на дискриминацията и насърчаване на равенството. Поради това ключът към свеждане до минимум на проявите на дискриминация е да се гарантира адекватното и съчетано с допълнителни мерки на национално и общностно равнище прилагане и спазване на законодателството.

Общите аспекти, касаещи недопускането на дискриминация извън сферата на заетостта, са разгледани в раздел 3, рубрика „Защита на основните права и борба с дискриминацията“ от настоящата глава (вж. по-долу).

Равенство между жените и мъжете

На 23 януари Комисията прие годишния си доклад за равенството между жените и мъжете ⁽⁴⁾. В доклада се изтъква, че от гледна точка на целта за увеличаване както в количествено, така и в качествено отношение на заетостта на жените (*more and better jobs*), е отбелязан реален напредък в количествен аспект, но са необходими усилия за подобряване на качествените аспекти. Докладът показва по-конкретно, че неравенствата между половете остават големи (по-специално разликите между жените и мъжете по отношение на видовете работа), че сегрегацията на пазара на труда продължава и дори се увеличава в някои страни и че разликата в заплащането не намалява. Също така, в окончателния доклад от 13 август за оценка на рамковата стратегия и на програмата за действие на Общността във връзка със стратегията на Общността относно равнопоставеността между мъжете и жените (2001—2006) ⁽⁵⁾, Комисията отбеляза, че въпреки положителната равностметка продължават да съществуват многобройни предизвикателства в това отношение.

От своя страна на 9 юни Съветът прие заключенията относно стереотипното виждане за ролята на жената и мъжа. Той констатира, че половете стереотипи са една от най-често срещаните причини за неравенство между жените и мъжете във всички сфери и на всички етапи от живота.

⁽¹⁾ Директива 1999/63/ЕО (ОВ L 167, 2.7.1999 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 225.

⁽³⁾ Директива 2000/78/ЕО (ОВ L 303, 2.12.2000 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 10 (ОВ C 118, 15.5.2008 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 503.

Що се отнася до Европейския парламент, на 3 септември той прие резолюция относно равенството между жените и мъжете. В нея той подчертава важността на борбата с проявите на насилие върху жени. В същото време той продължава да бъде загрижен за липсата на напредък, що се отнася до различията в заплащането между мъжете и жените.

На 18 ноември той прие резолюция, съдържаща препоръки към Комисията относно прилагането на принципа на еднакво заплащане за мъже и жени. В нея Парламентът се обръща с искане към Комисията да му представи до края на 2009 г. законодателно предложение за преразглеждане на съществуващото законодателство по този въпрос.

На 26 ноември Комисията прие междинен доклад за напредъка, отбелязан във връзка с пътната карта за равенство между жените и мъжете (2006—2010) ⁽¹⁾. Той показва по какъв начин осъществените от март 2006 г. досега действия са допринесли за постигането на целите от пътната карта и представя действията, които предстои да бъдат осъществени в оставащия период до 2010 г.

Съчетаване на професионалния, личния и семейния живот

На 3 октомври Комисията представи пакет от мерки, насочени към по-добро съвместяване на професионалния, личния и семейния живот, предвиждащи актуализиране и усъвършенстване на действащото законодателство ⁽²⁾. Тя предложи по-дълги и по-атрактивни отпуски по майчинство, както и подобряване на положението на жените, извършващи дейност в качеството на самостоятелно заети лица, като им се предостави равностоен достъп до отпуск по майчинство на доброволен принцип.

Пакетът включва предложение, свързано с отпуска по майчинство ⁽³⁾, както и предложение, отнасящо се до жените, които извършват дейност в качеството на самостоятелно заети лица ⁽⁴⁾. Той е придружен от съобщение, озаглавено „По-голямо равновесие между професионалния и личния живот: оказване на по-голямо съдействие за съвместяването на професионалния и семейния живот“ ⁽⁵⁾.

В същия контекст Комисията прие доклад относно изпълнението на целите от Барселона относно детските заведения за деца в предучилищна възраст, в който

⁽¹⁾ COM(2008) 760.

⁽²⁾ Директиви 86/613/ЕИО и 92/85/ЕИО.

⁽³⁾ COM(2008) 637.

⁽⁴⁾ COM(2008) 636.

⁽⁵⁾ COM(2008) 635.

заявява, че ще продължи политиките на съвместяване на професионалния и семейния живот ⁽¹⁾.

Демографски аспекти

На 21 февруари Европейският парламент прие резолюция относно демографското бъдеще на Европа. Той припомни, че двете главни причини за демографските промени, а именно спадът на раждаемостта и увеличаването на средната продължителност на живота, са следствие от прогреса. Той също подчерта, че необичайно ниският коефициент на раждаемост в Европейския съюз би могъл по-конкретно да се свърже с трудното съвместяване на професионалния и семейния живот.

На 17 септември Европейският икономически и социален комитет излезе с проучвателно становище, отнасящо се до вземане под внимание на нуждите на възрастните хора. В тази връзка той препоръчва създаването на експертна група „Остаряване“, на европейско сдружение „Активно остаряване“, на Европейски център за проучване на остаряването, а също и подкрепа за демографски фонд в рамките на структурните фондове за борба с демографските промени.

Освен това на 9 юли Европейският парламент и Съветът приеха регламент относно преброяването на населението и жилищния фонд ⁽²⁾. Той има за цел да даде достатъчно подробна картина за структурата и характеристиките на населението, за да се даде възможност за анализ като основа за планиране, административно управление и проследяване на изпълнението на множество регионални, социални, икономически или екологични политики на Европейския съюз. В повечето от тези области са необходими статистически данни за населението, за да се подпомогне формулирането на ясни оперативни цели и оценката на отбелязания напредък.

Източници на информация и други полезни връзки

- Структурни мерки:
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/prord/sf_en.htm
- Социални въпроси:
<http://ec.europa.eu/social/>

⁽¹⁾ COM(2008) 638.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 763/2008 (ОВ L 218, 13.8.2008 г.).

Раздел 2

Солидарност с бъдещите поколения и управление на природните ресурси

Контекст

Изменението на климата, биоразнообразието, здравето и използването на ресурсите остават най-сериозните предизвикателства в областта на околната среда. За да се справи с тях, Европейският съюз предприе мерки за предотвратяване на необратимите последици от изменението на климата и за постигане на устойчиво равновесие между наличните ресурси и тяхното използване. Той предприе също така „преглед на състоянието на Общата селскостопанска политика“, предназначен да стимулира законодателни предложения за рационализиране и адаптиране на съществуващите инструменти, които са приети в условията, когато в Общността са участвали шест държави-членки.

Околна среда

Изменение на климата

Вследствие на поетите от Европейския съвет през март 2007 г. ангажименти Комисията прие на 23 януари пакет от мерки относно енергийната политика и изменението на климата, които имат за цел да превърнат Европейския съюз в икономика, отличаваща се с намалено производство на вредни емисии и с по-голяма сигурност на енергийните доставки. Целта на този нов пакет от мерки е да предостави на ЕС средствата, необходими за намаляване на емисиите на парникови газове поне с 20 % и за увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници в енергопотреблението до 20 %, както и за подобряване на енергийната ефективност до 2020 г. Намаляването на емисиите ще бъде увеличено на 30 % през 2020 г., когато ще бъде подписано ново световно споразумение за изменението на климата.

Инструментите, които позволяват постигането на набелязаните през 2007 г. цели, са следните:

- предложение за директива за актуализация на Схемата на Общността за търговия с емисии (СТЕ) ⁽¹⁾; предложение за решение за създаване на общностна рамка, посредством която националните ангажименти да обхващат емисиите, които не са предмет на СТЕ, включвайки икономически сектори като строителството, транспорта, селското стопанство и промишлените предприятия и предприятията за третиране на отпадъци ⁽²⁾;
- предложение за директива относно насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници в ЕС ⁽³⁾;
- предложение за директива относно развитието на енергийни технологии с ниско съдържание на въглерод, включително технологии за улавяне и съхраняване на въглероден двуокис ⁽⁴⁾;

В пакета се съдържа и разяснително съобщение, озаглавено „Два пъти по 20 % до 2020 г. — възможностите на Европа пред климатичните промени“ ⁽⁵⁾, и съобщение относно подпомагане на ранни демонстрационни дейности за устойчиво развито производство на електроенергия на база изкопаеми горива ⁽⁶⁾.

По време на пролетната си среща Европейският съвет припомни, че ЕС трябва да запази водеща роля на международно равнище по проблемите на изменението на климата и енергийната политика. Той призова най-късно в началото на 2009 г. да бъде приет законодателен пакет в съответствие със заключенията от пролетта на 2007 г. За да бъдат постигнати тези цели, по-специално в областта на енергийната ефективност, Комисията прие на 13 ноември втория стратегически анализ на енергийната политика ⁽⁷⁾.

Според Европейския съвет едно от главните предизвикателства ще бъде преминаването в дългосрочен план към сигурна и устойчива икономика, произвеждаща ниски нива на въглерод, която същевременно е съвместима с устойчивото развитие на ЕС, неговата конкурентоспособност, сигурността на доставките, сигурността на храните, правилното и устойчиво управление на публичните финанси, както и икономическото и социалното сближаване.

Европейският съвет от 15 и 16 октомври потвърди решимостта си да поддържа тези амбициозни цели в тази област.

⁽¹⁾ COM(2008) 16 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 17 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 19 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.). Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Енергетика“, подрубрика „Енергетика и устойчиво развитие“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ COM(2008) 18 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 30 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 13 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

⁽⁷⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Енергетика“, подрубрика „Енергетика и устойчиво развитие“ от настоящия доклад.

Европейският съвет от 11 и 12 декември постигна принципно съгласие относно законодателния пакет в областта на енергийната политика и изменението на климата и призова Съвета да работи за споразумение с Европейския парламент, за да може целият пакет да бъде одобрен още на първо четене преди края на годината. На 17 декември Европейският парламент даде зелена светлина на този пакет, който има за цел да гарантира, че ЕС ще постигне до 2020 г. целите в областта на изменението на климата.

Освен това на 19 ноември Европейският парламент и Съветът приеха директива ⁽¹⁾, съгласно която въздухоплавателният сектор се включва в Схемата на Общността за търговия с квоти на парникови газове. Целта на новата директива е да се намали въздействието на въздухоплавателния сектор върху изменението на климата в отговор на бързия растеж, който се наблюдава в този отрасъл. В директивата емисиите на операторите на въздухоплавателни средства за периода между 2012 и 2013 г. са ограничени на 97 % от историческите емисии (изчислени въз основа на средните годишни емисии между 2004 и 2006 г.) и на 95 % след 2013 г..

Освен това Европейският икономически и социален комитет публикува на 10 юли проучвателно становище по доклада за връзката между изменението на климата и селското стопанство на европейско равнище, в което се подчертава евентуалният принос на селското стопанство за запазване на климата.

Предпазване на озоновия слой

На 1 август Комисията прие съобщение, озаглавено „Завършване на процеса на поетапно спиране на разпространението на веществата, които разрушават озоновия слой — по-добро регулиране на базата на 20 години успехи“. То е придружено от предложение за преразглеждане на действащата правна рамка в тази област ⁽²⁾.

Опазване на биоразнообразието и природата

През февруари Комисията одобри шестте списъка от обекти по „Натура 2000“, които са обявени за защитени райони, с което към защитената от мрежата територия бяха прибавени още 90 000 км² и над 4000 обекта. На 12 декември тя одобри осем решения ⁽³⁾, в резултат на които площта на мрежата „Натура 2000“ нарасна с повече от 95 000 км², а към обектите по „Натура 2000“ бяха добавени 769 нови обекта, като така „Натура 2000“ вече включва около 700 000 км² и 25 000 обекта и става най-голямата свързана мрежа от защитени обекти в света.

⁽¹⁾ Директива 2008/101/ЕО (ОВ L 8, 13.1.2009 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 505.

⁽³⁾ C(2008) 7918, C(2008) 7973, C(2008) 7974, C(2008) 8039, C(2008) 8046, C(2008) 8049, C(2008) 8066 и C(2008) 8119.

В своите заключения от 3 март, приети с оглед на деветата конференция на страните по Конвенцията за биоразнообразието, Съветът припомни, че ЕС е решен до 2010 г. да спре загубата на биоразнообразие на глобално равнище. Той подчерта важността от прилагането на конвенцията и на мрежата „Натура 2000“ върху защитените области, като това трябва да бъде подкрепено от работни програми.

По време на деветата конференция на страните по Конвенцията за биоразнообразието ⁽¹⁾, която се състоя от 19 до 30 май в Бон (Германия), 191 страни се ангажираха да предприемат мащабни мерки за управление на безпрецедентната загуба на биоразнообразие на земята. По време на конференцията беше представен доклад за напредъка относно икономиката на екосистемите и биоразнообразието.

В областта на защита на водите и крайбрежните райони на 17 юни Европейският парламент и Съветът приеха Рамкова директива за морската стратегия ⁽²⁾, установяваща рамката за действия на Общността, предназначени да осигурят защитата и съхранението на морската среда. Всяка държава-членка трябва да разработи и да приложи най-късно до 2020 г. стратегия за своите морски води, за да постигне или да поддържа „добро екологично състояние“ на морската среда.

С цел борба със замърсяването на повърхностните води с вредни вещества на 16 декември Европейският парламент и Съветът приеха директива относно екологични качествени стандарти за повърхностните води на ЕС ⁽³⁾, произтичаща от рамковата директива за водите. В директивата се определят пределните стойности за повече от тридесет замърсяващи вещества, включително пестицидите, тежките метали и биоцидите.

В областта на борбата срещу незаконното изсичане на горите на 3 септември Комисията подписа с Гана първото доброволно споразумение за партньорство за законодателство, управление и търговия в горския сектор (FLEGT). В момента се водят преговори за сключване на подобни споразумения с Индонезия, Камерун, Конго и Малайзия. Тези споразумения гарантират контрола върху законния внос в Европейския съюз на изделия от дървен материал. Освен това Комисията и Китай приеха двустранен механизъм за сътрудничество, за да засилят усилията си за борба срещу незаконното изсичане на горите и свързаната с него търговия.

На 17 октомври Комисията прие съобщение, озаглавено „Справяне с предизвикателствата, свързани с обезлесяването и деградацията на горите, за разрешаване на проблема с промяната в климата и загубата на биологичното разнообразие“ ⁽⁴⁾, в което се излагат предложения за борба с обезлесяването на тропическите гори. С оглед на международните преговори относно споразумението за околната среда

⁽¹⁾ IP/08/830.

⁽²⁾ Директива 2008/56/ЕО (ОБ L 164, 25.6.2008 г.).

⁽³⁾ Директива 2008/105/ЕО (ОБ L 348, 24.12.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 645.

след 2012 г. Комисията предложи да се набележи като цел намаляването най-късно до 2030 г. на горската покривка на планетата и намаляването с 50 % до 2020 г. на общото обезлесяване на тропическите гори. Същия ден Комисията прие и предложение за законодателство относно намаляване на риска от пускането на пазара на Общността на дървен материал и изделия от дървен материал, добит от незаконна сеч ⁽¹⁾. Предложеният регламент налага на търговците на дървен материал да представят достатъчни гаранции за законността на пускания на пазара дървен материал.

Комисията прие също съобщение относно стратегията на Европейския съюз за борба с инвазивните видове ⁽²⁾ (на 3 декември), както и съобщение относно средносрочна оценка на прилагането на плана за действие на ЕО относно биоразнообразието ⁽³⁾ (на 16 декември).

Устойчиво използване на ресурси

Рамковата директива за отпадъците ⁽⁴⁾ беше одобрена на 19 ноември от Европейския парламент и Съвета, като по този начин се въвежда нов подход в управлението на отпадъците и се отдава приоритет на превенцията, повторната употреба и рециклирането на отпадъците. Тази директива също уточнява важни понятия (например тя разграничава отпадъците от странични продукти) и набелязва амбициозни цели за държавите-членки относно рециклирането. Тя предвижда национални програми за превенция и наблюдение от страна на Комисията върху дейностите за прекъсване на връзката между икономическия растеж и последствията от образуването на отпадъци.

Същият ден Комисията прие съобщение, представящо Стратегия на Европейския съюз за подобряване на разглобяването на кораби за скрап ⁽⁵⁾. В нея са предвидени действия, целящи да се допринесе за прилагането на международната конвенция за рециклирането на кораби, която се очаква да бъде приета през май 2009 г. Предвиждат се също мерки за насърчаване на доброволните действия в сектора на морския транспорт, както и за по-добро прилагане на съществуващото законодателство на Общността в областта на превоза на отпадъци.

На 3 декември Комисията прие зелена книга, в която се описва настоящата ситуация по отношение на управлението на биоразградими отпадъци в Европейския съюз и се предлагат варианти за бъдещо развитие в тази област ⁽⁶⁾. Целта на кни-

⁽¹⁾ COM(2008) 644.

⁽²⁾ COM(2008) 789.

⁽³⁾ COM(2008) 864.

⁽⁴⁾ Директива 2008/98/ЕО (ОВ L 312, 22.11.2008 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 767.

⁽⁶⁾ COM(2008) 811.

гата е да предизвика дискусията относно евентуалното изготвяне на законодателно предложение, както и да помогне на Комисията да прецени дали ЕС трябва да предложи допълнителни действия.

Същия ден Комисията представи и предложение ⁽¹⁾ за изменение на директивата за намаляване на въздействието на отпадъци от електрическо и електронно оборудване върху околната среда (Директива ОЕЕО) ⁽²⁾, както и предложение ⁽³⁾ за изменение на директивата относно ограничаването на употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване (Директива относно ограничаване на употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване) ⁽⁴⁾.

Околна среда и здраве

На 21 май Европейският парламент и Съветът приеха Директивата за качеството на въздуха ⁽⁵⁾. Тя определя стандартите и целевите данни за намаляване на концентрацията на фини частици, които заедно с по-едриите частици, познати под кода PM_{10} , които вече са регулирани по силата на регламент, спадат към най-опасните за човешкото здраве замърсители. Също в областта на качеството на въздуха Комисията прие на 4 декември предложение за директива, която задължава бензиностанциите да инсталират оборудване, което да отговаря на изискванията за етап II от улавянето на бензиновите пари ⁽⁶⁾.

По отношение на химическите вещества Европейският парламент и Съветът одобриха на 17 юни регламент ⁽⁷⁾, който определя условията за износ и внос в ЕС на някои опасни химически продукти, за да се постигне по-добра защита на здравето на хората и околната среда на международно равнище.

Освен това те приеха на 22 октомври регламент относно забраната за износ на метален живак и безопасното му съхраняване ⁽⁸⁾.

Инструменти в областта на околната среда

За запазване и подобряване на качеството и наличието на информация, изисквана съгласно политиката в областта на околната среда, Комисията прие на 1

⁽¹⁾ COM(2008) 810.

⁽²⁾ Директива 2002/96/ЕО (ОБ L 37, 13.2.2003 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 809.

⁽⁴⁾ Директива 2002/95/ЕО (ОБ L 37, 13.2.2003 г.).

⁽⁵⁾ Директива 2008/50/ЕО (ОБ L 152, 11.6.2008 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 812.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 689/2008 (ОБ L 204, 31.7.2008 г.).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 1102/2008 (ОБ L 304, 14.11.2008 г.).

февруари съобщение, озаглавено „За Обща информационна система за околната среда (SEIS)“⁽¹⁾. В него се предлага осъвременяване и опростяване на европейската система за събиране, анализиране и обмен на информация в областта на околната среда и се предвижда постепенна подмяна на действащите системи за уведомяване, които в по-голямата си част са централизирани, със системи, изградени на базата на достъп, обмен и оперативна съвместимост.

На 2 юли Комисията прие петия преглед на политиката в областта на околната среда, който се спира на основните развития на ЕС през 2007 г. в четирите основни приоритетни области от Шестата програма за действие в областта на околната среда 2002—2012 г.⁽²⁾.

В областта на плана за действие за устойчиво потребление и производство и за устойчива промишлена политика⁽³⁾ Комисията представи на 16 юли набор от инструменти, целящи подобряване на енергийните и екологичните показатели на продуктите и предприятията и за насърчаване на устойчивото потребление и производство. Освен предложението за разширяване на директивата за екодизайна⁽⁴⁾ в плана за действие се съдържат:

- предложение за преразглеждане на регламента относно Схемата на Общността за екомаркировка⁽⁵⁾, с която се отбелязват продуктите на пазара на Европейския съюз, които са с добри екологични характеристики (като се включат възможно най-голям брой продукти и услуги и като се опростят формалностите на схемата, за да бъде по-привлекателна за производителите);
- предложение за преразглеждане на регламента за доброволната Схема на Общността по управление на околната среда и одитиране (EMAS)⁽⁶⁾, за да се поощрят предприятията, и по-специално МСП, да я приемат (като се намали административната тежест, като се създадат стимули и като схемата се отвори за участие на организации извън ЕС); и
- съобщение за екологичните обществени поръчки, което предвижда политическа и оперативна подкрепа, която ще позволи на публичните органи в Европейския съюз да използват екологичните обществени поръчки, за да поощряват иновациите в технологиите, продуктите и екологичните услуги⁽⁷⁾.

На 19 ноември Европейският парламент и Съветът приеха предложение за директива относно защитата на околната среда чрез наказателното право. С нея държа-

(1) COM(2008) 46 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

(2) COM(2008) 409.

(3) COM(2008) 397. Виж глава II, раздел 2, рубрика „Иновации и политика за предприятията“, подрубрика „Индустриална политика“ от настоящия доклад.

(4) COM(2008) 399. Виж глава II, раздел 2, рубрика „Иновации и политика за предприятията“, подрубрика „Индустриална политика“ от настоящия доклад.

(5) COM(2008) 401.

(6) COM(2008) 402.

(7) COM(2008) 400.

вите-членки се задължават да предвидят в своето национално законодателство действителни наказания за сериозните нарушения на правото на Общността за защита на околната среда, които да са съизмерими с нарушенията и да имат възпиращ характер ⁽¹⁾.

На 27 октомври Комисията одобри финансиране в размер на 186 милиона евро за 143 нови проекта в рамките на Финансовия инструмент за защита на околната среда (LIFE+) за периода 2007—2013 г. Проектите обхващат действия в областта на опазването на природата, политиката за околната среда, както и информацията и комуникациите.

Международни конвенции и споразумения

След конференцията в Бали за изменението на климата, която се проведе от 3 до 14 декември 2007 г., Европейският парламент изрази на 31 януари становище относно резултатите от конференцията. Той приветства взетото решение за стартиране в рамките на Рамковата конвенция на Обединените нации за изменението на климата на официална процедура за започване на преговори по международно споразумение за климата за периода след 2012 г. и насърчи ЕС да продължава да играе активна роля в предстоящите преговори.

На 16 октомври Комисията прие доклад за отбелязания напредък при постигане на целите, набелязани в рамките на Протокола от Киото ⁽²⁾. В доклада се заключава, че Общността ще постигне своите цели в рамките на Киото, като приложи предвидените допълнителни политики и мерки.

От 1 до 12 декември се проведе международна конференция в Познан по проблемите на изменението на климата, организирана под егидата на Обединените нации, която събра 190-те държави, подписали Рамковата конвенция на ООН и Протокола от Киото. Тази конференция постави основите, необходими за последната година от преговорите, които следва да завършат през декември 2009 г. с подписването на ново международно споразумение за климата, а именно: работна програма за насочване на преговорите към постигането на споразумение, изчерпателен преглед на Протокола от Киото със споразумение за операционализиране на Адаптацияния фонд и нови решения в полза на борбата с обезлесяването.

⁽¹⁾ Директива 2008/99/ЕО (ОВ L 328, 6.12.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 651.

Селско стопанство и развитие на селските райони

Насоки на Общата селскостопанска политика

В областта на схемите за подпомагане на земеделските стопани Съветът прие на 14 февруари регламент ⁽¹⁾, който опростява правилата, въведени от Регламента за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика (ОСП) ⁽²⁾.

Съгласно целта за подобряване на работата на Общата селскостопанска политика въз основа на натрупания от 2003 г. насам опит, която беше представена през ноември 2007 г. в съобщение, озаглавено „Подготовка за „здравна картина“ на реформата на Общата селскостопанска политика ⁽³⁾“, на 20 май ⁽⁴⁾ Комисията прие следните предложения:

- предложение за регламент относно установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане на земеделски стопани в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски стопани;
- предложение за регламент за изменение на Регламенти (ЕО) № 320/2006, (ЕО) № 1234/2007, (ЕО) № 3/2008 и (ЕО) № 479/2008 за адаптиране на Общата селскостопанска политика;
- предложение за регламент за изменение на Регламент (ЕО) № 1698/2005 относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР); и
- предложение за решение за изменение на Решение 2006/144/ЕО относно стратегическите насоки на Общността за развитие на селските райони (програмен период 2007—2013 г.)

Някои от тези мерки, и по-специално премахването на задължението за земите под угар и постепенното увеличаване на млечните квоти с оглед на премахването им през 2015 г., би следвало да допринесат за облекчаване на напрежението, което съществува на селскостопанските пазари. Същевременно се отчита значението, което земите под угар имат за околната среда, като то се засилва от принципа на кръстосаното спазване и от наличието на фондове за развитие на селските райони с оглед на по-добра защита на околната среда съгласно препоръките, изложени в прегледа на състоянието на селскостопанската политика.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 146/2008 (ОВ L 46, 21.2.2008 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1782/2003 (ОВ L 270, 21.10.2003 г.).

⁽³⁾ COM(2007) 722 (ОВ C 106, 26.4.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 306 (ОВ C 10, 15.1.2009 г.).

На 18 ноември Съветът постигна политическо споразумение по прегледа на състоянието на Общата селскостопанска политика. Прегледът на състоянието на Общата селскостопанска политика ще я актуализира, опрости и рационализира и ще отстрани наложените на земеделските стопани ограничения, като по този начин те ще могат да реагират по-добре на сигналите на пазара и да се справят с нови предизвикателства.

Във връзка с прегледа на състоянието на Общата селскостопанска политика на 12 март Европейският парламент прие резолюция, а на 17 март Съветът излезе със заключения за прегледа. Двете институции подчертаха по-специално необходимостта от ускоряване на административното опростяване на ОСП. Освен това на 5 юни Европейският парламент прие резолюция относно бъдещето на младите земеделски стопани в рамките на протичащата реформа на ОСП.

От своя страна Европейският икономически и социален комитет прие на 22 октомври проучвателно становище, озаглавено „ЕС пред световното предизвикателство, свързано с храните“, в което се подчертава необходимостта от оценка на дългосрочните цели на селскостопанската политика.

В по-специфичните области Съветът прие на 23 юни регламент за установяване на национални програми за реструктуриране на сектора на памука ⁽¹⁾. Тази реформа на схемата на Общността за подпомагане на памукопроизводството подкрепя 65 % от помощите да бъдат отделени от производството, като другите 35 % остават обвързани с производството на памук под формата на плащания за площ. Създават се национални програми за реструктуриране за улесняване на реструктурирането на памукопреработвателната промишленост, както и за повишаване на качеството на памука и по-успешното му предлагане на пазара.

Същият ден Съветът прие регламент ⁽²⁾, въвеждащ два режима за подпомагане на малките острови в Егейско море (специфичен режим на снабдяване и мерки за подпомагане на местните земеделски производства).

В областта на мерките за подпомагане на земеделските стопани Съветът одобри на 9 октомври регламент ⁽³⁾, определящ условията за плащанията за телешко и говеждо месо.

Съответно на 26 септември и 30 септември Комисията представи финансовите отчети за Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) ⁽⁴⁾ и за Европейския

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 637/2008 (ОВ L 178, 5.7.2008 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 615/2008 (ОВ L 168, 28.6.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1009/2008 (ОВ L 276, 17.10.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 587.

земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) ⁽¹⁾ за финансовата 2007 година.

Държавите-членки създадоха уебсайт, съдържащ информацията относно плащанията на бенефициерите по ЕФГЗ и ЕЗФРСР ⁽²⁾.

Развитие на селските райони

На 15 юли Съветът измени ⁽³⁾ решението, с което се фиксира сумата на помощта от Общността за развитие на селските райони за периода от 1 януари 2007 г. до 31 декември 2013 г. ⁽⁴⁾, нейната разбивка по години и минималната сума, която следва да се отпусне за райони, отговарящи на условията по цел „Сближаване“. Чрез това изменение неизползваните през финансовата 2007 година помощи се преразпределят за периода от 1 януари 2008 г. до 31 декември 2013 г.

На 17 октомври Комисията стартира европейска мрежа за развитие на селските райони ⁽⁵⁾. Тази мрежа, която обединява отговорните политически представители, администратори, научните среди и други ключови лица от този сектор, представляващи различни държави-членки, ще облекчи обмена на идеи, информация и опит, така че политиката за развитие на селските райони да продължи да отговаря на изискванията на XXI век.

Качество на земеделските продукти

На 29 септември Съветът измени ⁽⁶⁾ регламента относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти ⁽⁷⁾, който влиза в сила на 1 януари 2009 г. С изменението срокът за задължителното използване на логото на ЕС, което трябва да присъства върху пакетираниите хранителни продукти, се отлага до 1 юли 2010 г.

На 15 октомври Комисията прие зелена книга ⁽⁸⁾, озаглавена „Европа в света: продуктови стандарти, изисквания към селскостопанското производство и схеми за качество“. С тази зелена книга се дава началото на обществено обсъждане относно развитието на политиката за качеството на земеделските продукти. В нея се разглеж-

⁽¹⁾ COM(2008) 589.

⁽²⁾ Вж. глава I, раздел 1, рубрика „Прозрачност“, подрубрика „Прозрачност във финансовата област“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ Решение 2008/584/ЕО (ОВ L 188, 16.7.2008 г.).

⁽⁴⁾ Решение 2006/493/ЕО (ОВ L 195, 15.7.2006 г.).

⁽⁵⁾ IP/08/1525.

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 967/2008 (ОВ L 264, 3.10.2008 г.).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 834/2007 (ОВ L 189, 20.7.2007 г.).

⁽⁸⁾ COM(2008) 641.

дат стандартите, програмите за качество и сертифициране, както и съществуващите в ЕС схеми за етикетирание. В нея също се разглежда какво може да се подобри, за да се извлече полза от силните страни на селското стопанство на Общността и да се информират по-добре потребителите относно предлаганите продукти.

Цени на селскостопанските продукти и свързани с тях мерки

На 20 май Комисията прие съобщение, озаглавено „Справяне с предизвикателствата на нарастващите цени на хранителните стоки — насоки за действия на ЕС“⁽¹⁾. В съобщението се анализират различните временни и структурни фактори, свързани с наскорошното нарастване на цените на хранителните продукти, предвижда се евентуалното бъдещо развитие на цените и се очертава общата картина на въздействието, което те оказват върху държавите и домакинствата в рамките на Европейския съюз и на световно равнище. В съобщението се излагат действията на ЕС в отговор на покачване на цените на хранителните продукти, които се съсредоточат в три основни взаимно допълващи се насоки на интервенция: действия за борба с краткосрочните и средносрочните последици от шока от цените на хранителните продукти, действия за увеличаване на предлагането на селскостопански продукти в дългосрочен план и за гарантиране на тяхната безопасност, както и действия за принос към усилията в световен мащаб за овладяване на последиците от повишаването на цените върху бедното население.

В своята резолюция от 22 май за повишаването на цените на хранителните продукти Европейският парламент подчерта фундаменталния характер на правото на храна и необходимостта да се подобри достъпът за всички и по всяко време до достатъчно храна за постигането на активен и здравословен живот.

В тази връзка Комисията предложи на 18 юли създаването на специален финансов инструмент в размер на един милиард евро за подпомагане на земеделските стопани в развиващите се страни⁽²⁾. На 16 декември предложението беше прието от Европейския парламент и Съвета⁽³⁾.

На 17 септември Комисията прие предложение⁽⁴⁾ относно преразглеждане на програмата на Общността за разпределянето на хранителни продукти на най-нуждаещите се лица в Общността. Комисията предлага опростяване на административните процедури и подобряване на управлението.

(1) COM(2008) 321 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

(2) COM(2008) 450. Виж глава V, раздел 3, рубрика „Политика за развитие“, подрубрика „Общи аспекти“ от настоящия доклад.

(3) Регламент (ЕО) № 1337/2008 (ОВ L 354, 31.12.2008 г.).

(4) COM(2008) 563.

На 9 декември Комисията прие съобщение ⁽¹⁾, което беше вследствие на съобщението от 20 май и в отговор на искане на Европейския съюз от юни Комисията да разгледа основните причини за повишаването на цените на хранителните продукти. В него се разглеждат цените на хранителните продукти в Европа и се предлага пътна карта за подобряване на работата на веригата за снабдяване с храни.

Обща организация на пазарите

През 2008 г. бяха приети различни предложения, които изменят и опростяват съществуващото законодателство в секторите на алкохолните напитки, млякото, лена и конопа, виното, тютюна и памука.

В областта на алкохолните напитки Европейският парламент и Съветът приеха на 15 януари регламент ⁽²⁾ относно определението, описанието, представянето, етикетирването и защитата на географските указания на спиртните напитки и за отмяна на действащия регламент ⁽³⁾. Новият регламент следва да подпомогне производителите да предлагат техните продукти на пазара, като същевременно създава условията за повече яснота за потребителите.

По отношение на сектора на млякото и млечните продукти Съветът прие на 17 март регламент за увеличаване продукцията на мляко в Европейския съюз с 2 %, считано от 1 април ⁽⁴⁾. Комисията също започна на 17 октомври европейска кампания за раздаване на мляко в училищата, за да се насърчи изграждането на добри хранителни навици.

В секторите на лена и конопа Съветът одобри на 17 март регламент, удължаващ за още една пазарна година прилагането на съществуващите мерки за подпомагане ⁽⁵⁾.

В лозаро-винарския сектор Съветът одобри на 29 април регламент ⁽⁶⁾ за реформиране на общата организация на пазари на вино в Европейския съюз. Тази реформа в лозаро-винарския сектор ще засили конкурентоспособността на европейските вина.

Що се отнася до сектора на тютюна, на 26 май Съветът одобри регламент ⁽⁷⁾ за изменение на действащото законодателство с цел 5 % от отпуснатата за 2008 и

⁽¹⁾ COM(2008) 821.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 110/2008 (ОВ L 39, 13.2.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕИО) № 1576/89 (ОВ L 160, 12.6.1989 г.).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 248/2008 (ОВ L 76, 19.3.2008 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 247/2008 (ОВ L 76, 19.3.2008 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 479/2008 (ОВ L 148, 6.6.2008 г.).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 470/2008 (ОВ L 140, 30.5.2008 г.).

2009 година помощ за тютюна да бъдат прехвърлени във Фонда на Общността за тютюн.

В рамките на подхода, възприет при приемането на Регламента за единната организация на общия пазар (ООП) през 2007 г. ⁽¹⁾, който има за цел да рационализира и опрости правната рамка на ОСП, без да изменя съответните политики (като замести 21 общи организации на пазари с единна организация на общия пазар), Съветът прие на 14 април регламент за изменение ⁽²⁾. В резултат на това в единната ООП бяха включени разпоредбите, приети в секторите на захарта, семената, млякото и млечните продукти, говеждото месо, както и направените в сектора на плодовете и зеленчуците изменения.

След реформата на европейския винаро-лозарски сектор, която приключи с публикуването на 29 април на регламента (вж. по-горе), Комисията предложи на 29 юли изменение на Регламента за ООП, за да могат в него да бъдат отразени направените промени във винаро-лозарския сектор ⁽³⁾. Освен това Комисията прие на 26 септември препоръка ⁽⁴⁾ за започване на преговори с международната организация за лозарство и винарство за евентуално присъединяване на ЕС към нея.

Комисията прие също така следните предложения за секторите на птичето месо, лена и конопа, плодовете и зеленчуците, както и сухите фуражи:

- на 28 май тя прие предложение за регламент ⁽⁵⁾ за изменение на Регламент (ЕО) № 1234/2007 за установяване на обща организация на селскостопанските пазари по отношение на пазарните стандарти за птиче месо;
- на 20 май тя одобри доклад за сектора на лена и конопа ⁽⁶⁾, в който се оценява въздействието, което помощта за преработка оказва върху производителите, върху преработвателната промишленост и върху пазара за текстилни влакна;
- на 8 юли Комисията предложи регламент относно създаването на рамка за действия и финансиране на инициативите на държавите-членки, насочени към устойчиво нарастване на дела на плодовете и зеленчуците в храненето на децата, на етапа на който се формират хранителните им навици ⁽⁷⁾. Предложената програма включва дейности като безплатно раздаване на плодове и зеленчуци в училищата и насърчаване на земеделските продукти; на 18 декември регламентът беше одобрен от Съвета ⁽⁸⁾;

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1234/2007 (ОВ L 299, 16.11.2007 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 361/2008 (ОВ L 121, 7.5.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 489.

⁽⁴⁾ COM(2008) 577.

⁽⁵⁾ COM(2008) 336 (ОВ C 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 307 (ОВ C 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁷⁾ COM(2008) 442.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 13/2009 (ОВ L 5, 9.1.2009 г.).

- на 19 септември Комисията представи доклад за сектора на сухите фуражи ⁽¹⁾, в който се разглежда развитието на площите, заети от бобови култури и други зелени фуражи, производството на сухи фуражи и реализираните икономии от изкопаеми горива;
- на 12 ноември Комисията предложи премахване на действащите пазарни стандарти за двадесет и шест вида плодове и зеленчуци. Тези стандарти остават в сила за десет вида плодове и зеленчуци. Измененията се прилагат, считано от 1 юли 2009 г. ⁽²⁾.

Рибарство и морска стратегия

Насоки на Общата политика в областта на рибарството

На 30 май Комисия публикува годишната си политическа декларация относно възможностите за риболов през 2009 г., в която се изяснява подходът, който тя възнамерява да приложи при установяването на общия допустим улов (ОДУ) и ограниченията на риболовното усилие за 2009 г. ⁽³⁾. Комисията предлага още по-гъвкав подход при изменяне на ОДУ от година за година, за да може от една страна да се вземат по-ефективни мерки за възстановяване на запасите, а от друга — да има по-големи ползи за рибарите, когато запасите са възстановени.

На 11 април Комисията прие съобщение за ролята на Общата политика в областта на рибарството (ОПОР) за въвеждането на екосистемен подход за управлението на морската среда ⁽⁴⁾. Съгласно този подход чрез управлението на риболова се цели да се намалят преките и непреки ефекти от риболова върху морските екосистеми и да се гарантира, че взетите в сектора на рибарството мерки отговарят на мерките, приети като част от междусекторните инструменти като Стратегията за морската среда ⁽⁵⁾ и Директивата за местообитанията ⁽⁶⁾.

С оглед на борбата срещу незаконния, недеklarирания и нерегулирания риболов Съветът прие на 23 юни препоръка към Комисията за провеждане на преговори за изработване на международен правно обвързващ инструмент за мерки на държавния пристанищен контрол за предотвратяването, възпирането и премахване на този вид практики ⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ COM(2008) 570.

⁽²⁾ IP/08/1694.

⁽³⁾ COM(2008) 331 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 187 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁵⁾ COM(2005) 505 (ОВ С 49, 28.2.2006 г.).

⁽⁶⁾ Директива 92/43/ЕИО (ОВ L 206, 22.7.1992 г.).

⁽⁷⁾ COM(2008) 333 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

На 29 септември Съветът прие регламент ⁽¹⁾ относно създаването на система на Общността за предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов. Този регламент има за цел да осигури съществуването на рибните запаси и да подобри устойчивото развитие на рибарите в Общността, които са подложени на нелоялна конкуренция от незаконните продукти, но също така да отговори на търсенето на потребителите на продукти, които са добити по устойчив и законен начин.

Същия ден Съветът прие регламент ⁽²⁾, актуализиращ системата за разрешения за риболовни дейности на риболовните кораби на Общността извън водите на Общността и достъпа на кораби на трети държави до водите на Общността. Новата система си поставя за цел по-добро хармонизиране между разрешителните процедури на Общността и международните задължения, произтичащи от двустранни споразумения за рибарство, многостранни договори и конвенции, приети в рамките на регионалните организации за управление на рибарството.

На 14 ноември Комисията предложи цялостна реформа на режима за контрол, който е в основата на Общата политика в областта на рибарството. В тази връзка тя прие съобщение ⁽³⁾, което придружаваше предложението за регламент ⁽⁴⁾ за създаване на система на Общността, изградена върху глобален и интегриран подход, за инспектиране, проследяване, контрол, наблюдение и изпълнение, която да гарантира спазването на правилата на Общата политика в областта на рибарството и да позволи устойчивото използване на живите водни ресурси, като същевременно обхваща всички аспекти на политиката.

На 25 февруари Съветът прие нова рамка на Общността за събирането, управлението и използването на данните в сектора на рибарството и подкрепата за научни консултации във връзка с Общата политика в областта на рибарството ⁽⁵⁾. Чрез нея се подобрява системата за събиране на данни и се цели да бъдат обхванати всички процеси от събирането на данни в пристанищата или в морето до тяхното използване от крайните ползватели. Тя се стреми да развие многогодишни програми за събиране на образци, които да обхващат по-специално биологични, социално-икономически данни и данни за екосистемите.

По повод покачването на цените на горивата на 19 юни Европейският парламент прие резолюция относно ситуацията в сектора на рибарството. В отговор на създаването се положение Комисията представи на 8 юли мерки за насърчаване на адаптирането на рибарските флоти на Европейския съюз към икономическите послед-

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1005/2008 (ОВ L 286, 29.10.2008).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1006/2008 (ОВ L 286, 29.10.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 718.

⁽⁴⁾ COM(2008) 721.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 199/2008 (ОВ L 60, 5.3.2008 г.).

ствия от високите цени на горивата ⁽¹⁾. Предложените мерки обхващат следните насоки: адаптиране на флотата за постигане на икономически и екологично устойчиво развитие, изследване на енергийната ефективност в сектора на рибарството и пазарните мерки, по-специално увеличаване на стойността на рибата при първоначалната продажба.

От своя страна на 24 юли Съветът прие регламент ⁽²⁾ за въвеждане на временно конкретно действие с цел поощряване на реструктурирането на риболовните флотове на Европейския съюз, засегнати от икономическата криза. Регламентът въвежда необходимите изменения в правилата на европейските фондове за рибарство, които ще са в сила за период от две години.

Опазване и управление на рибните ресурси

През 2008 г. Комисията представи многобройни предложения в тази област, които бяха приети от Съвета и които имаха за цел опазване на рибните ресурси. Комисията предложи регламент ⁽³⁾ относно опазването на рибните ресурси посредством технически средства (на 4 юни), регламент ⁽⁴⁾ за установяване на възможностите за риболов през 2009 година на определени рибни запаси, приложими във водите на Общността и за корабите на Общността във води, които подлежат на ограничения (на 7 ноември).

Вследствие на предложенията на Комисията Съветът одобри регламент ⁽⁵⁾ за установяване на възможностите за риболов през 2008 година на определени рибни запаси (на 16 ноември), регламент ⁽⁶⁾ за адаптиране на квотите за улов на атлантическа треска, които да се предоставят на Полша в Балтийско море за периода 2008—2011 г. (на 14 април). Съветът също прие регламент за определяне на възможностите за риболов в Черно море ⁽⁷⁾ (на 10 ноември) и в Балтийски море ⁽⁸⁾ (на 28 ноември), регламент ⁽⁹⁾ за определяне на възможностите за риболов за 2009 г. и 2010 г. за риболовните кораби на Общността на някои дълбоководни рибни запаси (на 28 ноември), регламент ⁽¹⁰⁾ за изменение на регламента относно управлението на риболовни флоти, регистрирани в най-отдалечените райони на Общността (на 28 ноември), регламент ⁽¹¹⁾ за изменение на регламента за възможностите за 2008 г.

⁽¹⁾ COM(2008) 453.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 744/2008 (ОВ L 202, 31.7.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 324 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 709.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 40/2008 (ОВ L 19, 23.1.2008 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 338/2008 (ОВ L 107, 17.4.2008 г.).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 1139/2008 (ОВ L 308, 19.11.2008 г.).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 1322/2008 (ОВ L 345, 23.12.2008 г.).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕО) № 1359/2008 (ОВ L 352, 31.12.2008 г.).

⁽¹⁰⁾ Регламент (ЕО) № 1207/2008 (ОВ L 327, 5.12.2008 г.).

⁽¹¹⁾ Регламент (ЕО) № 1257/2008 (ОВ L 338, 17.12.2008 г.).

за риболов в Черно море (4 декември). Съветът прие и регламент за определяне за риболовната 2009 година на ориентировъчните цени и цените на производителите от Общността за някои рибни продукти ⁽¹⁾ (на 9 декември), регламент ⁽²⁾ за създаване на дългосрочен план за запасите от атлантическа треска, регламент ⁽³⁾ за създаване на многогодишен план за запаса от херинга, разположен на запад от Шотландия, регламент ⁽⁴⁾ за изменение на плана за възстановяването на запасите от атлантическа треска (на 18 декември).

На 29 май Съветът измени ⁽⁵⁾ също регламента ⁽⁶⁾ за определяне на мерки за опазване и изпълнение, приложими в регулаторната зона на Организацията за риболов в северозападната част на Атлантическия океан.

С цел да насърчи производството в най-отдалечените райони Съветът прие на 8 юли регламент ⁽⁷⁾ за откриване и определяне на начина на администриране на автономни тарифни квоти на Общността при внос на някои рибни продукти в Канарските острови.

Споразумения за рибарство с трети страни и многостранни отношения

През 2008 г. бяха сключени договори за сътрудничество в областта на рибарството между Европейската общност и Кот д'Ивоар ⁽⁸⁾, и Гвинея Бисау ⁽⁹⁾ (на 17 март).

Морска политика

На 26 юни Комисията прие съобщение, озаглавено „Насоки за интегриран подход към въпросите на морската политика: към най-добра практика при интегрираното управление на морското дело и консултация със заинтересованите страни“ ⁽¹⁰⁾. Като част от усилията за насърчаване на провеждането на интегрирана морската политика на различните равнища на управление, Комисията ще предостави информация за действия, предприети в тази насока на световно, европейско, национално и регионално равнище, за да улесни този процес и да даде насоки на заинтересованите страни, които проучват моделите за най-добри практики. Целта на представената на 25 ноември пътна карта ⁽¹¹⁾ е да насърчи защитата на морското пространствено

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1299/2008 (ОВ L 344, 20.12.2008 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1342/2008 (ОВ L 348, 24.12.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1300/2008 (ОВ L 344, 20.12.2008 г.).

⁽⁴⁾ СОМ(2008) 162 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 538/2008 (ОВ L 157, 17.6.2008 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 1386/2007 (ОВ L 318, 5.12.2007 г.).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 645/2008 (ОВ L 180, 9.7.2008 г.).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 242/2008 (ОВ L 75, 18.3.2008 г.).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕО) № 241/2008 (ОВ L 75, 18.3.2008 г.).

⁽¹⁰⁾ СОМ(2008) 395 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽¹¹⁾ СОМ(2008) 791.

планиране в Европа, за да бъдат разрешени проблемите, свързани с използването на морската среда.

На 15 юли Съветът прие регламент относно опазването на уязвимите морски екосистеми в открито море от неблагоприятните въздействия при използване на дънни риболовни съоръжения ⁽¹⁾. Той включва мерки като въвеждането на специално разрешително за риболов, подходящи мерки за наблюдение и защитена зона с предпазна цел във водната колона.

Други промени

За да се активизира прилагането на интегрирана морска политика на Европейския съюз и на Общата политика в областта на рибарството, Комисията извърши реорганизация на генерална дирекция „Рибарство и морско дело“ ⁽²⁾. Най-важната промяна е свързана със създаването на три географски дирекции, отговарящи едновременно за Общата политика в областта на рибарството (ОПОР) и за новата интегрирана морска политика на Европейския съюз в трите основни морски европейски района. Наред с тези географски дирекции беше създадена и нова дирекция, отговаряща за координацията и развитието на общата политика.

Източници на информация и други полезни връзки

- Генерална дирекция „Околна среда“:
http://ec.europa.eu/environment/index_en.htm
- Устойчиво развитие:
<http://ec.europa.eu/environment/eussd/>
- Изменение на климата:
http://europa.eu/press_room/press_packs/climate/index_en.htm
http://ec.europa.eu/environment/climat/home_en.htm
- Генерална дирекция „Земеделие и развитие на селските райони“:
http://ec.europa.eu/agriculture/index_en.htm
- Генерална дирекция „Рибарство и морско дело“:
http://ec.europa.eu/dgs/fisheries/index_bg.htm

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 734/2008 (ОВ L 201, 30.7.2008 г.).

⁽²⁾ IP/08/471.

Раздел 3

Насърчаване на общи ценности в рамките на Европейския съюз

Контекст

Европейският съюз е основан на принципите за свобода, демокрация, зачитане правата на човека и основните свободи, както и на принципа за правовата държава. В този контекст през 2007 г. бе създадена Агенцията на Европейския съюз за основните права и бе приета нейната многогодишна рамка за периода 2007—2012 г.

Сред ценностите, защитавани от Европейския съюз, е и културното многообразие, с оглед на което институциите приеха програма, включваща нови методи и партньорства. Освен това 2008 г. бе обявена за „Европейска година на межкултурния диалог“.

Защита на основните права и борба срещу дискриминацията

Защита на основните права и правата на детето

Що се отнася до защитата на правата на детето, на 2 септември Европейският парламент прие декларация относно сътрудничество в спешни случаи за откриване на изчезнали деца. Той призова държавите-членки да въведат система за предупреждение за случаи на изчезнали деца и да сключат споразумения за сътрудничество с всички граничещи държави, за да се осигури възможност за бързо подаване на сигнал на всяка потенциално свързана територия. Наред с това, на 21 октомври той прие декларация относно борбата с трафика на деца с искане към държавите-членки да я превърнат в приоритетна цел на своята национална политика в защита на детството.

Агенция на Европейския съюз за основните права

На 28 февруари Съветът прие решение ⁽¹⁾ за създаване на многогодишна рамка за Агенцията на Европейския съюз за основните права за периода 2007—2012 г., с която конкретно се определят тематичните области на дейност на Агенцията.

На същата дата той одобри сключването на споразумение между Европейската общност и Съвета на Европа ⁽²⁾, отнасящо се до сътрудничеството между Агенцията и Съвета на Европа.

На 19 септември Комисията прие предложение за решение ⁽³⁾, създаващо възможност за участието на Хърватия като наблюдател в работата на Агенцията.

Борба срещу дискриминацията

В рамките на обновената социална програма, на 2 юли Комисията представи съобщение, озаглавено „Недискриминация и равни възможности: подновен ангажмент“ ⁽⁴⁾. То бе придружено от предложение за директива ⁽⁵⁾ за борба с дискриминацията, основана на религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация и за прилагане на принципа на равно третиране в други области, извън заетостта.

На 18 септември Европейският икономически и социален комитет прие становище по своя инициатива по темата „Разширяване на обхвата на мерките за борба срещу дискриминацията в области извън заетостта — за единна и обща директива за борба срещу дискриминацията“.

Втората европейска среща на върха, посветена на равните възможности, се състоя на 29 и 30 септември в Париж. Тази среща на върха даде възможност на ключовите участници да обменят мнения относно ефикасното прилагане на принципите на недискриминация в Европейския съюз. Тя позволи също така да се подложат на анализ резултатите от Европейската година на равните възможности за всички (2007).

Аспектите на равното третиране в областта на заетостта са разгледани в раздел 1, рубрика „Социално измерение“ от настоящата глава ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Решение 2008/203/ЕО (ОВ L 63, 7.3.2008 г.).

⁽²⁾ Решение 2008/578/ЕО (ОВ L 186, 15.7.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 571.

⁽⁴⁾ COM(2008) 420.

⁽⁵⁾ COM(2008) 426.

⁽⁶⁾ Вж. глава III, раздел 1, рубрика „Социално измерение“, подрубрика „Равно третиране в областта на заетостта“ от настоящия доклад.

Действия в рамките на Европейския съюз

На европейската среща на върха през декември 2007 г. бе повдигнат въпросът за положението на ромите. Освен това, в резолюцията си от 31 януари, Европейският парламент настоятелно прикани Комисията да разработи европейска рамкова стратегия за интегриране на ромите.

В отговор Комисията докладва за инструментите и политиките на ЕС в полза на европейската ромска общност ⁽¹⁾ в рамките на обновената социална програма ⁽²⁾ (на 2 юли). Тя отново потвърди своя ангажимент за подобряване на положението на ромската общност. Тя посочи, че ромите са обект на трайна дискриминация — едновременно на личностно и институционално равнище — и на широкомащабна социална изолация. Става дума за един комплексен проблем, нуждаещ се от комплексен отговор, който да отчете всичките му аспекти. При все това налице е относителна яснота по основните приоритети: те включват образованието, заетостта, здравеопазването и жилищния въпрос.

От друга страна, на 9 юли Европейският икономически и социален комитет излезе с проучвателно становище относно „Интеграцията на малцинствата — ромите“, а на 10 юли Европейският парламент прие резолюция относно преброяването на ромите в Италия на етническа основа.

Първата европейска среща на върха, посветена на ромите, се състоя на 16 септември в Брюксел. На срещата на върха бяха разгледани слабостите в прилагането на изведените на преден план от Комисията в юлския ѝ доклад инструменти и политики, насочени към преодоляване на изолацията на ромите. Резултатите от дебатите и заключенията на срещите на върха бяха разгледани от Съвета на 8 декември.

Права, произтичащи от европейското гражданство

На 15 февруари Комисията представи своя доклад, изготвян веднъж на всеки три години ⁽³⁾, посветен на гражданството на Европейския съюз. В доклада е направена оценка на прилагането на правата, с които се ползват гражданите на Съюза по силата на Договора за създаване на Европейската общност, в периода от 1 май 2004 г. до 30 юни 2007 г. Той се спира по-специално на правото на свободно движение и пребиваване на територията на държавите-членки, на правото да гласуват и да бъдат избирани на общинските избори в държавата-членка по местоживееене на гражданина, но също и на правото на петиция до Европейския парламент и на правото да се обръщат към Европейския омбудсман.

⁽¹⁾ SEC(2008) 2172.

⁽²⁾ COM(2008) 420. Вж. глава III, раздел 1, рубрика „Социално измерение“, подрубрика „Обновена социална програма“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ COM(2008) 85 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

Европейска група по етика в науката и новите технологии

През януари Европейската група по етика в науката и новите технологии (ЕГЕННТ) прие становище относно етичните аспекти на клонирането на животни за производство на храни. В него тя засяга по-конкретно въпроси на безопасността на храните, здравето на животните и хуманното отношение към тях, биологичното разнообразие и устойчивостта, световната търговия със селскостопански продукти, а също и проследяването на произхода и етикетирането.

През декември бе прието също становище относно етиката при съвременните разработки на селскостопански технологии. Това становище между другото засяга темите за „зелената“ биотехнология, безопасността на храните, сигурността и устойчивостта, световната търговия със селскостопански продукти, а също и за реформата на ОСП.

В двете становища са взети под внимание заключенията от многобройни срещи, както и, по-специално, заключения от две публични обсъждания под формата на кръгли маса, организирани през юни, чиято цел бе да се прецизира работата на групата и да се поощри участието на гражданското общество. Те й позволиха да събере необходимата информация по етичните, законодателните и социалните аспекти на разгледаните теми.

През годината ЕГЕННТ взе участие в разработването на инициативи на Комисията в областта на биоетиката, етиката в науката и новите технологии, а също и в работата на международни организации. Тя се срещна и с националните комитети по етика (НКЕ) по повод форума на НКЕ от двадесет и седемте държави-членки (при словенското и френското председателства). Накрая, тя работеше и по подготовката на форума „Международен диалог“, който ще събере през февруари 2009 г. представители на четиридесет и две страни по темите за етиката в науката и биоетиката.

Култура

Началото на Европейската година на межкултурния диалог бе официално обявено на 8 януари в Любляна (Словения). През цялата година навсякъде в Европа бяха организирани множество дейности, за да се изтъкне взаимодействието между културите, да се задълбочат връзките между националностите и религиите и да се стимулира, по пътя на диалога, по-голямо разбирателство, толерантност и солидарност.

Същевременно бе постигнат напредък при изпълнението на Европейската програма за култура ⁽¹⁾, публикувана от Комисията през май 2007 г., акцентът в която

⁽¹⁾ COM(2007) 242 (ОВ С 181, 3.8.2007 г.).

пада върху следните три цели: насърчаване на културното многообразие и межкултурния диалог; насърчаване на културата като творчески двигател в рамките на Лисабонската стратегия за растеж и заетост и поощряване на културата като жизненоважен елемент за международните отношения на Общността.

В тази връзка държавите-членки приеха по-добре да структурират сътрудничеството си на европейско равнище, по-специално чрез създаването на четири експертни групи, които трябва да позволят обмена на добри практики и усвояването на чуждия опит.

Тези четири групи изследват въпроси, които са от жизненоважно значение за културата в Европа: потенциала на индустриите, свързани с културата и творчеството, и по-специално този на МСП; поощряване на полезното взаимодействие между културата и образованието; увеличаване на мобилността на творците и на културните дейци; и накрая, увеличаване на мобилността на музейните колекции.

Успоредно с това секторът на културата също даде своя принос, като създаде две платформи, посветени на достъпа до културата и индустриите, свързани с културата, които допълват платформата относно межкултурния диалог, създадена по повод Европейската 2008 година.

През 2008 г. Комисията представи оценка за определени програми, свързани с културата: на 29 април тя прие доклад относно изпълнението на програмата „Култура 2000“⁽¹⁾, а на 5 май прие доклад за изпълнението на програмата за действие на Общността за насърчаване на организациите, действащи на европейско равнище в областта на културата⁽²⁾.

В рамките на програмата „Култура 2007—2013 г.“ Ставангер и Ливърпул бяха избрани за европейски столици на културата за 2008 г.

Освен това, на 20 ноември, Съветът прие заключения относно създаването от Европейския съюз на „Знак за европейско наследство“, чиято цел е по конкретен начин да се привлече вниманието към общата история на Европа. В същия ден той прие и заключения относно приноса на културата за устойчивото развитие, а също и заключения във връзка с насърчаването на културното многообразие и межкултурния диалог във външните отношения на Съюза и на неговите държави-членки.

(1) COM(2008) 231.

(2) COM(2008) 234.

Младеж, активно гражданство и спорт

Политика по отношение на младежта

В рамките на обновената социална програма ⁽¹⁾ на 3 юли Комисията предложи препоръка относно мобилността на младите доброволци в Европа ⁽²⁾. Докато основната цел на предложената инициатива е да се подобри мобилността на младите доброволци в чужбина, нейните конкретни цели са да даде по-добра представа за възможностите за доброволческа дейност на младите хора в чужбина, да увеличи възможностите за обмен за младите доброволци, да гарантира приемливо ниво на качество, да осигури признание за уменията и знанията, придобити от младите хора, да окаже целенасочено съдействие на социално-образователните инструктори и на младежките лидери, работещи с млади трансгранични доброволци, и да насърчава младежите с по-малко възможности да упражняват доброволческа дейност в чужбина. Тази препоръка бе приета от Съвета на 20 ноември.

Темата за младежите с по-малко възможности също бе водеща тема в политиката по отношение на младежта през 2008 г. Тяхното участие бе предмет на обмен на добри практики между държавите-членки, на една конференция и на дебати по време на младежкия форум, организиран през април от словенското председателство. Излъчените политически послания от целия този процес бяха представени на вниманието на Съвета по време на неговата сесия, състояла се на 21 и 22 май.

В рамките на изпълнението на Лисабонската стратегия заключенията на Европейския съвет от март възприеха адресираните до Съвета ключови послания по въпросите на младежта. По-конкретно Европейският съвет подчерта, че е необходимо да продължи отделянето на внимание на заетостта сред младежта, и по-специално на прехода от образование към заетост, в контекста на прилагането на Европейския пакт за младежта.

На 2 септември Европейският парламент прие декларация за повишаване ролята на младите хора и младежта в европейските политики. В нея той приканва държавите-членки да се концентрират върху младежта при изпълнението на националните програми за реформа в рамките на Лисабонската стратегия и да вземат под внимание младежта в съответните области на политиката.

Здравето на младите хора бе друга ключова тема на политиката по отношение на младежта през 2008 г. с приемането на 20 ноември от Съвета на резолюция относно здравето и благосъстоянието на младежите.

⁽¹⁾ COM(2008) 420. Вж. глава III, раздел 1, рубрика „Социално измерение“, подрубрика „Обновена социална програма“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ COM(2008) 424.

Що се отнася до структурирания диалог, през 2008 г. бяха обявени два тематични приоритета, а именно темата за межкултурния диалог и темата за „бъдещите предизвикателства пред младите хора“. В тази връзка се състояха два форума: първият, организиран от словенското председателство, събра млади хора за дебат по темата за участието на младежите с по-малко възможности. Вторият форум, организиран от френското председателство в Марсилия, събра млади хора, някои от които представляваха страни от южното крайбрежие на Средиземно море по темата за межкултурния диалог.

Освен това през ноември бе организирана седмица, посветена на младежта. В тази проява се включиха хиляди младежи навсякъде в Европа. Резултатите от нея послужиха като източник на идеи за размисъл на Комисията относно бъдещата европейска рамка за сътрудничество по въпросите на младежта.

Наред с това на 26 юни Комисията прие доклад, озаглавен „Заклучително оценяване на програмата за действие на Общността „Младеж“ (2000—2006) и на програмата за действие на Общността за насърчаване на органите, които работят активно на европейско равнище в областта на младежта (2004—2006)“⁽¹⁾.

Активно гражданство

Посещенията в Комисията са привилегировано средство за доближаване до гражданите. През 2008 г. близо 1400 групи, наброяващи около 43 000 посетители, взеха участие в малко над 3000 публични представяния на функционирането и основните политики, осъществявани под ръководството на Комисията.

Освен това Комисията прие две решения, с които се предлага на Албания (на 10 септември) и бивша югославска република Македония (на 27 ноември) проект на споразумение, определящо реда и условията за участие в програмата „Европа за гражданите“, считано от 2009 г.

Спорт

През годината продължи изпълнението на Бялата книга за спорта⁽²⁾. Изпълняваха се 27 от общо 53-те действия, включени в плана за действие, наречен на името на Пиер дьо Кубертен. Същевременно стартираха две проучвания, посветени на спортните агенти и доброволческата дейност (включително в спорта). Отбелязан бе напредък по отношение измерването на икономическото въздействие на спорта. Освен това през ноември бе публикуван наръчник за физическата активност в Европейския съюз.

⁽¹⁾ COM(2008) 398 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽²⁾ COM(2007) 391 (ОВ С 4, 9.1.2008 г.).

На 28 май бяха публикувани резултатите от независимо проучване, анализиращо проблема на Съюза на европейските футболни асоциации (УЕФА), свързан с правилата за „играчите от местните школи“. Комисията стигна до заключение, че въведените от УЕФА правила в тази област са съвместими с разпоредбите на Договора за ЕО относно свободното движение на хора.

Източници на информация и други полезни връзки

- Човешки права:
http://europa.eu/pol/rights/index_bg.htm
- Култура:
http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm
- Европейска година на межкултурния диалог:
<http://www.interculturaldialogue2008.eu/>
- Младеж:
http://ec.europa.eu/youth/index_en.htm
- Активна гражданска позиция:
http://ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm
- Спорт:
http://ec.europa.eu/sport/index_en.htm
- Европейска група по етика в науката и новите технологии:
http://ec.europa.eu/european_group_ethics/index_en.htm

Целта за гарантиране на сигурност и свобода

Раздел 1

Европейско пространство на свобода, сигурност и правосъдие

Контекст

Една от основните цели на Европейския съюз е да осигури на гражданите си пространство на свобода, сигурност и правосъдие; едно пространство, в което няма вътрешни граници. Разработената за тази цел програма от Хага за периода 2005—2010 г. застъпва всички аспекти на политиките в тези области, включително външнополитическите измерения.

Оценката на изпълнението на програмата хвърля светлина върху съществения напредък, постигнат през 2007 г. Като примери могат да бъдат дадени европейската заповед за арест, която вече се привежда в действие във всички държави-членки, разширяването на Шенгенското пространство с нови девет държави-членки и подготовката на по-хармонизирана законодателна рамка за бъдеща обща европейска система за предоставяне на убежище.

Изпълнение на Програмата от Хага

На 2 юли Комисията прие третия годишен доклад за постигнатия през 2007 г. напредък в политиките, посветени на свободата, сигурността и правосъдието ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ COM(2008) 373.

В текста се отбелязва, че са реализирани важни постижения в сферата на миграцията, управлението на границите и гражданското правосъдие. От друга страна, резултатите потвърждават, че с изключение на борбата с тероризма в другите сфери от т.нар. „трети стълб“ (полицейско сътрудничество и наказателно правосъдие) е необходимо да се усъвършенства процесът на вземане на решения.

Европейско пространство на правосъдие

Общи аспекти

В съобщението си от 30 май, озаглавено „Към европейска стратегия в областта на електронното правосъдие (e-Justice)“⁽¹⁾, Комисията предлага в сферата на правосъдието да се използват информационните и комуникационни технологии. Инициативата електронно правосъдие (e-Justice) в наказателноправната и гражданскоправната сфера има за цел да даде по-добър достъп на гражданите до правосъдие, да подобри сътрудничеството между съдебните органи и да повиши ефективността на правораздаването. Съобщението предлага конкретни дейности с реалистичен график и подобаващо финансиране за разработването на проекти на европейско или национално ниво за електронно правосъдие. На заседанието си от 27 и 28 ноември Съветът прие план за действие относно електронното правосъдие, структуриращ дейностите в тази област.

За да насърчи диалога си с представителите на съдебните системи на държавите-членки, на 15 април Комисията откри дискуссионен форум, посветен на политиката и практиката на Европейския съюз в сферата на правосъдието. Във форума взеха участие представители на всички професии, присъстващи в съдебните системи, неправителствени организации, Съветът на Европа, Агенцията за основните права на Европейския съюз и други организации. Целите, форматът, съставът и методите на работа на форума бяха описани в съобщение на Комисията от 4 февруари⁽²⁾.

В сферата на борбата с корупцията на 25 септември Съветът прие решение за сключване от името на Европейската общност на Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията (UNCAC)⁽³⁾. На 11 ноември конвенцията бе ратифицирана от Комисията. На 24 октомври Съветът прие решение за създаването на европейска мрежа от звена за контакт срещу корупцията⁽⁴⁾. Целта на решението е да се задълбочи сътрудничеството между органите и агенциите, ангажирани с предотвратяването на корупцията в Европа и с борбата с това явление. Благодарение на мрежата ще може да се обмена в рамките на Европейския съюз

(1) COM(2008) 329 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

(2) COM(2008) 38 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

(3) Решение 2008/801/ЕО (ОВ L 287, 29.10.2008 г.).

(4) Решение 2008/852/ПВР (ОВ L 301, 12.11.2008 г.).

информация за ефективни мерки и опит в областта на предотвратяването на корупцията и борбата с нея.

На заседанието си от 27 и 28 ноември Съветът прие резолюция за създаването на мрежа за правно сътрудничество между министерствата на правосъдието на държавите-членки на Съюза. Тази мрежа ще даде възможност на министерствата да обменят бързо и по един гъвкав и надежден начин сведения за съответното законодателство, правна система и текущи реформи, като това ще бъде конкретен принос към изграждането на Европа на правосъдието.

Що се отнася до двустранните отношения, на 23 юли Комисията прие два доклада относно постигнатия напредък съответно от България ⁽¹⁾ и Румъния ⁽²⁾ в рамките на механизма за проверка и сътрудничество, въведен при присъединяването на двете страни към Европейския съюз. Съставяни като възможност за двете страни да отчитат периодично постигнатия от тях напредък в реформата на съдебната система и в борбата с корупцията и организираната престъпност, докладите говорят за посредствени резултати. Следователно механизмът за проверка и сътрудничество трябва да продължи да работи още известно време. Съветът потвърди този анализ в заключенията си от 15 септември.

Гражданско и търговско право

През 2008 г. бяха приети много законодателни предложения относно съдебното сътрудничество в сферата на гражданското и търговското право.

Относно посредничеството по гражданскоправни и търговскоправни въпроси на 21 май Европейският парламент и Съветът приеха директива ⁽³⁾, чиято цел е да улеснява достъпа до извънсъдебно разрешаване на спорове и да окуражава уреждането на спорове по споразумение, като се насърчава прибегването до посредничество и се гарантира баланс между посредничеството и съдебното производство.

В името на по-голямата правна сигурност и по-добрия достъп до правосъдие за европейските граждани и предприятия на 17 юни Европейският парламент и Съветът приеха регламент ⁽⁴⁾, с който се хармонизира нормативната база относно приложимото право към договорни задължения (регламент Рим I). Този регламент, който почива на основополагащия принцип, че договорните страни са свободни да изберат приложимото към договора им право, дава на гражданите и предприятията в Европейския съюз увереност, че юрисдикциите на всички държави-членки

⁽¹⁾ COM(2008) 495.

⁽²⁾ COM(2008) 494.

⁽³⁾ Директива 2008/52/ЕО (ОВ L 136, 24.5.2008 г.).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 593/2008 (ОВ L 177, 4.7.2008 г.).

ще приложат еднакви принципи към трансграничните елементи на евентуални спорове по сключени договори.

От своя страна на 6 март Комисията прие зелена книга ⁽¹⁾ относно ефективното изпълнение на съдебните решения в Европейския съюз, с която слага начало на допитване до заинтересованите страни относно начина в Европейския съюз да се повиши прозрачността по отношение на имущественото състояние на длъжници. Тази инициатива се стреми да допринесе за решаването на проблеми при трансграничното събиране на вземания. Тези проблеми могат да се окажат пречка за свободното движение на платежни нареждания в рамките на Европейския съюз, а оттук — и за нормалното функциониране на вътрешния пазар.

На 23 юни Комисията прие и предложение ⁽²⁾ за изменение на решението от 2001 г. ⁽³⁾ относно създаването на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела. С това предложение се обновява правната рамка на мрежата, организацията става по-ефективна и се увеличават средствата, така че мрежата да бъде в състояние да допринесе за съдебното сътрудничество между държавите-членки.

На 5 септември Комисията прие проект във връзка с подписването на Конвенцията относно споразуменията за избор на съд ⁽⁴⁾. Проектът се стреми да осигури по-голяма сигурност за страните по споразумения между предприятия, както и повече предвидимост в международните спорове, като гарантира най-вече това, че съдебни решения, постановени от посочените в споразуменията съдилища, ще бъдат признати в другите държави — страни по конвенцията.

В сферата на международното сътрудничество на 27 ноември Съветът прие решение ⁽⁵⁾ относно сключването на конвенцията за компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, която следва да замести конвенцията от Лугано ⁽⁶⁾ от 16 септември 1988 г. Новата конвенция има за цел да адаптира действащите разпоредби относно държавите от Европейската асоциация за свободна търговия (ЕАСТ) към Регламент (ЕО) № 44/2001 ⁽⁷⁾.

Наказателно правосъдие

На 24 юли Съветът прие рамково решение ⁽⁸⁾, с което се определят условията, при които при наказателно производство срещу дадено лице ще се вземат предвид

⁽¹⁾ COM(2008) 128 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 380 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽³⁾ Решение 2001/470/ЕО (ОВ L 174, 27.6.2001 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 538.

⁽⁵⁾ COM(2008) 116 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁶⁾ ОВ L 319, 25.11.1988 г.

⁽⁷⁾ ОВ L 12, 16.1.2001 г.

⁽⁸⁾ Рамково решение 2008/675/ПВР (ОВ L 220, 15.8.2008 г.).

предходни присъди, постановени в друга държава-членка във връзка със същото лице, но за различно правонарушение.

На заседанието си от 27 и 28 ноември Съветът прие също така рамкови решения относно взаимното признаване на съдебни решения по наказателни дела ⁽¹⁾, относно взаимното признаване по отношение на пробацията ⁽²⁾ и относно борбата с определени форми и прояви на расизъм и ксенофобия посредством наказателното право ⁽³⁾. На 18 декември Съветът прие рамково решение ⁽⁴⁾ относно европейската заповед за предаване на доказателства с цел получаване на предмети, документи и данни, които да се използват в производства с наказателен характер.

На 19 ноември Европейският парламент и Съветът приеха директива относно защитата на околната среда чрез наказателно право ⁽⁵⁾.

Полицейско и митническо сътрудничество

Общи аспекти

В сферата на полицейското сътрудничество на 23 юни Съветът прие решение за подобряване на сътрудничеството между групите за специална намеса на държавите-членки на Европейския съюз в кризисни ситуации ⁽⁶⁾. Решението допуска тези звена да оказват помощ и/или да оперират на територията на друга държава-членка във връзка с конкретна кризисна ситуация.

На същата дата Съветът прие решение за засилване на трансграничното сътрудничество, по-специално в борбата срещу тероризма и трансграничната престъпност (т.нар. решение от Прюм), както и решение за изпълнението на първото решение ⁽⁷⁾.

На 24 октомври Съветът издаде и препоръка относно подобряването на комуникацията между оперативните звена в трансграничната зона. На същата дата Съветът одобри европейските насоки за най-добри практики за центровете за полицейско и митническо сътрудничество.

⁽¹⁾ Рамково решение 2008/909/ПВР (ОВ L 327, 5.12.2008 г.).

⁽²⁾ Рамково решение 2008/947/ПВР (ОВ L 337, 16.12.2008 г.).

⁽³⁾ Рамково решение 2008/913/ПВР (ОВ L 328, 6.12.2008 г.).

⁽⁴⁾ Рамково решение 2008/978/ПВР (ОВ L 350, 30.12.2008 г.).

⁽⁵⁾ Директива 2008/99/ЕО (ОВ L 328, 6.12.2008 г.). Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Околна среда“, под-рубрика „Инструменти в областта на околната среда“ от настоящия доклад.

⁽⁶⁾ Решение 2008/617/ПВР (ОВ L 210, 6.8.2008 г.).

⁽⁷⁾ Решения 2008/615/ПВР и 2008/616/ПВР (ОВ L 210, 6.8.2008 г.).

Европол и Европейския полицейски колеж (СЕПОЛ)

На 18 април в Съвета бе постигнато политическо споразумение относно предложението за решение за създаването на Европейската полицейска служба ⁽¹⁾. С това предложение, от една страна, се подменя сегашната конвенция с европейски правен инструмент, който по-лесно може да се адаптира съобразно развитието на престъпността, а от друга страна на Европол се предоставя статутът на агенция на ЕС, като така финансирането от националните правителства ще отстъпи на субсидия от Общността.

На заседанието си от 27 и 28 ноември Съветът одобри споразумение за сътрудничество между Европейския полицейски колеж (СЕПОЛ) и Интерпол, целта на което е да се развие обучението на опитни полицейски служители.

Защита на данни и обмен на информация

Относно електронния обмен на информация на 27 май Комисията предложи решение за създаването на Европейска информационна система за съдимост ⁽²⁾. Предложението описва елементите на един стандартизиран формат за електронен обмен на информацията, получена от регистрите за съдимост, по-специално на сведенията за правонарушения, довели до присъди, и на данните за тези присъди, както и други, по-общи и технически аспекти на обмена на информация.

На 1 август Комисията прие доклад ⁽³⁾ за изпълнението на Общата позиция на Съвета ⁽⁴⁾ относно обмена на данни за издадени или празни паспорти, които са били изгубени, откраднати или присвоени. Този втори доклад констатира, че прилагането на общата позиция се е подобрило чувствително в периода след първия доклад ⁽⁵⁾ от 2006 г. Държавите-членки са предприели редица инициативи, за да изпълнят задълженията си. Въпреки това общата позиция не се прилага напълно и за това се изискват „по-инициативен“ подход и по-настойтелни усилия от страна на държавите-членки.

На 27 ноември Съветът прие рамково решение ⁽⁶⁾ относно защитата на личните данни, обработвани в рамките на полицейското и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси. Решението позволява на полицейските и съдебните органи да получават сведенията, необходими за борба с престъпността, като в същото време запазват съответното ниво на защита на личните данни на гражданите.

⁽¹⁾ COM(2006) 817 (ОВ С 126, 7.6.2007 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 332 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 502.

⁽⁴⁾ Обща позиция 2005/69/ПВР (ОВ L 27, 29.1.2005 г.).

⁽⁵⁾ COM(2006) 167 (ОВ С 184, 8.8.2006 г.).

⁽⁶⁾ Рамково решение 2008/977/ПВР (ОВ L 350, 30.12.2008 г.).

Борба с тероризма, престъпността и наркотиците

Борба с тероризма

В рамките на поредицата мерки за активизиране на борбата с тероризма на 4 април Комисията прие мерки ⁽¹⁾, целящи да усъвършенстват контрола на взривни вещества с гражданско предназначение, особено в миннодобивната индустрия. За да се предотвратят кражбите и да се гарантира бързо разкриване на всяка кражба или липса, новата директива въвежда задължително уникално идентифициране с етикет на взривните вещества в целия Европейски съюз.

В отговор на съобщението на Комисията от ноември 2007 г. ⁽²⁾ на 18 април Съветът прие план за действие на Европейския съюз за подобряване сигурността на експлозивите. Този план почива на три фундамента: превенция, разкриване и ответни мерки, включително конкретни действия по отношение на прекурсорите на експлозиви и веригата за снабдяване (складиране, транспортиране и проследяване); както и набор от хоризонтални мерки за обществената безопасност, който допълва и консолидира трите основни направления.

От своя страна на 22 април Европейският икономически и социален комитет излезе със становище ⁽³⁾ относно превенцията на тероризма и агресивната радикализация. В становището се формулират политики, дейности и инициативи, които могат да бъдат разгледани като добри практики в превенцията на тероризма и на агресивната радикализация.

На 27 октомври в рамките на европейската програма за защита на критичната инфраструктура (ЕССIP) Комисията прие предложение ⁽⁴⁾ за решение относно предупредителната информационна мрежа за критична инфраструктура (СIWIN). Инициативата се отнася до обмена на информация между държавите-членки и до необходимата за тази цел информационна система. Целта е да се осигури по-добра защита на критичната инфраструктура в Европейския съюз и да се насърчат координацията и сътрудничеството на европейско равнище по отношение на информацията за тази защита.

На заседанието си от 27 и 28 ноември Съветът прие рамково решение ⁽⁵⁾, с което се променя определението за тероризъм. Съветът прие и заключения за продължаване на действията в борбата срещу тероризма, по-конкретно в рамките на проекта

⁽¹⁾ Директива 2008/43/ЕО (ОВ L 94, 5.4.2008 г.).

⁽²⁾ СОМ(2007) 651 (ОВ С 55, 28.2.2008 г.).

⁽³⁾ ОВ С 211, 19.8.2008 г.

⁽⁴⁾ СОМ(2008) 676.

⁽⁵⁾ Рамково решение 2008/919/ПВР (ОВ L 330, 9.12.2008 г.).

„Check the Web“ (наблюдение на Интернет), както и ревизирана стратегия на Съюза за борба с радикализацията и с вербуването за целите на тероризма.

Борба с престъпността

На 24 октомври Съветът прие рамково решение ⁽¹⁾ относно борбата с организираната престъпност. Дефинирайки правонарушенията, свързани с участие в престъпна организация, рамковото решение има за цел да сближи разпоредби на материалното наказателно право, така че да улесни взаимното признаване на присъди и съдебни решения, които имат трансгранични измерения.

В отговор на искане, формулирано по време на Съвета от 8 и 9 ноември 2007 г., на 17 октомври Комисията прие съобщение, в което оценява прилагането на плана за действие на Съюза, съдържащ най-добри практики, стандарти и процедури за предотвратяване на трафика на хора и за борба с това явление ⁽²⁾.

На 20 ноември Комисията прие съобщение ⁽³⁾, което акцентира върху политиките, способни да укрепят правната рамка и процедурите, регулиращи конфискуването и възстановяването на приходи от престъпна дейност в Съюза.

В сферата на борбата с киберпрестъпността на 14 юли Комисията представи доклад ⁽⁴⁾ по рамковото решение относно атаките срещу информационни системи ⁽⁵⁾. В доклада се отчита доброто прилагане на рамковото решение в повечето държави-членки, като в същото време се изразява загриженост по повод факта, че определени държави-членки все още не са оповестили никакви мерки за прилагане на решението.

През октомври и ноември Съветът прие поредица заключения, отнасящи се до съгласувана работна стратегия и конкретни мерки за борба с киберпрестъпленията. Съгласно стратегията държавите-членки и Комисията, поотделно или съвместно, следва да участват в бъдещите действия за борба срещу престъпността в киберпространството. Стратегията съдържа проект за създаването на национални платформи и европейска платформа за подаване на сигнали за наказуеми деяния, забелязани в Интернет, както и препоръки за публично-частно партньорство в борбата с престъпността в киберпространството. Препоръките бяха одобрени от национални експерти на среща през септември, организирана от Комисията.

⁽¹⁾ Рамково решение 2008/841/ПВР (ОВ L 300, 11.11.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 657.

⁽³⁾ COM(2008) 766.

⁽⁴⁾ COM(2008) 448.

⁽⁵⁾ Рамково решение 2005/222/ПВР (ОВ L 69, 16.3.2005 г.).

Борба с наркотиците

В рамките на стратегията на Европейския съюз за борба с наркотиците на 8 декември Съветът прие план за действие „срещу наркотиците“, в който се формулират приоритетите за периода 2009—2012 г. Планът за действие е разработен в две основни насоки: намаляване на търсенето и на предлагането на наркотици. Той развива три хоризонтални теми, а именно координацията, международното сътрудничество и информацията, научните изследвания и оценката. Във всяка от тези пет области на действие са дефинирани приоритети. На 18 септември Комисията прие съобщение ⁽¹⁾ относно този план за действие.

В една по-техническа сфера на 3 март Съветът прие решение ⁽²⁾, с което 1-бензилпи-перазин (BZP) се определя за ново психоактивно вещество и като такова подлежи на контролни мерки и наказателни разпоредби.

Във връзка с международното сътрудничество на 29 април Съветът прие решение ⁽³⁾ за участието на Турция в работата на Европейския център за мониторинг на наркотици и наркомании.

На 27 ноември Съветът прие решение, с което се позволяват подписването и сключването на споразумение за подобряване на сътрудничеството с Китай в контрола на вноса на прекурсори на синтетични наркотици, които идват от тази страна ⁽⁴⁾.

Управление на външните граници и имиграция

Миграционни потоци, убежище и имиграция

За да отговори на нуждата на широката общественост, властите на държавите-членки и институциите на Общността от информация по въпросите на имиграцията и убежището, на 14 май Съветът прие решение ⁽⁵⁾, с което официално се създава европейска мрежа за миграцията.

По въпросите на общата европейска политика към имиграцията и убежището на 17 юни Комисията представи съобщението „Обща имиграционна политика за Европа: принципи, действия и инструменти“ ⁽⁶⁾, както и план за действие, озаглавен „План

⁽¹⁾ COM(2008) 567.

⁽²⁾ Решение 2008/206/ПВР (ОВ L 63, 7.3.2008 г.).

⁽³⁾ Решение 2008/375/ЕО (ОВ L 129, 17.5.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 437.

⁽⁵⁾ Решение 2008/381/ЕО (ОВ L 131, 21.5.2008 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 359 (ОВ C 10, 15.1.2009 г.).

за политика в областта на убежището: интегриран подход към закрилата в целия ЕС" (1).

Съобщението представя два общи принципа, въз основа на които ще се изгражда общата политика към имиграцията. Те са разгледани в три раздела, посветени съответно на благоденствието, сигурността и солидарността.

В плана за действие се очертава пътна карта за следващите години и се изброяват мерките, които Комисията ще предложи като втори етап от процеса на създаване на общ европейски режим за предоставяне на убежище. Този режим почива на три фундамента: по-високи общи норми за закрила, които ще бъдат постигнати благодарение на сближаване на законодателството на държавите-членки относно убежището, практическо и ефективно сътрудничество, обезпечено с необходимите средства и структурирано около европейска помощна служба, и по-голяма солидарност и отговорност в отношенията между държавите-членки и между Съюза и трети държави.

Европейският съвет от 15 и 16 октомври одобри този европейски пакт за имиграцията и убежището, който до голяма степен се основава на споменатото по-горе съобщение и план за действие. Прилагането на пакта ще бъде предмет на ежегоден дебат от Европейския съвет през юни 2010 г. нататък.

По въпросите на убежището в приложение на принципите, изброени в плана и за действие от 17 юни, на 3 декември Комисията представи изменения към действащите в тази област законови инструменти. Измененията, чиято цел е да хармонизират в по-голяма степен и да усъвършенстват стандартите за защита предвид общия европейски режим за предоставяне на убежище, засягат:

- правилата, определящи коя държава-членка следва да бъде отговорна за разглеждането на молба за убежище (2);
- регламента за Евродак, с който се създава система за снемане и регистриране на пръстови отпечатащи от търсещите убежище (3);
- директивата, съдържаща правилата за определяне на условията за прием в държавите-членки на търсещите убежище (4).

В допълнение на 8 октомври Комисията представи:

- съобщение (5), озаглавено „Укрепване на глобалния подход към миграцията: засилване на координирането, последователността и взаимодействието“;

(1) COM(2008) 360 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

(2) COM(2008) 820.

(3) COM(2008) 825.

(4) COM(2008) 815.

(5) COM(2008) 611.

- доклад, адресиран до проведената през 2008 г. министерска конференция по въпросите на интеграцията, който е посветен на активизирането на действията за справяне с предизвикателствата на интеграцията и на укрепване на съответните механизми;
- съобщение ⁽¹⁾ относно прилагането на директивата за правото на събиране на семейството ⁽²⁾.

Визи, управление на външните граници и вътрешно движение

В името на по-нататъшното укрепване на солидарността и сътрудничеството в управлението на външните граници на Европейския съюз на 13 февруари Комисията представи, под формата на три съобщения, нова инициатива за бъдещото развитие на интегрираната европейска система за управление на външните граници.

- В доклада, посветен на Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници (Frontex) ⁽³⁾, Комисията оценява постигнатите резултати, препоръчва краткосрочни мерки и излага една по-дългосрочна визия.
- Със съобщението „Проучване на създаването на европейска система за наблюдение на границите (Eurosur)“ ⁽⁴⁾ се цели да се подобри граничното наблюдение, като се възпрепятства незаконното пресичане на границите, активизира се борбата с трансграничната престъпност и се подкрепят мерките срещу лицата, пресекли незаконно границите.
- В съобщението, озаглавено „Подготовка на следващите стъпки в управлението на границите в Европейския съюз“ ⁽⁵⁾, Комисията препоръчва нови механизми, които биха могли да се превърнат в неразделна част от бъдещата европейска стратегия за управление на границите, в т.ч. мерки, които биха позволили на редовните пътници да пресичат границите по-лесно, евентуално регистриране на влизанията и излизанията и въвеждане на електронна система за разрешителни за пътуване.

В сферата на общата визова политика бяха приети две законодателни мерки относно визовата информационна система (ВИС).

- На 23 юни Съветът прие решение ⁽⁶⁾ относно достъпа до визовата информационна система (ВИС) за справки от оправомощени органи на държавите-членки и от Европол с цел предотвратяване, разкриване и разследване на терористични действия и други тежки престъпления.

⁽¹⁾ COM(2008) 610.

⁽²⁾ Директива 2003/86/ЕО (ОВ L 251, 3.10.2003 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 67 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 68 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 69 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁶⁾ Решение 2008/633/ПВП (ОВ L 218, 13.8.2008 г.).

- На 9 юли Европейският парламент и Съветът приеха регламент ⁽¹⁾, с който си поставят за цел да облекчат разглеждането на заявленията за краткосрочни визи и вземането на решения по тези заявления, като относно обмена между държавите-членки на данни за тези заявления, включително на данни за анулиране, отнемане и удължаване на визи, законодателите определят целта, съответните функционални характеристики на ВИС, произтичащите отговорности и точните условия и процедури за този обмен.

На 27 ноември Съветът прие изменение на Кодекса на шенгенските граници, като целта бе да се гарантира ефективното използване на визовата информационна система по външните граници.

Относно правото на свободно движение и пребиваване на 18 април Съветът прие регламент ⁽²⁾ за изменение на регламента относно единния формат на разрешени-ята за пребиваване за гражданите на трети страни ⁽³⁾. Новият регламент определя отличителните знаци за сигурност и биометричните идентификатори, които държавите-членки следва да използват в единния формат на разрешенията за пребиваване на граждани от трети страни.

На 24 юли Съветът внесе изменения и в регламента ⁽⁴⁾, определящ единния формат за визи. Новият изменен регламент ⁽⁵⁾ се отнася до номерирането на визите. С него се въвежда система за последователно и единно номериране на визовите стикери за целите на контрола в рамките на ВИС.

Що се отнася до общата политика по отношение на връщането на мигранти, на 16 декември Европейският парламент и Съветът приеха директива относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите-членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни ⁽⁶⁾. Директивата си поставя за цел да формулира общи норми, така че незаконно пребиваващите лица да бъдат репатрирани по хуманен начин, при пълно спазване на основните им права и зачитане на достойнството им. Директивата ще влезе в сила в началото на 2009 г., като срокът за транспониране от държавите-членки е две години.

На 10 декември Комисията прие доклад ⁽⁷⁾ относно правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства да се движат и пребивават свободно на територията на държавите-членки.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 767/2008 (ОВ L 218, 13.8.2008 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 380/2008 (ОВ L 115, 29.4.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1030/2002 (ОВ L 157, 15.6.2002 г.).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1683/95 (ОВ L 164, 14.7.1995 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 856/2008 (ОВ L 235, 2.9.2008 г.).

⁽⁶⁾ Директива 2008/115/ЕО (ОВ L 348, 24.12.2008 г.).

⁽⁷⁾ COM(2008) 840.

Що се отнася до международното сътрудничество, на 1 януари влязоха в сила споразуменията за улесняване издаването на визи и реадмисия на незаконно пребиваващите лица между Европейската общност и Албания (само относно издаването на визи), бивша югославска република Македония, Босна и Херцеговина, Молдова, Сърбия, Украйна и Черна гора ⁽¹⁾. Започнаха диалози относно либерализирането на визовия режим с Албания, Босна и Херцеговина, бивша югославска република Македония, Черна гора и Сърбия. На 27 ноември Съветът прие препоръките на Комисията относно преговорите с Грузия по споразумение за визови облекчения и реадмисия.

Продължиха преговорите между Европейската общност и Съединените щати по споразумение, което ще определя някои условия за достъп до американската програма за освобождаване от визови изисквания. На 22 май Европейският парламент одобри дадения на Комисията мандат от Съвета да води преговорите по това споразумение. Целта на споразумението е да удовлетвори колкото е възможно по-бързо американските правните изисквания в сфери, спадащи към компетенциите на Европейската общност, така че всички граждани на Съюза да могат да се възползват от пълно и реципрочно освобождаване от изискването за визи и да бъдат третирани равноправно.

На 23 юли Комисията прие четвъртия си доклад относно принципа на реципрочност по отношение на визите ⁽²⁾.

Шенгенската информационна система

С оглед по-нататъшното развитие на Шенгенската информационна система от второ поколение (ШИС II) и оперативното ѝ функциониране на 18 февруари Съветът прие решение и регламент ⁽³⁾ относно изпитанията на ШИС II, а на 5 и 6 юни одобри общ график за ШИС II, въз основа на който всички заинтересовани страни ще могат да планират дейностите си. На 24 октомври Съветът прие решение и регламент относно миграцията от Шенгенската информационна система (ШИС 1+) към информационната система ШИС II ⁽⁴⁾.

Разширяване на Шенгенското пространство

На 21 декември 2007 г. към Шенгенското пространство се присъединиха девет държави-членки на Европейския съюз, а именно Чешката република, Естония, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия. На 30 март 2008 г. този процес

⁽¹⁾ ОВ L 24, 29.1.2008 г.

⁽²⁾ COM(2008) 486.

⁽³⁾ Решение 2008/173/ЕО и Регламент (ЕО) № 189/2008 (ОВ L 57, 1.3.2008 г.).

⁽⁴⁾ Решение 2008/839/ПВР и Регламент (ЕО) № 1104/2008 (ОВ L 299, 8.11.2008 г.).

на разширяване приключи с премахването на граничния контрол по въздушните граници между тези страни и между тях и петнадесетте държави, които вече са част от Шенгенското пространство.

На 12 декември и Швейцария стана част от Шенгенското пространство ⁽¹⁾. Бяха прекратени проверките на лицата, преминаващи вътрешните сухопътни граници с тази страна. На 29 март 2009 г., при условие че посещенията за оценка на летищата през февруари 2009 г. доведат до положителни резултати, този процес ще приключи с отменянето и на контрола на лицата, пресичащи въздушните граници.

Източници на информация и други полезни връзки

- Европейско пространство на свобода, сигурност и правосъдие:
http://ec.europa.eu/justice_home/index_en.htm
- Еврюст:
<http://www.eurojust.europa.eu/>
- Европол:
<http://www.europol.europa.eu/>
- Европейски полицейски колеж:
<http://www.cepol.europa.eu/>

⁽¹⁾ Решение 2008/903/ЕО (ОВ L 327, 5.12.2008 г.).

Раздел 2

Управление на риска

Контекст

Дейностите на Европейския съюз засягат ежедневиия живот на гражданите. Основни аспекти на неговата дейност са защитата и подобряването на тяхното здраве, осигуряване на безопасността на храните и на потребителските стоки и предоставяне на потребителите на възможността да се възползват от предимствата на вътрешния пазар.

В областта на здравеопазването Съюзът осъществява програма за действие, насочена към подобряване на здравната сигурност на гражданите, насърчаване на опазването на здравето, включително намаляване неравнопоставеността в тази сфера, и към създаване и разпространяване на здравна информация и знания.

Съюзът има също така за цел да предостави повече права на европейските потребители, да повиши тяхното благосъстояние и да осигури ефективната им защита от рисковете и заплахите, с които те не могат да се справят като частни лица.

Обществено здраве

Общи аспекти ⁽¹⁾

В рамките на обновената социална програма ⁽²⁾ на 2 юли Комисията прие предложение за директива за прилагането на правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване ⁽³⁾, а също и съобщение относно подобряването на сътрудничеството между държавите-членки в тази област ⁽⁴⁾. С новата директива ще се установи общностната рамка за трансграничното здравно обслужване при пълно спазване на принципите, върху които се основават националните системи. Тя ще способства за осигуряване на достатъчна правна яснота относно правата на пациентите, а също и на висококачествено, сигурно и ефикасно трансгранично

(1) Вж. също глава II, раздел 2, рубрика „Иновации и политика за предприятията“, подрубрика „Промишленост и услуги“, „Фармацевтични продукти“ и рубрика „Информационно общество и медии“, подрубрика „Използване на информационни и комуникационни технологии“ от настоящия доклад.

(2) Вж. глава III, раздел 1, рубрика „Социално измерение“, подрубрика „Мобилност на работниците и свободно движение на знания“ от настоящия доклад.

(3) COM(2008) 414.

(4) COM(2008) 415.

здравно обслужване. Освен това с нея се установява рамка за европейско сътрудничество.

Наред с това, на 10 декември тя прие зелена книга ⁽¹⁾ за работната сила в здравния сектор в Европа. Нейното публикуване бележи началото на обществено допитване, позволяващо да се получи становището на заинтересованите страни по широк кръг от предизвикателства, свързани със здравния персонал и поемането на грижите за едно застаряващо население.

Междувременно, на 23 юли Комисията представи доклад за изпълнението на Програмата за обществено здраве през 2007 г. ⁽²⁾, а на 24 юли — съобщение относно междинната оценка за изпълнението на Програмата за обществено здраве (2003—2008) ⁽³⁾.

Що се отнася до борбата с тютюнопушенето, на 8 май Комисията представи доклад ⁽⁴⁾ относно прилагането на директивата за рекламирането на тютюневи изделия ⁽⁵⁾. Докладът заключава, че европейската забрана за рекламиране на тютюневи изделия е ефикасна.

На 26 септември Съветът освен това прие заключения относно борбата с болестта на Алцхаймер и невродегенеративните заболявания, за да организира действия на европейско равнище в отговор на този растящ проблем.

Комисията също прие съобщение ⁽⁶⁾ относно редките заболявания, както и предложение ⁽⁷⁾ за препоръка по същата тема (на 11 ноември), и съобщение ⁽⁸⁾ относно Европейския център за профилактика и контрол върху заболяванията по отношение на заразните болести: положителни резултати от създаването на центъра досега, планирани дейности и необходими ресурси (на 13 ноември).

На 8 декември тя представи предложение за директива относно стандартите за качество и безопасност на човешките органи, предназначени за трансплантация ⁽⁹⁾, както и план за действие ⁽¹⁰⁾ относно донорството и трансплантацията на органи (2009—2015).

⁽¹⁾ COM(2008) 725.

⁽²⁾ COM(2008) 482.

⁽³⁾ COM(2008) 484.

⁽⁴⁾ COM(2008) 330 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁵⁾ Директива 2003/33/ЕО (ОВ L 152, 20.6.2003 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 679.

⁽⁷⁾ COM(2008) 726.

⁽⁸⁾ COM(2008) 741.

⁽⁹⁾ COM(2008) 818.

⁽¹⁰⁾ COM(2008) 819.

От друга страна, на 15 декември Комисията прие съобщение ⁽¹⁾ и предложение за препоръка ⁽²⁾ относно безопасността на пациентите, включително превенцията и контрола на инфекциите, свързани със здравни грижи.

Защита на потребителите

Безопасност на стоките и услугите

Що се отнася до играчките, на 25 януари Комисията предложи да се измени директивата, отнасяща се до тяхната безопасност ⁽³⁾. Това преразглеждане преследва три цели: налагане на по-строги изисквания по отношение на безопасността, повишаване отговорността на производителите и вносителите на играчки и увеличаване на задълженията за държавите-членки в областта на пазарния надзор.

На 21 април Комисията прие решение, с което се въвежда изискване към държавите-членки да гарантират, че магнитните детски играчки имат предупреждение за рисковете за здравето и сигурността ⁽⁴⁾. На 22 април тя прие съобщение относно защитата на потребителите, и по-специално на непълнолетните, във връзка с използването на видеоигри ⁽⁵⁾.

От друга страна, на 25 март Комисията прие решение относно противопожарните изисквания за безопасност, на които трябва да отговарят европейските стандарти за цигари ⁽⁶⁾.

Безопасност на храните, растителна защита, здраве на животните и хуманно отношение към животните

Безопасност на храните

В областта на безопасността на храните на 14 януари Комисията предложи регламент, улесняващ пускането на пазара на нови храни ⁽⁷⁾. Това предложение има за цел да подложи новите храни на опростена и по-ефикасна централизирана оценителна и разрешителна процедура. По-конкретно, заявлението за издаване на разрешение

⁽¹⁾ COM(2008) 836.

⁽²⁾ COM(2008) 837.

⁽³⁾ COM(2008) 9 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.)

⁽⁴⁾ Решение 2008/329/ЕО (ОВ L 114, 26.4.2008 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 207.

⁽⁶⁾ Решение 2008/264/ЕО (ОВ L 83, 26.3.2008 г.).

⁽⁷⁾ COM(2007) 872 (ОВ С 106, 26.4.2008 г.).

ще се адресира до Комисията и ще се предава на Европейския орган за безопасност на храните, който ще извършва научното оценяване на продукта.

На 30 януари тя прие и предложение за регламент за предоставянето на информация за храните на потребителите ⁽¹⁾. Това предложение цели да подобри съществуващото законодателство в областта на етикетирането на храните като цяло ⁽²⁾ и етикетирането за питателност на храните ⁽³⁾. Новият регламент ще направи достъпна информацията за хранителните продукти, включително тази за тяхната питателност и за присъствието на алергени.

На 16 декември Европейският парламент и Съветът приеха регламент ⁽⁴⁾ за установяване на обща разрешителна процедура за добавките в храните, ензимите в храните и ароматизантите в храните. На същата дата те приеха регламент ⁽⁵⁾ относно ензимите в храните, регламент ⁽⁶⁾ относно добавките в храните, а също и регламент ⁽⁷⁾ относно ароматизантите и определени хранителни съставки с ароматични свойства за влагане във или върху храни.

От друга страна, на 26 юни Комисията прие доклад относно храни, предназначени за хора, страдащи от нарушения на обмяната на въглехидрати (диабет) ⁽⁸⁾. В този доклад са представени в обобщен вид препоръките относно режима на хранене, изготвени за диабетноболни, както и действащото европейско законодателство относно предназначенията за тях храни, с цел да се оцени целесъобразността на специфични разпоредби относно храните, предназначени за хора, страдащи от диабет.

На 22 октомври Европейският икономически и социален комитет от своя страна прие проучвателно становище относно безопасността на селскостопанските и хранителните продукти при внос, като подчерта какви адаптации е необходимо да се направят по-специално по отношение на хармонизиране на инспекционните практики или примерно по отношение на включване на трети страни в обхвата на системата за проследяване на произхода.

По отношение на генетично модифицираните организми Комисията прие решения за разрешаване пускането на пазара на продукти, съдържащи генетично модифицирана царевица (на 28 март) ⁽⁹⁾, на продукти, съдържащи генетично модифицирана

⁽¹⁾ COM(2008) 40 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.)

⁽²⁾ Директива 2000/13/ЕО (ОВ L 109, 6.5.2000 г.).

⁽³⁾ Директива 90/496/ЕИО (ОВ L 276, 6.10.1990 г.).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1331/2008 (ОВ L 354, 31.12.2008 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 1332/2008 (ОВ L 354, 31.12.2008 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 1333/2008 (ОВ L 354, 31.12.2008 г.).

⁽⁷⁾ Регламент (ЕО) № 1334/2008 (ОВ L 354, 31.12.2008 г.).

⁽⁸⁾ COM(2008) 392 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽⁹⁾ ОВ L 87, 29.3.2008 г.

соя (на 8 септември и 4 декември) ⁽¹⁾. Тя представи предложения за решение за разрешаване пускането на пазара на продукти, съдържащи генетично модифициран памук (на 30 април) ⁽²⁾ и на продукти, съдържащи маслодайна рапица T45 (на 30 октомври) ⁽³⁾.

Растителна защита

В рамките на общностното действие за устойчиво използване на пестицидите на 11 март Комисията прие изменено предложение за регламент относно пускането на пазара на продукти за растителна защита ⁽⁴⁾. Предложението цели да се преработи действащото законодателство, така че да се осигури по-добра защита на здравето на човека и опазване на околната среда, да се подобри функционирането на вътрешния пазар и да се осъвременят процедурите за издаване на разрешения.

Що се отнася до търговията с горския репродуктивен материал, на 16 декември Съветът прие решение ⁽⁵⁾, позволяващо установяването на режим на еквивалентност за внос на този материал при ясни правила и заменянето на временния режим, позволяващ на държавите-членки да вземат индивидуални решения за вноса на такъв материал.

Здраве на животните и хуманно отношение към животните

През годината Комисията представи няколко инициативи в областта на ветеринарните грижи и хуманното отношение към животните. Така например тя предложи:

- съобщение ⁽⁶⁾ относно различните системи за отглеждане на кокошки носачки, в което тя представя препоръки, поощряващи търговията с яйца, получени в условията на хуманна по отношение на животните система (на 8 януари);
- регламент относно пускането на пазара и използването на фуражи ⁽⁷⁾, с който в значителна степен се опростяват процедурите по етикетиране на фуражи и търговия с тях, като същевременно се поддържа високо ниво на безопасност на тези храни (на 3 март);
- регламент, целящ да изясни здравните правила, приложими спрямо страничните животински продукти, предназначени за консумация от човека, в областта

⁽¹⁾ ОВ L 247, 16.9.2008 г. и ОВ L 333, 11.12.2008 г.

⁽²⁾ COM(2008) 226 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 678.

⁽⁴⁾ COM(2008) 93 (ОВ С 208, 15.8.2008 г.).

⁽⁵⁾ Решение 2008/971/ЕО (ОВ L 354, 23.12.2008 г.).

⁽⁶⁾ COM(2007) 865 (ОВ С 106, 26.4.2008 г.).

⁽⁷⁾ COM(2008) 124 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

на опазването на общественото здраве и на здравето на животните ⁽¹⁾ (на 10 юни);

- доклад относно използването на кокцидиостатици и хистомоностатици като фуражни добавки ⁽²⁾, за целите на решение относно постепенното изтегляне от употреба на тези вещества като фуражни добавки преди 31 декември 2012 г. (на 5 май);
- регламент относно търговията с тюленови продукти ⁽³⁾, който цели да забрани пускането на пазара, вноса, транзитното преминаване през Общността, както и износа от нея, на тюленови продукти освен ако са спазени определени строги изисквания, които касаят начина и метода, по които тюлените се убиват и одират (на 23 юли);
- регламент относно защитата на животните по време на умъртвяване ⁽⁴⁾ (на 18 септември);
- предложение за директива ⁽⁵⁾, с която се засилва защитата на животните, използвани за научни цели (на 5 ноември).

Също така на 10 септември Комисията прие съобщение ⁽⁶⁾, озаглавено „План за действие за изпълнение на стратегията на ЕС за здравето на животните“ в периода 2007—2013 г. Планът за действие е структуриран около следните цели: определяне на приоритети в намесата на ЕС; модернизиране и адаптиране на рамката на ЕС за здравето на животните; подобряване на превенцията, надзора и готовността за кризи, както и на научните познания, нововъведения и изследвания.

Наред с това, на 3 ноември Европейският парламент прие резолюция относно клонирането на животни за производство на храни. Той прикани Комисията да представи предложения, забраняващи за целите на снабдяването с храна следните практики: клонирането на животни; отглеждането и развъждането на клонирани животни или на родени от тях животни; пускането на пазара на месо или млечни продукти, добити от клонирани животни или от родени от тях животни; внасянето на клонирани животни.

От друга страна, за да позволи намаляване обема на работа и административната тежест за компетентните органи на държавите-членки, хранително-вкусовата промишленост, използваща селскостопански суровини, стопанските субекти и Комисията, на 15 юли Съветът прие директива относно опростена процедура по

⁽¹⁾ COM(2008) 345 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 233.

⁽³⁾ COM(2008) 469.

⁽⁴⁾ COM(2008) 553.

⁽⁵⁾ COM(2008) 543.

⁽⁶⁾ COM(2008) 545.

актуализиране и публикуване на информация във ветеринарната и зоотехническата област ⁽¹⁾.

Сигурност и безопасност на транспорта

Общи аспекти

На 24 септември Европейският парламент и Съветът приеха директива ⁽²⁾ относно вътрешния превоз на опасни товари, която цели:

- да подобри безопасността на превоза на опасни товари по отношение на трите вида наземен транспорт;
- да способства за опазването на околната среда;
- да улесни транспортните оператори при превоза на опасни вещества и във връзка с функционирането на вътрешния пазар, като хармонизира изискванията към превоза.

Сигурност и безопасност на морския транспорт

С оглед рационализиране на правилата, отнасящи се до защитата при морско замърсяване, на 11 март Комисията предложи ⁽³⁾ да се измени директивата ⁽⁴⁾ относно замърсяване от кораби и налагане на санкции при нарушения. Новата директива цели установяването на минимална наказателноправна рамка с цел пресичане на сериозните нарушения, свързани със замърсяване от кораби.

Сигурност и безопасност на въздушния транспорт

На 20 февруари Европейският парламент и Съветът приеха регламент относно общите правила в областта на гражданското въздухоплаване и създаването на Европейска агенция за авиационна безопасност ⁽⁵⁾. Касае се за първия етап от разширяване на компетенциите на ЕААБ, които вече обхващат и експлоатационните изисквания към въздухоплавателните компании и техните въздухоплавателни средства и лицензите на пилотите, както и безопасността при въздухоплавателни компании от трети страни.

⁽¹⁾ Директива 2008/73/ЕО (ОВ L 219, 14.8.2008 г.).

⁽²⁾ Директива 2008/68/ЕО (ОВ L 260, 30.9.2008 г.).

⁽³⁾ СОМ(2008) 134 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁴⁾ Директива 2005/35/ЕО (ОВ L 255, 30.9.2005 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 216/2008 (ОВ L 79, 19.3.2008 г.).

Предложението на Комисията, представено в законодателния пакет относно „Единното европейско небе“ от 25 юни ⁽¹⁾, съставлява един втори етап с включването в кръга на компетенциите на Агенцията на сигурността на летищните инфраструктури, на управлението на въздушното движение и на аеронавигационното обслужване.

На 11 март Европейският парламент и Съветът приеха осъвременени общи правила в областта на сигурността на гражданското въздухоплаване ⁽²⁾.

Сигурност и безопасност на автомобилния транспорт

На 19 март Комисията предложи директива за подпомагане на трансграничния контрол върху безопасността по пътищата ⁽³⁾. Основният момент в предложението е въвеждането на система за обмен на данни между компетентните органи, отговарящи за регистрацията на моторните превозни средства в държавите-членки, позволяваща да се идентифицира собственикът на свидетелството за регистрация на въпросното моторно превозно средство.

Наред с това, на 19 ноември Европейският парламент и Съветът приеха директива относно управлението на безопасността на пътните инфраструктури ⁽⁴⁾.

На 28 ноември Съветът прие заключения относно съгласуването на действията на силите за сигурност в борбата с опасностите по пътищата. Той подчертава, че това съгласуване трябва да става чрез установяването на контакти между техните служители, сближаване на материалната база и техниката, а също и чрез съвместни действия.

Сигурност и безопасност на железопътния транспорт

На 16 декември Европейският парламент и Съветът приеха директива относно безопасността на железопътния транспорт в Общността ⁽⁵⁾ и регламент ⁽⁶⁾ за изменение на Европейската железопътна агенция с цел адаптиране на законодателната рамка на Агенцията към задачите, произтичащи от тази нова директива. Директивата и

⁽¹⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Транспорт“, подрубрика „Въздушен транспорт“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 300/2008 (ОВ L 97, 9.4.2008 г.).

⁽³⁾ СОМ(2008) 151 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽⁴⁾ Директива 2008/96/ЕО (ОВ L 319, 29.11.2008 г.).

⁽⁵⁾ Директива 2008/110/ЕО (ОВ L 345, 23.12.2008 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 1335/2008 (ОВ L 354, 31.12.2008 г.).

регламентът целят да се подобри взаимното приемане на железопътните превозни средства в Съюза, а с това — и функционирането на вътрешния пазар ⁽¹⁾.

Енергийна сигурност и безопасност на съоръженията

На 22 май Комисията прие съобщение, озаглавено „Отговор на международното предизвикателство на ядрената безопасност и сигурност“ ⁽²⁾. В него Комисията прави преглед на получените резултати в областта на ядрената сигурност и безопасност в трети страни. Тя дефинира стратегическите, географските и технически критерии в програмите за сътрудничество с тези страни, а също и приоритетите, според които се отпуска помощта на Общността в тази област.

Наред с това, на 8 септември Комисията прие доклад относно Шестия доклад за състоянието на управлението на радиоактивни отпадъци и отработено гориво в Европейския съюз ⁽³⁾. Комисията констатира, че е постигнато нужното научно-техническо ниво за целите на геоложкото погребване на радиоактивните отпадъци. Във връзка с това е целесъобразно да се поощри и улесни прилагането му на практика в най-кратки срокове поради възможните последици от управлението на радиоактивни отпадъци и отработено гориво върху здравето и безопасността, въпреки че приложната научноизследователска и развойна дейност трябва да продължи.

На 26 ноември Комисията прие предложение за директива ⁽⁴⁾, която цели да даде нов тласък на процеса на създаване на Общностна рамка за ядрена безопасност, като се актуализира и замени предложението за директива (Евратом) на Съвета, определяща основни задължения и общи принципи по отношение на безопасността на ядрените съоръжения. Главната цел на предложението е постигането, поддържането и постоянното повишаване на ядрената безопасност в Общността, както и повишаването на ролята на регулаторните органи.

⁽¹⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Транспорт“, подрубрика „Железопътен транспорт“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ COM(2008) 312 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 542.

⁽⁴⁾ COM(2008) 790.

Гражданска защита и фонд „Солидарност“ на Европейския съюз

Гражданска защита

На 5 март Комисията прие съобщение относно повишаване на способността на Европейския съюз за отговор при бедствия (¹). За да се справи с растящите предизвикателства, каквито са природните бедствия или предизвиканите от човека други критични ситуации, настъпили в пределите на Европейския съюз или извън него, Комисията препоръчва глобален подход за отговор на Европейския съюз. Тя предлага по-специално механизмът за гражданска защита на Общността (Центърът за информация и мониторинг) да се преобразува в истински оперативен център, да се подсилят европейските сили за реагиране в случай на бедствие, а също и да се постигне европейски консенсус за хуманитарната помощ, който да позволи предоставянето на хуманитарната помощ (²).

Същевременно, в декларацията си от 11 март, Европейският парламент прикани държавите-членки и Комисията да предприемат необходимите мерки и да вложат нужните ресурси за изграждането на система за бързо предупреждение на гражданите, която да бъде ефикасна в случай на непосредствена или текуща сериозна заплаха, в целия Европейски съюз. Той призова Комисията да представи съответни законодателни предложения, като при това се вземат предвид всички рискове и всички участващи политики.

На заседанието си от 27 и 28 ноември Съветът прие определен брой заключения, отнасящи се до гражданската защита. Тези заключения имат за цел да направят още по-тесни връзките между Европейския съюз и ООН по отношение на капацитета за реагиране в случай на бедствие, да се въведе европейско обучение по управление на бедствия, а също и да се увеличи капацитетът за гражданска защита посредством европейска система за взаимопомощ, основаваща се на модулният подход за гражданска защита.

Фонд „Солидарност“ на Европейския съюз

През 2008 г. бяха взети няколко решения за мобилизиране на средства от фонд „Солидарност“ на Европейския съюз. Например Европейският парламент и Съветът одобриха подадените заявления за помощ от фонда за:

(¹) СОМ(2008) 130 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

(²) Вж. глава V, раздел 3, рубрика „Хуманитарна помощ“, подрубрика „Общи аспекти“ от настоящия доклад.

- Обединеното кралство, което бе засегнато от наводнения през юни и юли 2007 г. (на 11 март) ⁽¹⁾;
- Гърция и Словения, които съответно бяха засегнати от горски пожари през август 2007 г. и от наводнения през септември 2007 г. (на 5 юни) ⁽²⁾;
- Франция, вследствие на урагана „Дийн“, който засегна Гваделупа и Мартиника през август 2007 г. (на 22 октомври) ⁽³⁾;
- Кипър, вследствие на сушата (18 декември) ⁽⁴⁾.

На 12 ноември Комисията прие и годишния доклад относно фонд „Солидарност“ на Европейския съюз за 2007 г. ⁽⁵⁾.

Защита на финансовите интереси на Европейския съюз

Годишният доклад относно защитата на финансовите интереси на Общностите и борбата с измамите ⁽⁶⁾ бе представен от Комисията на 22 юли. В доклада се прави преглед на мерките, предприети през 2007 г. от Общността и държавите-членки за осигуряване защитата на финансовите интереси на Общността, и се излагат подробно главните резултати.

На 18 декември Съветът прие два регламента относно медалите и символите, подобни на евромонети, за да се подсили и изясни защитата на евромонетите срещу тези медали и символи ⁽⁷⁾. На същата дата той прие два регламента, отнасящи се до защитата на еврото срещу фалшифициране ⁽⁸⁾.

Освен това на 9 юли Европейският парламент и Съветът приеха регламент ⁽⁹⁾ относно взаимопомощта между административните органи на държавите-членки и сътрудничеството между последните и Комисията по гарантиране на правилното прилагане на законодателството в областта на митническите и земеделските въпроси.

Източници на информация и други полезни връзки

- Генерална дирекция „Здравеопазване и защита на потребителите“:
http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/index_en.htm

⁽¹⁾ Решение 2008/267/ЕО (ОВ L 85, 27.3.2008 г.).

⁽²⁾ Решение 2008/469/ЕО (ОВ L 162, 21.6.2008 г.).

⁽³⁾ Решение 2008/879/ЕО (ОВ L 314, 25.11.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2008) 732.

⁽⁵⁾ COM(2008) 722.

⁽⁶⁾ COM(2008) 475.

⁽⁷⁾ Регламенти (ЕО) № 46/2009 и (ЕО) № 46/2009 (ОВ L 17, 22.1.2009 г.).

⁽⁸⁾ Регламенти (ЕО) № 44/2009 и (ЕО) № 45/2009 (ОВ L 17, 22.1.2009 г.).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕО) № 766/2008 (ОВ L 218, 13.8.2008 г.).

- Обществено здраве:
http://ec.europa.eu/health/index_en.htm
- Потребители:
http://ec.europa.eu/consumers/index_bg.htm
- Безопасност на храните:
http://ec.europa.eu/food/food/index_en.htm
- Транспорт:
http://ec.europa.eu/transport/index_en.htm
- Енергетика:
http://ec.europa.eu/energy/index_en.htm
- Европейска служба за борба с измамите:
http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_bg.html

Европа на световната сцена

Раздел 1

Отношения със страни, намиращи се в близост

Контекст

Вече петдесет години Европейският съюз задълбочава интеграцията си, като в същото време приема нови държави-членки. След присъединяването на България и Румъния в началото на 2007 г. Комисията очерта мерки за усъвършенстване на процеса на разширяване, както и един подход, който се съсредоточава върху основните предизвикателства в страните — кандидатки за присъединяване, а именно укрепването на правовата държава, административната и съдебната реформа и борбата с корупцията и организираната престъпност.

В името на това да се избегне създаването на нови разделения и да се допринесе за благоденствието, стабилността и сигурността на всички, в рамките на Европейската политика на добросъседство Комисията въведе планове за действие, които са предмет на споразумения с дванадесет съседни на Съюза държави. Плановете имат за цел да подкрепят реализирането на програмите за политически, икономически и социални реформи и за реформи на управлението в тези страни.

Процес на разширяване, предприсъединителна стратегия и процес на стабилизиране и асоцииране

Общи аспекти

На 5 март Комисията прие съобщение, озаглавено „Западни Балкани: укрепване на европейската перспектива“⁽¹⁾. В него се представят нови инициативи, а съществуващите се консолидират. Целта е да се окаже подкрепа на политическото и икономическото развитие на държавите от Западните Балкани и да се допринесе за ускоряване на техния напредък към членство в Европейския съюз. Съобщението съдържа кратък анализ на ситуацията във всяка държава партньор, като се отчита развитието след последния доклад за напредъка от ноември 2007 г.

На 1 януари влязоха в сила споразуменията за улесняване издаването на визи и реадмисия⁽²⁾ с Албания, бивша югославска република Македония, Босна и Херцеговина, Сърбия и Черна гора. Започнаха диалози с тези страни за либерализиране на визовия режим (с изключение на Хърватия, която вече е освободена от задължението за визи) и Комисията представи пътни карти и критерии за реформи, които да доведат до отпадане на задължителните визи.

На 5 ноември Комисията прие годишния стратегически документ за разширяването⁽³⁾. Той излага една актуализирана визия за политиката на разширяване на Европейския съюз и прави равностметка на постигнатия напредък от страните кандидатки и потенциални кандидатки за членство през изтеклите дванадесет месеца. Докладите за напредъка на всяка страна, публикувани като референтни документи, съдържат по-подробни оценки.

Финансово подпомагане

В името на рационализирането на политиката на разширяване на 5 ноември Комисията прие рамков документ за многогодишно финансиране на всички страни кандидатки и потенциални кандидатки за членство, в който се фиксира финансовата рамка за периода 2010—2012 г., включително индикативният размер на средствата, определени за всяка страна бенефициер⁽⁴⁾. За този период общата индикативна сума на финансовата помощ от Европейския съюз по Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП)⁽⁵⁾ възлиза на 5,334 млрд. евро.

(1) COM(2008) 127 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

(2) Вж. глава IV, раздел 1, рубрика „Управление на външните граници и имиграция“, подрубрика „Визи, управление на външните граници и вътрешно движение“ от настоящия доклад.

(3) COM(2008) 674.

(4) COM(2008) 705.

(5) Регламент (ЕО) № 1085/2006 (ОВ L 210, 31.7.2006 г.).

Освен това, за да насърчи поемането на финансови ангажименти за подпомагане на социално-икономическото развитие на Косово, на 11 юли Комисията организира конференция на донорите. Размерът на обещаната безвъзмездна финансова подкрепа достигна 1,2 млрд. евро, от които за 70 % ангажимент поеа Европейският съюз и неговите държави-членки.

На 27 октомври Комисията прие годишния доклад за 2007 г. относно Инструмента за структурна политика за предприсъединяване (ИСПА) ⁽¹⁾. В доклада се разглеждат само дейностите по ИСПА в Хърватия, тъй като страната е единственият бенефициер на средства по този инструмент. На 15 декември Комисията прие годишния доклад за 2007 г. за Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) ⁽²⁾. Докладът съдържа информация за финансираните през годината дейности и за заключенията на мониторинга и прави оценка на постигнатите резултати в усвояването на помощта.

Страни — кандидатки за присъединяване

Турция

На 27 май проведе заседания Съветът за асоцииране Европейски съюз—Турция, а събранията на съвместната парламентарна комисия Европейски съюз—Турция бяха на 27 и 28 май и на 27 и 28 ноември.

Продължиха преговорите за присъединяване с Турция. От началото на преговорите през 2005 г. до края на 2008 г. са отворени десет глави, от които една е приключена на работно ниво.

Според доклада от 5 ноември ⁽³⁾ за напредъка на Турция страната продължава да отговаря в достатъчна степен на политическите критерии от Копенхаген, макар че постигнатият през 2008 г. напредък в реформите е ограничен. Страната обаче продължава да привежда законодателството си в съответствие с правния ред на Съюза. По отношение на икономическите критерии Турция е жизнеспособна пазарна икономика.

Сега Турция трябва да удвои усилията си по политическата реформа, за да укрепи демокрацията и спазването на човешките права, за да се модернизира и развие и да напредне в процеса на интегрирането си към Европейския съюз.

⁽¹⁾ COM(2008) 671.

⁽²⁾ COM(2008) 850.

⁽³⁾ COM(2008) 674 и SEC(2008) 2699.

Хърватия

На 28 април заседава Съветът за стабилизиране и асоцииране Европейски съюз—Хърватия. На него бе изразено задоволство от напредъка в преговорите за присъединяване между Съюза и Хърватия. Съветът отбеляза, че е необходимо да се работи повече в области като реформата на съдебната система, борбата с корупцията, връщането на бежанци и държавните помощи. Парламентарната комисия за стабилизиране и асоцииране проведе заседания на 29 и 30 април и 6 и 7 октомври.

Що се отнася до преговорите за присъединяване към края на 2008 г. от 35-те преговорни глави 22 са отворени, от които 7 са затворени на работно равнище.

В доклада за напредъка от 5 ноември ⁽¹⁾ се казва, че Хърватия продължава да отговаря на политическите критерии от Копенхаген и е жизнеспособна пазарна икономика. Страната е развила способността си да поеме задълженията, произтичащи от членството. Като се има предвид общият напредък, може да се прогнозира, че е възможно до края на 2009 г. да се навлезе в заключителната фаза на преговорите за присъединяване на Хърватия, при условие че страната отговаря на всички условия. С оглед на тази перспектива Комисията предложи индикативна пътна карта за приключване на преговорите на техническо ниво.

Хърватия трябва да продължи да влага усилия в реформите, особено по отношение на съдебната система и публичната администрация, борбата с корупцията и организираната престъпност, налагането на правата на малцинствата, включително завръщането на бежанците, провеждането на съдебни процеси за военни престъпления и даването на достъп на Международния наказателен трибунал за бивша Югославия до документация, намираща се в Хърватия. Страната трябва да положи значителни усилия и за реструктурирането на сектора на корабостроенето.

Бивша югославска република Македония

Парламентарната комисия за стабилизиране и асоцииране Европейски съюз—бивша югославска република Македония проведе среща на 27 ноември, а Съветът за стабилизиране и асоцииране заседава на 8 декември.

Според доклада за напредъка от 5 ноември ⁽²⁾ бивша югославска република Македония е постигнала определен напредък през изминалата година, но въпреки това страната все още не отговаря на политическите критерии от Копенхаген и на ключовите приоритети, залегнали в партньорството за присъединяване. Страната трябва да работи най-вече за гарантиране провеждането на свободни и честни избори и за подобряване на диалога между основните политически партии и участ-

⁽¹⁾ COM(2008) 674 и SEC(2008) 2694.

⁽²⁾ COM(2008) 674 и SEC(2008) 2695.

ници в името на нормалното функциониране на институциите и ускоряването на темпото на реформите.

Що се отнася до политическите критерии, икономиката на бивша югославска република Македония се консолидира в хода на изминалата година и страната отбелязва напредък по пътя към установяването на действаща пазарна икономика. Страната е напреднала и в процеса на привеждане на законодателството си в съответствие с правния ред на Европейския съюз.

Страни — потенциални кандидатки за присъединяване

Албания

Парламентарната комисия за стабилизиране и асоцииране Европейски съюз—Албания заседава на 25 юни. В съвместна декларация комисията призова държавите-членки да ратифицират споразумението за стабилизиране и асоцииране. Отбелязва се напредъкът в ключови сфери на реформата, но се посочва също така, че трябва да се положат усилия в сектора на правосъдието и в борбата с корупцията и организираната престъпност. Комисията подчертава също така, че Албания е допринесла за запазване на стабилността в региона.

Според доклада за напредъка от 5 ноември ⁽¹⁾ Албания продължава да напредва в основните реформи на съдебната и изборната система. Въпреки това трябва да се положат още усилия за спазване на принципа на правовата държава и за гарантиране на доброто функциониране на държавните институции, като така ще се спомогне за ефективното функциониране на политическата система. Освен това Албания трябва да гарантира добрата подготовка и провеждане на парламентарните избори през 2009 г.

Босна и Херцеговина

Предвид постигнатия напредък в четирите ключови области, определени от Европейския съюз през 2005 г. ⁽²⁾ на 16 юни беше подписано споразумение за стабилизиране и асоцииране с Босна и Херцеговина, както и временното споразумение ⁽³⁾ относно търговията и свързаните с търговията въпроси.

⁽¹⁾ COM(2008) 674 и SEC(2008) 2692.

⁽²⁾ Реформа на полицията, пълно сътрудничество на МНТБЮ, законодателство за общественото радиотелевизионно разпространение, законодателна рамка и административен капацитет за доброто прилагане на споразумението за стабилизиране и асоцииране.

⁽³⁾ Решение 2008/474/ЕО (ОВ L 169, 30.6.2008 г.).

Със споразумението за стабилизиране и асоцииране се дава подкрепа на усилията на Босна и Херцеговина за укрепване на демокрацията и правовата държава и за извършване на прехода към пазарна икономика. Споразумението си поставя също така целта за развитие на по-тесни политически отношения между Европейския съюз и Босна и Херцеговина и за постепенно установяване на зона на свободна търговия.

Целта на междинното споразумение, влязло в сила на 1 юли, е да се приведат в действие по най-бързия начин разпоредбите на споразумението за стабилизиране и асоцииране, отнасящи се до свободното движение на стоки, въз основа на принципите на реципрочност и взаимен интерес.

Съветът прие и регламент ⁽¹⁾, който определя процедурите за прилагане на някои разпоредби от двете споразумения.

На 31 октомври Съветът и Комисията представиха съвместен доклад относно бъдещата политика на Европейския съюз в Босна и Херцеговина, в който се изтъква, че е важно Съюзът да поеме по-активни ангажименти по отношение на тази страна.

В доклада за напредъка от 5 ноември ⁽²⁾ се казва, че въпреки постигнатия напредък, който доведе до подписването на споразумението за стабилизиране и асоцииране, Босна и Херцеговина все още спешно се нуждае от напредък в реформите и постигане на политически консенсус, най-вече като поемане на по-голяма отговорност за своето управление. Необходимо е общо виждане за посоката на развитие на страната, за да може институциите да функционират безпроблемно, да се създадат по-функционални и ефикасни държавни структури и да се постигне единодушие по въпросите, свързани с ЕС.

Черна гора

На 1 януари влезе в сила временното споразумение между Европейската общност и Черна гора относно търговията и съпътстващите мерки. Споразумението се прилага по удовлетворителен начин.

Докладът за напредъка от 5 ноември ⁽³⁾ отчита усъвършенстването на правната рамка и развитието на институционалния капацитет като съществен напредък на Черна гора в изпълнението на политическите критерии. Въпреки това реформата на съдебната система следва да продължи, правовата държава трябва да се консолидира и трябва да се активизира борбата срещу корупцията и организираната престъпност.

⁽¹⁾ ОВ L 169, 30.6.2008 г.

⁽²⁾ COM(2008) 674 и SEC(2008) 2693.

⁽³⁾ COM(2008) 674 и SEC(2008) 2696.

На 15 декември Черна гора официално внесе кандидатурата си за членство в Европейския съюз.

Сърбия

На 29 април бяха подписани споразумението за стабилизиране и асоцииране и временното търговско споразумение ⁽¹⁾. Съветът реши обаче, че условие за влизането в сила на временното споразумение и за ратифицирането на споразумението за стабилизиране и асоцииране ще бъде единодушното признаване от негова страна на пълното и безусловно сътрудничество от страна на Сърбия на Международния наказателен трибунал за бивша Югославия. От своя страна сръбският парламент ратифицира споразуменията на 9 септември.

В заключенията си от 22 юли Съветът изрази задоволството си от задържането на Радован Караджич, обвинен в геноцид, престъпления срещу човечеството и военни престъпления, и насърчи правителството на Сърбия да продължи усилията си в тази насока. След този арест, последвал задържането на Стоян Зуплянин през юни, остават още само двама обвиняеми, които се укриват (Ратко Младич и Горан Хаджич).

В доклада за напредъка от 5 ноември ⁽²⁾ се отбелязва, че Сърбия е отбелязала напредък с положените усилия за изпълнение на политическите критерии. Страната е демонстрирала, че притежава административния капацитет, за да постигне съществен напредък по пътя към членство в Европейския съюз. Въпреки това през изтеклата година в условията на предизборните кампании реформите се забавиха. Необходими са допълнителни усилия, за да бъде отбелязан напредък в реформата на съдебната система и в предотвратяването на корупцията.

По мнение на Комисията Сърбия би могла да получи статут на страна кандидатка през 2009 г., ако бъдат спазени необходимите за това условия. Сърбия трябва да затвърди положителните тенденции в развитието си, като даде конкретен израз на пълното си сътрудничество с МНТБЮ и като работи неотстъпно по програмата си за реформи, което ще ѝ позволи да направи реален напредък в приоритетни сфери като укрепването на правовата държава и ускоряването на икономическите и бюджетните реформи.

⁽¹⁾ COM(2007) 743 и COM(2007) 744.

⁽²⁾ COM(2008) 674 и SEC(2008) 2698.

Косово ⁽¹⁾

След като на 17 февруари Парламентът в Косово прие резолюция за обявяване независимостта на Косово, на 18 февруари Съветът прие заключения, в които се отбелязва, че държавите-членки следва да регулират отношенията си с Косово в съответствие с националната си практика и с международното право. Съветът припомня датиращия отдавна ангажимент на Европейския съюз към стабилността в региона на Западните Балкани и потвърждава готовността на Съюза да играе водеща роля за укрепването на тази стабилност.

В контекста на един по-всеобхватен подход по отношение на Косово и в рамките на Европейската политика за сигурност и отбрана ⁽²⁾ на 4 февруари Съветът взе решение ⁽³⁾ за разполагане на мисия в Косово (EULEX Косово), която ще работи за реформата на полицията и за укрепване върховенството на закона. Бе назначен и специален представител на Европейския съюз за Косово. Целта на мисията EULEX Косово е да помага на властите в Косово с насоки и съвети във всички свързани с върховенството на закона области, и по-специално по отношение на полицейските служби, правосъдието, митниците и местата за лишаване от свобода. Европейският съвет от 19 и 20 юни потвърди европейската перспектива пред Косово.

В доклада за напредъка от 5 ноември ⁽⁴⁾ се казва, че приетата от Косово през април конституция отговаря на европейските стандарти и че досега е прието значително по обем важно законодателство. Все още обаче са налице големи предизвикателства, а именно укрепването на институциите и на върховенството на закона и активизирането на диалога и помиряването между общностите.

В проучване на възможностите, което се очаква да бъде огласено през есента на 2009 г., Комисията ще разгледа възможностите за по-нататъшното политическо и социално-икономическо развитие на Косово и начините, по които Косово и останалата част от региона могат да осъществят напредък към интеграцията си в Европейския съюз в рамките на процеса за стабилизиране и асоцииране.

Международен наказателен трибунал за бивша Югославия

На 13 март Съветът прие акт за удължаване с една година на срока на действие на мерките за ограничаване на правото на пътуване на лица, занимаващи се с дейности, за които се предполага, че помагат на обвинени от МНТБЮ лица да избегнат

⁽¹⁾ В контекста на Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН.

⁽²⁾ Съвместно действие 2008/124/ОВППС (ОВ L 42, 16.2.2008 г.).

⁽³⁾ Вж. глава V, раздел 4, рубрика „Европейска стратегия за сигурност и Европейска политика за сигурност и отбрана“, подрубрика „Принос за стабилността на Балканите и в Южен Кавказ“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ COM(2008) 674 и SEC(2008) 2697.

правосъдие ⁽¹⁾. На 15 септември Съветът прие решение ⁽²⁾ за заличаване от списъка на тези лица на имената на определени лица, свързани по някакъв начин с Радован Караджич.

Списъкът на лицата, подлежащи на рестриктивни мерки (замразяване на финансови средства и икономически ресурси), бе коригиран на 28 юли ⁽³⁾ и, впоследствие, на 29 септември ⁽⁴⁾.

Повече информация за МНТБЮ се съдържа в раздел 4, рубрика „Обща външна политика и политика на сигурност“, подрубрика „Провеждане на общата външна политика и политика на сигурност“ на настоящия доклад.

Турска кипърска общност

На 16 юни Съветът измени „регламента за зелената линия“ ⁽⁵⁾ с цел облекчаване на търговския обмен на територията на остров Кипър ⁽⁶⁾. На 27 август Комисията прие годишния доклад за прилагането на този регламент и за съществуващата вследствие на това прилагане ситуация ⁽⁷⁾.

На 15 септември Комисията прие втория годишен доклад за 2007 г. относно прилагането на регламента ⁽⁸⁾ за финансовата подкрепа от Общността за насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци ⁽⁹⁾.

Европейска политика на добросъседство

Общи аспекти

Съобщение на Комисията от 3 април ⁽¹⁰⁾ прави обобщение на развитието на отношенията на Съюза с партньорите му по Европейската политика на добросъседство (ЕПД) през 2007 г. Съобщението прави кратък преглед на постигнатия съществен напредък от страните партньорки и очертава областите, в които трябва да се вложат още усилия. Съобщението се придружава от доклади за напредъка на отделните страни и от секторен доклад.

⁽¹⁾ Обща позиция 2008/223/ОВППС (ОВ L 70, 14.3.2008 г.).

⁽²⁾ Решение 2008/732/ОВППС (ОВ L 247, 16.9.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 738/2008 (ОВ L 201, 30.7.2008 г.).

⁽⁴⁾ Обща позиция 2008/761/ОВППС (ОВ L 260, 30.9.2008 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 866/2004 (ОВ L 161, 30.4.2004 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 587/2008 (ОВ L 163, 24.6.2008 г.).

⁽⁷⁾ СОМ(2008) 529.

⁽⁸⁾ Регламент (ЕО) № 389/2006 (ОВ L 65, 7.3.2006 г.).

⁽⁹⁾ СОМ(2008) 551.

⁽¹⁰⁾ СОМ(2008) 164.

Европейски инструмент за добросъседство и партньорство

Въз основа на многогодишните индикативни програми за периода 2007—2010 г. през годината Комисията прие годишни програми за действие за страните — партньорки по Европейския инструмент за добросъседство и партньорство (ЕИДП) ⁽¹⁾ и регионални програми за действие за региона на Източна Европа и Южното Средиземноморие. Общо за 2008 г. бе решено да се отпусне сумата от около 1,735 млрд. евро за проекти и програми в помощ на тези страни, от която 447 млн. евро за страните от Източна Европа и 1,160 млрд. евро за страните от Южното Средиземноморие. 128 млн. евро бяха заделени за трансграничното сътрудничество.

Що се отнася до двустранните програми за страните от Източна Европа и Южен Кавказ, те се съсредоточават върху реформата на съдебните системи (Армения, Азербайджан, Грузия), здравеопазването (Молдова), възстановителни дейности (в зоната на грузинско-абхазкия конфликт), контрола на границите (Източна Европа).

През годината бе даден ход и на множество регионални програми, които ще работят активно по цели от общ интерес, а именно: енергийната сигурност и ефективност, защитата на околната среда, сигурността на транспорта и вътрешната свързаност на транспортните мрежи (теми за съседните страни на изток); правосъдието и миграционните потоци, насърчаването на инвестициите, културното наследство и равенството на половете (теми за съседните страни на юг). Бяха приети и четири нови проекта в подкрепа на стартиралата нова инициатива „Съюз за Средиземноморието“ (вж. по-нататък): почистване на Средиземно море от замърсители, морски и сухоземни пътища, гражданска защита и план за слънчева енергия. Във всички съседни страни са предвидени информационни и комуникационни дейности, които ще се реализират съвместно с медиите.

Институционалният туининг продължи да се развива бързо с всички страни от Европейската политика на добросъседство, като първите дейности в тази сфера бяха в Грузия и Израел. В момента единадесет съседни държави осъществяват 85 туининг дейности (като общият брой на тези дейности, вкл. тези в процес на формулиране или идентифициране, е 170). Паралелно с това през 2008 г. в рамките на TAIEХ (програма за техническа помощ и обмен на информация) бяха организирани 100 мероприятия. Освен това от началото на юли държавите по Европейската политика на добросъседство се възползват от Инструмента за подкрепа на усъвършенстването на публичните институции и системите за управление (SIGMA).

⁽¹⁾ Страни — партньорки по Европейската политика на добросъседство и Русия.

След създаването на инструмент за сътрудничество в областта на ядрената безопасност ⁽¹⁾ и на инструмент за стабилност ⁽²⁾ Комисията прие програми за действие за 2008 г., в които се конкретизират правилата за прилагане на тези два инструмента. Бяха взети решения за отпускането на 71 млн. евро за програми, посветени на ядрената безопасност, и за 27 млн. евро за програми за неразпространението на оръжия.

Комисията прие програмите за трансгранично сътрудничество за 2008 г. (от рамката 2007—2013 г.) между страните — партньорки по Инструмента на Европейската политика на добросъседство и държавите-членки за общата сума от 907 млн. евро. Основната цел на програмите е по-конкретно да спомогнат за устойчивото развитие от двете страни на външните граници на Европейския съюз, като по този начин се намалят разликите в стандарта на живот от двете страни на границите и се отговори на предизвикателствата, породени от разширяването на Съюза.

В рамките на Европейската политика на добросъседство Европейската общност подкрепя и реформистките усилия на Палестинската власт. От февруари планът на Палестинската власт за развитие и реформи се финансира по нов палестинско-европейски механизъм за управление и социално-икономическа помощ (Pegase), който замести международния временен механизъм ⁽³⁾.

Черноморски регион

В рамките на стартиралата през април 2007 г. нова инициатива за регионално сътрудничество „Черноморско взаимодействие“ ⁽⁴⁾ на 19 юни Комисията прие доклад за първата година от реализирането на инициативата ⁽⁵⁾. В доклада се казва, че първите резултати от синергийните дейности показват практическата полза и потенциала на тази инициатива на Общността За продължаване на напредъка обаче ще бъде необходимо активното участие на все повече фактори и заинтересовани страни, както сред държавите-членки, така и сред участващите черноморски държави.

На 10 юли Европейският икономически и социален комитет прие проучвателно становище в този дух, в което се препоръчва изграждането на мрежа на организации на гражданското общество в Черноморския регион.

⁽¹⁾ Регламент (Евратом) № 300/2007 (ОВ L 81, 22.3.2007 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1717/2006 (ОВ L 327, 24.11.2006 г.).

⁽³⁾ Вж. глава V, раздел 4, рубрика „Мирният процес в Близкия изток“, подрубрика „Окупираните палестински територии“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ COM(2007) 160 (ОВ C 181, 3.8.2007 г.).

⁽⁵⁾ COM(2008) 391.

Южно Средиземноморие

През 2008 г. бе даден нов тласък на отношенията между Европейския съюз и средиземноморските му партньори. Пролетният Европейски съвет одобри формулата за Съюз за Средиземноморието с участието на държавите-членки на Европейския съюз и държавите с излаз на Средиземно море, които не са членки на Съюза. Европейският съвет прикани Комисията с оглед на следващата среща на високо равнище през юли в Париж да представи на Съвета необходимите предложения за дефиниране на правилата на това разширено партньорство.

В съответствие с взетото от Европейския съвет решение на 20 май Комисията прие съобщение, озаглавено „Процес от Барселона: Съюз за Средиземноморието“⁽¹⁾, представящо в основни линии структурите на процеса, чиято цел е да обнови и открие по-ясно отношенията между Европейския съюз и партньорите му от средиземноморския регион. Става дума най-вече за учредяването на съвместно председателство, секретариат и на съвместен постоянен комитет, в който са представени европейските и средиземноморските страни, за провеждането на срещи на върха на правителствените и държавните ръководители на всеки две години, както и за допълнителни регионални и подрегионални проекти.

Съдържащите се в съобщението подложения бяха представени на учредителната среща на върха на Съюза за Средиземноморието, проведена в Париж на 13 юли. По този повод присъстващите на срещата правителствени и държавни ръководители приеха обща декларация.

Впоследствие, от 14 до 16 октомври в Рабат се срещнаха икономическите и социални съвети и подобни институции от евро-средиземноморския регион. Тази мрежа изтъкна социалното измерение на отношенията между Европейския съюз и страните партньори. В този смисъл бе и препоръката всички инициативи, програми и проекти, осъществявани в рамките на политиките за Средиземноморието, да отчитат това социално измерение, което е неотменен фактор за устойчивото развитие на страните партньори.

На 3 и 4 ноември в Марсилия се проведе среща на министрите на външните работи на четиридесет и трите държави, участващи в евро-средиземноморското партньорство. Участниците одобриха мандата, структурата и институционалното управление на Съюза за Средиземноморието. В името на по-нататъшното развитие на процеса на регионална интеграция министрите приеха също приоритетите на работната програма за 2009 г. Впоследствие бяха проведени срещи на министрите на промишлеността (на 5 и 6 ноември), на заетостта (на 9 и 10 ноември) и на здравеопазването (на 17 ноември).

⁽¹⁾ COM(2008) 319 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

В един по-конкретен план на 8 април в Брюксел бе проведен първият инвестиционен форум на държавите — страни по Споразумението от Агадир. Ръководителите на държавите по споразумението (Египет, Йордания, Мароко и Тунис) се срещнаха с отговорни политически лица и с представители на деловите среди от Европейския съюз, като целта бе да се даде тласък на регионалната интеграция и на инвестициите от Съюза в Южното Средиземноморие.

В контекста на двустранните отношения през годината бяха проведени множество срещи на Съвета за асоцииране, а именно: с Алжир (на 10 март), с Египет (на 28 април), с Израел (на 16 юни), с Мароко (на 13 октомври), с Йордания (на 10 ноември) и с Тунис (на 11 ноември). По време на тези срещи бяха обсъждани предимно постигнатият напредък по плановете за действие на Европейската политика на добросъседство и отношенията с Европейския съюз.

По повод заседанието на Съвета за асоцииране с Мароко Европейският съюз прие пакет мерки за укрепване на партньорството с тази страна. Мерките са насочени по-конкретно към политическото сътрудничество и сътрудничеството в сферата на сигурността, към подготовката на всеобхватно и разширено споразумение за свободна търговия (ССТ), към постепенната интеграция на Мароко в множество секторни политики на Съюза и към обогатяване на комуникациите и обмена между народите. Така Мароко получи „по-висок“ статут в рамките на Европейската политика на добросъседство.

Що се отнася до споразумението за асоцииране с Израел на 12 февруари Съветът подписа протокол към това споразумение, в който се излагат основните принципи за участието на Израел в програми на Общността ⁽¹⁾. На 15 октомври Комисията прие предложение за решение ⁽²⁾, което предвижда създаването на подкомитет по правата на човека в подкрепа на прилагането на плана за действие Европейски съюз—Израел по Европейската политика на добросъседство ⁽³⁾.

На 24 юли Комисията получи мандат от Съвета да преговаря с Либия за сключването на рамково споразумение, което с влизането си в сила ще регулира отношенията между Европейския съюз и Либия в политически план, в търговията и сътрудничеството. Преговорите започнаха през ноември.

На 12 декември Комисията прие предложение за решение относно подписването и временното прилагане на определени разпоредби от Евро-Средиземноморско споразумение за асоцииране със Сирия ⁽⁴⁾. С предложеното ревизирано споразумение

⁽¹⁾ Решение 2008/372/ЕО (ОВ L 129, 17.5.2008 г.).

⁽²⁾ СОМ(2008) 646.

⁽³⁾ Вж. глава V, раздел 4, рубрика „Мирният процес в Близкия изток“, подрубрика „Израел“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ СОМ(2008) 853. Вж. глава V, раздел 4, рубрика „Мирният процес в Близкия изток“, подрубрика „Сирия“ от настоящия доклад.

за асоцииране между Европейския съюз и Сирия ще се установят нови, по-близки двустранни отношения в контекста на Евро-Средиземноморското партньорство.

В рамките на Европейската политика на добросъседство бе оказана подкрепа и на процеса на икономически, социални и институционални реформи в Ливан ⁽¹⁾.

Източна Европа

На 3 декември Комисията прие съобщение относно източното партньорство със страните от Източна Европа ⁽²⁾ (Азербайджан, Армения, Беларус, Грузия, Молдова и Украйна). Предложението за по-тясно партньорство има двустранно и многостранно измерение.

В двустранен план целта е да се създадат по-тесни връзки с Европейския съюз и да се работи в подкрепа на стабилността и благоденствието в страните партньори. Застъпени са най-вече следните елементи: перспективата за споразумения за асоцииране и за преговори за създаване на разширени и всеобхватни зони на свободна търговия с всяка държава; постепенното либерализиране на визовия режим; по-тясно сътрудничество за укрепване на енергийната сигурност; подкрепа за икономическите и социални политики, целящи намаляването на социалното неравенство в страните партньори.

Многостранното измерение очертава нова рамка, в която общите предизвикателства могат да получат решения чрез създаването на четири тематични платформи: демокрация, добро управление и стабилност; икономическа интеграция и конвергенция с политиките на Европейския съюз; енергийна сигурност; междуличностни контакти. Това измерение допълва „Черноморското взаимодействие“, в рамките на което вече ефективно се третират по-общи регионални въпроси. Комисията предлага през пролетта на 2009 г. да се даде ход на източното партньорство.

В двустранен план на 11 март се проведе среща на Съвета за сътрудничество с Украйна, а на 27 май — с Молдова. На тези срещи бе изразено положително становище за облекчаването на визовия режим и реадмисията ⁽³⁾ (в сила за двете страни от 1 януари 2008 г.).

Срещата на върха между Европейския съюз и Украйна се състоя на 9 септември в Париж. На срещата бе взето решение за възможно най-бързото сключване на споразумение за асоцииране (в което един от основните елементи ще бъде зоната

(1) Вж. глава V, раздел 4, рубрика „Мирният процес в Близкия изток“, подрубрика „Ливан“ от настоящия доклад.

(2) COM(2008) 823.

(3) Вж. глава IV, раздел 1, рубрика „Управление на външните граници и имиграция“, подрубрика „Визи, управление на външните граници и вътрешно движение“ от настоящия доклад.

за свободна търговия с Европейския съюз) ⁽¹⁾. Срещата бе белязана и от началото на диалог относно визите с дългосрочната перспектива за взаимно освобождаване от визови задължения от страна на Европейския съюз и на Украйна.

Относно Молдова на 13 октомври Съветът прие заключения, с които се приветстват активизирането и динамиката на отношенията между Европейския съюз и Молдова. Съветът отбеляза, че Съюзът е готов да задълбочи тези отношения и в близко бъдеще да преговаря по ново, амбициозно споразумение с тази страна (което ще съдържа целта за създаване на зона на свободна търговия).

От друга страна, партньорството за мобилност ⁽²⁾ с Молдова, парафирано на 5 юни, откри пътя за задълбочаване на сътрудничеството в управлението на миграцията.

Отношенията между Европейския съюз и Беларус не претърпяха развитие; на 7 април Съветът удължи с една година ⁽³⁾ срока на рестриктивните мерки по отношение на определени лица от Беларус.

Въпреки това Европейският съюз продължи да следи отблизо развитието на ситуацията в Беларус, която бе предмет на множество декларации от страна на Съвета и на Комисията и на много резолюции на Европейския парламент. Съюзът изказа съжаление особено по повод демокрацията, правата на човека и правовата държава — области, в които не беше отбелязано подобрение в тази държава.

След парламентарните избори на 28 септември и позитивните сигнали, предхождащи изборите — освобождаването на последните политически затворници и показаната до Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) да изпрати наблюдатели на изборите), — Съветът направи оценка на ситуацията в Беларус. Той отбеляза наличието на известен напредък по време на предизборната кампания в сравнение с предходните избори, въпреки че изборите не бяха в съответствие с критериите за демократичност на ОССЕ.

В този контекст на 13 октомври Съветът призова за постепенно ново ангажиране с Беларус. За да се насърчи диалогът с белоруските власти и приемането на позитивни мерки в подкрепа на демокрацията и спазването на правата на човека, Съветът взе решение за отмяна за срок от шест месеца на забраната за пребиваване на територията на Съюза на определени политически лица. Срокът може да бъде преразглеждан.

⁽¹⁾ Вж. глава V, раздел 2, рубрика „Международна търговия“, подрубрика „Двустранни преговори по споразумения за свободна търговия“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ IP/08/893.

⁽³⁾ Обща позиция 2008/288/ОВППС (ОВ L 95, 8.4.2008 г.).

На 9 октомври Европейският парламент прие резолюция относно ситуацията в Беларус. Парламентът приканва Съвета и Комисията да продължат диалога си с Беларус и да изработят политика по отношение на тази страна, която да се основава на постъпателен подход и да предвижда критерии, срокове, клауза за преразглеждане и съответстващо финансиране.

Кавказ

На 17 януари Европейският парламент прие резолюция, призоваваща за по-ефективна политика на Европейския съюз в Южен Кавказ. Парламентът изразява задоволството си от факта, че Армения, Азербайджан и Грузия участват в Европейската политика на добросъседство, и подчертава геополитическата важност на тези страни, най-вече по отношение на енергетиката. Европейският парламент потвърждава, че основната цел на Съюза е да насърчи превръщането на тези страни от Южен Кавказ в отворени, мирни, сигурни и стабилни държави.

След избухването на конфликта в Грузия през август, на 1 септември в Брюксел се проведе извънреден Европейски съвет. Европейският съвет осъди едностранното решение на Русия да признае независимостта на Абхазия и Южна Осетия. Европейският съвет декларира, че Европейският съюз е готов да се ангажира, включително с присъствие на място, в подкрепа на намирането на мирно и трайно решение на конфликтите в Грузия. Европейският съвет реши също така да задълбочи отношенията между Европейския съюз и Грузия, в т.ч. чрез облекчаване на визовия режим и чрез евентуалното изграждане на пълноценна и задълбочена зона за свободна търговия веднага след като необходимите за нея условия бъдат налице.

Европейският съвет отбеляза със загриженост, че създалата се криза оказва влияние върху целия регион. Той изрази становището, че е необходимо да се окаже подкрепа на регионалното сътрудничество и да се укрепят връзките между Европейския съюз и съседите на изток, най-вече чрез развитието на „Черноморското взаимодействие“ и чрез създаването на ново източно партньорство.

В резолюцията си от 3 септември Европейският парламент осъди категорично всички решения, прибегващи до военна сила и насилие. Той призова Русия да се съобрази със суверенитета и териториалната цялост на Грузия.

В съответствие със заключенията на извънредния Европейски съвет Съветът, по време на заседанието си на 15 и 16 септември, взе решение да разположи автономна гражданска мисия за наблюдение в Грузия (EUMM Грузия) в рамките на Европейската политика за сигурност и отбрана. Мисията има за цел да допринесе за нормализирането и стабилизирането на ситуацията в зоните на конфликта, да

наблюдава разположението и работата на грузинските полицейски части и да следи за спазването на човешките права и върховенството на закона. Бе назначен и специален представител на Европейския съюз за кризата в Грузия ⁽¹⁾.

Съветът посрещна със задоволство изразената на 1 октомври готовност от държавите-членки да дадат принос в изпращането на 340 наблюдатели за работа в Грузия, включително в района на Южна Осетия и Абхазия. Съветът отбеляза предложението на Комисията за мобилизиране на финансова помощ за Грузия от около 500 млн. евро за периода 2008—2010 г.

На 22 октомври в Брюксел се проведе международна конференция на донорите за възстановяването на Грузия. Обещаната финансова помощ достигна 3,45 млрд. евро. На заседанието си, продължило от 18 до 20 ноември, Съветът одобри предложението на Комисията за предоставяне на неотложна помощ на Грузия в размер на 50,7 млн. евро предвид преживяната криза през лятото на 2008 г.

На 2 декември Съветът одобри изпращането на независима международна анкетна комисия за конфликта в Грузия. Тя ще има за задача да проучи причините за възникването на конфликта и хода на събитията, включително с оглед международното право, хуманитарното право и правата на човека, както и отправените обвинения в този контекст.

Арктика

На 20 ноември Комисията прие съобщение, озаглавено „Европейският съюз и Арктическият регион“ ⁽²⁾. В него се прави подробен преглед на интересите на Съюза в Арктическият регион, които застъпват въпроси от компетенциите на Общността или от сфери, където компетенциите са споделени. Съобщението предлага действия по три основни цели: защита и съхраняване на Арктика; насърчаване на устойчивото проучване на природните ресурси; укрепване на многостранното управление на Арктика. Следователно това съобщение може да се счита за първи етап в изработването на политика на Европейския съюз по отношение на Арктика. Текстът съставлява също така важна стъпка напред в прилагането на интегрираната морска политика.

(1) Съвместни действия 2008/736/ОВППС (ОВ L 248, 17.9.2008 г.), 2008/759/ОВППС и 2008/760/ОВППС (ОВ 259, 27.9.2008 г.). Вж. глава V, раздел 4, рубрика „Европейска стратегия за сигурност и Европейска политика за сигурност и отбрана“, подрубрика „Принос за стабилността на Балканите и в Южен Кавказ“ от настоящия доклад.

(2) COM(2008) 763.

Отношения с Русия

Срещата на върха между Европейския съюз и Русия се състоя на 26 и 27 юни в Ханти-Мансийск (Русия). На нея започнаха преговорите за ново споразумение между Европейския съюз и Русия, което ще замени подписаното през 1994 г. и влязло в сила през 1997 г. споразумение за партньорство и сътрудничество (СПС). Новото споразумение се основава на съществуващите четири „обща пространства“ и техните съответни пътни карти от 2005 г., а именно: общото икономическо пространство, общото пространство на свобода, сигурност и правосъдие, общото пространство на външна сигурност и общото пространство на изследвания и образование.

По време на срещата Европейският съюз и Русия се договориха също така да си сътрудничат в рамките на седем общи програми за трансгранично сътрудничество за периода 2007—2013 г. Русия и Европейската общност ще внесат съответно 122 и 307 млн. евро в допълнение към вноските на държавите-членки и на други държави партньори.

След конфликта в Грузия и военната намеса на Русия извънредният Европейски съвет от 1 септември реши да отложи провеждането на срещите за преговори по споразумението за партньорство, докато военните части не се изтеглят на позициите, заемани преди 7 август.

Съветът изиска също така да бъде проучени внимателно и задълбочено ситуацията и различните аспекти на взаимоотношенията между Европейския съюз и Русия, особено с оглед срещата на върха от 14 ноември в Ница.

Европейският съвет от 15 и 16 октомври отбеляза със задоволство оттеглянето на руските военни части от съседните на Абхазия и Южна Осетия зони, както и откриването на международен дебат в Женева. Той обаче настоя да продължи цялостната и задълбочена оценка на отношенията с Русия.

На 5 ноември Комисията прие съобщение ⁽¹⁾, което преразглежда отношенията между Европейския съюз и Русия в следните области: търговски обмен и инвестиции; енергетика; външна сигурност; права на човека; правосъдие, свобода и сигурност; научни изследвания, образование и култура; финансова помощ.

След публикуване на съобщението на 14 ноември в Ница по време на срещата на върха преговорите по новото споразумение между Европейския съюз и Русия бяха възобновени.

В общи линии през 2008 г. продължи осъществяването на четирите обща пространства, формулирани в споразумението за партньорство и сътрудничество.

(1) COM(2008) 740.

В този контекст на 26 март Комисията и Русия подписаха меморандум относно пестицидите, който следва да допринесе за намаляване на търговските бариери пред износа на хранителни продукти от Съюза за Русия (общо икономическо пространство).

На 24 и 25 април бе приет план за сътрудничество за периода 2007—2010 г. между Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници и руските гранични служби (общо пространство на свобода, сигурност и правосъдие).

Постоянните съвети за партньорство проведоха заседания по въпроси на енергетиката (на 8 октомври), на правосъдието и вътрешните работи (на 24 и 25 април и на 14 и 15 октомври) и на външните работи (на 28 октомври).

Източници на информация и други полезни връзки

- Генерална дирекция „Разширяване“:
http://ec.europa.eu/enlargement/index_bg.htm
- Генерална дирекция „Външни отношения“:
http://ec.europa.eu/external_relations/index_en.htm
- Международен наказателен трибунал за бивша Югославия:
<http://www.icty.org/>
- Европейска политика на добросъседство:
http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

Раздел 2

Присъствие на Европейския съюз в световната икономика

Контекст

ЕС трябва да продължи да работи за доизграждане на единния пазар, да поощрява засилената глобална либерализация и свободната и лоялна търговия и да се противопоставя на всякаква форма на протекционизъм. Премахването или намаляването на високите мита и нетарифните ограничения пред износа от Общността, като същевременно се вземат предвид съображенията, свързани с развитието, трябва да бъде един от основните приоритети в търговската политика на Съюза.

Стратегията на Комисията в тази област включва разширяване на достъпното за конкуренцията на европейските фирми пространство отвъд физическите граници на единния пазар, разширяване на регламентираното пространство на единния пазар чрез поощряване на сътрудничеството по отношение на европейските стандарти и ценности в чужбина и гарантиране, че благоприятните резултати от отварянето са от полза за европейските граждани.

Международна търговия

Общи аспекти

На 27 октомври Комисията представи доклад, в който се оценява конкурентоспособността на европейската търговия в условията на търпящата промени световна икономика. Докладът съдържа констатацията, че от средата на 90-те години на миналия век се наблюдава съществено преразпределение на пазарните дялове между бързоразвиващите се страни и развитите страни, както и между самите развити страни. В тази конкурентна среда Европейският съюз като цяло запази непроменен своя дял от световния пазар. Той продължава да бъде водещият световен износител на промишлени стоки и доминира на пазарите на висококачествени продукти. Същевременно в доклада се констатира, че Европейският съюз трябва да съсредоточи своите инвестиции във високотехнологичния производствен сектор и да продължи да увеличава своя пазарен дял в бързоразвиващите се азиатски икономики. Докладът подсилва икономическата аргументация, стояща зад лансираната през 2006 г. от Комисията международна търговска стратегия за Европа.

В рамките на плана за действие за устойчиво потребление и производство и устойчива промишлена политика Комисията ще насърчава международната търговия със съобразени с изискванията за опазване на околната среда стоки и услуги ⁽¹⁾.

Многостранни преговори: кръг от Доха

В резолюцията си от 24 април относно реформата в Световната търговска организация Европейският парламент отново се обърна към всички заинтересовани страни, в частност към бързоразвиващите се икономики, с призив да проявят гъвкавост с оглед разблокиране на преговорите в рамките на кръга от Доха и постигане на пълно, балансирано и благоприятно както за съживяването на международната търговия и растежа в световен мащаб, така и за развитието на най-слабо развитите страни на планетата съгласие.

В периода 21—30 юли в Женева бяха проведени преговорите на равнище министри за приключване на кръга преговори от Доха. Преговорите блокираха след несъгласие по точната формулировка на специален предпазен механизъм, който би позволил на дадена развиваща се страна да увеличи митата си в случай на рязко увеличение на вноса на селскостопански продукти вследствие на отваряне на пазара, договорено в СТО. През декември ръководителите на групите за преговори по селскостопанските и промишлените продукти представиха нови текстове, които биха могли да послужат за основа на решение относно правилата за тарифните намаления и други аспекти на селскостопанските преговори (вътрешни субсидии и подпомагане на износа). Генералният директор на СТО обаче сметна, че не са налице политическите условия за среща на равнище министри, на която да се постигне съгласие по тези правила.

На заседанието си от 15 септември Съветът прие заключенията относно кръга от Доха. Що се отнася до Европейския парламент, той изрази позицията си по тази тема в резолюция от 9 октомври.

Двустранни преговори по споразумения за свободна търговия

През годината продължиха двустранните преговори за сключване на споразумения за свободна търговия с Индия, Южна Корея и държавите от Асоциацията на страните от Югоизточна Азия, въз основа на указанията за водене на преговори, приети от Съвета през април 2007 г.

Продължиха преговорите и с държавите от Съвета за сътрудничество на страните от Персийския залив, от Централна Америка и от Андската общност.

(1) Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Иновации и политика за предприятията“, подрубрика „Малки и средни предприятия“ от настоящия доклад.

През февруари, след присъединяването ѝ към Световната търговска организация, бе поставено началото на преговорите с Украйна по едно ССТ, явяващо се неразделна част от споразумение за асоцииране.

Стратегия за достъп до пазари

През годината, с цел подобряване достъпа на европейските износители до чуждестранните пазари, продължи изпълнението на новата стратегия за достъп до пазари, стартирала през 2007 г. (1). По-тясното партньорство между Комисията, държавите-членки и европейския бизнес за набелязване и справяне с пречките през търговията и за тяхното премахване се оказа ефикасно. През 2008 г. работните групи на експертно равнище, които работиха в нови сектори (автомобилен сектор, информационни и комуникационни технологии, услуги), и създаването на екипи за достъп до пазарите в близо тридесет трети страни позволиха постигането на съществен напредък.

На 16 декември Комисията прие съобщение, озаглавено „Доклад за достъпа до пазара и определянето на рамка за по-ефективно международно сътрудничество в областта на нормативната уредба“ (2). Съобщението е първият доклад относно достъпа до пазари. В него се предлага подходът, който Европейският съюз трябва да следва, за да може да постигне целта си за отвореност в пределите и извън пределите на своите граници, и е разяснен в частност начинът, по който Европейският съюз може да си осигури отворен достъп при условия на равнопоставеност до пазарите на онези трети страни, които са с най-голямо значение за предприятията на ЕС, включително посредством сътрудничество в областта на нормативната уредба. Този доклад е крачка напред в усилията за подсилване на външното измерение на Лисабонската стратегия за растеж и работни места отвъд 2010 г.

Уреждане на спорове

През 2008 г. Европейският съюз е бил страна в 33 спора пред СТО (в 15 от тях като ищец и в 18 — като ответник). Повечето от тези спорове го противопоставяха на САЩ (7 като ищец, 5 като ответник). С най-голяма известност продължава да се ползва спорът „Airbus/Boeing“ по твърдения за отпуснати субсидии на тези авиопроизводители.

Този спор бе предмет на резолюция на Европейския парламент от 9 юли. Парламентът отбелязва, че напълно подкрепя защитата на интересите на ЕС в текущите процедури за решаване на спорове пред СТО. Той въпреки това изразява

(1) СОМ(2007) 183 (ОВ С 181, 3.8.2007 г.).

(2) СОМ(2008) 874. Вж. глава II, раздел 1, рубрика „Лисабонската стратегия: партньорство за растеж и работни места“ от настоящия доклад.

съмнение дали решенията на СТО, сами по себе си, могат да осигурят необходимото дългосрочно решение, което изисква пазарът, като основа за бъдеща мирна и лоялна конкуренция в сектора, за разлика от постигането на решение на принципа на преговорите, което би могло да донесе подобно дългосрочно решение.

Като пример могат да се приведат и други спорове, засягащи по-конкретно: ограничения пред вноса на регенерирани гуми от Бразилия; противозаконни мерки, прилагани от Китай, засягащи вноса на автомобилни части; мерки, засягащи предоставянето на услуги, свързани с финансова информация, в Китай; режима на внос на банани на Европейския съюз; ответните мерки на Съединените щати и Канада по делото „ЕО—Хормони“; антидъмпинговата практика „zeroing“ в Съединените щати или тарифното третиране, предоставено от Европейския съюз за определени продукти на информационните технологии.

Инструменти на търговската политика

На 12 февруари Регламентът за пречките пред търговията ⁽¹⁾ бе изменен от Съвета ⁽²⁾, за да се премахне забраната за предприятия от Общността да се позовават изключително на двустранни споразумения с цел отстраняване на пречки пред търговията.

На 11 март Комисията публикува известие за започване на процедура за проверка по смисъла на цитирания по-горе регламент за пречките пред търговията, състоящи се във въвеждането и прилагането от Съединените щати на забрана за организирането на хазартни игри по интернет от чуждестранни доставчици ⁽³⁾.

На 4 юли Комисията прие своя доклад за 2007 г. относно действията за търговска защита на трети страни срещу Общността ⁽⁴⁾. Тя отбелязва 147 мерки срещу Общността в края на 2007 г., основно предприети от Бразилия, Индия, Китай, Мексико, Съединените щати, Турция и Украйна.

Годишният доклад за 2007 г. относно антидъмпинговите, антисубсидийните и защитните мерки на Общността ⁽⁵⁾ бе публикуван на 19 декември. В доклада се уточнява, че през 2007 г. чувствително е намалял броят на новите дела, също както и броят на проведените разследвания, завършили без налагане на мерки. Броят на окончателните и временните наложени мерки, взети заедно, обаче остава на равнище, близко до това за 2006 г. Що се отнася до преразглежданията, през 2007 г. са започнали повече преразглеждания, отколкото през предходната година.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 3286/94 (ОВ L 349, 31.12.1994 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 125/2008 (ОВ L 40, 14.2.2008 г.).

⁽³⁾ ОВ С 65, 11.3.2008 г.

⁽⁴⁾ COM(2008) 406.

⁽⁵⁾ COM(2008) 877.

Системи за преференции

На 21 януари Комисията прие регламент ⁽¹⁾, с който се въвеждат автономни търговски преференции за Молдова. С него се въвежда свободен достъп без мита и квоти до пазарите на ЕС за всички продукти с произход от Молдова, с изключение на определени селскостопански продукти, за които са направени ограничени отстъпки под формата на освобождаване от мита в рамките на тарифните квоти или на намаляване на митата. Този регламент бе изменен от Съвета на 20 ноември ⁽²⁾.

На 22 юли Съветът прие регламент ⁽³⁾, с който се актуализира схемата от общи тарифни преференции (СОП) на Европейския съюз за периода 2009—2011 г. СОП дава възможност за достъп до пазара на Общността на определени промишлени и селскостопански продукти от развиващи се страни при пълно или частично освобождаване от мита. СОП включва общ режим, който се предоставя на 176 страни и територии бенефициери, и два специални режима, които отчитат различните нужди на развиващите се страни.

На 9 декември Комисията прие решение, с което на шестнадесет развиващи се страни се предоставя безмитен достъп до пазара на Европейския съюз в рамките на режима СОП+ за периода 2009—2011 г. СОП+ е специален режим за насърчаване на устойчивото развитие и доброто управление ⁽⁴⁾.

Секторни въпроси

Продукти на текстилната индустрия

След присъединяването на Украйна към Световната търговска организация Комисията измени ⁽⁵⁾ на 5 юни регламента ⁽⁶⁾ относно общите правила за внос на някои текстилни продукти с произход от трети страни.

На 8 декември Съветът прие решение ⁽⁷⁾, с което се разрешава подписването и временното прилагане на споразумение с Република Беларус и се изменя съществуващо споразумение относно търговията с текстилни продукти. С това решение действието на сегашното двустранно споразумение относно текстилните продукти се удължава с една година до 31 декември 2009 г.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 55/2008 (ОВ L 20, 24.1.2008 г.).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1210/2008 (ОВ L 328, 6.12.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 732/2008 (ОВ L 211, 6.8.2008 г.).

⁽⁴⁾ IP/08/1918.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 502/2008 (ОВ L 147, 6.6.2008 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕИО) № 3030/93 (ОВ L 275, 8.11.1993 г.).

⁽⁷⁾ Решение 2008/939/ЕО (ОВ L 335, 13.12.2008 г.).

Системата на двоен контрол с Китай спря да се прилага на 31 декември 2008 г., като по този начин целият внос на текстилни продукти от Китай бе освободен, считано от 1 януари 2009 г. На 11 декември Комисията прие известие до икономическите оператори по този въпрос ⁽¹⁾.

Изделия на черната металургия

На 28 януари Съветът прие регламент ⁽²⁾, чиято цел е премахване на системата за двоен контрол на вноса в Европейската общност на изделия от чугун, желязо и стомана с произход от бивша югославска република Македония.

След присъединяването на Украйна към Световната търговска организация Съветът отмени на 26 май регламента за управление на някои ограничения върху вноса на определени стоманени продукти от Украйна ⁽³⁾.

На 24 октомври Комисията прие регламент ⁽⁴⁾, с който се изменят количествените ограничения за 2008 г. и се определят ограничения за 2009 г. при вноса на определени стоманени продукти от Руската федерация.

На 8 декември Съветът прие регламент ⁽⁵⁾, с който се установяват количествени ограничения при внос на стомана от Казахстан, за да се обхване междинният период от 1 януари 2009 г. до влизането в сила на ново споразумение в областта на стоманата или до присъединяването на Казахстан към СТО, ако то стане преди това.

Митнически съюз

През 2008 г. дейността по въвеждането на електронна митница и на митническия кодекс на Общността приключи с приемането на съответното законодателство от Европейския парламент и Съвета.

Така например, решението, с което се създава европейска електронна митница ⁽⁶⁾ бе прието на 15 януари. В него се предвиждат набор от мерки и съответни срокове във връзка със замяната на всички митнически процедури с взаимно свързани национални компютризирани процедури, както и създаването на общ електронен портал.

⁽¹⁾ ОВ С 316, 11.12.2008 г.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 79/2008 (ОВ L 25, 30.1.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 455/2008 (ОВ L 137, 27.5.2008 г.).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1051/2008 (ОВ L 282, 25.10.2008 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 1340/2008 (ОВ L 348, 24.12.2008 г.).

⁽⁶⁾ Решение № 70/2008/ЕО (ОВ L 23, 26.1.2008 г.).

На 23 април бе приет регламентът за създаване на модернизиран митнически кодекс на Общността ⁽¹⁾. Той ще замени настоящия Митнически кодекс, който датира от 1992 г., за да го адаптира към настъпилите промени в международната търговия. Той цели опростяване на законодателството и рационализиране и компютризиране на митническите процедури.

През годината бе отбелязана четиридесетгодишнината от съществуването на Митническия съюз, като на 1 април Комисията предложи стратегия за развитието му ⁽²⁾. В нея Комисията е включила списък с обновени стратегически цели и предлага съгласуван подход за разработване на нови работни методи и компетенции на митницата. В заключенията си от 14 май Съветът прикани Комисията да изготви, в тясно сътрудничество с държавите-членки, план за изпълнение до края на 2009 г. за постигането на тези стратегически цели.

На 17 март Съветът прие също регламент ⁽³⁾ за усъвършенстване на режима на Общността за митнически освобождавания и регламент ⁽⁴⁾, с който се адаптират приложимите мита към стоките, съдържащи се в пратки, изпратени от дадено физическо лице до друго или съдържащи се в личния багаж на пътниците.

На 16 юни той измени регламента, отнасящ се до тарифните квоти на Общността, като откри нови тарифни квоти с нулеви ставки на митото за съответните обеми за определени промишлени продукти ⁽⁵⁾, и регламента за временно суспендиране на автономните мита по Общата митническа тарифа за определени промишлени и селскостопански продукти и рибни продукти ⁽⁶⁾.

Освен това, на 7 октомври Комисията прие доклад за окончателна оценка на програмата „Митници 2007“ ⁽⁷⁾, потвърждаващ положителния ефект от програмата за работата на митниците в Европа. Тази програма доведе до подобрене на координацията между митническите администрации на държавите-членки и допринесе за създаването на по-сигурно обкръжение за гражданите, както и за защитата на финансовите интереси на Общността.

Във връзка с доклада на Комисията относно изпълнението на плана за действие на митниците в областта на борбата с фалшифицирането на 25 септември Съветът прикани Комисията и държавите-членки да представят нов европейски митнически план за борба с нарушенията на правата на интелектуална собственост (ПИС) за 2009—2012 г.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 450/2008 (ОВ L 145, 4.6.2008 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 169 (ОВ C 202, 8.8.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 274/2008 (ОВ L 85, 27.3.2008 г.).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 275/2008 (ОВ L 85, 27.3.2008 г.).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕО) № 556/2008 (ОВ L 160, 19.6.2008 г.).

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО) № 595/2008 (ОВ L 164, 25.6.2008 г.).

⁽⁷⁾ COM(2008) 612.

В областта на международните отношения на 28 януари бе сключено споразумение за сътрудничество и административна взаимопомощ в митническата област между Европейската общност и Япония ⁽¹⁾. Механизмът за изпълнение на споразумението бе обсъден на първото заседание на Съвместния комитет за митническо сътрудничество между Европейската общност и Япония на 11 февруари в Брюксел.

Комисията и Китай приключиха преговорите за споразумение относно контрола върху вноса на прекурсори на наркотични вещества (подписването е предвидено през 2009 г.) и преговорите за митнически план за действие за укрепване на ПИС.

Продължи дейността по изпълнението на договорения през 2007 г. общ проект между Европейския съюз и Русия за намаляване на задръстванията по общата граница.

Трансатлантически отношения

Срещата на върха между Европейския съюз и Съединените щати се проведе в Бърдо (Словения) на 10 юни. Сред разгледаните най-важни въпроси бяха подкрепата за развитието на Косово, по-нататъшните действия по инициативата за мир в Близкия изток, чието начало бе поставено през 2007 г. в Анаполис, изготвянето на всеобхватно и обвързващо споразумение относно изменението на климата за периода след 2012 г., както и развиването на нови форми на устойчива енергетика.

Също така бяха обсъдени и въпросите, които вече са предмет на сътрудничество в рамките на Трансатлантическия икономически съвет (създаден по време на срещата на върха през 2007 г.), като сътрудничеството в икономическата област и намаляването на пречките от административен характер за предприятията от двете страни на Атлантическия океан.

Що се отнася до въпросите от двустранен интерес, бе засегнато и разширяването на американската програма за освобождаване от изискването за визи на няколко държави-членки на Съюза ⁽²⁾.

От друга страна, на 30 март влезе в сила споразумението за въздушен транспорт между Европейския съюз и Съединените щати. На 30 юни бе подписано и споразумение в областта на безопасността на гражданското въздухоплаване ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Решение 2008/202/ЕО (ОВ L 62, 6.3.2008 г.).

⁽²⁾ Вж. глава IV, раздел 1, рубрика „Управление на външните граници и имиграция“, подрубика „Визи, управление на външните граници и вътрешно движение“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Транспорт“, подрубика „Международно сътрудничество“ от настоящия доклад.

Отношения с другите индустриализирани страни или страни с високи доходи

Среща на върха на Г-8

Държавните и правителствените ръководители на държавите от Г-8 заседаваха в Тояко (Япония) от 7 до 9 юли. Европейският съюз бе представен от председателя на Комисията. Ръководителите на страните от Г-8 разгледаха по-специално въпросите, свързани с изменението на климата, развитието, световната икономика и повишаването на цените на храните и енергията, като подчертаха необходимостта от координиран отговор на международно равнище на тези предизвикателства.

Япония

Срещата на върха между Европейския съюз и Япония се проведе в Токио (Япония) на 23 април. По време на обсъжданията сред разглежданите теми бяха и въпросите за укрепване на сътрудничеството по отношение на основните световни предизвикателства, по-специално изменението на климата, и относно осъществяването на целите на хилядолетието за развитие (ЦХР), по-специално в Африка. На срещата бяха засегнати преговорите в рамките на кръга от Доха, световните икономически перспективи и въпросите от регионален характер. Бе обърнато внимание и на двустранните отношения (като подобряването на търговските и икономическите отношения, сътрудничеството в областта на гражданското въздухоплаване и пълната реципрочност при освобождаването от изискване за виза). По време на срещата на върха бе приета съвместна декларация, която между другото съдържа приложение относно сътрудничеството в областта на безопасността и защитата на потребителите.

От друга страна, на 30 януари бе подписано споразумение между Европейския съюз и Япония за сътрудничество в митническата област ⁽¹⁾.

Южна Корея

На 14 май Съветът прие решение, с което упълномощава Комисията да води преговори за актуализиране на рамковото споразумение за търговия и сътрудничество от 2001 г. с Южна Корея ⁽²⁾. Преговорите започнаха реално през юни.

Започналите през май 2007 г. преговори за сключване на споразумение за свободна търговия между Европейския съюз и Южна Корея отбелязаха значителен напредък

⁽¹⁾ Вж. глава V, раздел 2, рубрика „Митнически съюз“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ ОВ L 90, 30.3.2001 г.

през 2008 г. с провеждането на два кръга от преговори и редовни заседания на равнище министри, преговарящи и експерти.

От друга страна, съответно през септември и ноември, бе парафирано едно споразумение за сътрудничество в областта на антиконкурентните практики и едно хоризонтално споразумение в областта на въздухоплавателните услуги.

Канада

Срещата на върха между Европейския съюз и Канада се проведе на 17 октомври в Квебек. В центъра на дневния ред бе световната икономическа и финансова криза, укрепването на икономическите отношения между Европейския съюз и Канада, както и въпроси от регионален характер.

Срещата на върха предостави нов силен политически импулс за бързото определяне на рамката на ново партньорство, с което да бъде засилена икономическата интеграция между Европейския съюз и Канада.

Тази среща също така осигури възможност за започване на съвместни инициативи и задълбочаване на отношенията, свързани с настоящите предизвикателства (като международния мир и сигурността, енергетиката и опазването на околната среда).

Нова Зеландия

На 30 април в Любляна се състоя заседание на министерската тройка на Европейския съюз и Нова Зеландия. По време на заседанието Европейският съюз и Нова Зеландия отбелязаха с удовлетворение осъществения напредък при прилагането на новата съвместна декларация за отношенията и сътрудничеството (приета през септември 2007 г.). По време на обсъжданията бяха засегнати и въпроси от международен и регионален характер.

Австралия

На 29 октомври бе приета нова рамка на партньорство между Европейския съюз и Австралия, която ще представлява основа за двустранните отношения през следващите години. Тя включва план за действие по-специално в областта на сигурността и сътрудничеството в борбата срещу тероризма, сътрудничеството в азиатския и тихоокеанския регион, в образованието, науките и технологиите, както и сътрудничеството в областта на околната среда, изменението на климата и енергетиката.

Европейският съюз и Австралия подписаха също така споразумение в областта на въздухоплаването (на 29 април) ⁽¹⁾ и споразумение относно резервационните данни за пътниците (на 30 юни) ⁽²⁾.

Европейско икономическо пространство и страни от Европейската асоциация за свободна търговия

На 28 януари Съветът сключи две споразумения с Швейцария относно участието в достиженията на правото от Шенген и относно участието в достиженията на правото „Дъблин/Евродак“. С първото споразумение Швейцария се асоциира към Шенгенското пространство ⁽³⁾, а второто се отнася до критериите и механизмите за определяне на държавата, компетентна за разглеждането на молба за убежище, която е представена в някоя от държавите-членки. Швейцария се присъедини ефективно към Шенгенското пространство на 12 декември ⁽⁴⁾.

Също така на 18 април Съветът прие решение, с което упълномощава Комисията да започне преговори за сключване на договореност между Европейската общност, Лихтенщайн и Швейцария относно условията за участие на тези държави в дейностите на Европейската агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници.

На 24 юли Съветът одобри и споразумение между Еврост и Швейцария за разширяване на сътрудничеството в областта на борбата срещу международната престъпност.

На 24 октомври той прие решение за сключване на протокол между Европейския съюз, Лихтенщайн и Швейцария относно критериите и механизмите за определяне на държавата, компетентна за разглеждането на молба за убежище, която е представена в някоя от държавите-членки, Лихтенщайн или Швейцария ⁽⁵⁾.

Освен това на 4 ноември бе положено началото на преговори между Европейския съюз и Швейцария за пълно либерализиране на търговията със селскостопански продукти ⁽⁶⁾.

На 10 декември Комисията прие предложение за решение за подписване и сключване на споразумението за сътрудничество с Лихтенщайн за борба с измамите и

⁽¹⁾ IP/08/660.

⁽²⁾ Решение 2008/651/ОВППС/ПВР (ОВ L 213, 8.8.2008 г.).

⁽³⁾ ОВ L 53, 27.2.2008 г.

⁽⁴⁾ Вж. глава IV, раздел 1, рубрика „Управление на външните граници и имиграция“, подрубрика „Разширяване на Шенгенското пространство“ от настоящия доклад.

⁽⁵⁾ COM(2006) 753 (ОВ C 126, 7.6.2007 г.).

⁽⁶⁾ COM(2008) 509.

другите незаконни дейности във вреда на финансовите интереси ⁽¹⁾. По време на сесията си на 18 и 19 декември Съветът прие решение за сключване на същия тип споразумение с Швейцария.

Отношения със страните с бързоразвиващи се икономики

Kumai

На 25 април Европейският съюз и Китай започнаха обсъждане на високо равнище на икономически и търговски въпроси ⁽²⁾. При този нов механизъм на обсъждане (приет на срещата на върха през ноември 2007 г., за да се компенсира неравновесието на търговските потоци между Европейския съюз и Китай) се поставя ударение върху дълготрайността и взаимозависимостта. Двете страни определиха амбициозен и широкообхватен мандат за диалога и поставиха началото на целенасочени дискусии.

На 17 октомври ⁽³⁾ Комисията представи стратегическа инициатива на Европейския съюз за тристранно сътрудничество между Европейския съюз, Африка и Китай ⁽⁴⁾.

През годината Европейският парламент прие няколко резолюции относно Китай. Така например политиката на Китай в Африка е предмет на резолюция от 23 април. Парламентът поиска от Съюза да определи последователна стратегия, за да се отговори на новите предизвикателства, породени от някои нови донори в Африка, като например Китай. Той подчерта, че при подобен отговор не трябва да се прави опит да се копират методите и целите на Китай, тъй като не може да се гарантира, че подобен подход би бил съвместим с ценностите, принципите и дългосрочните интереси на Съюза.

На 10 юли той се произнесе по положението в Китай след земетресението и преди Олимпийските игри. Парламентът изказа задоволството си от развитието на отношенията между Съюза и Китай, от диалога, провеждан в различни сектори, и от тясното сътрудничество по различни въпроси от световно значение. Той също така отбеляза с удовлетворение, че Китай е приел без забавяне помощта от международната общност за подпомагане на пострадалите от района на Сичуан и улесняване на дейността на доброволческите хуманитарни организации при разпределянето на помощта.

⁽¹⁾ COM(2008) 839.

⁽²⁾ IP/08/1390.

⁽³⁾ COM(2008) 654.

⁽⁴⁾ Вж. глава V, раздел 3, рубрика „Регионални подходи“, подрубрика „Сътрудничество със страните от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн и с отвъдморските страни и територии“ от настоящия доклад.

Освен това на 28 януари ⁽¹⁾ с Китай бе подписано споразумение за морски транспорт, а Съветът прие решение, с което се разрешава сключването на споразумение относно борбата срещу наркотичните вещества ⁽²⁾. На 13 ноември между Европейския съюз и Китай (а така също и Канада и Съединените щати) бе подписано споразумение за третирането в Китай на услугите, свързани с финансова информация ⁽³⁾.

Също така на 6 и 7 ноември се проведе седмата конференция между Европейския съюз и Китай относно енергетиката, а на 17 ноември се състоя първата среща на върха между Европейския съюз, Китай и Съединените щати относно безопасността на продуктите ⁽⁴⁾.

На 26 ноември Съветът прие декларация, в която се посочва, че китайските власти са съобшили на Европейския съюз решението си да поискат отлагане на двадесет и първата среща на върха между Европейския съюз и Китай, предвидена за 1 декември, с мотива, че Далай Лама по същото време е на посещение в няколко страни от Съюза. Европейският съюз съжалява за това решение и възнамерява да продължи да насърчава отношенията на стратегическо партньорство, които поддържа с Китай, по-специално в настоящия контекст предвид икономическото и финансовото положение в света.

Индия

Деветата среща на върха между Европейския съюз и Индия се проведе на 29 септември в Марсилия. Съюзът и Индия приеха ревизиран съвместен план за действие, за да адаптират стратегическото си партньорство в съответствие със значимите световни предизвикателства, сред които са енергийната сигурност, изменението на климата (с приемането на съвместна работна програма), безопасността на храните, международната финансова криза, тероризма и регламентирането на международната търговия. Бе даден нов импулс на преговорите по споразумението за свободна търговия и по морското споразумение. Бе подписано хоризонталното споразумение в областта на гражданското въздухоплаване. Бе поставен и въпросът за евентуално сътрудничество в областта на ядрената енергетика за граждански цели.

От друга страна, в своята резолюция от 24 септември Европейският парламент подчерта своя ангажимент в полза на изготвянето на всеобхватно споразумение за свободна търговия между Съюза и Индия. Той припомни многобройните глобални предизвикателства, пред които са изправени Индия и Европейския съюз. Парламентът също така изказа задоволството си от откриването в Делхи на Европейски център

⁽¹⁾ ОВ L 46, 21.2.2008 г.

⁽²⁾ COM(2008) 437. Вж. глава IV, раздел 1, рубрика „Борба с тероризма, престъпността и наркотиците“, подрубрика „Борба с наркотиците“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ IP/08/1702.

⁽⁴⁾ IP/08/1717.

за бизнес и технологии, който ще допринесе за укрепване на връзките в областта на търговията и научните изследвания.

Бразилия

На 20 ноември се проведе първото заседание на ниво министри в рамките на диалога ЕО—Бразилия относно енергийната политика с цел задълбочаване на отношенията им в тази област ⁽¹⁾.

На 22 декември в Рио де Жанейро се състоя втората среща на върха между Европейския съюз и Бразилия. По време на нея бе приет съвместен план за действие, в който се излагат политическите приоритети и дейности в рамките на стратегическото партньорство между Европейския съюз и Бразилия за следващите три години. Основните теми на този план за действие са насърчаването на устойчивото развитие, регионалното сътрудничество, организираната престъпност, корупцията, миграционните потоци, визите и консулските въпроси.

Южна Африка

Първата среща на върха между Европейския съюз и Южна Африка се състоя в Бордо на 25 юли. Тази среща издигна отношенията между Европейския съюз и Южна Африка на по-високо равнище, като направи от тази страна истински стратегически партньор. Участниците засегнаха актуални въпроси от политическа и социална гледна точка, както и свързани със сигурността като имиграцията, изменението на климата, мира и сигурността.

От друга страна, на 7 април бе преработено споразумението за търговия, развитие и сътрудничество с Южна Африка ⁽²⁾. Политическото измерение на споразумението бе засилено (като обхващат му бе разширен с въпроси от областта на правосъдието, свободата и сигурността) и бяха актуализирани няколко разпоредби относно икономическото сътрудничество.

Що се отнася до споразумението за икономическо партньорство (СИП) между Южноафриканската общност за развитие (ЮАОР) и Европейския съюз, Южна Африка все още не е определила позицията си по отношение на участието си в него.

Източници на информация и други полезни връзки

- Генерална дирекция „Търговия“:
http://ec.europa.eu/trade/index_en.htm

⁽¹⁾ IP/08/1755.

⁽²⁾ COM(2008) 50 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.)

- Световна търговска организация:
<http://www.wto.org/index.htm>
- Програма за развитие от Доха:
http://ec.europa.eu/trade/issues/newround/doha_da/index_en.htm
http://www.wto.org/english/tratop_e/dda_e/dda_e.htm
- Генерална дирекция „Външни отношения“:
http://ec.europa.eu/external_relations/index_en.htm

Раздел 3

Принос към международната солидарност

Контекст

В стремежа си да насърчава и защитава правата на човека и да подкрепя напредъка към демокрация и спазването на принципа на правовата държава по света Европейският съюз действа в рамките на финансовите инструменти ⁽¹⁾, с които разполага, както на многостранно, така и на двустранно равнище. Той гарантира системното интегриране на правата на човека и на принципите на устойчиво развитие (опазване на околната среда, социална справедливост и сближаване и икономически просперитет) в отношенията, които поддържа с трети държави.

Европейският съюз предоставя също спешна помощ на жертвите на природни бедствия или на бедствия, предизвикани от човека, в рамките на политиката си за хуманитарна помощ ⁽²⁾. Той изпълнява мисията си за оказване на хуманитарна помощ, като финансира хуманитарните операции посредством своите партньори, които привеждат в действие помощта на място.

Като има предвид отговорността, произтичаща от статута му най-голям световен донор на помощ за развитие, Европейският съюз се стреми да повишава ефективността на отпусканата от него помощ.

⁽¹⁾ Финансов инструмент за насърчаване на демокрацията и правата на човека по света — Регламент (ЕО) № 1889/2006 (ОВ L 386, 29.12.2006 г.). Инструмент за стабилност — Регламент (ЕО) № 1717/2006 (ОВ L 327, 24.11.2006 г.). Финансов инструмент за сътрудничество за развитие — Регламент (ЕО) № 1905/2006 (ОВ L 378, 27.12.2006 г.).

⁽²⁾ Инструмент за хуманитарна помощ — Регламент (ЕО) № 1257/96 (ОВ L 163, 2.7.1996 г.) и Европейски фонд за развитие за страните от АКТБ и отвъдморските страни и територии (ОСТ).

Защита и насърчаване на общите ценности отвъд границите на Европейския съюз

На многостранно равнище Европейският съюз продължи да играе активна роля в рамките на Съвета по правата на човека на Организацията на обединените нации (ООН). Годината бе белязана от провеждането на първата фаза на „общия периодичен преглед“ — новия механизъм за периодичен преглед на всички държави от гледна точка на правата на човека.

Европейският съюз участва също така в работата на Общото събрание на ООН по въпросите на правата на човека, по-конкретно в проследяване изпълнението на поетите ангажименти в резолюцията от декември 2007 г. относно премахването на смъртното наказание.

В регионален план въпросите, свързани с правата на човека, бяха системно включвани в стратегическия диалог със страните от АКТБ и страните бенефициери по политиката на добросъседство. В този контекст Европейският съюз и Африканският съюз взеха решение за установяване на редовен диалог на тази тема.

На двустранно равнище Съюзът продължи провеждането на около тридесет диалога относно правата на човека с трети държави, като например с Китай, Лаос, Мароко и страните от Централна Азия, в това число Узбекистан. В тази област бяха извършени консултации с Канада, Нова Зеландия, Русия, Съединените щати, Япония и страните — кандидатки за членство в Съюза.

Освен този подход, съсредоточен върху сътрудничеството, Съюзът предприе конкретни стъпки в случаите на сериозни нарушения на правата на човека по света, като тези в Боливия, Иран, Китай, Судан и Шри Ланка.

По-специално на 29 април Съветът прие преразгледани насоки на политиката на Европейския съюз спрямо трети държави във връзка с изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание. С насоките се цели да се предостави на Съюза действащ инструмент, който да бъде използван при контактите с трети държави на всички равнища, както и в рамките на многостранните форуми за правата на човека.

На 16 юни Съветът преразглежда насоките на Европейския съюз относно смъртното наказание. Подписването на съвместна декларация на Европейския съюз и Съвета на Европа, с която Световният ден срещу смъртното наказание, 10 октомври, се обявява и за Европейски ден срещу смъртното наказание, потвърди ангажимента на европейските институции да продължат да работят за всеобщо премахване на смъртното наказание.

По случай шестдесетата годишнина от Всеобщата декларация за правата на човека и десетата годишнина от Декларацията на ООН за защитниците на правата на човека на 7 и 8 октомври в Брюксел се проведе конференция, организирана от Европейския парламент, Комисията и ООН. На конференцията се срещнаха защитници на правата на човека от над четиридесет страни. На нея бяха разгледани механизмите за подкрепа на защитниците на правата на човека, разработени от ООН, Европейския съюз и Съвета на Европа. Бяха обсъдени и начините за подобряване на координацията и сътрудничеството в тази област между всички международни институции и организации на гражданското общество.

Също така на 24 октомври Съветът прие десетия годишен доклад на Европейския съюз относно правата на човека.

Що се отнася до Инструмента за насърчаване на демокрацията и правата на човека по света ⁽¹⁾, той стана напълно функциониращ през 2008 г. През годината в трети държави бяха разположени 10 мисии за подпомагане на провеждането на избори и 4 мисии на експерти по провеждане на избори. Освен това в 47 страни бяха започнати програми за подпомагане на конкретната държава, управлявани от общностните делегации. През 2008 г. в рамките на този инструмент бяха отпуснати общо 143 млн. евро.

Политика за развитие

Общи аспекти

През годината Европейският съюз потвърди мобилизацията си за постигане на Целите на хилядолетието за развитие, приети в рамките на ООН.

На 9 април Комисията представи съобщение ⁽²⁾ относно начините за ускоряване на напредъка по постигане на ЦХР, и по-специално начина, по който Европейският съюз може да допринесе за това. В него са изложени четири аспекта, в които Комисията и държавите-членки поемат ангажимента да подобрят помощта за бедните страни: повече финансови средства, по-ефективна помощ, по-последователни политики и по-голям търговски капацитет.

На заседанието си от 27 май Съветът прецени, че всички ЦХР могат да бъдат постигнати във всички региони на света, стига незабавно да се предприеме съгласувано действие, което да не бъде прекъсвано през оставащите седем години до поставения срок за реализиране на целите.

(1) Регламент (ЕО) № 1889/2006 (ОВ L 386, 29.12.2006 г.).

(2) COM(2008) 177 (ОВ C 202, 8.8.2008 г.).

Европейският съвет от 19 и 20 юни твърдо застава зад убеждението, че Съюзът трябва да даде общ и решителен отговор. По-специално, с оглед на осъществяването на всички ЦХР, Съюзът препотвърди ангажимента си да увеличи колективно размера на официалната помощ за развитие до 0,56 % от брутния национален доход (БНД) до 2010 г. и до 0,7 % от БНД до 2015 г.

На 23 юни Комисията представи годишния си доклад относно политиките на Европейската общност за развитие и външно подпомагане и тяхното изпълнение през 2007 г. (1). Докладът затвърждава статута на Европейския съюз като основен донор на средства в световен план, като приносът му представлява 60 % от общия размер на официалната помощ за развитие.

Третият форум на високо равнище относно ефективността на помощта се проведе в Акра (Гана) от 2 до 4 септември. Той отбеляза важен етап за изпълнението на Парижката декларация за ефективност на помощта, приета през 2005 г. На този форум международната общност постигна съгласие относно амбициозен план за действие за реформиране на начина, по който се предоставя и използва помощта (програма за действие от Акра).

На 8 октомври Комисията публикува съобщение, озаглавено „Местните власти: фактор за развитие“ (2). Целта на съобщението е, от една страна, да се признае значението на тези власти за постигане на Целите на хилядолетието и, от друга, да се предложи европейска рамка за действие за увеличаване ефективността на помощта на местните власти, участващи в сътрудничеството за развитие.

По случай проведената от 28 ноември до 2 декември в Доха конференция на ООН относно финансирането на развитието Комисията призова донорите на помощ да спазват ангажиментите си и да увеличат размера на помощта за бедните страни. Тя подчерта, че финансовата криза не бива да служи за повод за намаляване на помощта за развитие. Европейският съюз поднови обещанието си до 2015 г. да увеличи помощта за развитие до 0,7 % от своя БНД. На конференцията бе разгледано изпълнението на Консенсуса от Монтерей — първата международна конвенция за финансиране на развитието, приета през 2002 г. Конференцията приключи с приемането на Декларацията от Доха за финансиране на развитието.

На 18 декември Комисията подписа споразумение за отпускане на 4 млн. евро за подобрената интегрирана рамка (3), която представлява партньорство за подпомагане на устойчивото развитие на най-слабо развитите страни. Тя обединява тези най-слабо развити страни, международни агенции и донори, за да се гарантира интегрирането на търговските нужди в националните програми за развитие и изпълнението на приоритетни търговски проекти.

(1) COM(2008) 379 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

(2) COM(2008) 626.

(3) IP/08/2029.

Освен това, като бърза ответна мярка на кризата със световните цени на храните, на 18 юли Комисията предложи регламент ⁽¹⁾ за създаване на инструмент за прехраната в размер на 1 млрд. евро. Инструментът е предвиден за три години и основно цели да се спасят реколтите през 2009 и 2010 г. в най-засегнатите от кризата страни, като на тези страни се предоставят необходимите селскостопански суровини и производствени фактори (като например семена и торове). Предвидени са също допълнителни социални и други мерки, с които да се осигури преходът от спешната помощ към обичайните програми за сътрудничество. Регламентът бе приет от Европейския парламент и Съвета на 16 декември ⁽²⁾.

Човешко и социално развитие

През 2008 г. Комисията продължи да работи активно за постигане на напредък в осъществяването на Целите на хилядолетието в обучението, здравеопазването, равенството между половете и трудовата заетост.

Тя взе дейно участие на международните форуми за обучение и здравеопазване, а именно в Световния фонд за борба с ХИВ/СПИН, туберкулозата и маларията и в рамките на ускорената инициатива „Образование за всички“.

През 2008 г. бе осъществен напредък в областта на правата на детето, здравеопазването и равенството между половете.

На 5 февруари Комисията представи съобщението „Специално място за децата във външните действия на ЕС“ ⁽³⁾. С него се определя цялостна рамка за действие на Европейския съюз, като целта е да се даде тласък на съществуващите инициативи за задоволяване нуждите на децата и за защита и насърчаване на техните права в трети държави.

На заседанието си на 26 и 27 май Съветът прие заключенията относно правата на детето в рамките на сътрудничеството за развитие и на хуманитарната помощ. На 16 юни той прие осъвременена версия на насоките относно децата и въоръжените конфликти.

В областта на социалната закрила в здравеопазването Комисията и председателството на Европейския съюз представиха на 18 септември съвместен документ, озаглавен „Здравното осигуряване и финансирането на системите на здравеопазване в развиващите се страни: за съгласувана рамка за интервенция на Европейския съюз“. На 16 септември Комисията прие също така доклад за напредъка по изпълнението

⁽¹⁾ COM(2008) 450. Вж. глава III, раздел 2, рубрика „Селско стопанство и развитие на селските райони“, подрубика „Цени на селскостопанските продукти и свързани с тях мерки“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1337/2008 (ОВ L 354, 31.12.2008 г.).

⁽³⁾ COM(2008) 55 (ОВ С 118, 15.5.2008 г.).

на европейската програма за действие за справяне с критичния недостиг на здравни работници в развиващите се страни ⁽¹⁾. Тези два документа, засягащи подобряването на системите на здравеопазване, бяха обсъдени на неформална среща на министрите, проведена на 29 и 30 септември в Бордо. На 10 ноември Съветът призова за ускорено изпълнение на европейската програма за действие за справяне с критичния недостиг на здравни работници. Той подчерта, че Съюзът се нуждае от установяване на съгласувана рамка за интервенция в областта на здравето осигуряване и финансирането на системите на здравеопазване в развиващите се страни.

Европейският съюз потвърди също така ангажимента си за оказване на необходимата политическа и финансова подкрепа за насърчаване ролята на жената и равенството между половете. На 6 март Комисията организира в Брюксел международна конференция, посветена на ролята на жената в стабилизирането на един несигурен свят. След тази конференция около четиридесет жени, заемачи ръководни позиции в сферата на политиката, бизнеса и гражданското общество, поискаха през септември от генералния секретар на ООН да организира през 2010 г. конференция на ниво министри, за да се направи оценка на прилагането на Резолюция 1325 (2000) на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността. Съветът одобри този цялостен подход на 8 декември.

През годината Съветът и Комисията изготвиха съвместен документ за цялостен подход за прилагането от страна на Европейския съюз на Резолюции 1325 (2000) и 1820 (2008) на Съвета за сигурност на ООН относно жените, мира и сигурността.

Включване на въпросите за изменението на климата в сътрудничеството за развитие

През годината Европейският съюз активизира своята външна дейност в областта на изменението на климата.

В рамките на тематичната програма за околната среда и устойчивото управление на природните ресурси, включително енергията ⁽²⁾, бяха отпуснати 101 млн. евро за насърчаване на политиките за околната среда и енергията на Европейския съюз по света. Най-важните действия се отнасяха до енергийната ефективност, енергията от възобновяеми източници и горите.

На 27 ноември Комисията предостави 24,5 млн. евро за операции по световния механизъм за застраховане въз основа на индекс (*Global Index Insurance Facility* — GIIFF), чиято цел е да се смекчат рисковете, свързани с климата и бедствията, в страните

⁽¹⁾ COM(2006) 870 (ОВ С 126, 7.6.2007 г.).

⁽²⁾ COM(2006) 20 (ОВ С 151, 29.6.2006 г.).

от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн посредством застраховане, основано на индекс ⁽¹⁾.

Освен това на 15 юли Комисията прие работен документ относно създаването на Световния алианс за борба с изменението на климата ⁽²⁾. Алиансът предвижда засилен диалог между Европейския съюз и бедните развиващи се страни, които са най-нуждаещи се и най-засегнати от изменението на климата, особено най-слабо развитите страни и малките развиващи се островни държави. В този контекст бяха подписани съвместни декларации с държавите от Карибите (март), Тихоокеанския басейн (октомври) и Африка (ноември). Също така бе взето решение за първо действие с Вануату, а десет нови действия с най-уязвимите страни бяха в процес на подготвяне.

За да се включи темата за изменението на климата в политиката и инструментите на външните отношения, Комисията използва различни средства, като политическия диалог на двустранно и регионално равнище с третите държави и регионалните и международните организации, мрежите на т. нар. зелена дипломация, както и собствената си мрежа от делегации. Тези елементи допринасят за зараждането на европейска дипломация за изменението на климата, която затвърждава присъствието и идентичността на Съюза като международен фактор.

Международно сътрудничество в борбата с наркотиците

През годината Европейският съюз продължи да налага своя балансиран подход за борба с наркотиците (с баланс между намаляване на търсенето и намаляване на предлагането на наркотици) на многостранно и двустранно равнище. Проектите за помощ за развитие, свързани с борбата с наркотиците, останаха приоритет в страните, засегнати от производството, транзита, трафика и използването на наркотици.

На многостранно равнище Комисията взе дейно участие на годишното заседание на Комисията по наркотичните вещества на ООН (от 9 до 14 март във Виена), по-конкретно в оценката на резултатите от стратегията за борба с наркотиците, приета на извънредното заседание на Общото събрание на ООН през 1998 г.

На двустранно равнище Комисията отдаде значение на подобряването на сътрудничеството в борбата с наркотиците със страните от Латинска Америка и Карибите (ЛАК). На срещата на високо равнище относно наркотиците, проведена с тези държави (среща по механизма за координиране и сътрудничество ЕС—ЛАК в областта на наркотиците) на 4 и 5 март във Виена, бе приета Декларацията от Хофбург, с която се подчертава значението на този механизъм.

⁽¹⁾ IP/08/1782.

⁽²⁾ SEC(2008) 2319.

В рамките на регионалната стратегия за сътрудничество с Андската общност (подписана през април 2007 г.) бе поставено началото на проект за сътрудничество в борбата с незаконните наркотици (PRADI CAN — *programa Antidrogas ilícitas en la CAN*).

Министерската тройка на Европейския съюз проведе срещи, посветени на наркотиците, с Афганистан, Съединените щати, Мавритания, Украйна, Западните Балкани и Икономическата общност на западноафриканските държави.

Бяха отпуснати 610 млн. евро за многогодишна програма в Афганистан ⁽¹⁾ за периода 2007—2010 г. в помощ на управлението, развитието на селските райони и здравеопазването (от които 144 млн. евро за 2008 г.). За борба с наркотиците през 2007—2010 г. са предвидени около 180 млн. евро (или 30 %). През 2008 г. бяха отпуснати също така 5 млн. евро за петата фаза (2009—2013) на програмата за действие срещу наркотиците в Централна Азия (CADAP).

В допълнение към географските финансови инструменти за борба с наркотиците през 2008 г. по Инструмента за стабилност бяха приети многофункционални програми за множество региони, с фокус върху пътя на хероина и на кокаина ⁽²⁾.

Основни продукти

На 21 януари Съветът прие решение ⁽³⁾ относно позицията, която трябва да заеме Общността в рамките на Международния съвет за какаото по въпроса за продължаването на Международното споразумение за какаото от 2001 г.

Решението относно подписването и сключването на ново международно споразумение за кафето от 2007 г. бе прието от Съвета на 16 юни ⁽⁴⁾. Новото споразумение заменя това от 2001 г. Целта му продължава да бъде насърчаване на международното сътрудничество в търговията с кафе.

Хуманитарна помощ

Общи аспекти

През 2008 г. Комисията реагира на хуманитарните кризи в около 60 страни с 90 решения за финансиране на обща стойност 936,6 млн. евро. Първоначалният бюджет от 741 млн. евро бе увеличен, за да се отговори на хуманитарните нужди,

⁽¹⁾ Вж. глава V, раздел 4, рубрика „Процес на възстановяване“, подрубрика „Афганистан“ от настоящия доклад.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 1717/2006 (ОВ L 327, 24.11.2006 г.).

⁽³⁾ Решение 2008/76/ЕО (ОВ L 23, 26.1.2008 г.).

⁽⁴⁾ Решение 2008/579/ЕО (ОВ L 186, 15.7.2008 г.).

възникнали в резултат от покачването на световните цени на храните, което засегна голяма част от населението, намиращо се и без това в уязвимо положение.

По отношение на бенефициерите 118 млн. души получиха помощ по проекти, финансирани от бюджетния ред за хуманитарна помощ.

44 % от средствата, отпуснати от Комисията на партньорите ѝ, привечащи в действие хуманитарната помощ на място, бяха предназначени за неправителствените организации, 46 % — за агенциите на ООН, и 10 % — за други международни организации.

Що се отнася до хуманитарната помощ, през годината нямаше големи природни бедствия. Въпреки това зачестиха случаите на средноголеми природни бедствия (циклони в Бангладеш, Мадагаскар и Мианмар, земетресение в Китай, циклон на Карибите, наводнения в Еквадор, Индия, Намибия и Непал, студени вълни в Таджикистан, тайфун във Виетнам, мраз и суша в палестинските територии, епидемии в Западна Африка, Гвинея Бисау, Карибите и Латинска Америка).

От друга страна, по отношение на кризите, свързани с конфликти, годината бе белязана от кризата в Грузия, както и от продължаващите от години и в някои случаи влошаващи се сложни кризи, сред които тези с палестинските бежанци, в Колумбия, в Шри Ланка, в Судан и в Пакистан.

Комисията продължи да обръща особено внимание на „забравените“ кризи (съществуващи кризисни ситуации, при които на сериозни хуманитарни нужди се обръща незначително внимание от страна на донорите на средства). Отпуснатата помощ за тези кризи възлиза общо на 41,35 млн. евро. Трябва да се отбележи, че ситуацията в някои страни се приемат за забравени кризи от 2004 г., какъвто е случаят с бежанците от Сахрани (Алжир), кризите в Мианмар, в Непал и в Чечения.

В политически план на 22 юли Съветът прие представения през май от Комисията план за действие ⁽¹⁾ в изпълнение на приетия през 2007 г. европейски консенсус относно хуманитарната помощ, който представлява важен принос за ефективността, добрата координация и увеличаването на европейската хуманитарна помощ. Съветът, който е един от основните участници в този процес, съдейства активно за изпълнението на плана за действие. Той припомни, че стратегията за партньорство е важен елемент за ефективно предоставяне на хуманитарна помощ и че действията, изложени в плана за действие, следва по възможност да се провеждат в тясно сътрудничество с партниращите хуманитарни организации и другите заинтересовани страни.

(1) SEC(2008) 1991.

В рамките на изпълнението на този план за действие на 16 септември в Брюксел бе проведена конференция относно международното хуманитарно право (МХП), организирана от Европейския парламент и Комисията. Целта на конференцията бе да се привлече вниманието към нарушенията на МХП и да се проучат в рамките на европейския консенсус относно хуманитарната помощ възможностите за допълнителни действия за насърчаване спазването на МХП на равнище Европейски съюз.

На 5 март Комисията прие съобщение ⁽¹⁾ относно повишаване на способността на Съюза за отговор при бедствия. С цел да се отговори на нарастващите предизвикателства, свързани с природните бедствия и с бедствията, предизвикани от човека, в съобщението се предлага да се подобри капацитетът на Европейския съюз за осигуряване на гражданска защита и хуманитарна помощ на територията му и в останалата част на света.

По отношение на управлението на хуманитарната помощ Комисията проучи, направи нова оценка и актуализира споразумението за партньорство, съгласно което са развиват отношенията с партньорските НПО, като рационализира процедурите, без това да навреди на контрола на управлението и надзора на предоставената помощ.

По-важни хуманитарни операции

Предоставената от Комисията хуманитарна помощ през 2008 г. възлиза на над 936,6 млн. евро. В таблица 2 по-долу са представени подкрепените операции по региони:

(1) COM(2008) 130 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.). Вж. глава IV, раздел 2, рубрика „Гражданска защита и фонд „Солидарност“ на Европейския съюз“, подрубрика „Гражданска защита“ от настоящия доклад.

ТАБЛИЦА 2

Финансови решения за отпускане на хуманитарна помощ (бюджет за 2008 г.) по географски зони)

(евро)

Региони на интервенция	Суми, отпускани през 2008 г.
Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн (общо)	551 847 000
Судан и Чад	197 000 000
Африкански рог	167 897 000
Централна и Южна Африка, Индийски океан	126 200 000
Западна Африка	39 100 000
Карибите	21 650 000
Нови независими държави, Близкия изток и Средиземноморието (общо)	152 635 000
Средиземноморието и Близкия изток	124 860 000
Европа, Кавказ и Централна Азия	27 775 000
Азия и Латинска Америка (общо)	192 327 000
Южна Азия	94 257 000
Югоизточна и Източна Азия	64 000 000
Латинска Америка	34 070 000
Други	39 832 941
Негеографска помощ (увеличаване на капацитета, дарения, услуги и др.)	7 020 614
Техническа помощ (експерти и офиси)	25 000 000
Други разходи (одити, оценки, информация)	7 812 327
Общо	936 641 941

Основните интервенции бяха извършени в следните страни/региони:

- В Африка:
 - в Судан, където бяха отпускани 167 млн. евро, за да се отговори на хуманитарните и продоволствените нужди, възникнали вследствие на конфликта в региона. Освен това бяха отпускани 30 млн. евро за бежанците в Чад,
 - в Африканския рог, където бе внедрена програма за подготвеност в случай на суша за над 30 млн. евро, по която се предоставя специална помощ за водоснабдяване, опазване здравето на животните и хората, подготвеност за суша и координация,
 - в Демократична република Конго бе предоставена хуманитарна и хранителна помощ на стойност над 45 млн. евро, предимно в провинциите в региона Киву. Средствата бяха използвани за подпомагане на разселеното население, съдействие за завръщане на бежанците в съседните страни и постигане на ниво на самозадоволяване от семействата в региона на Катанга,
 - в Сомалия (34,8 млн. евро) за оказване на помощ на населението, засегнато от кризата, която се задълбочи от началото на годината. Приоритетните сектори на интервенция бяха здравните грижи, водоснабдяването и канализацията,

хранителната помощ, включително раздаване на храна в най-бедстващите райони, и многосекторната помощ за разселеното население.

- В Близкия изток:
 - помощ за палестинското население (82,7 млн. евро), като на най-уязвимите групи бе оказана подкрепа в следните области: психологическа закрила и помощ, водоснабдяване, здравеопазване, подслоняване, помощни услуги и сигурност. Помощта позволи също да се отговори на нуждите, възникнали вследствие на сушата и студа. Допълнителна помощ от 8 млн. евро бе отпусната за нуждите на бежанците в лагера „Нахр ал Баред“ в Ливан,
 - помощ за жертвите на иракската криза (30 млн. евро) във и извън страната (Йордания и Сирия и в по-малка степен Ливан и Турция), както и за задоволяване на нуждите, възникнали вследствие на сушата в северната част на страната.
- В Азия:
 - в Мианмар (39 млн. евро) за подпомагане на уязвимото население по границата с Бангладеш, Индия, Китай и Тайланд и на бежанците в лагерите в Тайланд. Помощта послужи за задоволяване нуждите от закрила, основни здравни грижи, водоснабдяване и канализация и хранителна помощ,
 - в Афганистан, Иран и Пакистан (36,3 млн. евро), където бяха започнати хуманитарни и продоволствени програми за най-уязвимото население в областта на водоснабдяването и канализацията, подслоняването и закрилата, както и на завръщането на бежанците в Иран и Пакистан.
- В Латинска Америка:
 - в Колумбия (12,5 млн. евро). Бе оказана подкрепа под формата на дейности в следните области: закрила; спешна помощ (хранителна и друга) за наскоро разселените лица; за водоснабдяване и канализация; подслоняване; достъп до здравни грижи; продоволствено осигуряване; психологическа подкрепа за разселените лица. Тези действия включват помощ за селското население, което има ограничен достъп до основни стоки и услуги, и за завърналите се лица. Бяха предприети и действия за закрила на децата.

Хранителна помощ

През 2008 г. за хранителна помощ бе отпуснат бюджет от 223,25 млн. евро. Въпреки това поради световната хранителна криза и покачването на цените Комисията предостави допълнителни ресурси от резерва за спешна помощ. Към края на 2008 г. бюджетът за хуманитарна хранителна помощ възлизаше на 363,25 млн. евро, благодарение на което бе оказана помощ на 25 млн. души. Тези средства са включени в общата сума от 936,6 млн. евро, отпуснати за борба с хуманитарни кризи (вж. по-горе).

Подготвеност в случаи на бедствие

В подкрепа на дейностите за подготвеност в случаи на бедствие Комисията стартира през 2008 г. нови проекти в Южна Африка, Централна и Югоизточна Азия и Централна Америка на стойност 32,3 млн. евро (посредством програмите Dipecho).

По отношение на бенефициерите близо 20 млн. души получиха помощ по проекти, финансирани от бюджетния ред за подготвеност в случаи на бедствие.

Регионални подходи

Сътрудничество със страните от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн и с отвъдморските страни и територии

Финансово сътрудничество

На 1 юли, след като влезе в сила преразгледаното споразумение от Котону (вж. по-долу), станаха налични бюджетните кредити за Десетия европейски фонд за развитие за периода 2008—2013 г.

На 7 африкански страни (Буркина Фасо, Гана, Мали, Мозамбик, Уганда, Руанда и Замбия) бе предоставен нов инструмент — договорът за ЦХР. Този договор е форма на обща бюджетна подкрепа, която е по-предвидима и се вписва по-добре в дългосрочен план. Съюзът прилага тези договори в някои страни от АКТБ в рамките на 10-ия ЕФР. Целта на договора е да се помогне на страните бенефициери да ускорят постигането на Целите на хилядолетието за развитие. През 2008 г. договорите за ЦХР представляваха 61 % (1,521 млрд. евро) от общия размер на ангажиментите за бюджетна подкрепа.

Освен това по 10-ия ЕФР бяха предоставени 300 млн. евро за инструмента за мир в Африка за периода 2008—2010 г. Тези средства са предназначени за повишаване способността на Африканския съюз да извършва операции по подкрепа и поддържане на мира в Африка.

През 2008 г. общата сума за интервенции на Европейския фонд за развитие в полза на страните от АКТБ и ОСТ е в размер на общо 4,889 млрд. евро. Разпределението на тази сума е представено в таблица 3. Комисията прие 60 годишни програми за действие. Основната част от задълженията, поети от ЕФР през 2008 г., са в сектора на здравеопазването (218 млн. евро) и в сектора на управлението и гражданското общество (345 млн. евро). Програмите за подкрепа на секторните политики и

тези за бюджетна подкрепа представляват 51 % от одобрените през годината нови програми.

ТАБЛИЦА 3

Интервенция на ЕФР в полза на страните от АКТБ и ОСТ през 2008 г.

(евро)

Региони на интервенция	Суми, отпуснати през 2008 г.
Африка	3 939
Карибите	126
Тихоокеански басейн	12
ОСТ	18
Негеографски програми	795
Общо	4 890

Преразглеждане на Споразумението от Котону

На 28 април Съветът прие решение ⁽¹⁾, с което одобри измененото Споразумение от Котону (самото изменение е договорено през 2005 г.), уреждащо отношенията между Европейския съюз и страните от АКТБ. С това решение в Споразумението от Котону се включват нови разпоредби относно борбата с тероризма и разпространението на оръжия за масово унищожение, финансовите разпоредби и политическия диалог за правата на човека, демократичните принципи и правовата държава. Измененото споразумение влезе в сила на 1 юли след ратифицирането си от всички страни по него.

Регионални споразумения за икономическо партньорство

На 15 октомври бе подписано СИП между Европейския съюз и страните от Карибския регион (Карифорум) ⁽²⁾. Това е първото в световната икономика наистина пълно споразумение за търговия и развитие между Севера и Юга. То включва поредица мерки, предназначени да стимулират обмена, инвестициите и иновациите, да създадат условия за устойчиво развитие, да изградят регионален пазар между карибските страни и да се борят с бедността.

На 26 ноември бе подписано междинно СИП между Европейския съюз и Кот д'Ивоар ⁽³⁾. По отношение на останалите междинни СИП с региони от Африка и Тихоокеанския басейн, Комисията представи на 10 юли две предложения за междинни СИП с Централна Африка ⁽⁴⁾ (за момента това споразумение се отнася до

⁽¹⁾ Решение 2008/373/ЕО (ОВ L 129, 17.5.2008 г. и ОВ L 132, 22.5.2008 г.).

⁽²⁾ ОВ L 289, 30.10.2008 г.

⁽³⁾ COM(2008) 438 и COM(2008) 439.

⁽⁴⁾ COM(2008) 445 и COM(2008) 446.

Камерун) и с Гана ⁽¹⁾. На 18 септември Комисията представи две предложения за междинни споразумения с групата на държавите от Южноафриканската общност за развитие ⁽²⁾. Тя внесе подобни предложения относно Източноафриканската общност ⁽³⁾ — на 30 септември и страните от Тихоокеанския басейн ⁽⁴⁾ и Източна и Южна Африка ⁽⁵⁾ — на 17 декември.

Всички тези междинни споразумения са етап към цялостни СИП, преговорите по които продължиха през 2008 г. с цели региони.

Страните от АКТБ

На 1 октомври Комисията прие съобщение със заглавие „Регионална интеграция за развитие в държавите от АКТБ“ ⁽⁶⁾. В него се набелязват пет предизвикателства и приоритета, по които Съюзът може да помогне на развиващите се страни, така че те да се възползват в пълна степен от регионалната интеграция: съдействие за укрепване на регионалните институции; подкрепа за изграждане на по-интегрирани регионални пазари; засилване на регионалното измерение на подкрепата на Съюза за развитие на бизнеса; подкрепа за разширяване на инфраструктурата, като се постави акцент върху свързването на регионалните мрежи; подпомагане на усилията на регионите да се справят заедно с основните общи предизвикателства, свързани с устойчивото развитие. Подновяването на тази подкрепа е основано на един по-структуриран и по-тесен стратегически диалог между Съюза и страните на АКТБ, на по-голяма и по-съгласувана финансова помощ и на осъвременена търговска система в рамките на СИП.

Африка

В съобщението си от 17 октомври ⁽⁷⁾ Комисията представи стратегическа инициатива на Европейския съюз за тристранно сътрудничество между Европейския съюз, Африка и Китай ⁽⁸⁾. В него Комисията предлага да се определят поетапно конкретни области, в които може да бъде установено тристранно сътрудничество, и когато е възможно, това сътрудничество да се съгласува с поетите на международни форуми ангажименти. Първоначално тристранното сътрудничество следва да се съсредоточи в следните сектори: мир и сигурност в Африка, подкрепа на инфраструктурата в Африка, устойчиво управление на околната среда и природните ресурси и селско

⁽¹⁾ COM(2008) 440 и COM(2008) 441.

⁽²⁾ COM(2008) 562 и COM(2008) 565.

⁽³⁾ COM(2008) 521 и COM(2008) 522.

⁽⁴⁾ COM(2008) 857 и COM(2008) 858.

⁽⁵⁾ COM(2008) 863.

⁽⁶⁾ COM(2008) 604.

⁽⁷⁾ COM(2008) 654.

⁽⁸⁾ Вж. глава V, раздел 2, рубрика „Отношения със страните с бързо развиващи се икономики“, подрубрика „Китай“ от настоящия доклад.

стопанство и осигуряване на прехраната. В заключенията си от 10 ноември Съветът посочи, че е необходимо да се обърне специално внимание на сътрудничеството в областта на мира и сигурността, в която Европейският съюз и Китай могат заедно да допринесат за стабилността на африканските страни и за подобряване на капацитета им за справяне с кризи.

На 17 октомври Комисията прие също съобщение ⁽¹⁾, в което прави оценка на първата година от прилагането на новото стратегическо партньорство между Европейския съюз и Африка (прието в Лисабон през декември 2007 г. и съпътствано от план за действие за периода 2008—2010 г., изграден върху осем секторни партньорства). В документа се прави преглед на първите успехи към постигане на общите политически цели на общата стратегия и на изпълнението на осемте партньорства. В него са изложени също по-важните бъдещи предизвикателства и основни препоръки за осъществяване на по-голям и по-бърз напредък.

На двустранно равнище през 2008 г. Европейският съюз отдаде голямо значение на развитието на политическата и хуманитарната ситуация в Дарфур, Судан, Източен Чад, североизточната част на Централноафриканската република, Сомалия и Зимбабве, на спазването на правата на човека, демокрацията и върховенството на закона в страни като Гвинея, Кения, Мавритания и Зимбабве и на стабилизирането в Бурунди, Демократична република Конго и Кот д'Ивоар. Освен това Европейският съюз изпрати мисия за наблюдение на изборите на 7 декември в Гана ⁽²⁾.

Карибите

След проведената на 16 май среща на върха на Европейския съюз и Латинска Америка и Карибите ⁽³⁾ на 17 май в Лима (Перу) се състоя среща на върха между Европейския съюз и държавите от Карибския форум. На нея бяха засегнати основно отношенията между Карифорум и Европейския съюз, регионалното интегриране и сътрудничеството между страните от Карифорум, изпълнението на споразумението за икономическо партньорство, цените на енергията и на храните и устойчивото управление на природните ресурси.

Приетото на срещата комюнике включва обща декларация относно партньорството Карифорум—Европейски съюз, в която се определят областите на интервенция по десетата регионална програма на Европейския фонд за развитие, и декларация относно изменението на климата и енергийната политика.

⁽¹⁾ COM(2008) 617.

⁽²⁾ IP/08/1674.

⁽³⁾ Вж. глава V, раздел 3, рубрика „Регионални подходи“, подрубрика „Сътрудничество със страните от Латинска Америка“ от настоящия доклад.

Тихоокеански басейн

На 27 и 28 ноември на Каймановите острови се състоя Форумът на тихоокеанските острови и Европейския съюз.

Освен това по време на европейските дни на развитието от 15 до 17 ноември в Страсбург Форумът на тихоокеанските острови и Европейският съюз одобриха съвместна декларация относно изменението на климата, в която изразяват общата си загриженост от глобалното затопляне и общия си интерес от сключване на амбициозно международно споразумение след изтичане на Протокола от Киото.

ОСТ

На 25 юни Комисията представи Зелена книга относно бъдещите отношения между ЕС и отвъдморските страни и територии ⁽¹⁾. Целта на зелената книга е да постави началото на дебати за възможността за замяна на настоящото споразумение с новаторска стратегия за партньорство с ОСТ, съобразена със специфичния статут на ОСТ, многообразието им, предизвикателствата, пред които са изправени, и потенциала им в условията на глобализация. Тази стратегия трябва да замени изцяло или частично сегашното споразумение от момента, в който изтече срокът на действие на решението за овъдморско асоцииране (31 декември 2013 г.).

Сътрудничество с азиатските страни

Търговските и икономическите отношения с Асоциацията на страните от Югоизточна Азия бяха разгледани в резолюция на Европейския парламент от 8 май, в която се подчертава, че подписването на споразумение с АСЕАН би гарантирало подобряване и опростяване на правилата за произход, хармонизиране на стандартите, прозрачност на нормативната уредба и опростени административни процедури, както и премахване на таксите. На АСЕАН бе оказана подкрепа в сферата на въздушния транспорт, правата на интелектуална собственост и преговорите за свободна търговия. Същевременно на двустранно равнище бе постигнат съществен напредък в преговорите по споразуменията за партньорство и сътрудничество с различни страни от АСЕАН въз основа на приетите през 2004 г. от Съвета насоки за водене на преговорите.

В социалната сфера около 150 представители на работниците и работодателите от 43 европейски и азиатски страни се срещнаха на учредителен форум на социалните партньори, състоял се на 30 юни и 1 юли в Брюксел. Целта на форума бе да допринесе за установяване на по-широко сътрудничество между двата региона за подобряване на условията на живот и работа.

⁽¹⁾ COM(2008) 383 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

По отношение на регионалното сътрудничество от 1 до 3 август в Шри Ланка се проведе 15-та среща на високо равнище на Южноазиатската асоциация за регионално сътрудничество (СААРК). На нея Европейският съюз, който участва като наблюдател, припомни ангажимента си в региона и подкрепата си за процеса на регионална интеграция.

Освен това на 24 и 25 октомври в Пекин се състоя 7-та среща на върха ASEM (срещи Азия—Европа). ASEM прие официално шест нови члена и вече включва почти всички страни от Азия и Европа. На срещата основно бяха дискутирани начините за овладяване на международната финансова криза, като бяха обсъдени също световното управление, устойчивото развитие, търговските и икономическите въпроси и междукултурният диалог. Бе приета и декларацията относно устойчивото развитие, поставяща акцента върху Целите на хилядолетието за развитие, енергийната сигурност, изменението на климата и социалното сближаване.

На двустранно равнище Европейският съюз проследи отблизо развитието на ситуацията в Мианмар. С оглед на продължаващите сериозни нарушения на правата на човека Съветът реши на 25 февруари ⁽¹⁾ и 29 април ⁽²⁾ да поднови и засили ограничителните мерки по отношение на военния режим в страната. Европейският парламент и Съветът изразиха съжалението си от липсата на всякаква демократична легитимност на референдума за конституция и призоваха властите в страната да вземат мерки за съставяне на демократично избрано правителство. По повод предизвиканата от циклона Нургис хуманитарна криза Европейският парламент и Съветът осъдиха липсата на сътрудничество от страна на властите в Мианмар.

Европейският съюз изпрати мисии за наблюдение на парламентарните избори в Пакистан (18 февруари), Камбоджа (27 юли) и Бангладеш (18 декември), които да подпомогнат прехода към демокрация в тези страни.

В областта на финансовото сътрудничество за развитие Комисията прие през 2008 г. десет двустранни годишни плана за действие, както и годишен план за действие за Азия, на обща стойност 651 млн. евро (по финансовия инструмент за сътрудничество за развитие за периода 2007—2013 г.) ⁽³⁾. Тези планове за действие са част от първата многогодишна индикативна програма за 2007—2010 г.

За да се насърчат устойчивото развитие и премахването на бедността в Азия, бе даден ход на нови програми в сектора на здравеопазването (Афганистан, Виетнам) и социалната помощ (Бангладеш, Лаос и Виетнам). Приносът на Комисията за намаляване на крайната бедност и глада включва също нови мерки за хранителна помощ и действия за компенсиране на последствията от увеличението на цените на храните (в Афганистан); мерки за хранителна помощ (в Камбоджа, Лаос, Мианмар и

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 194/2008 (ОВ L 66, 10.3.2008 г.).

⁽²⁾ Обща позиция 2008/349/ОВППС (ОВ L 116, 30.4.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1905/2006 (ОВ L 378, 27.12.2006 г.).

Северна Корея). Комисията стартира първия проект за Северна Корея, който трябва да позволи осъществяването на бъдещи проекти за развитие, при условие че бъде отбелязан напредък в рамките на шестстранните преговори.

Подкрепа бе оказана и в образователния сектор за подобряване на училищното и професионалното обучение (Индия и Пакистан), както и на висшето образование посредством програмата „Еразмус Мундус“ (Индия, Китай и действия на регионално равнище). Други програми бяха насочени към подобряване на управлението (Бангладеш, Камбоджа, Китай и Лаос). В сферата на търговията Комисията оказва подкрепа на Бангладеш, Индонезия и Пакистан. Тя продължи да помага на бежанците и разселените лица, по-конкретно чрез нови действия във Филипините и Шри Ланка.

За да се справи с предизвикателствата, свързани с изменението на климата ⁽¹⁾ и влошаването на околната среда, Китай получи подкрепа по програми, които си поставят за цел да интегрират по-пълно въпросите за околната среда в различните политики на страната (програми „Център за чиста енергия“, „Управление на околната среда“ и „Институт за възобновяема и чиста енергия“ (ICARE). Допълнително бяха стартирани две нови регионални програми: програмата FLEGT, съдействаща за плана за действие срещу търговията с незаконен дървен материал, и SWITCH, която е предназначена за насърчаване на прехода към устойчиво производство и потребление в Азия.

През 2008 г. Комисията продължи изпълнението на втория етап от подготвителните действия за насърчаване на икономическия и културния обмен (Китай, Индия) и прие подготвителни действия с групата на азиатските страни със среден доход (мерки за стимулиране на взаимното сътрудничество и разбирателство между Европейския съюз и Азия и „EU-Malaysia Services Sector Dialogue and EU Outreach“).

Сътрудничество със страните от Централна Азия

В резолюцията си от 20 февруари Европейският парламент приветства приемането през юни 2007 г. на стратегията на Европейския съюз по отношение на страните от Централна Азия (Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Туркменистан, Узбекистан). Той призова за по-тясна интеграция на региона в световната търговска и икономическа система и за това демокрацията, доброто управление, правовата държава и правата на човека да станат неразделна част от стратегията на Съюза за Централна Азия.

На 16 юни Съветът одобри съвместния доклад на Съвета и Комисията относно напредъка в изпълнението на стратегията на Съюза за Централна Азия. По-късно

(1) Вж. глава V, раздел 3, рубрика „Политика за развитие“, подрубрика „Включване на въпросите за изменението на климата в сътрудничеството за развитие“ от настоящия доклад.

Европейският съвет от 19 и 20 юни приветства обнадеждаващия напредък, постигнат в изпълнението на тази стратегия, и изрази задоволство от перспективата за допълнително задълбочаване на партньорството между Европейския съюз и Централна Азия.

Първият форум относно сигурността Европейски съюз—Централна Азия се проведе на 18 септември в Париж. На него бях обсъдени три основни въпроса: аспектите, свързани с терористичната заплаха и неразпространението на оръжия, борбата с трафика на наркотици и хора и енергийната и екологичната сигурност.

В контекста на двустранните отношения през годината бяха проведени множество срещи на Съвета за сътрудничество, а именно: с Киргизстан (на 27 юли), Казахстан и Узбекистан (на 16 септември). На тези срещи бяха засегнати двустранните отношения и изпълнението на стратегията за Централна Азия.

По отношение на Узбекистан на 13 октомври Съветът приветства напредъка, реализиран от страната през последната година в спазването на върховенството на закона и защитата на правата на човека, като същевременно изрази загриженост от положението по някои теми. Той реши да не подновява забраната за престой на някои лица, като от друга страна продължи с дванадесет месеца оръжейното ембарго.

В рамките на стратегията на Европейския съюз за Централна Азия Общността предостави през годината подкрепа за сектора на образованието (Киргизстан и Туркменистан). Чрез други програми бе оказана помощ в сектора на здравеопазването (Таджикистан), укрепването на управлението (Казахстан, Таджикистан, Узбекистан), реформата на системата за социална защита (Киргизстан), намаляването на бедността (Таджикистан).

Общо през 2008 г. бяха деблокирани 63,35 млн. евро за програми за Централна Азия (по финансовия инструмент за сътрудничество за развитие за периода 2007—2013 г.)⁽¹⁾.

Сътрудничество със страните от Латинска Америка

Петата среща на върха Европейски съюз—Латинска Америка и Карибите се състоя на 16 май в Лима (Перу). Приетата на срещата декларация включва „Програмата от Лима за общо действие“, която предвижда конкретни действия и ангажименти по двата ключови въпроса, разгледани на срещата: социално сближаване (борба с бедността, неравенството и изолацията) и устойчиво развитие (околна среда, изменение на климата и енергетика). В този контекст бе взето решение за подготовка

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1905/2006 (ОВ L 378, 27.12.2006 г.).

на стартирането на проекта Euroclima в подкрепа на координацията на политиките за околната среда в Латинска Америка.

Срещата бе предшествана от провеждането на втория търговски форум Европейски съюз—ЛАК на 15 май, на който се срещнаха най-важните предприятия от двата региона. По-късно се състояха подрегионални срещи на върха под формата на заседания на тройката на Европейския съюз с Чили, Мексико, Андската общност, Централна Америка, Карифорум и Меркосур.

На двустранно равнище отношенията с Мексико отбелязаха голям напредък. На 15 юли Комисията предложи ⁽¹⁾ да се установи стратегическо партньорство за създаване на подходяща рамка за преобразуване на съществуващия политически диалог в по-ефикасен инструмент за координиране на позициите по двустранните въпроси и световните проблеми от общ интерес. На срещата си от 13 октомври Съветът одобри създаването на това стратегическо партньорство.

Що се отнася до Куба, на 23 юни Съветът реши да отмени изцяло мерките по отношение на страната, за да позволи на Европейския съюз да поднови глобалния политически диалог. Съветът подкрепи усилията за либерализация в Куба и насърчи правителството да продължи да действа в тази насока. Съветът прикани кубинското правителство да подобри ситуацията с правата на човека, а именно като освободи всички политически затворници, включително задържаните и осъдените през 2003 г. Сътрудничеството между Комисията и Куба бе подновено на 24 октомври след подписването на обща декларация, с която се очертава общата рамка на бъдещото сътрудничество в областите от общ интерес ⁽²⁾.

По отношение на финансовото сътрудничество за развитие през годината Комисията пое задължения за 348 млн. евро по програми за Латинска Америка (по финансовия инструмент за сътрудничество за развитие за периода 2007—2013 г.) ⁽³⁾. Сумата е разпределена между 14 годишни програми за действие, включващи 24 действия за цяла Латинска Америка (от които 3 на регионално равнище, 3 на подрегионално и 18 на двустранно). Основните сектори на интервенция са образованието и културата със 7 действия, търговията и регионалната интеграция — 7 действия, социалното сближаване и икономическото развитие — 4 действия, управлението и правата на човека — 4 действия, както и опазването на околната среда с 2 действия — едното за борба с изменението на климата, а другото в подкрепа на по-доброто управление на речните басейни.

⁽¹⁾ COM(2008) 447.

⁽²⁾ IP/08/1578.

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 1905/2006 (ОВ L 378, 27.12.2006 г.).

Сътрудничество със страните от Персийския залив, Иран и Йемен

На 26 май в Брюксел се проведе заседание на Съвместния съвет за сътрудничество и министерска среща на Европейския съюз и Съвета за сътрудничество на страните от Персийския залив. На тях бяха обсъдени изпълнението на споразумението за сътрудничество, по-конкретно последните инициативи на Комисията в публичната дипломация и енергетиката, преговорите за споразумение за свободна търговия, положението в региона и политиките от общ интерес. Обсъжданията продължиха на заседание, проведено по време на Общото събрание на ООН на 23 септември в Ню Йорк.

На двустранно равнище развитието на ситуацията с ядрената програма на Иран бе внимателно проследено и Европейският съюз предприе съответните действия. По-конкретно през юни, август и ноември ⁽¹⁾ Съюзът взе последователно решения за серия допълнителни ограничителни мерки срещу страната. С тези санкции, от една страна, се разширяват мерките за замразяване на авоарите на лицата и структурите, участващи или пряко свързани с дейностите на Иран за разпространение на ядрено оръжие, и, от друга страна, засягат предоставянето на кредити или гаранции за износ, бдителността на европейските финансови институции спрямо иранските банки и проверките на товарите на някои ирански предприятия.

Рискът от разпространение на ядрената програма на Иран, както и положението с правата на човека в страната бяха засегнати многократно в резолюции на Европейския парламент. Успоредно с това Европейският съюз предприе действия в рамките на публичната дипломация, с които цели да покаже на Иран готовността си да се ангажира политически веднага щом Иран започне реално да сътрудничи по ядреното досие.

Комисията и правителството на Йемен организираха 15-та среща на Съвместния комитет за сътрудничество на 10 юни в Сана. Те направиха преглед на политическата ситуация и положението със сигурността в Йемен и обсъдиха икономическите и търговските предизвикателства пред страната. Бе преразгледано изпълнението на сътрудничеството за развитие на Общността (на стойност 51 млн. евро за 2007—2008 г.) и бяха предприети конкретни мерки за подобряване на ефикасността на тази помощ.

Петият политически диалог с Йемен се състоя на 27 октомври в Сана и бе посветен на реформите, предприети от йеменското правителство, правата на човека, сигурността и геополитическата обстановка в региона.

(¹) Общи позиции 2008/479/ОВППС (ОВ L 163, 24.6.2008 г.) и 2008/652/ОВППС (ОВ L 213, 8.8.2008 г.), Решение 2008/842/ОВППС (ОВ L 300, 11.11.2008 г.).

Източници на информация и други полезни връзки

- Генерална дирекция „Външни отношения“:
http://ec.europa.eu/external_relations/index_en.htm
- Генерална дирекция „Хуманитарна помощ“:
http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm
- Служба за сътрудничество EuropeAid:
http://ec.europa.eu/europeaid/index_bg.htm
- Права на човека:
http://ec.europa.eu/external_relations/human_rights/intro/index.htm
<http://www.consilium.europa.eu/showPage.asp?lang=bg&id=822&mode=g&name=>
http://www.europarl.europa.eu/committees/droi_home_en.htm
- Сътрудничество за развитие и Генерална дирекция „Развитие“:
http://ec.europa.eu/development/index_en.cfm
- Цели на хилядолетието за развитие:
<http://www.un.org/millenniumgoals/>
- Споразумение за партньорство от Котону:
http://ec.europa.eu/development/geographical/cotonouintro_en.cfm

Раздел 4

Принос за сигурността в света

Контекст

За да се подобрят жизнените условия в страните партньорки и да се създадат предпоставки за устойчиво развитие, Европейският съюз преследва целта си за установяване на ефективен мултилатерализъм и подкрепя различните мирни и възстановителни процеси посредством инструментите и средствата за действие, които разработи през последните години.

Благодарение на своята обща външна политика и политика на сигурност Съюзът провежда операции за предотвратяване на конфликти, полицейски операции и военни операции зад граница. Също така той се бори с международния тероризъм и разпространението на оръжия за масово унищожение и на противопехотни мини.

Обща външна политика и политика на сигурност

Общи аспекти

Инструментът за стабилност ⁽¹⁾, който позволява на Европейския съюз да работи за предотвратяването на кризи и конфликти, да се справя с кризи и възникващи конфликти и да възстановява мира, стана напълно функциониращ през годината. По този начин капацитетът на Комисията за справяне с кризисни ситуации се повиши значително, като се има предвид, че в този нов инструмент най-широко са застъпени ответните мерки в случай на криза.

През 2008 г. в рамките на Инструмента за стабилност бяха отпуснати общо 135,6 млн. евро за програми за ответна реакция и подготвеност при кризи. Подкрепените мерки покриват тематично широк спектър от действия: действия за повишаване на доверието и за посредничество (Филипини, Шри Ланка), подпомагане на регионалния капацитет за укрепване на мира (Демократична република Конго, Централноафриканска република), подкрепа на местните администрации след затихването на конфликт (Ачех в Индонезия), подкрепа на мисиите за временна администрация (Косово, Сомалия), подкрепа за провеждането на избори (Грузия, Замбия, Ливан), правова държава и преходна правосъдна система (Афганистан, Киргизстан, Косово), подкрепа за разселеното население (Сирия), предотвратяване използването на средства за финансиране на конфликти (спътникови изображения за процеса от Кимбърли, карта на природните ресурси и конфликтите).

По Инструмента за стабилност бяха отпуснати 12 млн. евро (даващи възможност за сключване на споразумения за безвъзмездни средства за периода от юни 2008 г. до декември 2009 г.) за предоставяне на целева помощ на *ad hoc* трибунали и за инициативи за преходно правосъдие в целия свят. През 2008 г. тази помощ бе използвана за подкрепа на Специалния трибунал за Сиера Леоне и за създаването на Комисия за истина и помирение на Соломоновите острови.

Годишният доклад относно Инструмента за стабилност през 2007 г. ⁽²⁾ бе представен от Комисията на 11 април.

Освен това на 16 юни Съветът прие доклада за дейностите на Европейския съюз в рамките на програмата на Съюза за предотвратяване на конфликти.

На 26 май той прие и годишния доклад за 2007 г. относно главните аспекти и основните решения в областта на ОВППС.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1717/2006 (ОВ L 327, 24.11.2006 г.).

⁽²⁾ COM(2008) 181 (ОВ C 202, 8.8.2008 г.).

По случай десетата годишнина от приемането на Римския статут на Международния наказателен съд Съюзът припомни в декларацията си от 16 юли, че статутът представлява важен принос за поддържането на мира и укрепването на международната сигурност. Съюзът и неговите държави-членки заявиха ангажимента си да насърчават всеобщия характер на Римския статут и да защитават целостта му, като приканиха всички държави, които не са страни по него, да го ратифицират при първа възможност.

Провеждане на общата външна политика и политика на сигурност

Съвместните действия и общите позиции, приети от Съвета при провеждане на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) през годината, се отнасят до:

- на Балканите:
 - удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз в Босна и Херцеговина ⁽¹⁾,
 - удължаване срока на действие и изменение на Обща позиция 2004/133/ОВППС относно ограничителни мерки срещу екстремистите в бивша югославска република Македония ⁽²⁾,
 - удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз в бивша югославска република Македония ⁽³⁾,
 - назначаване на специален представител на Европейския съюз в Косово ⁽⁴⁾,
 - мисия на Европейския съюз в областта на върховенството на закона в Косово, EULEX Косово ⁽⁵⁾,
 - назначаване на ръководител на мисията на Европейския съюз в областта на върховенството на закона в Косово, EULEX Косово ⁽⁶⁾,
 - изменение и удължаване срока на действие на Съвместно действие 2006/304/ОВППС за създаване на Екип по планиране на ЕС (EUPR Косово) във връзка с евентуалната операция за управление на криза в областта на правовата държава и други възможни сфери в Косово ⁽⁷⁾,
 - подновяване на мерките в подкрепа на ефективното изпълнение на мандата на Международния наказателен трибунал за бивша Югославия ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Съвместно действие 2008/130/ОВППС (ОВ L 43, 19.2.2008 г.).

⁽²⁾ Обща позиция 2008/104/ОВППС (ОВ L 36, 9.2.2008 г.).

⁽³⁾ Съвместно действие 2008/129/ОВППС (ОВ L 43, 19.2.2008 г.).

⁽⁴⁾ Съвместно действие 2008/123/ОВППС (ОВ L 42, 16.2.2008 г.).

⁽⁵⁾ Съвместно действие 2008/124/ОВППС (ОВ L 42, 16.2.2008 г.).

⁽⁶⁾ Решение EULEX/1/2008 (ОВ L 42, 16.2.2008 г.).

⁽⁷⁾ Съвместно действие 2008/228/ОВППС (ОВ L 75, 18.3.2008 г.).

⁽⁸⁾ Обща позиция 2008/223/ОВППС (ОВ L 70, 14.3.2008 г.).

- изпълнение на Обща позиция 2004/293/ОВППС за възобновяване на мерките в подкрепа на ефективното изпълнение на мандата на Международния наказателен трибунал за бивша Югославия ⁽¹⁾,
- изпълнение на Обща позиция 2004/694/ОВППС за по-нататъшни мерки в подкрепа на ефективното изпълнение на мандата на Международния наказателен трибунал за бивша Югославия ⁽²⁾ и удължаване срока ѝ на действие ⁽³⁾;
- в Южен Кавказ:
 - изменение и удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз за Южен Кавказ ⁽⁴⁾,
 - по-нататъшен принос на Европейския съюз към процеса на разрешаване на конфликта в Грузия/Южна Осетия ⁽⁵⁾,
 - установяване на наблюдателна мисия на Европейския съюз в Грузия, ЕУММ Грузия ⁽⁶⁾,
 - изменение на Съвместно действие 2008/736/ОВППС относно Мисията за наблюдение на Европейския съюз в Грузия, ЕУММ Грузия ⁽⁷⁾,
 - назначаване на специален представител на Европейския съюз за кризата в Грузия ⁽⁸⁾,
 - мисия за независимо международно разследване по конфликта в Грузия ⁽⁹⁾;
- в Азия:
 - изменение на Съвместно действие 2007/369/ОВППС относно установяване на полицейска мисия на Европейския съюз в Афганистан (EUPOL Афганистан) ⁽¹⁰⁾,
 - назначаване на специален представител на Европейския съюз за Афганистан ⁽¹¹⁾,
 - удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз за Афганистан ⁽¹²⁾ и изменение на този мандат ⁽¹³⁾,

⁽¹⁾ Решение 2008/732/ОВППС (ОВ L 247, 16.9.2008 г.).

⁽²⁾ Решение 2008/733/ОВППС (ОВ L 247, 16.9.2008 г.).

⁽³⁾ Обща позиция 2008/761/ОВППС (ОВ L 260, 30.9.2008 г.).

⁽⁴⁾ Съвместно действие 2008/132/ОВППС (ОВ L 43, 19.2.2008 г.).

⁽⁵⁾ Съвместно действие 2008/450/ОВППС (ОВ L 157, 17.6.2008 г.).

⁽⁶⁾ Съвместно действие 2008/736/ОВППС (ОВ L 248, 17.9.2008 г.).

⁽⁷⁾ Съвместно действие 2008/759/ОВППС (ОВ L 259, 27.9.2008 г.).

⁽⁸⁾ Съвместно действие 2008/760/ОВППС (ОВ L 259, 27.9.2008 г.).

⁽⁹⁾ Решение 2008/901/ОВППС (ОВ L 323, 3.12.2008 г.).

⁽¹⁰⁾ Съвместни действия 2008/229/ОВППС (ОВ L 75, 18.3.2008 г.) и 2008/643/ОВППС (ОВ L 207, 5.8.2008 г.).

⁽¹¹⁾ Съвместно действие 2008/612/ОВППС (ОВ L 197, 25.7.2008 г.).

⁽¹²⁾ Съвместно действие 2008/131/ОВППС (ОВ L 43, 19.2.2008 г.).

⁽¹³⁾ Съвместно действие 2008/481/ОВППС (ОВ L 163, 24.6.2008 г.).

- удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз за Централна Азия ⁽¹⁾,
- ограничителни мерки по отношение на Узбекистан ⁽²⁾;
- в Африка:
 - сключване на споразумение между Европейския съюз и Република Камерун относно статута на силите, ръководени от Европейския съюз, които преминават транзитно през територията на Република Камерун ⁽³⁾,
 - започване на военна операция на Европейския съюз в Република Чад и Централноафриканската република (EUFOR Tchad/RCA) ⁽⁴⁾,
 - изменение и удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз за региона на Големите езера в Африка ⁽⁵⁾,
 - изменение и удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз за Судан ⁽⁶⁾,
 - приемане приноса на трети държави към военната операция на Европейския съюз в Република Чад и в Централноафриканската република ⁽⁷⁾,
 - назначаване на ръководител на мисията на Европейския съюз за предоставяне на консултации и подпомагане на реформата в сектора за сигурност в Демократична република Конго (EUSEC ДР Конго) ⁽⁸⁾,
 - мисия на Европейския съюз в подкрепа на реформата в областта на сигурността в Република Гвинея Бисау (EU SSR Guinea-Bissau) ⁽⁹⁾,
 - ограничителни мерки, наложени срещу Либерия ⁽¹⁰⁾,
 - изменение на Обща позиция 98/409/ОВППС относно Сиера Леоне ⁽¹¹⁾,
 - приемане на ограничителни мерки по отношение на Демократична република Конго и отмяна на Обща позиция 2005/440/ОВППС ⁽¹²⁾,
 - изменение и удължаване срока на действие на Съвместно действие 2007/405/ОВППС относно полицейската мисия на Европейския съюз по реформата на сектора за сигурност (РСС) и неговото взаимодействие с правосъдието в Демократична република Конго (EUPOL ДР Конго) ⁽¹³⁾,

⁽¹⁾ Съвместни действия 2008/107/ОВППС (ОВ L 38, 13.2.2008 г.) и 2008/900/ОВППС (ОВ L 323, 3.12.2008 г.).

⁽²⁾ Общи позиции 2008/348/ОВППС (ОВ L 116, 30.4.2008 г.) и 2008/843/ОВППС (ОВ L 300, 11.11.2008 г.).

⁽³⁾ Решение 2008/178/ОВППС (ОВ L 57, 1.3.2008 г.).

⁽⁴⁾ Решение 2008/101/ОВППС (ОВ L 34, 8.2.2008 г.).

⁽⁵⁾ Съвместно действие 2008/108/ОВППС (ОВ L 38, 13.2.2008 г.).

⁽⁶⁾ Съвместно действие 2008/110/ОВППС (ОВ L 38, 13.2.2008 г.).

⁽⁷⁾ Решение CHAD/1/2008 (ОВ L 56, 29.2.2008 г.).

⁽⁸⁾ Решение EUSEC/1/2008 (ОВ L 56, 29.2.2008 г.).

⁽⁹⁾ Съвместно действие 2008/112/ОВППС (ОВ L 40, 14.2.2008 г.).

⁽¹⁰⁾ Обща позиция 2008/109/ОВППС (ОВ L 38, 13.2.2008 г.).

⁽¹¹⁾ Обща позиция 2008/81/ОВППС (ОВ L 24, 29.1.2008 г.).

⁽¹²⁾ Обща позиция 2008/369/ОВППС (ОВ L 127, 15.5.2008 г.).

⁽¹³⁾ Съвместно действие 2008/485/ОВППС (ОВ L 164, 25.6.2008 г.).

- изменение и удължаване срока на действие на Съвместно действие 2007/406/ОВППС относно мисията на Европейския съюз за предоставяне на консултации и подпомагане на реформата в сектора за сигурност в Демократична република Конго (EUSEC ДР Конго) ⁽¹⁾,
- изпълнение на Обща позиция 2004/161/ОВППС за подновяване на ограничителните мерки срещу Зимбабве ⁽²⁾,
- изменение на Обща позиция 2004/161/ОВППС за подновяване на ограничителните мерки срещу Зимбабве ⁽³⁾ и изпълнение на общата позиция ⁽⁴⁾,
- военно координиращо действие на Европейския съюз в подкрепа на Резолюция 1816 (2008) на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации (EU NAVCO) ⁽⁵⁾,
- подновяване на ограничителните мерки, наложени на Кот д'Ивоар ⁽⁶⁾,
- започване на военна операция на Европейския съюз, целяща да допринесе за възпирането, предотвратяването и потушаването на пиратските действия и въоръжените грабежи край бреговете на Сомалия (Атланта) ⁽⁷⁾;
- в Индийския океан:
 - ограничителни мерки по отношение на незаконното правителство на Анжуан в Съюз на Коморските острови ⁽⁸⁾,
 - отмяна на Обща позиция 2008/187/ОВППС относно ограничителните мерки по отношение на незаконното правителство на Анжуан в Съюз на Коморските острови ⁽⁹⁾;
- в Близкия изток:
 - изменение и удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз за Близкоизточния мирен процес ⁽¹⁰⁾,
 - изменение на Обща позиция 2003/495/ОВППС относно Ирак ⁽¹¹⁾,
 - изменение на Съвместно действие 2005/889/ОВППС за създаване на мисия на Европейския съюз за подпомагане на контролно-пропускателен пункт „Рафа“ (EU BAM Rafah) ⁽¹²⁾,

⁽¹⁾ Съвместно действие 2008/491/ОВППС (ОВ L 168, 28.6.2008 г.).

⁽²⁾ Решение 2008/605/ОВППС (ОВ L 194, 23.7.2008 г.).

⁽³⁾ Обща позиция 2008/632/ОВППС (ОВ L 205, 1.8.2008 г.).

⁽⁴⁾ Решение 2008/922/ОВППС (ОВ L 331, 10.12.2008 г.).

⁽⁵⁾ Съвместно действие 2008/749/ОВППС (ОВ L 252, 20.9.2008 г.).

⁽⁶⁾ Обща позиция 2008/873/ОВППС (ОВ L 308, 19.11.2008 г.).

⁽⁷⁾ Решение 2008/918/ОВППС (ОВ L 330, 9.12.2008 г.).

⁽⁸⁾ Обща позиция 2008/187/ОВППС (ОВ L 59, 4.3.2008 г.).

⁽⁹⁾ Обща позиция 2008/611/ОВППС (ОВ L 197, 25.7.2008 г.).

⁽¹⁰⁾ Съвместно действие 2008/133/ОВППС (ОВ L 43, 19.2.2008 г.).

⁽¹¹⁾ Обща позиция 2008/186/ОВППС (ОВ L 59, 4.3.2008 г.).

⁽¹²⁾ Съвместни действия 2008/379/ОВППС (ОВ L 130, 20.5.2008 г.) и 2008/862/ОВППС (ОВ L 306, 15.11.2008 г.).

- изпълнение на Съвместно действие 2005/797/ОВППС относно полицейската мисия на Европейския съюз за палестинските територии ⁽¹⁾,
- изменение и удължаване срока на действие на Съвместно действие 2005/190/ОВППС относно интегрираната мисия на Европейския съюз за спазване на правовия ред в Ирак, EUJUST LEX ⁽²⁾,
- изменение на Решение 2008/134/ОВППС относно полицейската мисия на Европейския съюз за палестинските територии ⁽³⁾,
- временно приемане на някои палестинци от държави-членки на Европейския съюз ⁽⁴⁾,
- ограничителни мерки по отношение на Иран ⁽⁵⁾,
- изменение на Съвместно действие 2005/797/ОВППС относно полицейската мисия на Европейския съюз за палестинските територии ⁽⁶⁾;
- в Източна Европа:
 - удължаване на мандата на специалния представител на Европейския съюз за Република Молдова ⁽⁷⁾,
 - удължаване с една година на ограничителните мерки срещу някои длъжностни лица на Беларус ⁽⁸⁾;
- други теми ⁽⁹⁾ и региони:
 - изменение на Решение 2001/80/ОВППС за създаването на Военния състав на Европейския съюз ⁽¹⁰⁾,
 - изменение на Съвместно действие 2004/551/ОВППС за създаването на Европейска агенция по отбрана ⁽¹¹⁾,
 - създаване на Европейски колеж по сигурност и отбрана (ЕКСО) и отмяна на Съвместно действие 2005/575/ОВППС ⁽¹²⁾,
 - създаване на механизъм за администриране на финансирането на общите разходи за операциите на Европейския съюз с военни или отбранителни последици (Athena) ⁽¹³⁾,

⁽¹⁾ Решение 2008/134/ОВППС (ОВ L 43, 19.2.2008 г.).

⁽²⁾ Съвместни действия 2008/304/ОВППС (ОВ L 105, 15.4.2008 г.) и 2008/480/ОВППС (ОВ L 163, 24.6.2008 г.).

⁽³⁾ Решение 2008/482/ОВППС (ОВ L 163, 24.6.2008 г.).

⁽⁴⁾ Обща позиция 2008/822/ОВППС (ОВ L 285, 29.10.2008 г.).

⁽⁵⁾ Общи позиции 2008/479/ОВППС (ОВ L 163, 24.6.2008 г.) и 2008/652/ОВППС (ОВ L 213, 8.8.2008 г.), Решение 2008/842/ОВППС (ОВ L 300, 11.11.2008 г.).

⁽⁶⁾ Съвместно действие 2008/958/ОВППС (ОВ L 338, 17.12.2008 г.).

⁽⁷⁾ Съвместно действие 2008/106/ОВППС (ОВ L 38, 13.2.2008 г.).

⁽⁸⁾ Общи позиции 2008/288/ОВППС (ОВ L 95, 8.4.2008 г.) и 2008/844/ОВППС (ОВ L 300, 11.11.2008 г.).

⁽⁹⁾ В глава V, раздел 4, рубрика „Европейска стратегия за сигурност и Европейска политика за сигурност и отбрана“, подрубрика „Неразпространение на оръжия“ от настоящия доклад са изброени съвместни действия относно неразпространението на оръжия.

⁽¹⁰⁾ Решение 2008/298/ОВППС (ОВ L 102, 12.4.2008 г.).

⁽¹¹⁾ Съвместно действие 2008/299/ОВППС (ОВ L 102, 12.4.2008 г.).

⁽¹²⁾ Съвместно действие 2008/550/ОВППС (ОВ L 176, 4.7.2008 г.).

⁽¹³⁾ Решение 2008/975/ОВППС (ОВ L 345, 23.12.2008 г.).

- определяне на общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване ⁽¹⁾.

Европейска стратегия за сигурност и Европейска политика за сигурност и отбрана

Общи аспекти

В отговор на искането на Европейския съвет от декември 2007 г. на проведената през декември среща на Европейския съвет генералният секретар и върховен представител за ОВППС представи съгласуван с Комисията доклад за изпълнението на европейската стратегия за сигурност от 2003 г. В доклада са представени начини за подобряване и допълване на европейската стратегия за сигурност. От него става ясно, че констатираните през 2003 г. заплахи все още не са преодолени, но също и че са се появили нови рискове, които биха могли да представляват пряка или косвена заплаха за сигурността на Европейския съюз и към които той трябва да приложи цялостен подход.

Европейският съвет от 11 и 12 декември прие декларация за укрепване на Европейската политика за сигурност и отбрана, с която подчерта волята си да даде нов тласък на ЕПСО. Той прие анализа на доклада за изпълнението на европейската стратегия за сигурност от 2003 г. и одобри декларациите, приети от Съвета на 8 декември (относно увеличаването на капацитета на ЕПСО и международната сигурност).

Освен това на 16 юни Съветът прие доклад на председателството относно Европейската политика за сигурност и отбрана. В него са засегнати всички свързани с ЕПСО въпроси, които са били разгледани през първата половина на 2008 г. Докладът на председателството относно втората половина на 2008 г. бе приет на 8 декември.

На заседанието си от 10 ноември Съветът прие заключенията относно ЕПСО, в които се прави преглед на последните събития и тенденции и на проектите в областта на Европейската политика за сигурност и отбрана, и по-конкретно на следните въпроси: операциите в рамките на ЕПСО, Западните Балкани, Афганистан, гражданския капацитет за овладяване на кризи, военния капацитет и Европейската агенция по отбрана, както и на редица инициативи на председателството.

Също така на 28 януари Съветът одобри програма за обучение на Европейския съюз в областта на Европейската политика за сигурност и отбрана за 2008—2010 г.

⁽¹⁾ Обща позиция 2008/944/ОВППС (ОВ L 335, 13.12.2008 г.).

Програмата е изградена съобразно основните участници в обучението (Европейския колеж по сигурност и отбрана и Европейския полицейски колеж) и различните области, представляващи интерес за ЕПСО (граждански и специфични гражданско-военни дейности за обучение и дейности за обучение във военната сфера).

На 23 юни Съветът прие и съвместно действие ⁽¹⁾ за създаване на Европейски колеж по сигурност и отбрана, чиято мисия и цели са да предоставя обучение в областта на ЕПСО на стратегическо равнище. На 10 ноември Съветът одобри насоки за определяне и прилагане на направените изводи и на най-добрите практики в гражданските мисии по ЕПСО. Той одобри и започването на европейската инициатива за обмен на млади офицери, вдъхновена от програмата „Еразъм“.

Неразпространение на оръжия

В рамките на стратегията на Европейския съюз за борба с незаконното натрупване и трафик на незаконно леко стрелково и малокалибрено оръжие (ЛСМО) и боеприпаси за този вид оръжие на 12 февруари Съветът прие съвместно действие ⁽²⁾ в подкрепа на Международния инструмент, позволяващ на държавите своевременно и надеждно да идентифицират и проследяват ЛСМО.

По отношение на износа на оръжие на 17 март ⁽³⁾ Съветът прие съвместно действие за подпомагане на дейностите на Европейския съюз с оглед на това сред третите държави да се насърчи контролът над износа на оръжие и да се популяризират принципите от Кодекса за поведение на Съюза при износа на оръжие.

На 13 март Европейският парламент прие резолюция относно Кодекса за поведение на Европейския съюз при износа на оръжие. Парламентът призова държавите-членки, които се противопоставят на кодекс с правнообвързващ характер, да преразгледат позицията си и изрази убеждението си, че приносят на Съюза към правнообвързващ международен договор за търговията с оръжие ще бъде убедителен, когато собствената му система за контрол на трансфера на оръжие стане правнообвързваща.

На 8 декември Съветът определи под формата на обща позиция ⁽⁴⁾ общи правила за режим на контрол върху износа на военни технологии и оборудване, които заменят кодекс на поведение в тази област.

В рамките на изпълнението на стратегията на Европейския съюз срещу разпространението на оръжия за масово унищожение Съветът прие съвместни действия в под-

⁽¹⁾ Съвместно действие 2008/550/ОВППС (ОВ L 176, 4.7.2008 г.).

⁽²⁾ Съвместно действие 2008/113/ОВППС (ОВ L 40, 14.2.2008 г.).

⁽³⁾ Съвместно действие 2008/230/ОВППС (ОВ L 75, 18.3.2008 г.).

⁽⁴⁾ Обща позиция 2008/944/ОВППС (ОВ L 335, 13.12.2008 г.).

крепа на действията на Международната агенция за атомна енергия (14 април) ⁽¹⁾, Световната здравна организация (14 април) ⁽²⁾ и Подготвителната комисия на Организацията на Договора за пълна забрана на ядрените опити (15 юли) ⁽³⁾. На 14 май той прие и съвместно действие ⁽⁴⁾ в подкрепа на изпълнението на Резолюция 1540 (2004) на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации. На 10 ноември Съветът прие съвместно действие ⁽⁵⁾ в подкрепа на Конвенцията за забрана на биологичното и токсичното оръжие. На 8 декември той прие документ, озаглавен „Нови насоки за действие от страна на Европейския съюз в борбата срещу разпространението на оръжия за масово унищожение и системите за тяхната доставка“. На заседанието си от 18 и 19 декември Съветът прие също така решение за подкрепа на Хагския кодекс за поведение срещу разпространението на баллистични ракети.

По отношение на борбата с мините на 24 ноември Комисията прие насоки относно действията на Общността в тази област за периода 2008—2013 г. ⁽⁶⁾.

В рамките на европейската стратегия за сигурност на 23 юни Съветът прие съвместно действие ⁽⁷⁾ в подкрепа на универсализирането и прилагането на Конвенцията от 1997 г. за забраната на използването, складирането, производството и трансфера на противопехотни мини и за тяхното унищожаване.

Освен това на 4 декември бе открита за подписване международната конвенция относно клетъчните боеприпаси (приета през май в Дъблин).

Тероризъм

На 30 май Съветът прие декларация на Европейския съюз в подкрепа на глобалната инициатива за борба с ядрения тероризъм. Освен това той прие заключения за засилване на сътрудничеството в борбата с радикализацията и набирането на терористи (8 юли) и документ за преработената стратегия относно финансирането на тероризма (17 юли).

На 16 декември Съветът актуализира общите позиции за прилагането на специални мерки за борба с тероризма ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ Съвместно действие 2008/314/ОВППС (ОВ L 107, 17.4.2008 г.).

⁽²⁾ Съвместно действие 2008/307/ОВППС (ОВ L 106, 16.4.2008 г.).

⁽³⁾ Съвместно действие 2008/588/ОВППС (ОВ L 189, 17.7.2008 г.).

⁽⁴⁾ Съвместно действие 2008/368/ОВППС (ОВ L 127, 15.5.2008 г.).

⁽⁵⁾ Съвместно действие 2008/858/ОВППС (ОВ L 302, 13.11.2008 г.).

⁽⁶⁾ SEC(2008) 2913.

⁽⁷⁾ Съвместно действие 2008/487/ОВППС (ОВ L 165, 26.6.2008 г.).

⁽⁸⁾ Обща позиция 2008/959/ОВППС (ОВ L 338, 17.12.2008 г.).

Принос за стабилността на Балканите и в Южен Кавказ

С цел да допринесе за стабилността на Балканите, на 4 февруари Съветът взе решение ⁽¹⁾ за разполагане на мисия за върховенство на закона в Косово ⁽²⁾ (EULEX Косово) и за назначаване на специален представител на Европейския съюз в Косово ⁽³⁾. Целта на мисията е да подпомага властите в Косово във всички свързани с върховенството на закона области, по-специално по отношение на полицейските служби, правосъдието, митниците и местата за лишаване от свобода.

Що се отнася до Южен Кавказ, на 15 септември Съветът взе решение за установяване на гражданска наблюдателна мисия в Грузия ⁽⁴⁾ (EUMM Грузия) и за назначаване на специален представител на Европейския съюз за кризата в Грузия ⁽⁵⁾. Целта на мисията е да допринесе за стабилността в Грузия и региона в съответствие със сключеното на 12 август споразумение в шест точки и приетите впоследствие мерки за изпълнение.

Принос за мира и стабилността в Африка

Судан/Дарфур

В заключенията си от 16 юни Съветът изрази дълбоката си загриженост от влошаването на сигурността в Судан, което застрашава сериозно изпълнението на всеобхватното мирно споразумение и възможността за мирно уреждане на конфликта в Дарфур. Той подчерта, че е необходимо да се ускори процесът на разполагане на съвместна мисия ООН-АС за поддържане на мира в Дарфур (Мисия на Организацията на обединените нации и на Африканския съюз в Дарфур — Unamid). Съветът припомни също, че операцията EUFOR Tchad/RCA (вж. по-долу), заедно с мисията на Организацията на обединените нации в Централноафриканската република и в Чад, е един от основните фактори за възстановяване на сигурността в региона и че по този начин операцията съдейства за укрепване на мира и помиряване в региона, както и за подобряване на хуманитарната ситуация.

⁽¹⁾ Съвместно действие 2008/124/ОВППС (ОВ L 42, 16.2.2008 г.).

⁽²⁾ Вж. глава V, раздел 1, рубрика „Процес на разширяване, предприсъединителна стратегия и процес на стабилизиране и асоцииране“, подрубрика „Косово“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ Съвместни действия 2008/123/ОВППС и 2008/124/ОВППС (ОВ L 42, 16.2.2008 г.).

⁽⁴⁾ Вж. глава V, раздел 1, рубрика „Европейска политика на добросъседство“, подрубрика „Кавказ“ от настоящия доклад.

⁽⁵⁾ Съвместни действия 2008/736/ОВППС (ОВ L 248, 17.9.2008 г.), 2008/759/ОВППС и 2008/760/ОВППС (ОВ L 259, 27.9.2008 г.).

Чад, Централноафриканска република

Военната операция на Европейския съюз в Централноафриканската република и в Чад (EUFOR Tchad/RCA) започна на 28 януари. EUFOR Tchad/RCA е преходна военна операция, координирана с мисията на Организация на обединените нации Minurcat. Тя подкрепя действието на Съюза за овладяване на кризата в Дарфур в рамките на регионален подход към кризата и се провежда в консултации с правителството на Чад и това на Централноафриканската република.

Демократична република Конго

През годината мисията EUPOL ДР Конго, която пое дейността от мисията EUPOL „Киншаса“ през юни 2007 г., продължи да подкрепя и оказва помощ на властите в Конго в реформата на сектора на сигурността в областта на полицията и нейното взаимодействие с правосъдието. Мисията осигурява също постоянно присъствие в източната част на Демократична република Конго, където се оказва помощ и експертна подкрепа в процеса на стабилизиране в тази част на страната.

Гвинея Бисау

В изпълнение на решението на Съвета от 12 февруари ⁽¹⁾ Европейският съюз започна мисия в рамките на ЕПСО за консултация и съдействие в подкрепа на националния процес на реформа в областта на сигурността в Гвинея Бисау (EU SSR Guinea-Bissau). Целта на мисията е да приведе в действие стратегията за реформа на оперативното равнище, като подпомагане изпълнението на подробни планове за реструктуриране на въоръжените сили и силите за сигурност.

Сомалия

На 19 септември Съветът взе решение за започване на военно координиращо действие на Европейския съюз (EU NAVCO) ⁽²⁾ в подкрепа на действията за наблюдение и защита, провеждани от някои държави-членки в Сомалия и край бреговете на Сомалия. Това действие цели също да улесни подкрепата за ескортирането на конвои с хуманитарна помощ по Световната програма за изхранване. То се вписва в рамките на Резолюция 1816 (2008), приета на 2 юни от Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации.

На 8 декември Съветът прие решение ⁽³⁾ за започване на военна операция на Европейския съюз, предназначена да допринесе за възпирането, предотвратяване-

⁽¹⁾ Съвместно действие 2008/112/ОВППС (ОВ L 40, 14.2.2008 г.).

⁽²⁾ Съвместно действие 2008/749/ОВППС (ОВ L 252, 20.9.2008 г.).

⁽³⁾ Решение 2008/918/ОВППС (ОВ L 330, 9.12.2008 г.).

то и потушаването на пиратските действия и въоръжените грабежи край бреговете на Сомалия (EU NAVFOR Сомалия /операция „Аталанта“).

Мирният процес в Близкия изток

Напредъкът в блискоизточния мирен процес бе свързан с перспективата за трайно разрешаване на израелско-палестинския конфликт. След започнатите през ноември 2007 г. в Анаполис преговори продължиха двустранните дискусии между израелски и палестински ръководители за сключване на мирно споразумение преди края на 2008 г. Въпреки че такова споразумение не бе сключено, дискусиите засегнаха всички ключови въпроси и разкриват възможност за по-нататъшни интензивни преговори. На заседанието си от 9 ноември Четворката за Близкия изток и страните в конфликтите приеха съвместна декларация, в която се подчертава ангажиментът им за продължаване на процеса за намиране на цялостно решение.

Европейският съюз заяви пълната си подкрепа на процеса от Анаполис и волята си да подпомогне страните по него в рамките на преговорите.

Установяването на дипломатически отношения между Ливан и Сирия представлява друг важен етап от стабилизирането на региона (вж. по-долу).

Окупирани палестински територии

През 2008 г. положението в региона отбеляза положително развитие, но същевременно даде основания за тревога и трайно напрежение.

Началото на годината бе белязано от хуманитарната и политическа криза в ивицата Газа, предизвикана от наложеното ембарго върху движението на хора и стоки, което парализира още повече икономиката. Европейският парламент и Съветът изразиха загрижеността си от тази ситуация и осъдиха непрекъснатия ракетен обстрел срещу израелските територии (резолюция от 21 февруари и заключения от 28 януари). Съветът също така многократно осъди ускорения процес на заселване (например в заключенията си от 26 и 27 май и в тези от 8 и 9 декември). Вследствие на нарастването на случаите на насилие срещу палестински цивилни лица от страна на израелските заселници по Западния бряг Европейският съюз отново осъди тези прояви на насилие в декларация на председателството на Съвета на Европейския съюз, приета на 31 октомври.

При това положение, отивайки отвъд политическия си ангажимент, Европейският съюз продължи да оказва спешна и хуманитарна помощ на окупираните палестински територии. След проведената през декември 2007 г. международна конференция на дарителите за палестинската държава Комисията прехвърли част от помощта, надвишаваща 540 млн. евро, за 2008 г. Тези средства се предоставят посредством

новия инструмент за финансиране Regase за 2008—2010 г. (палестинско-европейски механизъм за управление на социално-икономическата помощ), който заменя временния международен механизъм. Те се отпускат на Палестинската власт и на Агенцията на ООН за подпомагане и строителство за палестинските бежанци в Близкия изток (UNRWA) в подкрепа на създаването на палестинска държава и за подобряване на жизнените условия на палестинските бежанци в Близкия изток. Въз основа на плана на Палестинската власт за реформа и развитие (представен през декември 2007 г.) с тези средства ще бъде оказана помощ в следните четири области: управление, социално развитие, развитие на икономиката и на частния сектор и публична инфраструктура. По този начин Съюзът съсредоточава подкрепата си в изграждането на държавата (*statebuilding*), както е предвидено в стратегията му за действие, представена през ноември 2007 г.

На 24 юни в Берлин се проведе международна конференция за подкрепа на гражданската сигурност и на върховенството на закона в Палестина. На тази конференция Комисията потвърди, че за нея е от голямо значение да продължи да подкрепя Палестинската власт и палестинското население.

Освен това, в името на задълбочаването на отношенията между Европейския съюз и Палестинската власт, на 20 октомври Съветът прие решение за създаване на следните четири съвместни подкомитета ⁽¹⁾: икономически и финансови въпроси, търговия и митнически въпроси; социални въпроси; енергетика, околна среда, транспорт, наука и технологии; права на човека, добро управление и върховенство на закона. Тези подкомитети имат за цел да допринесат за напредъка по изпълнението на временното споразумение за асоцииране ⁽²⁾ и на плана за действие в рамките на политиката на добросъседство ⁽³⁾.

Израел

Що се отнася до отношенията с Израел, в рамките на проведения на 16 юни в Люксембург съвет за асоцииране Европейският съюз приветства задълбочаването на отношенията с Израел в различни области (и по-специално правата на човека) ⁽⁴⁾. По този повод Съюзът припомни позицията и очакванията си по отношение на мирния процес и положението в палестинските територии.

⁽¹⁾ COM(2008) 524.

⁽²⁾ OB L 187, 16.7.1997 г.

⁽³⁾ Вж. глава V, раздел 1, рубрика „Европейска политика на добросъседство“, подрубрика „Европейски инструмент за добросъседство и партньорство“ от настоящия доклад.

⁽⁴⁾ Вж. глава V, раздел 1, рубрика „Европейска политика на добросъседство“, подрубрика „Южно Средиземноморие“ от настоящия доклад.

Ливан

Сигурността в Ливан бе накърнена от изблици на насилие, които бяха нееднократно и категорично осъдени от Съвета (заклучения от 28 януари), от председателството на Съвета на Европейския съюз (декларации от 13 август и 11 септември) и от Европейския парламент (22 май).

Независимо от това, политическата ситуация в Ливан се подобри благодарение на споразумението, подписано в Доха на 21 май. Това споразумение проправи пътя за възстановяване на функционирането на всички демократични институции в ливанската държава и по този начин позволи генерал Слейман да бъде избран за президент на Ливан. Споразумението бе приветствано от Европейския парламент (в резолюция от 22 май) и от Съвета (заклучения от 26 и 27 май и от 10 ноември).

Редом с това установяването на дипломатически отношения между Ливан и Сирия на 15 октомври представлява друг важен етап от стабилизирането на региона.

Изпълнението на програмата за финансова подкрепа в размер на 500 млн. евро за периода 2006—2010 г. (представена на международната конференция в подкрепа на Ливан през януари 2007 г.) продължи и през 2008 г. Комисията подкрепи процеса на икономически, социални и институционни реформи в Ливан посредством инструментите на европейската политика на добросъседство ⁽¹⁾. През 2008 г. на Ливан бяха предоставени общо 50 млн. евро за проекти за реформи в правосъдието, в частния сектор, за подобряване на условията за бизнес, за разминиране и за възстановяване на палестинския лагер „Нахр ал Баред“.

Комисията съдейства значително и за политическото стабилизиране на страната в рамките на инструмента за стабилност (например чрез проекта за реформа на управлението на границите и подкрепата за Специалния трибунал за Ливан). С оглед на предвидените за 2009 г. парламентарни избори подкрепата за изборната реформа бе главен приоритет през 2008 г.

Освен това, в качеството си на най-големия дарител на средства за палестинските бежанци в Ливан, Комисията съпредседателства международната конференция за възстановяване на лагера „Нахр ал Баред“, проведена на 23 юни във Виена.

Сирия

През годината Сирия предприе някои стъпки за сближаване на регионалната сцена и по-специално спрямо две от съседните държави: Ливан (нормализиране на двустранните отношения) и Израел (подновяване на непреките мирни преговори

⁽¹⁾ Вж. глава V, раздел 1, рубрика „Европейска политика на добросъседство“, подрубрика „Южно Средиземноморие“ от настоящия доклад.

с Израел). Тези две значими развития бяха приветствани в министерската декларация, направена на 3 ноември в Марсилия.

В този контекст и след постигането на консенсус между държавите-членки за насърчаване на Сирия да продължи действията си в тази посока Комисията започна заедно със сирийските власти необходимата работа за осъвременяване на проекта на споразумение за асоцииране. Процедурата за приемане на споразумението от Съвета бе преустановена през 2004 г. На 24 и 25 ноември Комисията и сирийските власти постигнаха съгласие по преработена версия на споразумението за асоцииране. След като бе прието от Комисията ⁽¹⁾ на 12 декември, предложението бе предадено на Съвета за разглеждане.

Освен това посредством националната индикативна програма Комисията оказва подкрепа на някои проекти, които се вписват в предприетите от Сирия икономически и социални реформи. Също така от 2007 г. досега на Сирия бе отпусната помощ в размер на 75 млн. евро за подпомагане на голям брой иракски бежанци в Сирия.

Процес на възстановяване

Афганистан

През 2008 г. Европейският съюз продължи да играе важна роля в процеса на възстановяване в Афганистан. На състоялата се на 12 юни в Париж международна конференция за подкрепа на Афганистан Комисията потвърди ангажимента си да предостави 500 млн. евро за периода 2008—2010 г.

През 2008 г. помощта от Общността възлизаше на 144 млн. евро и бе съсредоточена в трите приоритетни сектора на стратегията за Афганистан (реформа на правосъдието и на полицията, развитие на селските райони, включително алтернативи на отглеждането на мак, и здравеопазване).

Що се отнася до подкрепата за полицията, през март приключи разполагането на полицейската мисия на Европейския съюз в Афганистан (EUPOL Афганистан, в рамките на ЕПСО). Мисията съдейства за установяване на афганистански полицейски сили под афганистанско ръководство, зачитащи правата на човека и действащи в рамките на правовата държава.

В сектора на правосъдието Комисията съсредоточи усилията си върху програмата за реформа на институциите, в координация с мисията EUPOL по ЕПСО. Европейски експерти, разположени в основните афганистански съдебни институции,

(1) COM(2008) 853. Вж. глава V, раздел 1, рубрика „Европейска политика на добросъседство“, подрубрика „Южно Средиземноморие“ от настоящия доклад.

оказаха помощ за създаване на нова рамка за набиране на персонал. Те съдействаха също и за разработване на националната стратегия на страната в сектора на правосъдието.

Освен това повечето държави-членки на Съюза продължиха участието си в Международните сили за поддържане на сигурността (ИСАФ) под командването на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), създадени с мандат на Организацията на обединените нации (ООН). Те участват в ИСАФ общо с около 25 000 души.

Европейският парламент се произнесе многократно през годината по отношение на Афганистан. Наред с друго, той прие и резолюция, озаглавена „Стабилизиране на Афганистан: предизвикателство за ЕС и международната общност“ (8 юли).

Ирак

През 2008 г. Европейският съюз продължи да подпомага съществено международните усилия за възстановяване на Ирак в рамките на Международния фонд за възстановяване на Ирак (IRFFI), който се управлява от Световната банка и ООН.

На годишната конференция за оценка на Международния пакт за Ирак, проведена на 29 май в Стокхолм, Съюзът декларира готовността си да подкрепи по-нататъшното прилагане на пакта, като дава принос за партньорството за развитие в съответствие с приоритетите на Ирак. Съюзът препотвърди подкрепата си по целта за сигурен, стабилен, демократичен, проспериращ и единен Ирак, зачитащ правата на човека.

Предоставената през 2008 г. финансова помощ за тази цел, включително хуманитарната помощ, възлиза на 92 млн. евро. Помощта бе ориентирана преди всичко към техническото подпомагане и укрепването на институциите и капацитета на страната (подкрепа за Съвета на представителите, включване на иракски министри в разработването на споразумение за търговия и сътрудничество), като в същото време продължи подкрепата за основните услуги (здравеопазване, образование) и разселените лица и бежанците.

С прилагането на програмата на Общността за укрепване на върховенството на закона в Ирак и на програмата за управление на публичните финанси (посредством IRFFI) бе завършен важен етап от възстановяването на страната.

Освен това продължиха преговорите за споразумение за търговия и сътрудничество. Сключването на това споразумение ще позволи за първи път да се установят договорни отношения между Европейския съюз и Ирак.

Източници на информация и други полезни връзки

- Външни отношения:
http://ec.europa.eu/external_relations/index_en.htm
- Обща външна политика и политика на сигурност, граждански мисии:
http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/intro/index.htm
- Организация на обединените нации:
<http://www.un.org/english/>
- Международна агенция за атомна енергия:
<http://www.iaea.org/>
- Уебсайт на Съвета, посветена на европейската политика за сигурност и отбрана:
http://www.consilium.europa.eu/cms3_fo/showPage.asp?id=261&lang=bg&mode=g
- Европейска агенция за отбрана:
<http://eda.europa.eu/>
- Възстановяване на Ирак:
http://ec.europa.eu/external_relations/iraq/intro/index.htm
- Международен фонд за възстановяване на Ирак:
<http://www.irffi.org/>
- Мирният процес в Близкия изток:
http://ec.europa.eu/external_relations/mepp/index.htm

Раздел 5

Многостранно сътрудничество

Контекст

Европейският съюз полага усилия за продължаване и задълбочаване на сътрудничеството с различните международни организации, в които членува или с които си партнира. Когато приоритетите на тези организации и на Съюза съвпадат, сътрудничеството на Съюза се осъществява под формата както на финансова подкрепа, така и на активно участие в дейността на организациите.

Организация на обединените нации

Европейският съюз и Организацията на обединените нации (ООН) продължиха да задълбочават сътрудничеството си през 2008 г., като обогатиха различните мрежи от контакти и установиха сътрудничество и диалог във всички области на външните

отношения на Европейския съюз и ООН (мир, сигурност и права на човека, икономически и социални въпроси, развитие и хуманитарна помощ). Освен тясното взаимодействие в политически и оперативен план бяха организирани и редица срещи на високо равнище между представителите на Комисията и генералния секретар на ООН.

Комисията продължи да развива партньорството си със системата на ООН в политическата и оперативната дейност както на централно равнище, така и в отделните страни. Политиката на партньорство на Комисията по отношение на системата на ООН намери конкретен израз във факта, че все по-често и във все по-голяма степен се използват агенциите, фондовете и програмите на Комисията, което (благодарение на разнообразните проведени операции) позволи да се увеличи финансовият принос на Комисията през последните десет години (от 150 млн. евро до около 1 млрд. евро през 2008 г.). През месец юни бе завършена оценка на външното сътрудничество на Комисията със страните партньорки, използващо посредничеството на органите на ООН. Резултатите от оценката показаха, че от разширеното сътрудничество полза извличат както Комисията и ООН, така и страните партньорки.

На 7 май Комисията подписа обща декларация с Международната агенция за атомна енергия. Основната цел на декларацията е да се повишат качеството и интензивността на сътрудничеството между двете организации в областта на ядрената енергия за мирни цели и за развитие, по-специално като се набележат конкретни приоритети и възможности за синергия.

На 16 юни Съветът одобри приоритетите на Европейския съюз за 63-то заседание на Общото събрание на ООН, а именно: реформата на системата на ООН; равенството между половете; правовата държава; международното управление в областта на околната среда; предотвратяването на конфликти, поддържането и укрепването на мира; международното правосъдие; борбата с тероризма и разпространението на оръжия; задължението за защита; борбата с изменението на климата; изпълнението на Целите на хилядолетието за развитие; финансирането на развитието; продоволственото осигуряване; хуманитарната помощ; правата на човека. От 22 до 26 септември Съюзът взе участие в дебатите на 63-то заседание на Общото събрание на ООН, по-специално що се отнася до нуждите на Африка за развитие и Целите на хилядолетието за развитие.

На 25 септември Комисията, ООН и Световната банка подписаха съвместна декларация относно оценките след криза и планирането на възстановяването (Joint Declaration on Post-Crisis Assessments and Recovery Planning). С тази декларация се създава обща платформа за мобилизиране на трите институции и техните ресурси, с цел да се хармонизират и координират подходите за ответни действия в след-кризисни ситуации, да се подобри устойчивостта на държавите, като се отговори на нуждите на уязвимото население, и да се повиши капацитетът за действие на националните институции за предотвратяване, ответни мерки и възстановяване.

На същата дата Съветът прие решение за сключване от името на Европейската общност на Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията.

Европейският съюз също така продължи да оказва подкрепа на процеса на реформа на ООН, както и на укрепването и ефективната работа на новите органи, създадени след световната среща на върха от 2005 г. Европейската общност, която бе поканена да участва в заседанията в качеството си на институционен дарител, даде своя принос най-вече в работата на Комисията за укрепване на мира. Тази комисия продължи дейността си за Бурунди и Сиера Леоне и предприе нови действия по отношение на Гвинея Бисау (като прие на 1 октомври рамкова стратегия за укрепване на мира в тази държава) и на Централноафриканската република.

През 2008 г. Съюзът допринесе значително за плана за незабавно действие за реформа на Организацията на ООН за прехрана и земеделие (ФАО), приет на извънредното заседание на ФАО през месец ноември и целящ да подготви адаптирането на организацията към XXI век.

Други примери за сътрудничество с ООН се намират в настоящата глава, рубрики „Международна търговия“ (раздел 2), „Защита и насърчаване на общите ценности отвъд границите на Европейския съюз“, „Политика за развитие“ и „Хуманитарна помощ“ (раздел 3), „Европейска стратегия за сигурност и Европейска политика за сигурност и отбрана“, „Мирният процес в Близкия изток“ и „Процес на възстановяване“ (раздел 4).

Съвет на Европа

През 2008 г. сътрудничеството със Съвета на Европа продължи да се развива въз основа на подписания през май 2007 г. меморандум за разбирателство между Европейския съюз и Съвета на Европа. Конкретен пример за изпълнението на това споразумение е подписването през месец юни на размяна на писма, с които официално се установяват основите на засилено сътрудничество между, от една страна, генерални дирекции „Външни отношения“ и „Разширяване“ на Европейската комисия и, от друга страна, Комисията за демокрация чрез право („Венецианска комисия“) — орган на Съвета на Европа, специализиран в областта на конституционното и избирателното право.

През годината четиристранните срещи между Европейския съюз и Съвета на Европа (на които заседават председателството на Съвета на Европейския съюз, Европейската комисия, председателството на Съвета на Европа и секретариатът на Съвета на Европа) придобиха по-политически облик, като акцентът бе поставен върху регионалните кризи, с които двете организации се сблъскват.

На заседанието от 10 март бе повдигнат въпросът за положението на Западните Балкани, и по-специално за значението на това да се продължи сътрудничеството между двете организации в полза на страните от региона посредством съвместни програми за подпомагане.

На заседанието от 10 ноември бяха разгледани положението в Южен Кавказ и последиците от кризата, възникнала вследствие на избухналия през август открит конфликт в Грузия. На заседанието бяха засегнати перспективите за сътрудничество между двете организации, за да се избегне повтарянето на подобни събития, да се възстанови доверието между страните в конфликта и да се гарантира зачитането на правата на човека, демокрацията и върховенството на закона в региона.

Организация за сигурност и сътрудничество в Европа

През годината Комисията продължи да работи за по-добра съгласуваност на дейностите на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и политиките на Европейския съюз, както и за тяхното взаимно допълване. От особено значение за сътрудничеството между двете организации бяха ангажиментът на ОССЕ с Афганистан в областта на управлението на границите, вземането на необходимите мерки след избухналия през август конфликт между Грузия и Русия, както и подготовката на казахстанското председателство на ОССЕ през 2010 г.

Освен това Комисията участва във всички редовни дейности на ОССЕ, планирани през 2008 г. в трите области, в които тази международна организация работи. По отношение на икономиката и околната среда Комисията изигра ролята на водещ представител на Европейския съюз, особено в рамките на форума за икономика и околна среда през 2008 г. Форумът бе посветен на възможностите за подобряване на сътрудничество между участващите държави по въпросите на морските и речните басейни в името на по-голямата сигурност и по-категоричното опазване на околната среда в района на ОССЕ.

Световна банка и регионални банки за развитие

На 3 и 5 март групата на европейските изпълнителни директори на Световната банка направи петото си годишно посещение на европейските институции в Брюксел. Те се срещнаха с всички основни действащи лица от Комисията, както и с НПО и Европейския парламент. Засегнатите на тези срещи теми се отнасяха до настоящата и бъдещата насока и стратегия на Световната банка, в това число ролята на Европа в институцията, както и до политиките на Европейския съюз, които представляват интерес за групата, отговаряща за координирането на въпросите, свързани със Съюза, в банката. Също така бяха обсъдени участието на Комисията в доверител-

ните фондове на Световната банка и ролята на банката като партньор, отговарящ за изпълнението на инициативи на Съюза.

На пролетните заседания на Световната банка и Международния валутен фонд (МВФ) през април Комисията взе участие в дискусиите относно стратегиите за растеж в Африка, покачването на цените на храните и енергията и реформите в управлението на Световната банка.

Проведените през юли дискусии между комисаря по икономическите и финансовите въпроси и новия главен икономист на Световната банка обхванаха приоритетите на главния икономист за следващите две години, световните икономически перспективи и ролята на банката по отношение на ЕС-12, Западните Балкани и държавите по Европейската политика на добросъседство.

През юли, по време на срещата на върха на Г-8, бе проведена друга среща на високо равнище между председателя на Комисията и председателя на Световната банка. Те обсъдиха сътрудничеството между двете институции в рамките на дългосрочната стратегия на банката и скока на цените на храните, както и реформата в управлението.

На есенните заседания на Световната банка и МВФ Комисията взе участие и в дебатите относно изменението на климата.

Що се отнася до регионалните банки за развитие, Комисията участва като наблюдател на 49-то годишно заседание на Междоамериканската банка за развитие (4—8 април в Маями), на 41-то годишно заседание на Азиатската банка за развитие (3—6 май в Мадрид) и на 43-то годишно заседание на Африканската банка за развитие (14—15 май в Мапуту).

През март заедно с Азиатската банка за развитие Комисията организира съвместна конференция относно европейската и азиатската интеграция, на която бяха обсъдени постиженията и предизвикателствата в областта на интеграцията и финансовата стабилност.

На 18 и 19 юни заедно със Световната банка и Африканската банка за развитие Комисията откри в Тунис първата партньорска среща в рамките на процеса на засилено съвместно сътрудничество между трите институции. На срещата бе направена равностойна оценка на осъществените дейности в сферата на сътрудничеството между трите институции и бяха набелязани пречките, добрите практики и все още непреодолените предизвикателства. В този контекст Африканската банка за развитие е също основен участник в новото стратегическо партньорство Европейски съюз—Африка, прието през 2007 г.

Международен валутен фонд

На пролетните заседания на Международния валутен фонд, проведени на 12 и 13 април във Вашингтон, Комисията бе представена като наблюдател от комисаря по икономическите и финансовите въпроси, който взе участие в дискусиите, по-специално относно суверенните фондове.

Комисията бе представена в международната работна група за суверенните фондове, създадена от МВФ с участието на страните, от които произхождат суверенните фондове. Комисията допринесе за изготвянето на общоприети принципи и практики, одобрени по време на годишното заседание на МВФ (11—13 октомври) от министрите, участващи в Международния паричен и финансов комитет.

Също така Комисията прие мисията на МВФ в рамките на консултациите с еврозоната съгласно член IV от Устава на МВФ (13—22 май).

Комисията също взе решение да изпрати свой служител в МВФ, който да представлява Комисията и да подпомага работата на групата на европейските представители към МВФ (EURIMF).

Европейска банка за възстановяване и развитие

През 2008 г. Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) отдели 5,1 млрд. евро за инвестиционни проекти, което отразява увеличаването на операциите в Източна Европа и Централна Азия.

На проведеното през май в Киев годишно заседание гуверньорите на ЕБВР приеха следните решения:

- разпределяне на нетните приходи на банката за 2007 г. (1,1 млрд. евро) за стратегически резерв (850 млн. евро), за съвместното финансово подпомагане от Европейския съюз и Г-8 за Чернобил (135 млн. евро) и за подкрепа за проекти на банката, по-специално чрез оказване на техническа помощ (115 млн. евро);
- избор на нов председател; и
- искане към Съвета на директорите да извърши стратегически преглед на отражението на евентуалното предоставяне на статут на държава бенефициер на Турция. На 23 септември Административният съвет одобри препоръка в тази насока, която бе приета от Съвета на директорите на 24 октомври.

Благодарение на тристранното споразумение за сътрудничество с източните съседни държави, подписано през декември 2006 г. от Комисията, ЕБВР и ЕИБ, през 2008 г. бе завършен и подписан един проект. Освен това за 18 проекта в Западните Балкани бе предоставена техническа помощ в рамките на инструмента за инфраструктурни

проекти. Също така Комисията прие решение, което прави възможно подписването на споразумение между Комисията, ЕБВР и ЕИБ за определяне на условията за сътрудничество с Турция.

От друга страна, на 12 май бе приета новата социална политика и политика за околната среда на ЕБВР, съобразена с приоритетите на Комисията.

Източници на информация и други полезни връзки

- Отношения на Европейския съюз с Организацията на обединените нации:
http://ec.europa.eu/external_relations/un/index.htm
- Организация на обединените нации:
<http://www.un.org/english/>
- Отношения на Европейския съюз със Съвета на Европа:
http://ec.europa.eu/external_relations/coe/index.htm
- Съветът на Европа:
<http://www.coe.int/>
- Отношения на Европейския съюз с Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа:
http://ec.europa.eu/external_relations/osce/index.htm
- Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа:
<http://www.osce.org/>
- Световна банка:
<http://www.worldbank.org/>
- Международен валутен фонд:
<http://www.imf.org/external/index.htm>
- Европейска банка за възстановяване и развитие:
<http://www.ebrd.com/index.htm>

Живот на институциите, органите и агенциите

През 2008 г. институциите, създадени с Договора от Рим, отбелязаха своята петдесета годишнина.

Европейски парламент

Състав на Европейския парламент

- група на Европейската народна партия (християндемократи) и европейските демократи (ЕНП-ЕД), с председател Джоузеф Доул 288
- група на социалистите в Европейския парламент (ПЕС), с председател Мартин Шулц 217
- група „Алианс на демократите и либералите за Европа“ (АДЛЕ), с председател Греъм Уотсън 100
- група „Съюз за Европа на нациите“ (СЕН), със съпредседатели Кристина Мускардини и Брайън Кроули 43
- група на Зелените/Европейски свободен алианс (Зелени/ЕСА), със съпредседатели Моника Фрасони и Даниъл Кон-Бендит 43
- конфедеративна група на Европейската обединена левица/Северна зелена левица (ЕОЛ/СЗЛ), с председател Франсис Вюрц 41
- група „Независимост и демокрация“ (НД), със съпредседатели Хана Дал и Найджъл Фарадж 22
- независими депутати 31

Реформиране на Парламента

В светлината на предложенията на работната група по парламентарната реформа на 8 юли Европейският парламент прие изменения в правилника за дейността си ⁽¹⁾, съгласно които председателят се произнася по допустимостта на писмените въпроси, отправени към Съвета или Комисията. Минималният брой на депутатите, които могат да сформират политическа група, бе повишен на двадесет и пет (или 3,1 % от общия брой на парламентаристите), като депутатите следва да представляват поне седем държави, за да се избегне крайното фрагментиране. По отношение на докладите по собствена инициатива Парламентът въведе нова система за „кратки представяния“, по време на които единствено докладчикът и, при желание, Комисията могат да вземат думата. Освен това само политическа група или обединение от поне четиридесет депутати може да внесе алтернативно предложение по незаконодателна резолюция. Парламентът внесе изменения в правилника за дейността си, за да може да включи в него насоките за одобрение на състава на Комисията (ново приложение XVIв), както и за да има възможност открито да използва символите на Европейския съюз (ново правило 202б).

Парламентарна дейност

През 2008 г. Парламентът отправи 7322 въпроса към Комисията: 6570 въпроса с искане за писмен отговор, 659 въпроса с искане за устен отговор, последван от разисквания, и 93 във времето за въпроси. Парламентът отправи 1010 въпроса към Съвета: 547 въпроса с искане за писмен отговор, 413 въпроса с искане за устен отговор, последван от разисквания, и 50 във времето за въпроси.

Що се отнася до петициите, през 2008 г. в Парламента бяха получени над хиляда нови петиции, засягащи най-вече сферата на околната среда и опазването на природата.

Вътрешна политика

Годината бе белязана с приемането (на втората декемврийската сесия) на първо четене на шест документа от законодателния пакет, посветен на енергетиката и климата. Този резултат дойде след постигнато споразумение на Европейския съвет през декември и последвала поредица от тристранни разисквания. Фактът, че текстовете бяха приети само година след внасянето на предложенията от Комисията, показва истинска воля за междуинституционално сътрудничество.

⁽¹⁾ ОВ L 44, 15.2.2005 г.

Сред останалите законодателни постижения на годината фигурират приемането на предложението за потребителския кредит ⁽¹⁾ (януарска сесия); приключване изграждането на вътрешния пазар на пощенски услуги в Общността ⁽²⁾ (януарска сесия); приемането на общи правила в областта на сигурността на гражданското въздухоплаване ⁽³⁾ (мартенска сесия) и приемането на второ четене на директивата относно работното време. Бе постигнато съгласие на първо четене (на втората декемврийска сесия) и върху ревизията на директивата за безопасността на играчките.

Парламентът потвърди постигнатото на първо четене съгласие (априлска сесия) относно програмата „Галилео“, като така даде подкрепата си за фазата на приваждане в действие на програмата до 2013 г. Той взе решение (мартенска сесия) за създаването на специален бюджетен ред за административните разходи на програмата „Галилео“.

В сектора на енергетиката Парламентът прие (втора януарска сесия) резолюция относно плана за действие за енергийна ефективност. На втората юнска сесия третият пакет за енергетиката ⁽⁴⁾ доведе до обширен дебат, по-конкретно относно отделянето на собствеността върху мрежите от собствеността върху производствените мощности. Депутатите призоваха за една по-силна и по-независима от Комисията агенция за сътрудничество между регулаторните органи в енергетиката.

По отношение на околната среда по повод средносрочния преглед на Европейския план за действие в областта на околната среда и здравето 2004—2010 г. депутатите изказаха съжалението си най-вече от липсата на политика за превенция. Те призоваха Комисията да изпълни до 2010 г. две основни цели: от една страна, да повиши нивото на осведоменост на населението и, от друга страна, да преразгледа европейската политика за намаляване на рисковете. На втората юнска сесия бяха приети новите директиви за отпадъците ⁽⁵⁾ и за качеството на водата и борбата с химическите замърсители на повърхностните води ⁽⁶⁾.

В контекста на финансовата криза се проведеха задълбочени разисквания относно прозрачността във финансовия сектор. В резолюция, приета на февруарската сесия, Парламентът изиска от Комисията да създаде информационна система за широката общественост относно всички бенефициери на субсидии от ЕС и относно вземанията, които подлежат на събиране. Бяха приети три резолюции (втора септемврийска сесия и първа октомврийска), с които Комисията се приканва да представи законодателни инициативи относно хедж фондовете и частните капиталови инвестиции,

⁽¹⁾ Директива 2008/48/ЕО (ОВ L 133, 22.5.2008 г.).

⁽²⁾ Директива 2008/6/ЕО (ОВ L 52, 27.2.2008 г.).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 300/2008 (ОВ L 97, 9.4.2008 г.).

⁽⁴⁾ COM(2007) 528, COM(2007) 529, COM(2007) 530, COM(2007) 531 и COM(2007) 532 (ОВ С 4, 9.1.2008 г.).

⁽⁵⁾ Директива 2008/98/ЕО (ОВ L 312, 22.11.2008 г.).

⁽⁶⁾ Директива 2008/105/ЕО (ОВ L 348, 24.12.2008 г.).

прозрачността на институционалните инвеститори и мониторинга и последващите действия по директивите от т.нар. процес „Ламфалуси“.

В областите, спадащи към т.нар. „трети стълб“, бе одобрен пакетът за правосъдието, както и текстове от голяма важност, отнасящи се до миграцията, като предложението за директива относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети страни за целите на висококвалифицирана трудова заетост (или за т.нар. „синя карта“) (първа ноемврийска сесия) и директивата относно общите стандарти и процедури в държавите-членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (юнска сесия). Освен това Парламентът представи (втора септемврийска сесия) два доклада — относно защитата на личните данни и относно борбата с тероризма. Породеният от докладите дебат разкри загрижеността на Парламента за защитата на основните права и спазването на демократичните принципи, включително в рамките на борбата с тероризма.

Външна политика

През изминалата година Европейският парламент отново излезе с категорични послания в областта на външната политика.

Той зае недвусмислени позиции по отношение на Иран с резолюция, призоваваща да се спазват правата на човека и международните задължения (втора януарска сесия), с резолюция по повод екзекуциите на непълнолетни закононарушители (втора юнска сесия) и с резолюция относно обесванията в Иран (първа септемврийска сесия).

Китай също се оказва в центъра на разисквания. Във връзка със ситуацията в Тибет депутатите призоваха Китай да прекрати нарушенията на човешките права (първа априлска сесия). След дебат Парламентът прикани председателството на Съвета на Европейския съюз да се опита да намери обща позиция във връзка с участието на правителствените и държавните ръководители в церемонията по откриването на Олимпийските игри в Пекин. Не на последно място, с връчването на наградата „Сахаров“ за 2008 г. на Ху Джия Парламентът даде своето категорично и решително признание на ежедневната борба за свобода на всички китайски защитници на човешките права.

Парламентът прие становища върху широк кръг въпроси, повечето от които доведоха до резолюции, получили широка подкрепа. Парламентът изрази становище по повод лишаването от свобода на задържаните в Мианмар, рутинните убийства на граждани в Сомалия (втора юнска сесия), военния преврат в Мавритания и убийствата на албиноси в Танзания (първа септемврийска сесия).

В по-общ план Парламентът прие годишния доклад за спазването на правата на човека в световен мащаб през 2007 г. и политиката на Европейския съюз в тази област

и доклада за мисиите на Съюза за наблюдение на избори (първа майска сесия). През юни бяха приети докладите съответно за основните аспекти и алтернативи на ОВППС през 2006 г. и за прилагането на ЕПСО. В хода на предшестващия ги дебат се оформи принципното съгласие за необходимостта от всеобхватен и интегриран подход във външните отношения, благодарение на който Европейският съюз би могъл да играе влиятелна роля на международната сцена. През юли Парламентът прие доклада относно стратегията за разширяване за 2007 г., в който се предлага да се търси междинен вариант между Европейската политика на добросъседство и пълната интеграция в Съюза.

Личен състав

Към 31 декември личният състав на секретариата на Парламента наброява 5004 постоянни и 127 временни работни места.

Сътрудничество между Европейския парламент и Комисията

На първата си майска сесия Парламентът подкрепи сключването на двустранно споразумение с Комисията (вж. по-долу).

По отношение на бюджета по време на гласуването през април за освобождаване от отговорност за изпълнението на бюджета Парламентът настоя да се провеждат ежемесечни срещи с Комисията, за да се осъществява мониторинг на плана за действие за подобряване на контрола на структурните фондове и за да бъде по-добре информиран за бенефициерите на външна помощ.

На 22 октомври Европейският парламент, Съветът и Комисията подписаха съвместна декларация, озаглавена „Да общуваме на тема Европа в партньорство“. Изборите за Европейски парламент останаха една от приоритетните теми за комуникацията през 2009 г.

Комисията реагира бързо на искането на Парламента да представи предложение относно условията за работа на други служители на Европейските общности (по-конкретно на парламентарните сътрудници). На втората декемврийска сесия Парламентът прие своите изменения (в рамките на процедура по консултиране).

В междуинституционален план следва да се отбележи настояването на Парламента да се организира дебат през октомври върху приоритетите на политическите групи в контекста на подготовката на законодателната и работна програма на Комисията за 2009 г. Комисията прие идеята за подготвителен, вътрешен парламентарен дебат, който обаче не се състоя, тъй като парламентарните групи не постигнаха съгласие за съвместна резолюция, въпреки че предвиденото през декември приемане *ex post* на резолюцията от Парламента бе отложено.

ТАБЛИЦА 4

Парламентарни процедури от януари до декември — приети резолюции и решения

Консултация ⁽¹⁾	Законодателни				Други процедури			Общо		
	Сътрудничество				Бюджетни и освобождаване от отговорност за изпълнението на бюджета	Процедури по собствена инициатива	Резолюции (членове 103 и 108)		Права на човека	
	Първо четене	Второ четене ⁽²⁾	Първо четене ⁽²⁾	Съвместно вземане на решения						Процедура на одобрение
януари I			5	1			8	2	3	23
януари II			3	1			3	3		12
февруари			12	1		2	10	5	3	37
март			4	1	1		9	2	4	35
април I			2				5	6		20
април II			1	1		1	11	7	3	59
май I							6	2		13
май II			9	1		2	14	8	3	41
юни I			4			2	7	4		22
юни II			24	3			7	7	3	52
юли			11	8		1	10	6	3	54
септември I			10			1	12	8	3	45
септември II			15	6		1	13	6		49
октомври I						1	6	4		15
октомври II			12	2		3	8	10	3	50
ноември			7	1		1	7	8	3	44
декември I			2				3	2		12
декември II			19	3		4	12	3	3	59
Общо 2008 г.	110	140	29	1	10	48	151	93	34	642

⁽¹⁾ От които 65 случая, в които Европейският парламент предложи изменения в предложението на Комисията.

⁽²⁾ От които 93 случая, в които Европейският парламент предложи изменения в предложението на Комисията.

⁽³⁾ От които 19 случая, в които Европейският парламент внесе изменения в общата позиция на Съвета.

Европейски омбудсман

Въз основа на член 195 от Договора за ЕО през 2008 г. Европейският омбудсман, Никифорос Диамандурос, започна около 200 нови разследвания, най-вече по въпроси, свързани с персонала, достъпа до документи, субсидии и нарушения.

През юни правилата за работа на Омбудсмана бяха изменени. Съгласно новите разпоредби Омбудсманът разполага с пълен достъп до документи на Европейския съюз при провеждане на своите разследвания. Изясняват се и правилата за даване на показания от длъжностни лица, които не свидетелстват в качеството си на частно лице или „по нареждане“, а като длъжностни лица, отговорни за конкретното досие. Отчита се и необходимостта Омбудсманът да си сътрудничи с националните институции в името на насърчаване спазването и защитата на основните права.

През годината Омбудсманът работи активно за по-голямата прозрачност на европейските институции. Той огласи и съобщения за пресата относно надбавките на депутатите (на 15 юли) и правото на гражданите на достъп до документи (на 2 юни).

Под формата на изявления за пресата Омбудсманът изрази загрижеността си по повод забавяния на плащания от страна на Комисията (на 7 юли) и езиковата дискриминация, прилагана от същата институция в рамките на европейски проекти (на 27 май).

На 9 юли Омбудсманът подписа протокол за разбирателство с Европейската инвестиционна банка, който има за цел да даде по-добра защита на заинтересованите страни в евентуални случаи на лошо администриране при извършваните от банката дейности.

На 10 март бе публикуван годишният доклад за дейността на Омбудсмана през 2007 г.

Съвет и Европейски съвет

Съветът

През първото полугодие на 2008 г. Съветът работи под председателството на Словения, а през второто полугодие — под председателството на Франция. Той проведе общо 117 официални заседания в рамките на различните свои състави.

Словенското председателство

През първото полугодие бяха организирани повече от 8000 събития, от които 33 неформални съвета на Европейския съюз, 16 неформални заседания и министерски конференции, както и 66 срещи между представители на Европейския съюз и трети държави.

В очакване на влизането в сила на Договора от Лисабон словенското председателство се зае с необходимите подготвителни дейности за прилагането на договора.

В други области въвеждането на т.нар. „пета свобода“ (свободното движение на знания) и „процесът от Любляна“ дадоха тласък на развитието на знанията и на иновациите. Споразумението за функционирането на европейската система за сателитна радионавигация („Галилео“) допринесе от своя страна за технологичното развитие на Съюза.

В сферата на енергетиката бе постигната обща договореност за основните елементи на третия законодателен пакет за либерализиране на вътрешния пазар на електричество и газ ⁽¹⁾. Що се отнася до защитата на околната среда, по време на словенското председателство бяха окончателно приети пет ключови акта, а именно: директивата за отпадъците ⁽²⁾, регламентът за живака ⁽³⁾, директивата за стандартите за екологично качество на водите ⁽⁴⁾, директивата за включването на авиацията в схемата на Общността за търговия с квоти за емисии на парникови газове ⁽⁵⁾ и директивата относно защитата на околната среда чрез наказателното право ⁽⁶⁾.

По отношение на вътрешния пазар бяха приети разнообразни предложения, а именно: пакетът за свободното предлагане на продукти на пазара ⁽⁷⁾, решението за мобилните спътникови услуги ⁽⁸⁾, директивата за пощенските услуги ⁽⁹⁾, новият митнически кодекс ⁽¹⁰⁾, директивата за договорите за потребителски кредити ⁽¹¹⁾ (изброените актове бяха окончателно приети), както и регламентът за пускането на пазара на продукти за растителна защита (постигнато е съгласие в Съвета). В сферата на трудовата заетост в Съвета бе постигната политическа договореност

(1) COM(2007) 528, COM(2007) 529, COM(2007) 530, COM(2007) 531 и COM(2007) 532 (ОВ С 4, 9.1.2008 г.).

(2) Директива 2008/98/ЕО (ОВ L 312, 22.11.2008 г.).

(3) Регламент (ЕО) № 1102/2008 (ОВ L 304, 14.11.2008 г.).

(4) Директива 2008/105/ЕО (ОВ L 348, 24.12.2008 г.).

(5) Директива 2008/101/ЕО (ОВ L 8, 13.1.2009 г.).

(6) Директива 2008/99/ЕО (ОВ L 328, 6.12.2008 г.).

(7) ОВ L 218, 13.8.2008 г.

(8) Решение № 626/2008/ЕО (ОВ L 172, 2.7.2008 г.).

(9) Директива 2008/6/ЕО (ОВ L 52, 27.2.2008 г.).

(10) Регламент (ЕО) № 450/2008 (ОВ L 145, 4.6.2008 г.).

(11) Директива 2008/48/ЕО (ОВ L 133, 22.5.2008 г.).

относно директивите за работното време ⁽¹⁾ и директивата за условията на труд на наетите чрез агенции за временна заетост работници ⁽²⁾.

В контекста на външната политика и политиката на добросъседство бяха подписани споразумения за стабилизиране и асоцииране с Босна и Херцеговина и Сърбия. Бе поставено начало и на инициативата „Черноморско взаимодействие“. Във връзка с обявената независимост на Косово Съюзът запази единството си по отношение на принципните въпроси и предотвратяването на дестабилизацията на региона.

Френското председателство

Най-мощното начинание на френското председателство на Съвета на ЕС бе законодателният пакет за енергетиката и климата ⁽³⁾. Благодарение на усилията на председателството и структурите на Съвета с помощта на Комисията и в сътрудничество с Европейския парламент бе възможно да се постигне споразумение по този пакет на първо четене. Бе отбелязан напредък и в работата по два други документа ⁽⁴⁾, свързани с този пакет (директивата за качеството на горивата и директивата за намаляване на емисиите на CO₂ от леките коли). По тях бе постигнато съгласие на първо четене.

В сферата на енергетиката настоящата работа по третия пакет за либерализиране доведе до политическо споразумение.

Друго политически деликатно досие, по което френското председателство успя да постигне споразумение, е пакетът „Телеком“ ⁽⁵⁾ (преразглеждане на регулаторната рамка на Европейския съюз за електронни съобщителни мрежи и услуги), който към настоящия момент следва да се договори с Парламента. Следва да се отбележи също така, че през годината се състоя и една трудна помирителна процедура с Европейския парламент относно третия пакет за морската безопасност.

Бе постигнато съгласие по т.нар. „контролен преглед“ на Общата селскостопанска политика ⁽⁶⁾. Благодарение на оздравителните корекции политиката ще бъде по-добре приспособена да отговори на новите предизвикателства и възможности, сред които изменението на климата, необходимостта от по-добро управление на водите, защитата на биологичното разнообразие и екологичното производство на енергия.

⁽¹⁾ COM(2004) 607 (ОВ С 322, 29.12.2004 г.).

⁽²⁾ COM(2002) 149, (ОВ С 203 Е, 27.8.2002 г.).

⁽³⁾ COM (2008) 16, COM(2008) 17, COM(2008) 18 и COM(2008) 19.

⁽⁴⁾ COM(2007) 18 и COM(2007) 856.

⁽⁵⁾ COM(2008) 720, COM(2008) 723 и COM(2008) 724.

⁽⁶⁾ COM(2008) 306 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

По време на френското председателство Европейският съюз успя да отговори на предизвикателствата и да изиграе решаваща роля, действайки единно и непоколебимо, в кризата с Грузия и във финансовата криза. На 12 август Съюзът категорично се намеси в Грузия за прекратяване на военните действия и даде своя принос в усилията за намиране на балансирано мирно решение, което сега трябва да се укрепи. Изправен пред икономическата криза, Съюзът успя бързо да формулира стратегия за двадесет и седемте държави-членки, като използва целия потенциал на общите европейски политики.

Личен състав

На 31 декември персоналетът на секретариата на Съвета наброяваше 3461 постоянни и 36 временни работни места.

Европейският съвет

Заседание от 13 и 14 март

Европейските ръководители дадоха ход на новия тригодишен цикъл (2008—2010) на Лисабонската стратегия, като потвърдиха валидността на интегрираните насоки за растеж и работни места. Европейският съвет призова за продължаване на работата по десетте цели, формулирани в новата Лисабонска програма на Общността. Бяха одобрени пътната карта и основните принципи за прилагането на законодателния пакет за климата и енергетиката. Специално внимание бе отделено на последните трусове на финансовите пазари, на ответните мерки и на средствата за предотвратяване на подобни сризове, както и на въпроса за бъдещето на суверенните фондове. Европейският съвет одобри принципа за Съюз за Средиземноморието и прикани Комисията да представи предложения, които в този контекст ще дадат нов тласък на процеса от Барселона и ще заздравят отношенията между Съюза и неговите средиземноморски съседи.

Заседание от 19 и 20 юни

Форумът бе посветен основно на последствията от отрицателния вот на референдума в Ирландия за ратифициране на Договора от Лисабон. Европейският съвет изтъкна, че е важно успоредно с процеса на ратифициране да се постигат конкретни резултати в сфери, които са от интерес за европейските граждани. В дебатите преобладаваха също така теми като остро поскъпване на хранителните продукти и петрола, икономически и социални въпроси и въпроси, свързани със здравеопазването и околната среда. Европейският съвет отдели съществено внимание на предложенията на Комисията относно имиграцията и убежището. Сред външно-политическите теми се открииха осъществяването на целите на хилядолетието за

развитие, Съюзът за Средиземноморието и предложенията за по-нататъшно развитие на изток на Европейската политика на добросъседство. Бе приета и декларация за европейските перспективи пред Западните Балкани.

Извънреден Европейски съвет на 1 септември по повод ситуацията в Грузия

Европейският съвет категорично осъди едностранното решение на Русия за признаване независимостта на Южна Осетия и Абхазия и призова останалите държавите да не признават тази провъзгласена независимост. Европейският съвет се поздрави за прекратяването на огъня в резултат на споразумението от 6 точки от 12 август и за постепенното оттегляне на руските военни части. Той се ангажира да поднови спешната помощ, да присъства на място в подкрепа на всички усилия за мирно и трайно решение на конфликта и да заздравя отношенията си с Грузия. Европейският съвет отбеляза, че кризата в Грузия поставя отношенията между Европейския съюз и Русия на кръстопът. Европейските ръководители призоваха Русия да направи решаващия избор в името на взаимния интерес, разбирателството и сътрудничеството.

Заседание от 15 и 16 октомври

На фона на международната икономически и финансова криза Европейският съвет даде израз на решимостта си да действа съгласувано и всеобхватно, за да защити европейската финансова система и вложителите. Той потвърди също така целта за постигане на общо споразумение по досието за енергетиката и климата преди края на годината. Европейските ръководители се договориха да ускорят работата по енергийната сигурност. Европейският съвет прие европейски пакт за имиграцията и убежището. В сферата на външната политика Европейският съвет отбеляза прилагането от Русия на споразумението от 8 септември за изтегляне на военните части, общата ситуация в Грузия и отношенията между Европейския съюз и източните му съседни. Беше обсъден и анализът на резултатите от референдума в Ирландия за Договора от Лисабон и бе решено този въпрос да се разисква отново през декември. Европейският съвет утвърди състава на работната група за размисъл върху бъдещето на Съюза.

Заседание от 11 и 12 декември

Европейският съвет одобри плана за стимулиране на европейската икономика, чийто финансов израз се равнява на около 1,5 % от БВП на Европейския съюз (или на около 200 млрд. евро). Този план очертава общата рамка за действията на държавите-членки и Европейския съюз, така че да се гарантира тяхната съгласуваност и да се постигнат максимални резултати. Европейският съвет постигна споразумение и по законодателния пакет за изменението на климата и енергетиката. Този решаващ успех ще позволи на Европейския съюз да изпълни поетите през 2007 г. амбициозни

ангажименти в тази област и да запази ролята си на движеща сила в усилията за постигане на амбициозно и цялостно споразумение в световен план в Копенхаген през 2009 г. От друга страна, Европейският съвет чрез конкретни решения подчерта волята си да даде нов тласък на Европейската политика за сигурност и отбрана и да отговори на новите предизвикателства пред сигурността. Бяха разисквани и мерки, с които да се даде отговор на изразените на референдума в Ирландия тревоги. Беше формулиран подход, който да позволи на Договора от Лисабон да влезе в сила преди края на 2009 г.

Комисия

Обобщение на резултатите от управлението на Комисията за 2007 г.

На 4 юни Комисията публикува обобщение на постигнатото от нея в управлението през 2007 г. (¹). Приемайки това обобщение, Комисията изпълнява политическата си отговорност по отношение на управленските функции на своите генерални директори и ръководители на служби, като се основава на техните годишни доклади за дейността и декларации.

Стратегическо планиране и програмиране за 2009 г.

Като първи етап в ежегодния цикъл на програмиране на 13 февруари Комисията прие годишната си политическа стратегия за 2009 г. (²), която тази година, с оглед на предстоящото институционално обновление, е от особена важност.

На 5 ноември Комисията представи своята законодателна и работна програма за 2009 г. (³). Предвид трудностите пред Европа, породени от финансовата и икономическа криза, основните приоритети за 2009 г. са устойчивата икономическа и социална реформа в рамките на обновената Лисабонска стратегия за растеж и работни места, интегрираният подход към миграцията и прилагането на мерките в сферата на енергетиката и изменението на климата. Освен това приоритетните дейности имат за цел да изведат гражданите на преден план. Комисията възнамерява да активизира комуникационната си политика и да продължи усилията за опростяване и за намаляване на административните тежести в контекста на целта за „по-добро законотворчество“.

Що се отнася до Европа като глобален партньор, Комисията ще отдели специално внимание на продължаването на процеса на разширяване, на напредъка на

(¹) COM(2008) 338 (ОВ С 10, 15.1.2009 г.).

(²) COM(2008) 72 (ОВ С 207, 14.8.2008 г.).

(³) COM(2008) 712.

държавите от Западните Балкани в посока към европейско бъдеще и на развитието на източното партньорство и на Съюза за Средиземноморието в рамките на Европейската политика на добросъседство. Комисията ще се стреми да укрепи трансатлантическото партньорство със САЩ и ще продължи да работи за постигане на търговско споразумение в рамките на Световната търговска организация и на целите на хилядолетието за развитие.

Законодателна дейност

Комисията заседава 43 пъти през годината. Тя предаде 420 предложения за директиви, регламенти и решения и 10 препоръки. Тя представи също така 318 съобщения и доклади, 9 зелени книги и една бяла книга. Освен новите инициативи, откриването на дебати, програмите, плановете за действие и продължаването на текущи дейности, приети от Комисията в рамките на нейната работна програма за 2008 г., тези общи цифри включват предложения за актове за текущо управление и предложения за кодифициране на съществуващи законодателни актове.

Отношения с националните парламенти

На 6 май Комисията прие третия си годишен доклад за отношенията с националните парламенти ⁽¹⁾. В него тя анализира изпълнението на поставените за 2007 г. цели като посещенията на членове на Комисията в национални парламенти или по-голямото внимание, което трябва да се отделя на становищата на националните парламенти в рамките на упражняваните от тях институционални компетенции.

През 2008 г. Комисията продължи да работи за изпълнение на представените през февруари 2005 г. цели и участва в срещите на постоянните представители на националните парламенти, в срещи на високо равнище на Конференцията на парламентарните органи по въпросите на Европейската общност (COSAC) ⁽²⁾, както и в организирани от Европейския парламент срещи между националните парламенти и Европейския парламент. Комисията участва и в списването на информационен бюлетин.

От септември 2006 г. службите на Комисията предават всички нови предложения и документи за консултация на всички парламентарни инстанции и отговарят на становищата на националните парламенти в съответствие с действащата процедура ⁽³⁾.

⁽¹⁾ COM(2008) 237.

⁽²⁾ През февруари заместник-председателят Фратини посети Любляна, през май комисар Поточник беше в Бърдо, а комисар Фереро-Валднер и заместник-председателят Баро посетиха Париж съответно през юли и ноември.

⁽³⁾ COM(2006) 211 (ОВ С 176, 28.7.2006 г.) и SEC(2006) 1252.

През 2008 г. Комисията получи 200 становища в рамките на този процес (т.нар. инициатива „Барозу“). Бяха открити 114 процедури на оправомощаване и 10 опростени процедури. 76 становища бяха изцяло положителни.

По две нови проверки на субсидиарността, извършени в рамките на COSAC, бяха изготвени 27 становища: 12 относно проекта за изменение на рамковото решение относно борбата с тероризма ⁽¹⁾, като единствено английската камара на общините изрази негативно становище относно спазването на принципа на субсидиарност: пет други парламентарни инстанции поискаха от Комисията да поясни определени въпроси, свързани с обосновката на предложението по отношение на субсидиарността; пет парламентарни асамблеи повдигнаха въпроса за отношението между текста и Конвенцията на Съвета на Европа за превенция на тероризма. 15 становища се отнасяха до предложението за прилагане на принципа за равно третиране на лицата, като 14 от тях бяха положителни по отношение на принципа на субсидиарност. Само мнението на чешкия сенат бе негативно.

Около 173 други становища касаеха различни документи на Комисията. Следните документи на Комисията бяха предмет на съображения от страна на поне три парламента: предложенията относно трансграничните здравни услуги и „контролния преглед“ на Общата селскостопанска политика, преразглеждането на системата за търговия с квоти за емисии на въглероден диоксид и насърчаването на възобновяемата енергия, годишната политическа стратегия за 2009 г. и съобщението „Подготовка за „здравна картина“ на реформираната Обща селскостопанска политика“.

Някои горни камари са особено активни: френският сенат, германският бундесрат, британската камара на лордовете и чешкият сенат са автори на 54 от общо 200-те становища, подадени от националните парламенти. Сред другите активни национални парламенти следва да се споменат шведският рикстаг, датският фолкетинг и португалската асамблея да република.

В сравнение с 2007 г. нарасна броят на парламентарните инстанции, които редовно участват в съществен диалог с Комисията. Освен това националните парламенти по-често се съсредоточаваха върху стратегически документи, които често бяха в дневния ред на Съвета (както се вижда по-горе).

Политика по отношение на персонала и управление на човешките ресурси

През 2008 г. в службите на Комисията се числяха 19 796 постоянни и 366 временни работни места по оперативния бюджет, както и 3828 постоянни работни места по бюджета за научни изследвания: 1957 преки и 1871 непреки дейности. Към тях трябва да се прибавят 1913 постоянни и 177 временни работни места към служби,

⁽¹⁾ Рамково решение 2002/475/ПВР (ОВ L 164, 22.6.2002 г.).

подчинени на Комисията. Отпуснатите в агенциите постове са 4163 длъжностни лица и временно наети служители в регулаторните агенции и съвместните предприятия и 326 временно наети лица в изпълнителните агенции.

В рамките на обмена на персонал, към 1 декември 2008 г. 22 длъжностни лица на Комисията са командирани или на разположение извън институцията, като в същото време 1149 национални експерти работят в службите на Комисията. Освен това, през 2008 г. 340 национални служители имаха възможност да се запознаят с функционирането на Комисията благодарение на програмата ѝ за професионално обучение.

Съд и други съдебни институции

Назначения в Съда

През 2008 г. в Съда на Европейските общности в качеството си на съдия бе назначен Жан-Жак Касел.

Назначения в Първоинстанционния съд

През 2008 г. в Първоинстанционния съд в качеството си на съдия бе назначен Кевин О'Хигинс.

Персонал на съдебните институции

Към 31 декември в службите на Съда, на Първоинстанционния съд и на Съда на публичната служба работеха 1455 постоянни и 438 временни служители.

Съдебна практика на Съда на Европейските общности и на Първоинстанционния съд ⁽¹⁾

В институционалната област следва да се обърне особено внимание на три съдебни решения:

- В делото *Комисия/Съвет* ⁽²⁾ (решение от 20 май) Съдът очертава ясно разграничението между Договора за ЕО и т.нар. „втори стълб“ на Договора за Европейския съюз, по-конкретно общата външна политика и политика на сигурност, при

⁽¹⁾ По-подробни резюмета от съдебната практика са публикувани на страницата на Правната служба на Комисията на уебсайта Eurora.

⁽²⁾ Дело C-91/05.

избора на коректно правно основание за даден акт. Съдът констатира, че мерките за борба срещу разпространението на леко стрелково и малокалибрено оръжие, които имат за цел също така да предотвратят дестабилизирането на развиващи се страни, могат да допринесат за елиминиране или намаляване на препятствията пред социално-икономическото развитие на тези страни. Въз основа на това Съдът отменя решението на Съвета, доколкото то се основава на разпоредба на ОВППС, тъй като тези мерки се отнасят също така и до компетенции, произтичащи от Договора за ЕО.

- По съединените дела *Kadi/Съвет и Комисия* ⁽¹⁾ (решение от 3 септември) Съдът подчертава, че пълният съдебен контрол от Съда на ЕО по отношение на основните права на всички актове, спадащи към компетентността на Съда, е конституционна гаранция, произтичаща от Договора за ЕО. Отменяйки решението на Първоинстанционния съд, самият Съд на Европейските общности взема решение и се произнася по-конкретно върху правото на защита. Въпреки че органите на Общността не са задължени да уведомяват за мотивите или да изслушват лично засегнатите лица преди вписването на имената им в списъка на физически или юридически лица, чиито средства се замразяват, органите все пак трябва да пристъпят към подобни действия в разумен срок след налагането на тези ограничителни мерки.
- По съединени дела *Швеция и Турко/Съвет* ⁽²⁾ (решение от 1 юли) Съдът разглежда условията за оповестяване на правни становища, когато те са част от законодателна процедура. Според Съда именно прозрачността, или възможността открито да се обсъждат различията между множество гледни точки, допринася за по-доброто участие на гражданите в процеса на вземане на решения, както и за по-голямата законност, ефективност и отговорност на администрацията по отношение на гражданите в една демократична система. Достъп до подобно правно становище следва да бъде отказан само ако действително е застрашен интересът на определена институция да изисква и да получава открити, обективни и пълни становища.

В сферата на гражданството и свободното движение на хора Съдът постанови три особено важни решения:

- По делото *Feryn* ⁽³⁾ (решение от 10 юли) Съдът поясни обхвата на предвидената в общностното право защита срещу дискриминация, основаваща се на расова принадлежност или етнически произход. Съдът отбеляза, че фактът, че работодател публично декларира, че няма да назначава служители с определен етнически произход или от определена раса, представлява сам по себе си пряка дискриминация при подбор за работа; че естеството на подобни декларации разубеждава сериозно някои кандидати да подадат своите кандидатури и следователно като такава е препятствие за достъпа на тези лица до пазара на труда.

⁽¹⁾ Съединени дела C-402/05 P и C-415/05 P.

⁽²⁾ Съединени дела C-39/05 P и C-52/05 P.

⁽³⁾ Дело C-54/07.

- В делото *Coleman* ⁽¹⁾ (решение от 17 юли) Съдът уточни обхвата на предвидената в Директива 2000/78/ЕО забрана за пряка дискриминация, основаваща се на увреждане. Директивата установява по отношение на заетостта и условията на труд юридическата рамка за борба с дискриминацията, основаваща се на религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Съдът постанови, че забраната за дискриминация по директивата е в сила по отношение на поведението не само към служител с увреждания, но също така и към служител, който не страда от увреждане, но е жертва на лошо третиране поради увреждане, от което страда детето му, за което служителят полага основните грижи, необходими с оглед на здравословното състояние.
- По делото *Mayr* ⁽²⁾ (решение от 26 февруари) Съдът доразви съдебната си практика по въпросите на равенството между половете и прецизира забраната за уволнение на бременни работнички, залегнала в Директива 92/85/ЕИО. В контекста на оплождане ин витро, като се отчита възможно най-ранната дата, на която е налице бременност, защитата от уволнение не е в сила, когато оплодените яйцеклетки все още не се поставени в маточната кухина на жената.

В областта на конкуренцията и държавните помощи по дело *Bertelsmann u Sony Corporation of America/Impala* ⁽³⁾ (решение от 10 юли) Съдът прецизира изискванията за мотивиране и за достатъчно доказателства при решения за разрешаване на концентрации на предприятия, като отмени решение на Първоинстанционния съд.

По отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие в три решения (изготвени процедурно особено бързо, като за първите две бе приложена новата процедура за спешно преюдициално запитване, СПЗ), а именно *Rinau* ⁽⁴⁾ (решение от 11 юли), *Santesteban Goicoechea* ⁽⁵⁾ (решение от 12 август) и *Kozłowski* ⁽⁶⁾ (решение от 17 юли), Съдът даде съществени указания за интерпретирането на решението за европейската заповед за арест (*Kozłowski* и *Santesteban Goicoechea*) и на т.нар. регламент „Брюксел IIa“ що се отнася до условията за привеждане в действие на съдебно решение за връщането на дете, неправомерно задържано в друга държава-членка (*Rinau*).

В сферата на опазването на околната среда с делото *Commune de Mesquer* ⁽⁷⁾ (решение от 24 юни, постановено след корабокрушението на танкера „Ерика“) Съдът поясни за пореден път обхвата на понятието за отпадъци съобразно общностното право и прие, че при обстоятелства на корабокрушение, след като е разлят в морето, смеси се с вода и седименти и се локализира по протежението на бреговете

(1) Дело С-303/06.

(2) Дело С-506/06.

(3) Дело С-413/06 Р.

(4) Дело С-195/08 PPU.

(5) Дело С-296/08 PPU.

(6) Дело С-66/08.

(7) Дело С-188/07.

на държава-членка, такъв нефт трябва да се квалифицира като отпадък по смисъла на Директива 75/442/ЕИО за отпадъците. Съдът анализира и условията за отговорността за поемане на разходите за обезвреждане на тези отпадъци.

Сметна палата

Годишен доклад за дейността на Европейската сметна палата

На 18 юли бе представен първият годишен доклад на Европейската сметна палата за 2007 г. Тази инициатива има за цел да приближи институцията до европейските граждани и да допринесе са налагане на прозрачност и на задължителна отчетност. Инициативата се вписва в амбициозната комуникационна политика на Сметната палата.

Годишен доклад за изпълнението на бюджета на Европейския съюз

Годишният доклад на Сметната палата относно изпълнението на бюджета за финансовата 2007 година ⁽¹⁾ бе публикуван на 10 ноември. За първи път след въвеждането на правилата за счетоводна отчетност на базата на текущо начисляване становището на Сметната палата за консолидираните счетоводни отчети е без резерви. Становището за извършените операции като цяло е аналогично на това за предходната финансова година: въпреки че повечето от плащанията, проверени от Сметната палата, са били извършени в съответствие с правилата, институцията счита, че нивото на грешките, засягащи плащания на крайни бенефициери като селскостопански производители и организатори на проекти, финансирани от ЕС, е твърде високо. Сметната палата подчертава необходимостта от усъвършенстване на системата за контрол и надзор и препоръчва опростяване на нормативната база.

Специални доклади

Специалните доклади, публикувани от Сметната палата през 2008 г., засягат:

- процеса на предварителна проверка и оценяване на големите инвестиционни проекти за програмните периоди 1994—1999 г. и 2000—2006 г.; докладът се придружава от отговорите на Комисията ⁽²⁾;
- обвързващата тарифна информация (ОТИ) ⁽³⁾;

⁽¹⁾ ОВ С 286, 10.11.2008

⁽²⁾ ОВ С 81, 1.4.2008 г.

⁽³⁾ ОВ С 103, 24.4.2008 г.

- фонд „Солидарност“ на Европейския съюз (доколко работата на фонда е бърза, ефективна и гъвкава) ⁽¹⁾;
- въвеждането на квотите за мляко в държавите-членки, присъединили се към Европейския съюз на 1 май 2004 г. ⁽²⁾;
- агенциите на Европейския съюз ⁽³⁾;
- помощта за възстановяване, предоставена от Европейската комисия след цунамито и урагана „Мич“;
- програмата „Интелигентна енергия за Европа (2003—2006)“;
- ефективността на политиката на условност;
- ефективността на подкрепата на Европейския съюз в областта на свободата, сигурността и правосъдието за Беларус, Молдова и Украйна;
- управлението на помощта от Европейския съюз за операциите, свързани с обществените запаси от зърнени храни;
- помощта за развитие, предоставена от ЕО на здравни служби в държави, разположени на юг от Сахара.

Специални годишни доклади

Специалните годишни доклади, изготвени от Сметната палата през 2008 г., разглеждаха годишните отчети за финансовата 2007 г. на различните органи и агенции на Европейския съюз.

Становища

През 2008 г. Сметната палата изготви становища относно различни законодателни предложения, а именно:

- проекта за изменение на финансовия регламент на Европейската агенция за авиационна безопасност;
- предложението за изменение на регламента за прилагане на решението за системата за собствени ресурси на Европейските общности ⁽⁴⁾;
- предложение за изменение на регламента, определящ категориите длъжностни лица и други служители на Европейските общности, към които се прилагат разпоредбите за привилегиите и имунитетите на Общностите ⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ ОВ С 153, 18.6.2008 г.

⁽²⁾ ОВ С 185, 22.7.2008 г.

⁽³⁾ ОВ С 238, 17.9.2008 г.

⁽⁴⁾ ОВ С 192, 29.7.2008 г.

⁽⁵⁾ ОВ С 199, 5.8.2008 г.

- финансовия регламент за съвместното предприятие за ITER (Международния термоядрен експериментален реактор) и развитието на енергията от термоядрен синтез;
- предложението за изменение на регламента на Съвета за условията за работа на другите служители на Европейските общности.

Европейски икономически и социален комитет

През годината в рамките на деветте си пленарни сесии Комитетът прие 189 становища въз основа на задължителни или незадължителни консултации; бяха изготвени и 45 становища по собствена инициатива.

През 2008 г. Комитетът чества своята петдесетгодишнина в присъствието на много видни личности. Във всички изказвания се изтъкна важната роля на Комитета от създаването му като представител на социалните партньори до днес, когато се е превърнал в свързващо звено между гражданското общество и институциите. През годината редица членове на Комисията участваха в работата на Комитета.

През октомври ръководният състав на Комитета бе обновен. Марио Сепи бе избран за председател и той пое поста от Димитрис Димитриадис. Бяха избрани и двама заместник-председатели: Ирини Пари (която ще отговаря за комуникацията) и Сепо Калио (който ще отговаря за различни дейности, в т.ч. за групата по бюджета).

През 2008 г. приоритетите се съсредоточиха върху укрепването на активното демократично участие, обновлението на продуктивните структури на европейското общество посредством Лисабонската стратегия и конкретното прилагане на правата, произтичащи от европейския социален модел. Новоизбраният председател на Комитета въведе нова процедура, с която се обединяват становищата по една и съща тема, като така се избягват препокриващите се дебати.

На сесията от 17 и 18 септември бе обсъдено бъдещето на Комитета. Някои членове призоваха за по-изявен политически характер на Комитета, като изтъкнаха, че само така позициите на Комитета ще се взимат предвид по-задълбочено. Изказаха се мнения, че често становищата са твърде дълги, езикът им — не винаги ясен, а разпространението им — не достатъчно бързо. Бе предложено да се възстанови групата на председателите на секции, за да може да се извършва по-прецизен подбор на становищата, които Комитетът се ангажира да изготви. Разисквани бяха и отношенията с другите институции. В този контекст бе подчертано, че липсва обратна информация от другите институции, както и яснота за това доколко се отчита консултативната функция на Комитета. В същия тон някои членове заявиха, че истинската работа започва едва след приемането на становището и че трябва внимателно да се проследи как резултатите от работата на Комитета се разпространяват извън институцията.

Със създаването на Обсерватория на Лисабонската стратегия на сесията от 9 и 10 юли Комитетът разшири възможностите си за действие. Обсерваторията ще функционира до октомври 2010 г. и ще работи в тясна връзка със секция ЕСО на Комитета.

Комитетът прие редица становища в областта на трудовата заетост и социалната политика. Сред тях бяха становището относно санкциите срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава ⁽¹⁾ и това относно разликата в заплащането на жените и мъжете ⁽²⁾. Принципът за гъвкава сигурност също бе предмет на разисквания. В този контекст Комитетът излезе със становище относно новата социална програма за действие, имаща за цел да задълбочи социалния диалог, както и със становище за програмата относно услугите за предприятията. По искане на словенското председателство Комитетът изготви становище относно подобряване положението на младите хора на пазара на труда ⁽³⁾.

Комитетът изрази мнението си и по въпроси на енергетиката и околната среда. Като пример може да се посочи становището относно използването на енергия, произведена от възобновяеми източници, в което се подчертава, че в средносрочен и дългосрочен плен делът на възобновяемата енергия трябва да бъде много по-голям от заложените като цел до 2020 г. 20 %. В становището относно устойчивото производство на енергия от изкопаеми горива Комитетът изразява загрижеността си от липсата на капацитет за финансиране в средносрочен и дългосрочен план. Комитетът изказва несъгласие с идеята за организиране на национално равнище на търгове с права за емисии, като 20 % от приходите задължително се отчисляват за мерки за намаляване на емисиите на CO₂. В становището си относно енергийната ефективност Комитетът изразява съжалението си от факта, че държавите-членки не са подготвили навреме националните планове за действие в тази област, и напомня, че е необходимо да бъде привлечено и гражданското общество.

Комитет на регионите

През 2008 г. в рамките на петте си пленарни сесии Комитетът представи 54 становища, от които 3 прогнозни становища. Комитетът прие 3 резолюции и 7 становища по собствена инициатива.

Приоритетите на Комитета се съсредоточиха върху реформата на бюджета на Европейския съюз, пакета за енергетиката и изменението на климата, целите на Лисабонската стратегия, развитието на политиката за сближаване и европейската

⁽¹⁾ ОВ С 204, 9.8.2008 г.

⁽²⁾ ОВ С 211, 19.8.2008 г.

⁽³⁾ ОВ С 204, 9.8.2008 г.

група за териториално сътрудничество, културното многообразие, Европейската политика на добросъседство, многостепенното управление и субсидиарността.

На 73-та сесия, проведена на 6 и 7 февруари, бе обновено ръководството на Комитета. Съгласно принципа за редуване, Люк Ван дер Бранде бе избран за председател, а Мишел Делбар зае поста на първи заместник-председател. Комитетът избра също така своите двадесет и четири заместник-председатели и другите членове на бюрото, както и председателите на политическите групи.

По отношение на бюджетните въпроси на 74-та си сесия на 9 и 10 април Комитетът гласува увеличение от 9,2 % на бюджетните предложения (в рамките на предварителния проектобюджет за 2009 г.) с оглед на разширяването на дейностите, свързани със субсидиарността. По този повод Комитетът изрази желание да участва в дебата върху реформата на бюджета на ЕС.

През годината Комитетът на регионите участва активно в дейностите за насърчаване на ролята на териториалните единици. За пример може да послужи становището относно Европейска група за териториално сътрудничество ⁽¹⁾, което съдържа категорично послание за реалното осъществяване на управленския процес, предвиден от този нов инструмент, в перспективата на териториалното сближаване. В становището относно зелената книга за градския транспорт ⁽²⁾ се изтъква многократно нуждата от по-добър интегриран подход, който отчита аспектите на околната среда, териториалното устройство и мобилността. В становището относно недостига на вода и сушите в Европейския съюз ⁽³⁾ Комитетът напомня на териториалните власти, че приоритетно трябва да се прилагат целите, формулирани в рамковата директива за водите. Комитетът смята, че становището му за европейската пристанищна политика ⁽⁴⁾ е приносно с т.нар. добавена стойност, тъй като разглежда предизвикателствата пред намирането на равновесие между икономическите аспекти и грижата за околната среда.

Комитетът прие становище относно насърчаването на активната интеграция на хората, които са най-отдалечени от пазара на труда ⁽⁵⁾, и относно Европейската година на борба с бедността и социалното изключване ⁽⁶⁾. Във второто становище се подчертава ролята на местните власти за интеграцията на социално сегрегирани лица. Комитетът прие прогнозно становище относно многоезичието ⁽⁷⁾, в което взема предвид реалността в двуезичните региони и признаването на малцинствените езици.

⁽¹⁾ ОВ С 257, 9.10.2008 г.

⁽²⁾ ОВ С 172, 5.7.2008 г.

⁽³⁾ ОВ С 172, 5.7.2008 г.

⁽⁴⁾ ОВ С 172, 5.7.2008 г.

⁽⁵⁾ ОВ С 257, 9.10.2008 г.

⁽⁶⁾ ОВ С 257, 9.10.2008 г.

⁽⁷⁾ ОВ С 257, 9.10.2008 г.

Председателят и членове на Комисията участваха активно в работата на Комитета, като през годината бяха организирани множество структурирани диалози.

Европейска централна банка

Европейската централна банка продължи да следва парична политика, имаща за цел поддържането на стабилни цени в еврозоната. Като гарантира стабилност на цените, паричната политика допринася за насърчаване на растежа и заетостта в еврозоната. За да предотврати мащабни вторични следствия и да елиминира рисковете за ценовата стабилност в средносрочен план, на 3 юли Управителният съвет повиши основните лихвени проценти на ЕЦБ с 25 базисни пункта до 4,25 %. Впоследствие перспективите за ценовата стабилност се подобриха и между 8 октомври и 31 декември Управителният съвет намали основните лихвени проценти на банката с 175 базисни пункта.

Намаляването на лихвените проценти на 8 октомври бе координирано с пет други централни банки. На същата дата Управителният съвет огласи и измененията в своите инструменти на парична политика, които се състоят в стесняването на коридора, създаден с двата постоянни инструмента, от 200 базисни пункта на 100 и в приемането на тръжна процедура с фиксиран лихвен процент, при която всички заявки се обслужват по лихвените проценти на основните операции по рефинансиране.

През годината бяха коригирани и някои елементи на рамката за прилагане на паричната политика на ЕЦБ, за да се помогне на банковия сектор да устои на нестабилността на финансовите пазари. На първо място, за да консолидира нормализирането на финансовите пазари в евро, през февруари, март и юли Управителният съвет обяви, че подновява дългосрочните операции по рефинансиране (ДОР) с матуритет 3 месеца, а през април и юли пристъпи към допълнителни по-дългосрочни операции по рефинансиране с матуритет 6 месеца. През септември бе обявена и една специална операция по рефинансиране. На 4 септември Управителният съвет взе решение за подновяване на всички ДОР и на 7 октомври предложената сума за разпределяне по допълнителни по-дългосрочни операции по рефинансиране с матуритет 6 месеца бе повишена от 25 на 50 млрд. евро. На 15 октомври Управителният съвет заяви, че всички тези операции ще се подновяват до март 2009 г. включително и че ще извърши четири допълнителни по-дългосрочни операции по рефинансиране с матуритет 6 месеца. За да осигури по-голяма ликвидност, през октомври Евросистемата разшири списъка на институциите, които се допускат до бързи търгове (процедура, която обикновено се използва при операциите за фино регулиране), както и списъка на активите, които се допускат като обезпечения на кредитни операции на Евросистемата.

На второ място Управителният съвет обяви общо осем операции за набавяне на ликвидност в долари в рамките на временната схема за кредитиране чрез аукцион,

договорена с Федералния резерв. Първоначално матуритетът на тези операции бе двадесет и осем дни, а сумата по всяка операция — 10 млрд. долара. Впоследствие падежът бе удължен и сумата постепенно бе увеличена до обща стойност, ненадвишаваща 110 млрд. долара. На 29 септември ЕЦБ активизира още повече набавянето на ликвидност в долари, като удвои сумата по временния реципрочен механизъм за валутен обмен (т.нар. „суап линии“), създаден съвместно с Федералния резерв, до 240 млрд. долара със срок до 30 април 2009 г. На 13 октомври ЕЦБ обяви, че ще извърши всички тези операции по фиксирано ниво до пълно разпределение на сумата, докато Федералният резерв заяви от своя страна, че ще увеличи сумата по суап линиите, за да обезпечи всички нужди от финансиране в долари. ЕЦБ, заедно с други централни банки, въведе механизъм за облекчаване на достъпа до ликвидни средства.

При изпълнение на своите основни задачи, свързани с паричната политика и поддържането на стабилна финансова система, ЕЦБ продължи да гарантира прозрачност. На редовни пресконференции на председателя на банката, в месечния си информационен бюлетин и в други публикации и изявления на членове на Управителния съвет банката оповестяваше икономическите анализи и оценки, залегнали в основата на нейните решения. Съгласно правните разпоредби на ЕЦБ за отчетност председателят на ЕЦБ участва в четири заседания на Комисията по икономически и парични въпроси на Европейския парламент, както и в една пленарна сесия. Той взе участие и в съвместно заседание на Европейския парламент и националните парламенти, за да представи рамката на Европейския съюз за запазване на финансовата стабилност. Четирима други членове на Изпълнителния съвет имаха пет срещи с Европейския парламент.

В отговор на искане, отправено от словашките власти, ЕЦБ направи преглед на степента, в която тази държава-членка отговаря на условията за въвеждане на еврото, и оповести резултатите под формата на доклад за сближаването, публикуван на 7 май. На 28 май по искане на властите на Словакия централният курс на словашката крона спрямо еврото в рамките на европейския валутен механизъм II бе преоценен със 17,6472 %. С оглед на докладите за сближаването, изготвени от ЕЦБ и Европейската комисия, и въз основа на предложение на Комисията, Управителният съвет взе решение да отмени считано от 8 юли дерогацията, с която се ползва Словакия, и да разреши на страната да приеме еврото от 1 януари 2009 г. Съвместно със Словашката народна банка ЕЦБ предприе необходимите подготвителни дейности предвид присъединяването на страната към Евросистемата, и по-конкретно съвместна комуникационна кампания относно евробанкнотите и евромонетите. ЕЦБ проведе също така мониторинг, за да се гарантира плавното и успешно преминаване към кешово разплащане в евро в Кипър и Малта.

Що се отнася до платежния механизъм и системата за сетълмент на ценни книжа, на 19 май Евросистемата проведе прехвърлянето (миграцията) към TARGET2 на всички национални централни банки и на различните групи ползватели на тази

система. С оглед положителните отговори от страна на европейските централни депозитари на ценни книжа на поканата да се включат в инициативата „TARGET2-ценни книжа“ (T2S) и предвид становищата, изразени от Съвета Екофин, на 17 юли Управителният съвет официално даде ход на проекта T2S, благодарение на който ще се хармонизира сетълментът в пари на ЕЦБ на трансакции с ценни книжа в Европа. Управителният съвет обяви също така началото на проекта ССВМ2 (*Collateral Central Bank Management*) за създаването на обща платформа за управлението на обезпеченията в Евросистемата. TARGET2, T2S и ССВМ2 се допълват взаимно и заедно конструират един „триъгълник за управлението на ликвидността“. За да се оптимизира техният синергичен ефект, Евросистемата проучва възможностите за актуализиране на единния интерфейс на Евросистемата (ESI), чиято цел е да улеснява достъпа до тези три услуги. ЕЦБ работи в близко сътрудничество с Комисията в подготовката за въвеждането на Единната зона за плащания в евро (SEPA), като през януари 2008 г. успешно бяха въведени рамката за картови разплащания на SEPA и кредитните трансфери чрез SEPA. През септември ЕЦБ и Комисията насърчиха Европейския платежен съвет да пристъпи към въвеждане на системата SEPA за директен дебит.

ЕЦБ продължи да работи в областта на пруденциалния контрол и финансовата стабилност, като наблюдаваше и анализираше основните тенденции в банковия и финансовия сектор, както и в напредъка на финансовата интеграция в еврозоната. Банката публикува втория брой на ежегодната си публикация „*Финансовата интеграция в Европа*“. В текста се съдържа поредица от показатели за финансовата интеграция, които се публикуват веднъж на шестмесечие на уебсайта на Банката. ЕЦБ продължи да развива рамката за сътрудничество между централните банки и другите надзорни органи. Що се отнася до управлението и ответните мерки в кризисни ситуации, ЕЦБ даде своя активен принос в дискусиите на общностно равнище, чиято цел е да се заздравят съществуващите механизми за управление и намиране на решения на финансови кризи с трансграничен характер. Активното участие на банката е израз и на ангажираността ѝ като страна по влезлия на 1 юни в сила Меморандум за разбирателство относно сътрудничеството между финансовите надзорни органи, централните банки и министерствата на финансите в Европейския съюз в областта на трансграничната финансова стабилност. Банката публикува протоколите от организирана от нея през 2007 г. семинар по теми като *stress testing* и симулации на финансови кризи. ЕЦБ допринесе и за по-нататъшното развитие на финансовото регулиране, най-вече като формулира съображения по повод обществена консултация, организирана от Комисията, във връзка с проекта за общностно законодателство за агенциите за кредитен рейтинг. Банката напълно отговори на очакванията, изразени от Съвета Екофин в неговите три пътни карти за ответните мерки по финансовата криза, като усъвършенства механизмите за надзор във финансовата система и укрепи механизмите на Европейския съюз за финансова стабилност и управление на кризи. Що се отнася до приноса на Банката в ответните мерки за справяне с финансовата криза, ЕЦБ изготви два доклада — първия върху симулациите на ликвидна криза (*liquidity stress testing*) и планове за спешно

финансиране на банките в Съюза, а втория — върху структурата за стимулиране в банковия модел за отпускане и разпределяне на кредити. От първия доклад става ясно, че все още много може да бъде направено, за да се постигне напредък в симулациите на ликвидна криза (*liquidity stress testing*) и плановете за спешно финансиране, докато вторият доклад описва мерките, които могат да се предприемат за смекчаване на конфликта на интереси в разглеждания модел, проблем, който се счита за основен фактор, довел до сегашната финансова криза.

В сферата на статистиката ЕЦБ, съвместно с националните централни банки, продължи да разработва, събира, обработва и разпространява разнообразни статистически данни, които се използват в прилагането на паричната политика на еврозоната, в различни дейности на Европейската система на централните банки (ЕСЦБ) и, все по-често, в други дейности на Европейския съюз. През 2008 г. редица статистически данни бяха усъвършенствани, особено хармонизираните показатели за конкурентоспособността на държавите от еврозоната, статистика на салдата по намиращите се в обращение краткосрочни европейски ценни книжа (*Short-Term European Paper, STEP*) и данните за секторното разпределение на притежанието на инструменти, спадащи към агрегат М3. През април ЕЦБ публикува на своя уебсайт „рамката за оценяване качеството на статистическите данни“ и „процедурите за гарантиране на качеството в рамките на статистическите функции на ЕЦБ“. В текстовете се излагат основните принципи и качествени елементи, на които се основава генерирането на статистически данни. Управителният съвет прие също така нова правна рамка, чиято цел е да подобри наличността на статистически данни най-вече за парични въпроси, лихвени проценти и прехвърляне и обезпечения на заеми. Управителният съвет одобри провеждането на проучване на ниво евросистема на финансовата ситуация и потреблението на домакинствата в еврозоната.

След успешното въвеждане на евробанкнотите през 2002 г. ЕЦБ продължи подготовката на втора серия, която ще бъде постепенно емитирана през следващите няколко години. Банката следи отблизо фалшификациите на евробанкноти, които и през 2008 г. останаха на ниското равнище, отбелязано след въвеждането на първата серия.

ЕЦБ взе активно участие в дейностите на редица европейски и международни институции и форуми. Председателят на Еврогрупата и член на Комисията участваха в срещите на Управителния съвет. Председателят и заместник-председателят на ЕЦБ също така участваха в срещите на Еврогрупата, която запази своята важна роля на форум за открит и неформален стратегически диалог между ЕЦБ, финансовите министри на страните от еврозоната и Комисията. По повод честването на десетата годишнина на ЕЦБ в седалището на банката във Франкфурт се проведе среща на Еврогрупата. ЕЦБ работи в тясно сътрудничество с институциите на Европейския съюз по отношение на националните изпълнителни мерки, предприети в контекста на общата рамка за публична интервенция в подкрепа на банковия сектор, приета от държавните ръководители на еврозоната на 12 октомври. По-конкретно ЕЦБ

спомогна за формулирането на условия, при които държавите-членки имат право да обезпечат дълг на банка и да предоставят на банката средства за рекапитализация. ЕЦБ даде принос и в работата на групата на високо равнище „De Larosière“ по въпросите на трансграничния банков надзор. На международно равнище, например в контекста на ОИСП, МВФ, Форума за финансова стабилност, Г-7, управителите на централните банки на Г-10 и Г-20, ЕЦБ взе активно участие в дискусиите за бъдещото устройство на международната финансова система. Банката продължи да укрепва двустранния си политически диалог, както и многостранния диалог, с доказали важността си централни банки на развити и нововъзникващи пазарни икономики и на основни икономики в съседни на Съюза региони. Банката разработи програми за сътрудничество с централните банки на Египет, Русия и Сърбия.

През 2008 г. ЕЦБ изготви 92 становища по законодателните предложения на Комисията и на държавите-членки, които попадат в нейните области на компетентност. Това е най-високият брой становища досега, който е почти два пъти по-голям от средния за година (42) от 1998 г. насам. Това донякъде се дължи на поредицата консултации по повод приемането на национални мерки за стабилизиране, целящи да съхранят стабилността на националните финансови системи.

През годината бе отбелязана десетата годишнина от създаването на ЕЦБ. През юни, в специално издание на месечния бюлетин, бе публикуван преглед на десетгодишната дейност на институцията, в който се очертават и предизвикателствата на бъдещето.

Европейска инвестиционна банка

Групата на ЕИБ има за цел чрез финансирането на ефективни инвестиции да допринесе за осъществяването на общите политически цели на Европейския съюз.

Следвайки стратегическите насоки, приети от Съвета на гуверньорите през 2005 г., съгласно които следва „да се поемат по-големи, но овладени рискове, за да се придаде по-голяма добавена стойност на оказваната подкрепа на политиките на Европейския съюз“, Банката извърши съществени промени както в предлаганите финансови продукти, така и в своята организационна структура.

В последователните планове за действие на Банката бяха адаптирани целите, така че да се интегрира тази нова насока. В одобрения план за действие на Банката за периода 2009—2011 г. е предвидено да се активизира дейността по отпускане на заеми, както и други конкретни мерки за намаляване на ефекта от настоящата икономическа и финансова криза. С оглед на постигането на тези по-високи цели за отпускане на заеми в Съвета на гуверньорите бе внесено предложение първоначално програмираното за 2010 г. увеличение на капитала да се извърши по-рано. По този начин записаният капитал на ЕИБ ще достигне 232 млрд. евро, като увеличението е с 67 млрд. евро.

В държавите-членки на ЕС бяха формулирани шест приоритетни стратегически цели, а именно: конвергенция и икономическо и социално сближаване; налагане на икономиката на знанието, което следва от целта за подкрепа на иновациите; развитие на трансевропейските мрежи; опазване и подобряване на околната среда и насърчаване на устойчивите общности; подкрепа за МСП и за надеждната, конкурентоспособна и устойчива енергетика.

Освен това ЕИБ работи и в държави партньори на Съюза в съответствие с мандатите за отпускане на заеми, подновени от Съвета през декември 2006 г.

През 2008 г. Европейската инвестиционна банка отпусна като финансиране общо 57,6 млрд. евро. В държавите-членки сумата за операции се изчислява на 51,5 млрд. евро. Финансирането, отпуснато в новите дванадесет държави-членки, възлиза на 8,2 млрд. евро, което представлява 16 % от общата сума за интервенции на банката в Европейския съюз.

За държави партньори на ЕС финансирането достигна 6,1 млрд. евро, като:

- 3,5 млрд. евро бяха за държави, намиращи се в предприсъединителен етап ⁽¹⁾;
- 170 млн. евро бяха за съседни страни на Изток ⁽²⁾;
- 1,3 млрд. евро по Евро-Средиземноморския инструмент за инвестиции и партньорство;
- 561 млн. евро в страните от АКТБ и в Южна Африка;
- 469 млн. евро в Латинска Америка и Азия.

За да финансира своите кредитни операции, Банката набра близо 60 млрд. евро на международните капиталови пазари, като издаде 247 облигации в 22 валути, включително за четири валути под формата на синтетични емисии.

Годишният доклад на ЕИБ за 2008 г. ще бъде публикуван на уебсайта на институцията след заседанието на Съвета на гуверньорите през юни 2009 г.

(1) Страни кандидатки (бивша югославска република Македония, Турция, Хърватия) и страни — потенциални кандидатки за членство (Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора, Сърбия, Косово, като за Косово се прилага Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН).

(2) Източна Европа (Беларус, Молдова, Украйна), Южен Кавказ (Армения, Азербайджан, Грузия) и Русия.

Агенции

Регулаторни агенции

На 11 март Комисията прие съобщение, озаглавено „Европейските агенции — пътят напред“⁽¹⁾. В съобщението се разглежда мястото, което регулаторните агенции заемат в европейското управление, и се предлага създаването на междуинституционална работна група, която да изработи общ подход на институциите по отношение на регулаторните агенции.

Европейски институт за иновации и технологии⁽²⁾

На 11 март с Регламент (ЕО) № 294/2008 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейски институт за иновации и технологии бе учреден нов орган на Общността. Институтът има за цел да допринесе за устойчивия икономически растеж и конкурентоспособност в Европа, като укрепва капацитета за иновации на държавите-членки и на Общността. Седалището на този орган ще бъде в Будапеща.

Изпълнителни агенции

През 2008 г. мандатът на Изпълнителната агенция за здравеопазване и въпроси, свързани с потребителите, бе удължен до 31 декември 2015 г., като бяха разширени и задачите на агенцията в сфери като защита на потребителите и обучение в името на по-безопасни храни.

От 2008 г. Изпълнителната агенция за конкурентоспособност и иновации управлява мрежата в подкрепа на МСП и инициативите на Комисията в сферата на екоиновациите (които са част от новата рамкова програма за конкурентоспособност и иновации за периода 2007—2013 г.), както и програмата „Марко Поло“.

Мандатът на Изпълнителната агенция за трансевропейската транспортна мрежа бе разширен и обхвана програмите TEN-Транспорт за периода 2007—2013 г.

Мандатът на Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура бе обогатен с програмите MEDIA II и TEMPUS и с проектите ICI (проекти за сътрудничество в областта на образованието и младежта с индустриализираните страни и други страни и територии с висок доход).

⁽¹⁾ COM(2008) 135 (ОВ С 202, 8.8.2008 г.).

⁽²⁾ Вж. глава II, раздел 2, рубрика „Образование, обучение, професионални умения“, подрубрика „Европейски институт за иновации и технологии“ от настоящия доклад.

Законодателна дейност

Съвместно вземане на решения

През 2008 г. Комисията изготви 117 предложения, подложени на процедурата за съвместно вземане на решения. От своя страна, Европейският парламент и Съветът положиха подписи или стигнаха до предварителен консенсус по 144 досиета, по-голямата част от които бяха влезли в процедура преди 1 януари 2008 г.

По значителен брой (116) предложения се стигна до споразумение на първо четене, включително по 23 документа на комитологията (вж. по-нататък). Въпреки че списъкът на документи, приключени още на първо четене, се състои предимно от технически досиета и текстове за кодифициране, той съдържа и други, добре познати на обществеността теми като програмата за научни изследвания и развойна дейност, чиято цел е посредством новите информационни и комуникационни технологии да се подобри качеството на живота на възрастните хора, Европейската година на борба с бедността и социалното изключване (2010), управлението на безопасността на пътната инфраструктура, използването на визовата информационна система в рамките на Кодекса на шенгенските граници, прилагането на европейските програми за спътникова радионавигация (EGNOS и „Галилео“), програмата за действие за подобряване качеството на висшето образование и за насърчаване на межкултурното разбирателство чрез сътрудничество с трети държави („Еразмус Мундус“), създаването на инструмент за бързи ответни мерки във връзка със скока на цените на храните в развиващите се страни (*food facility*) и безопасността на играчките.

До края на годината институциите приключиха на първо четене още 4 досиета от амбициозния пакет, посветен на енергетиката и изменението на климата, както и 2 свързани с темата досиета (за емисиите на въглероден диоксид от леките автомобили и за качеството на горивата).

През годината още повече укрепна междуинституционалното сътрудничество. За това допринесе приключването на първо четене на преговорите по 23 основни акта, които спешно трябваше да бъдат адаптирани към решението от 17 юли 2006 г. (определящо реда и условията за упражняване на изпълнителните правомощия, предоставени на Комисията), за да бъде въведена в тях новата процедура по регулиране с контрол. Четири от тези 23 акта бяха част от сборни текстове (т.нар. „омнибус“), представляващи регламенти, които обединяват и изменят едновременно десетки инструменти. Това е метод за рационално и съгласувано привеждане в съответствие, благодарение на който законодателят извършва по-ефективен и бърз преглед.

21 законодателни предложения бяха приети на второ четене. Това продължава да бъде свидетелство за укрепването на политическата воля на законодателите да

постигат съгласие по важните и чувствителни текстове, като същевременно избягват помирителната процедура. Следва да се отбележи приключването на досиета като договорите за потребителски кредити, вътрешния пазар на пощенски услуги, отпадъците, стандартите за екологично качество на водите и агенциите за временна заетост.

Към помирителна процедура се прибягна в 7 случая. Става дума за акта, въвеждащ общи правила за сигурността на гражданското въздухоплаване, приключен на 11 януари, и за 6 досиета от „морския“ пакет, приключен през декември след над тригодишни преговори. Тези 6 досиета ще бъдат гласувани на трето четене през март 2009 г. заедно с останалите 2 досиета от пакета, които бяха част от постигнатия компромис и предстои да бъдат гласувани на второ четене (без изменения).

Комитология

Въз основа на четири законодателни предложения от т.нар. „омнибус“ тип, представени от Комисията в края на 2007 и началото на 2008 г., Европейският парламент и Съветът се споразумяха да извършат в разумни срокове общото привеждане в съответствие с новата процедура по регулиране с контрол, въведена през юли 2006 г. През 2008 г. бяха приети и публикувани два от регламентите ⁽¹⁾; по останалите два е постигнато принципно съгласие и те ще бъдат официално приети в началото на 2009 г. Общо почти 250 основни акта ще бъдат адаптирани така към новата процедура.

На 3 юни Комисията сключи ново двустранно споразумение ⁽²⁾ с Парламента относно прилагането на процедурите по комитологията. Това споразумение заменя предходното, сключено през 2000 г. Новото споразумение осъвременява съществуващите механизми и отчита промените, наложени от новата процедура по регулиране с контрол.

От 1 април е налице нов регистър за депозиране и предаване на всички документи, внасяни в Европейския парламент в рамките на процедурите по комитологията. Това модерно средство допринася в значителна степен за повишаване на ефективността и прозрачността на процедурите.

На 15 декември Комисията прие доклада ⁽³⁾ за работата на комитетите по комитологията за 2007 г.

⁽¹⁾ Регламенти (ЕО) № 1103/2008 (ОВ L 304, 14.11.2008 г.) и (ЕО) № 1137/2008 (ОВ L 311, 21.11.2008 г.).

⁽²⁾ ОВ С 143, 10.6.2008 г.

⁽³⁾ COM(2008) 844.

Статистически данни

Броят на законодателните актове, които са приети, отменени или чийто срок изтича през 2008 г., може да се установи с търсене в актуализираната база данни EUR-Lex.

Европейски надзорен орган по защита на данните

Европейският надзорен орган по защита на данните е независим контролен орган, чиято цел е да защитава личните данни и личния живот и да насърчава добрите практики в институциите и органите на Европейския съюз. В изпълнение на мандата си на 14 май надзорният орган публикува общ доклад за спазването от институциите на регламента за защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни ⁽¹⁾. В допълнение органът изготви множество коментари и становища по теми като изменението на директивата за личния живот и електронните комуникации (10 април) и окончателния доклад на групата за контакт на високо равнище между Европейския съюз и САЩ по въпросите на обмена на информация, личния живот и защитата на личните данни (11 ноември).

На 15 май бе публикуван годишният доклад за дейността през 2007 г.

Източници на информация и други полезни връзки

- Европейски парламент:
http://www.europarl.europa.eu/news/public/default_en.htm
- Европейски омбудсман:
<http://www.ombudsman.europa.eu/home.faces>
- Съвет на Европейския съюз:
http://www.consilium.europa.eu/cms3_fo/showPage.asp?lang=EN
- Европейски съвет:
http://www.consilium.europa.eu/cms3_fo/showPage.asp?lang=en&id=fr&432&mode=g&name
- Европейска комисия:
http://ec.europa.eu/index_bg.htm
- Уебсайтове на членовете на Комисията:
http://ec.europa.eu/commission_barroso/index_bg.htm
- Годишна политическа стратегия на Комисията:
http://ec.europa.eu/atwork/programmes/index_en.htm
- Съд, Първоинстанционен съд и Съд на публичната служба:
<http://curia.europa.eu/bg/transitpage.htm>
- Съдебна практика на Съда и на Първоинстанционния съд:
http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/arrets/index_en.htm

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 45/2001 (ОВ L 8, 12.1.2001 г.).

- Сметна палата:
http://eca.europa.eu/portal/page/portal/eca_main_pages/home/
- Европейски икономически и социален комитет:
http://eesc.europa.eu/index_en.asp
- Комитет на регионите:
<http://cor.europa.eu/>
- Европейска централна банка:
<http://www.ecb.eu/home/html/index.en.html>
- Европейска инвестиционна банка:
<http://www.bei.org/?lang=en>
- Агенции:
http://europa.eu/agencies/community_agencies/index_en.htm
- Уебсайт, посветен на процедурата за съвместно вземане на решения:
http://ec.europa.eu/codecision/index_bg.htm
- Регистър по комитология:
<http://ec.europa.eu/transparency/regcomitology/registre.cfm?CL=en>
- База данни EUR-Lex:
<http://www.eur-lex.europa.eu/bg/index.htm>
- Европейски надзорен орган по защита на данните:
<http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/site/mySite/lang/en/pid/1/>

Бюджет и финансови дейности

Изпълнение на бюджета за 2008 г.

Бюджетът за 2008 г. бе приет от Европейския парламент на 13 декември 2007 г.

В течение на годината бяха приети десет коригиращи бюджета. Разбивка на бюджетните кредити, отчитаща тези коригиращи бюджети, е дадена като приложение (цветните страници) към настоящия доклад.

Изпълнението през 2008 г. възлиза на 128,3 млрд. евро бюджетни кредити за поети задължения (99,4 %) и на 110,4 млрд. евро бюджетни кредити за плащания (97,2 %), което съответства респективно на 1,02 % и 0,88 % от brutния национален доход на двадесет и седемте държави-членки.

Подготовка на бюджета за 2009 г.

През 2008 г. подготовката на бюджета на Европейския съюз за 2009 финансова година включваше:

- предварителен проектобюджет, одобрен от Комисията на 6 май (1);
- проектобюджет, изготвен от Съвета на 17 юли;
- първо четене от Европейския парламент от 20 до 23 октомври;
- второ четене от Съвета на 21 ноември.

(1) SEC(2008) 514.

Преразглеждане на бюджета

Във връзка със съобщението на Комисията относно преразглеждането на бюджета през 2008—2009 г. ⁽¹⁾ се проведе широка публична консултация, която приключи на 15 юни. Получени бяха близо 300 отговора от всички обществени сектори (публичен/правителствен, частен, НПО, граждански, университетски/научен и др.). Консултацията, както и конференцията на тема „Да реформираме бюджета, да променим Европа“ предоставиха важни предложения за подготовката на преразглеждането на бюджета.

Система за финансова прозрачност (STF)

В контекста на Европейската инициатива за прозрачност ⁽²⁾ Комисията прие на 8 юли съобщение относно публикуването на информация за отпуснатото финансиране на бенефициерите по общностните фондове с централизирано управление от 2007 г. нататък ⁽³⁾.

Одит и вътрешен контрол

На 24 юли Комисията прие своя годишен отчет до органа, който взема решение за освобождаване от отговорност, за вътрешните одити, проведени през 2007 г. ⁽⁴⁾.

Източници на информация и други полезни връзки

- Преразглеждане на бюджета:
http://ec.europa.eu/budget/reform/index_en.htm
- Система за финансова прозрачност:
http://ec.europa.eu/grants/search/index_en.htm

⁽¹⁾ SEC(2007) 1188.

⁽²⁾ Вж. глава I, раздел 1, рубрика „Прозрачност“, подрубрика „Прозрачност във финансовата област“ от настоящия доклад.

⁽³⁾ SEC(2008) 2242.

⁽⁴⁾ COM(2008) 499.

Списък на институциите и органите

Европейски парламент

Parlement européen
Secrétariat général
Centre européen, plateau du Kirchberg — BP 1601
2929 Luxembourg
LUXEMBOURG
Тел. +352 4300-1

Съвет на Европейския съюз

Council of the European Union
General Secretariat
Rue de la Loi/Wetstraat 175
1048 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Тел. +32 22856111

Европейска комисия

European Commission
Rue de la Loi/Wetstraat 200
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Тел. +32 22991111

Съд на Европейските общности, Първоинстанционен съд и Съд на публичната служба

Cour de Justice, Tribunal de première instance et Tribunal de la fonction publique
Boulevard Konrad Adenauer
2925 Luxembourg
LUXEMBOURG
Тел. +352 4303-1

Европейска сметна палата

Cour des comptes européenne
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG
Тел. +352 4398-1

Европейски икономически и социален комитет

European Economic and Social Committee
Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Тел. +32 25469011

Комитет на регионите

Committee of the Regions
Rue Belliard/Belliardstraat 101
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Тел. +32 22822211

Европейска инвестиционна банка

Banque européenne d'investissement
100, boulevard Konrad Adenauer
2950 Luxembourg
LUXEMBOURG
Тел. +352 4379-1

Европейска централна банка

Europäische Zentralbank
Kaiserstraße 29
60311 Frankfurt am Main
DEUTSCHLAND
Тел. +49 691344-0

Европейски омбудсман

Médiateur européen
1, avenue du Président-Robert Schuman
BP 403 FR
67001 Strasbourg Cedex
FRANCE
Тел. +33 388172313

Европейски надзорен орган по защита на данните

European Data Protection Supervisor
Rue Wiertz/Wiertzstraat 60
1047 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Тел. +32 22831900

Децентрализирани органи на Европейския съюз

<http://publications.europa.eu/code/bg/bg-390500.htm>

Децентрализирани агенции на Общността („Първи стълб“)

Агенция на Европейския съюз за основните права (FRA)

Агенция на Общността за контрол на рибарството (CFCA)

Европейска агенция за авиационна безопасност (ЕААБ)

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA)

Европейска агенция за възстановяване (ЕАВ)

Европейска агенция за морска безопасност (ЕАМБ)

Европейска агенция за мрежова и информационна сигурност (ENISA)

Европейска агенция за околната среда (ЕАОС)

Европейска агенция за управление на оперативното сътрудничество по външните граници (Frontex)

Европейска агенция по лекарствата (ЕМЕА)

Европейска агенция по химикалите (ЕЧА)

Европейска железопътна агенция (ЕРА)

Европейска фондация за обучение (ЕТФ)

Европейска фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound)

Европейски институт за иновации и технологии

Европейски институт за равенство между половете
Европейски надзорен орган на ГНСС
Европейски орган за безопасност на храните (ЕОБХ)
Европейски център за мониторинг на наркотици и наркомании (ЕЦМНН)
Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC)
Европейски център за развитие на професионалното обучение (Cedefop)
Европейско съвместно предприятие за ITER и развитие на термоядрената енергия
(*термоядрен синтез за енергия*)
Служба за хармонизация във вътрешния пазар (марки и дизайни) (OHIM)
Служба на Общността за сортовете растения (CPVO)
Център за преводи за органите на Европейския съюз (CdT)

Агенции на Общността, за чието създаване са направени предложения („Първи стълб“)

Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори
Европейски орган за пазара на електронни съобщения ⁽¹⁾

Агенции на Европейския съюз („Втори стълб“ и „Трети стълб“)

Европейска агенция по отбрана (EDA)
Европейска полицейска служба (Европол)
Европейски институт за изследване на сигурността (ЕИИС)
Европейски полицейски колеж (СЕПОЛ)
Евроюст (Европейско звено за съдебно сътрудничество)
Сателитен център на Европейския съюз (EUSC)

Изпълнителни агенции

Изпълнителна агенция за здравеопазване и въпроси, свързани с потребителите
Изпълнителна агенция за конкурентоспособност и иновации

⁽¹⁾ Този нов орган следва да поеме и функциите на Европейската агенция за мрежова и информационна сигурност (ENISA).

Изпълнителна агенция за научни изследвания

Изпълнителна агенция за образование, аудиовизия и култура

Изпълнителна агенция за трансевропейската транспортна мрежа

Изпълнителна агенция на Европейския съвет за научни изследвания

Съвместни предприятия

Съвместно предприятие Artemis (вградени изчислителни системи)

Съвместно предприятие CLEAN SKY (въздушен транспорт)

Съвместно предприятие ENIAC (наноелектроника)

Съвместно предприятие FCH (горивни клетки и водород)

Съвместно предприятие IMI (иновативни лекарства)

Съвместно предприятие SESAR (управление на въздушното движение)

Обобщение на бюджетните кредити за поети задължения (по област на политиката)

Наименование	Бюджет за 2007 г. (¹)		Бюджет за 2008 г. (¹)	
	Поети задължения в евро	Човешки ресурси (²)	Поети задължения в евро	Човешки ресурси (²), (³)
01 Икономически и финансови въпроси	494 943 213	559	398 480 318	582
02 Предприятия	510 034 683	1 089	596 514 873	1 046
03 Конкуренция	71 733 008	751	92 657 544	815
04 Трудова заетост и социални въпроси	11 439 308 752	824	11 482 642 335	849
05 Земеделие и развитие на селските райони	54 509 708 026	1 111	54 072 745 793	1 122
06 Енергетика и транспорт	1 808 895 383	1 097	2 806 851 135	1 154
07 Околна среда	353 459 123	648	402 144 966	699
08 Изследвания	3 564 666 233	2 099	4 050 701 647	2 101
09 Информационно общество и медии	1 434 653 126	1 202	1 492 520 976	1 184
10 Преки изследвания	348 472 000	2 694	361 422 000	2 691
11 Рибарство и морско дело	955 157 781	349	1 014 377 693	371
12 Вътрешен пазар	56 356 692	532	61 151 925	564
13 Регионална политика	34 834 862 423	701	36 647 373 631	743
14 Данъчно облагане и митнически съюз	110 028 293	513	124 402 981	541
15 Образование и култура	1 222 658 358	598	1 330 591 776	604
16 Комуникация	201 020 070	1 001	206 475 322	1 022
17 Здравеопазване и защита на потребителите	544 689 734	806	683 146 306	871
18 Пространство на свобода, сигурност и правосъдие	671 490 292	505	787 190 253	571
19 Външни отношения	3 574 746 889	2 563	3 973 459 213	3 755
20 Търговия	71 517 573	560	78 057 563	600
21 Развитие и отношения с държавите от АКТБ	1 243 646 218	2 032	1 316 632 470	2 279
22 Разширяване	1 064 558 244	540	1 093 223 712	910
23 Хуманитарна помощ	749 664 171	219	770 144 179	259
24 Борба с измамите	72 517 000	416	74 378 000	424
25 Координиране на политиките на Комисията и правни съвети	168 735 840	1 475	177 133 064	1 517
26 Администрация на Комисията	987 459 461	3 406	965 227 079	3 463
27 Бюджет	519 495 894	578	273 768 624	634
28 Одит	9 186 797	103	10 262 284	109
29 Статистика	121 365 032	808	126 373 375	812
30 Пенсии	997 490 000		1 080 502 000	
31 Езикови служби	358 927 149	3 764	366 345 211	3 804
40 Резерви	734 527 000		979 218 000	
Общо за Комисията	123 805 974 458	33 543	127 896 116 248	36 096
Други институции (с изключение на пенсиите)	2 577 189 876		2 673 523 137	
ОБЩО	126 383 164 334		130 569 639 385	

Източник: ГД „Бюджет“.

(¹) Включително коригираци бюджети.

(²) Законоустановен и допълнителен персонал.

(³) Предварителен проектобюджет за 2008 г.

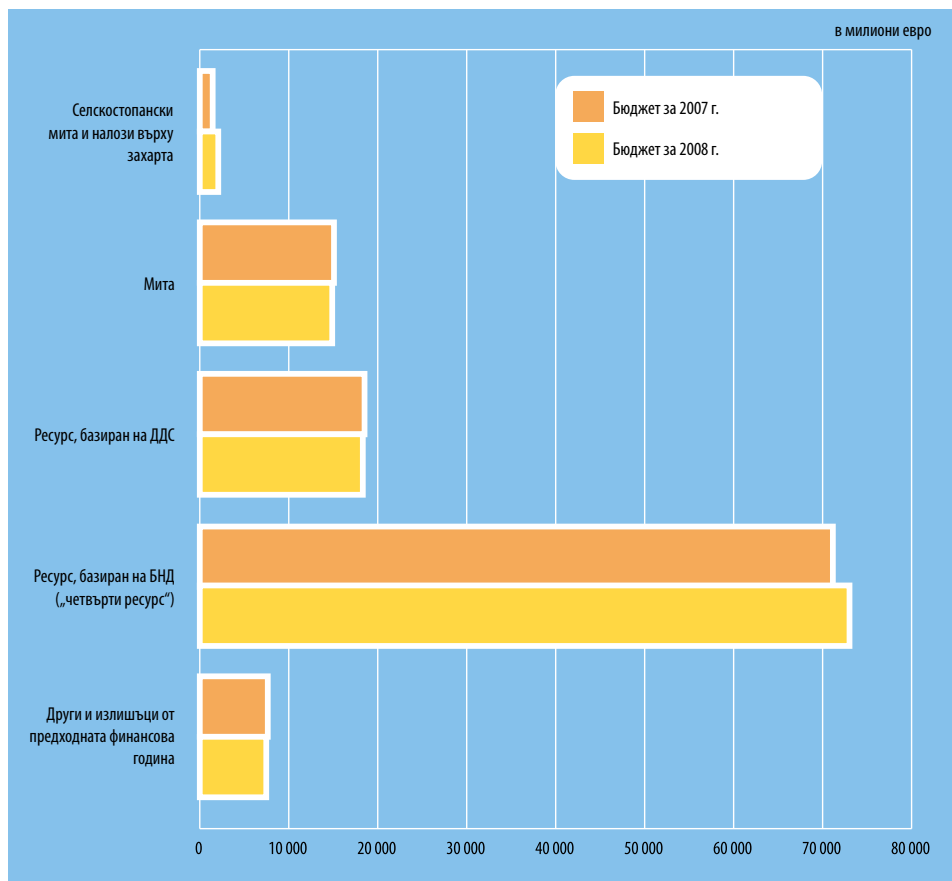
Данни по отношение на финансовите перспективи — Бюджетни кредити за поети задължения

Бюджетни кредити за поети задължения	Бюджет за 2007 г. ⁽¹⁾	Финансова рамка 2008 г.	Бюджет за 2008 г. ⁽¹⁾
	в евро	в евро	в евро
1. УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ	54 854 332 015	57 275 000 000	58 337 948 720
Конкурентоспособност за растеж и заетост	9 367 547 511	10 386 000 000	11 082 000 000
Кохезия за растеж и заетост	45 486 784 504	46 889 000 000	47 255 948 720
2. ОПАЗВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДНИТЕ РЕСУРСИ	55 850 230 036	58 800 000 000	55 559 715 538
Разходи, свързани с пазара и преките плащания	42 311 661 000	46 217 000 000	41 006 490 000
3. ГРАЖДАНСТВО, СВОБОДА, СИГУРНОСТ И ПРАВОСЪДИЕ	1 442 632 099	1 362 000 000	1 634 913 642
— Свобода, сигурност и правосъдие	623 833 000	747 000 000	731 774 000
— Гражданство	818 799 099	615 000 000	903 139 642
4. ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ КАТО ГЛОБАЛЕН ПАРТНЬОР	6 812 460 000	7 002 000 000	7 551 218 000
5. АДМИНИСТРАЦИЯ	6 978 864 032	7 380 000 000	7 279 207 193
6. КОМПЕНСАЦИИ	444 646 152	207 000 000	206 636 292
Общо бюджетни кредити за поети задължения	126 383 164 334	132 026 000 000	130 569 639 385
Задължителни разходи	44 234 401 352		42 509 175 666
Незадължителни разходи	82 148 762 982		88 060 463 719
Общо бюджетни кредити за плащания	113 845 815 415	129 681 000 000	115 771 282 245
Задължителни разходи	44 124 503 852		42 430 668 666
Незадължителни разходи	69 721 311 563		73 340 613 579
Бюджетни кредити за плащания като % от БНД	0,95 %	1,03 %	0,92 %

⁽¹⁾ Включително коригираци бюджети.

Източник: ГД „Бюджет“.

Разпределяне на финансирането по вид приход

Вид приход	Бюджет за 2007 г.		Бюджет за 2008 г.	
	в милиони евро	%	в милиони евро	%
Селскостопански мита и налози върху захарта	1 449,10	1,3	1 990,60	1,7
Мита	15 083,80	13,2	14 945,70	12,9
Ресурс, базиран на ДДС	18 517,23	16,3	18 096,76	15,6
Ресурс, базиран на БНД („четвърти ресурс“)	71 153,08	62,5	73 290,31	63,3
Други и излишъци от предходната финансова година	7 642,61	6,7	7 447,91	6,4
Общо	113 845,82	100,0	115 771,28	100,0

Източник: ГД „Бюджет“.

Европейска комисия

Общ доклад за дейността на Европейския съюз за 2008 г.

Люксембург: Служба за официални публикации на Европейските общности

2009 г. — 294 стр. — 16,2 × 22,9 см

ISBN 978-92-79-10147-2

doi: 10.2792/28785

Цена в Люксембург (без включен ДДС): 25 EUR

Общият доклад за дейността на Европейския съюз се публикува ежегодно от Комисията по силата на член 212 от Договора за ЕО и член 125 от Договора за ЕОАЕ.

Докладът, който се представя на Европейския парламент, предлага общ поглед върху дейностите а Общността през изминалата година.

Как да получите публикациите на Европейския съюз?

Платени публикации:

- чрез EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- от близката книжарница, като посочите заглавието, името на издателя и/или ISBN номера;
- като се обърнете пряко към един от нашите разпространители. За да получите координатите им, посетете следния адрес: <http://bookshop.europa.eu> или изпратете факс на следния номер: +352 2929-42758.

Безплатни публикации:

- чрез EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- от представителствата или делегациите на Европейската комисия. За да получите координатите им, посетете следния адрес: <http://ec.europa.eu/> или изпратете факс на следния номер: +352 2929-42758.

Цена в Люксембург (без включен ДДС): 25 EUR

